

Urbanistična zasnova Vrhnika

ŠTEVILKA PROJEKTA

9108

NAROČNIK

Občina Vrhnika

Tržaška cesta 1
1360 Vrhnika

IZDELOVALEC

Ljubljanski urbanistični zavod d. d.

ŽIG

Verovškova ulica 64
1000 Ljubljana

ODGOVORNA OSEBA

dr. Jure Zavrtnik

univ. dipl. inž. arh.

LUZ LUZ d.d.
Verovškova ulica 64
1000 Ljubljana

PODPIS

DATUM

december 2025, dopolnitev junij 2026

NAROČNIK /
PRIPRAVLJAVEC AKTA

Občina Vrhnika
Tržaška cesta 1
1360 Vrhnika

IZDELOVALEC

Ljubljanski urbanistični zavod d. d.
Verovškova ulica 64
1000 Ljubljana

ŽIG

LUZ

LUZ, d.d.
Verovškova ulica 64
1000 Ljubljana

PODPIS

ODGOVORNA VODJA
PROJEKTA IN
ODGOVORNA
PROSTORSKA
NAČRTOVALKA

Karla Jankovič
univ. dipl. inž. kraj. arh.
ZAPS 0865 PKA PPN

ŽIG

**KAROLINA
JANKOVIČ**

UNIV. DIPL. INŽ. KRAJ. ARH.
PODBLAŠČENA KRAJINSKA
ARHITEKTKA, PODBLAŠČENA
PROSTORSKA NAČRTOVALKA

PODPIS

PKA PPN ZAPS 0865

ODGOVORNA
PROSTORSKA
NAČRTOVALKA A

Dr. Bernarda Bevc Šekoranja
univ. dipl. inž. arh.
ZAPS 1538 PA PPN

ŽIG

**DR. BERNARDA
BEVC ŠEKORANJA**

UNIV. DIPL. INŽ. ARH.
PODBLAŠČENA ARHITEKTKA,
PODBLAŠČENA PROSTORSKA
NAČRTOVALKA

PODPIS

PA PPN ZAPS 1538

DELOVNA SKUPINA

Simona Čeh, univ. dipl. inž. geod.
Marko Fatur, univ. dipl. inž. grad.
Sergej Hiti, univ. dipl. inž. kraj. arh.
Janja Solomun, univ. dipl. inž. arh.
Kaja Krevs, mag. geog.
Rok Vodopivec, mag. inž. grad.
Klemen Milovanovič, univ. dipl. inž. grad.
Žiga Novak, dipl. geogr. (UN)
Špela Šetina, dipl. inž. kraj. arh. (UN)
Tina Verbič, univ. dipl. inž. kraj. arh.
dr. Petra Vertelj Nared, univ. dipl. inž. kraj. arh.

 KAZALO VSEBINE

1	Uvod	1
1.1	Vloga in namen urbanistične zasnove	1
1.2	Splošni cilji in izhodišča na državni / regionalni / občinski ravni	2
1.3	Vloga in položaj naselja v širšem prostoru	9
1.4	Ocena stanja in razmer	12
2	Strukturne značilnosti poselitvenega območja	33
2.1	Osnovna morfološka struktura poselitvenega območja	33
2.2	Razvoj poselitve skozi čas	34
2.3	Struktura pozidave	35
2.4	Tipologija poselitve	39
2.5	Tipologija gradnje	40
2.6	Funkcionalno razvrednotena in druga problemska območja	43
2.7	Prostorske rezerve in izkoriščenost zemljišč	44
3	Cilji, razvojna vizija in strategija razvoja naselja	45
4	Opredelitev okvirnega ureditvenega območja urbanistične zasnove	47
5	Usmeritve za razporeditev dejavnosti v naselju z morebitnimi vplivi na sosednja območja	48
5.1	Skupne usmeritve	48
5.2	Območja stanovanj	52
5.3	Območja centralnih dejavnosti	53
5.4	Območja gospodarskih dejavnosti	55
6	Zeleni sistem	57
6.1	Zeleni sistem naselja – konceptualni del	57
6.2	Zeleni sistem naselja – podrobni del	61
7	Gospodarska javna infrastruktura	67
7.1	Prometna infrastruktura	67
7.2	Druga gospodarska javna infrastruktura	76
8	Pomembnejša razvojna območja	84
8.1	Območja celovite prenove	85
8.2	Območja reurbanizacije	86
8.3	Območja notranjega razvoja	87
8.4	Območja širitve naselja	88
8.5	Območja za dolgoročni razvoj naselja (ODRN)	89
9	Usmeritve za urbanistično in arhitekturno oblikovanje	90
9.1	Splošne usmeritve	90
9.2	Usmeritve za določanje urbanističnih kazalcev (faktorji, tip zazidave, višine, parkirna mesta, zelene površine)	92
9.3	Usmeritve za razvojna območja	99
10	Območja javnih površin	106
11	Usmeritve za varstvo okolja, ohranjanje narave in varstvo kulturne dediščine, doseganje energetske učinkovitosti in trajnostne rabe naravnih virov	107

12	Ukrepi za izvajanje urbanistične zasnove	109
12.1	Splošni ukrepi	109
12.2	Ukrepi na območjih širših prostorskih enot	111
12.3	Območja celovite prenove, reurbanizacije, notranjega razvoja, širitve in dolgoročnega razvoja	115
12.4	Urejanje s podrobnimi prostorskimi izvedbenimi akti	115
13	Viri	117
14	Priloge	117

1 UVOD

1.1 VLOGA IN NAMEN URBANISTIČNE ZASNOVE

Urbanistična zasnova (v nadaljevanju: UZ) je strokovna podlaga za pripravo šestih sprememb in dopolnitev Občinskega prostorskega načrta Občine Vrhnika (v nadaljevanju: OPN) in Občinskega prostorskega plana občine Vrhnika (v nadaljevanju: OPP). V skladu z Zakonom o urejanju prostora (ZUreP-3) (Uradni list RS, št. 199/21, 18/23 – ZDU-1O, 78/23 – ZUNPEOVE in 95/23 – ZIUOPZP) bo občina v okviru tega postopka dosegla enoviti prostorski akt, ki vsebuje strateški in izvedbeni del, preoblikovala v dva prostorska akta: OPP in OPN. V skladu s 65. členom ZUreP-3, ki določa obvezne strokovne podlage, se izdeluje novelacija obstoječega Urbanističnega načrta za poselitveno območje Vrhnika – Verd – Mirke – Sinja Gorica (LUZ d.d., 2008) in njegovo preoblikovanje v UZ.

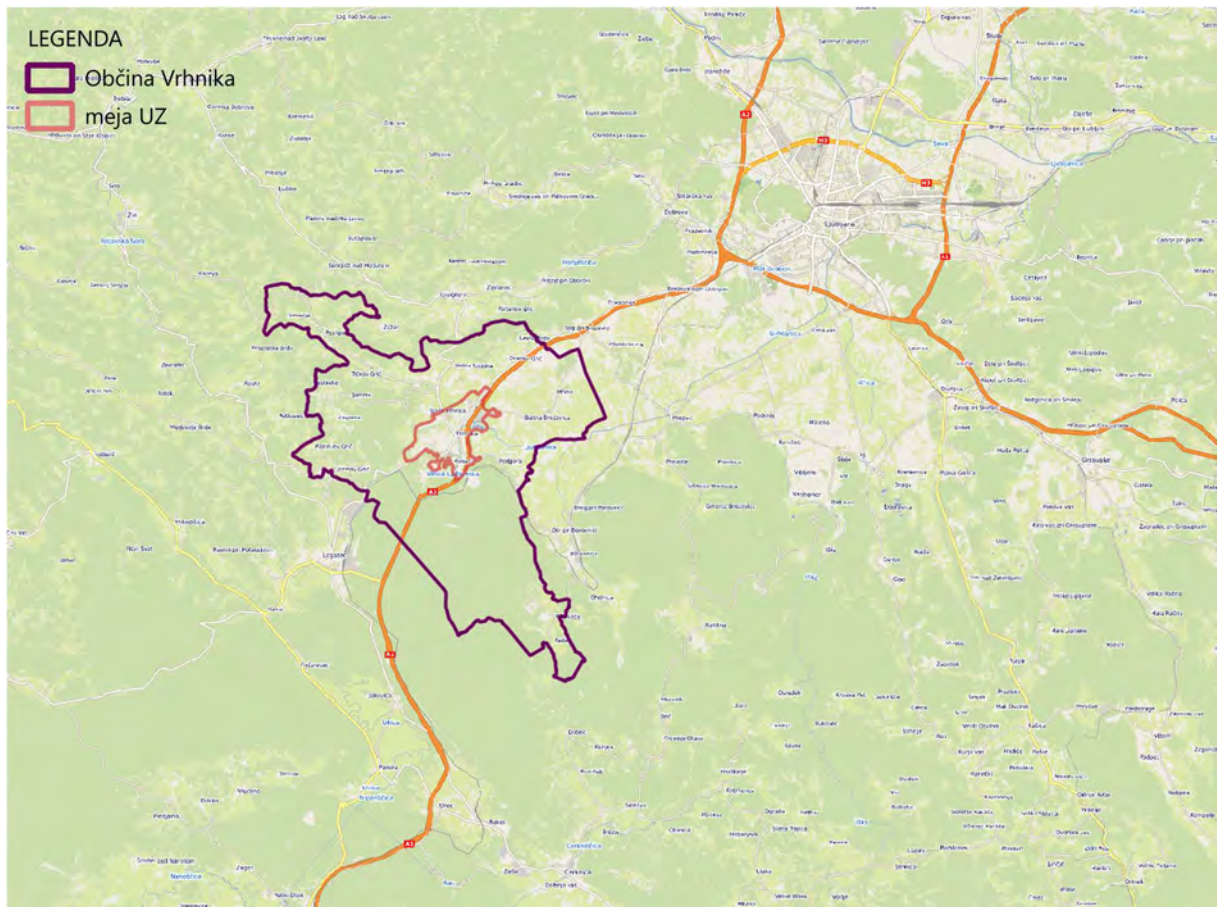
UZ je podlaga za celovito načrtovanje razvoja urbanih središč. Z UZ je predvideno postopno uresničevanje zastavljenih ciljev Strategije trajnostnega razvoja občine Vrhnika - Vrhnika 2030, ki jo je občina sprejela leta 2022 in ciljev prostorskega razvoja občine, ki so bili opredeljeni v strateškem delu prvega OPN leta 2014 in se novelirajo v OPP.

UZ je izdelana v skladu z ZUreP-3 in s smiselnim upoštevanjem usmeritev in priporočil »Priporočila za izdelavo urbanistične zasnove« (UIRS, maj 2020, naročnik MOP). V skladu s 66. členom ZUreP-3, ki obravnava namen in vsebine UZ, je UZ namenjena analizi obstoječega stanja v prostoru, prepoznavi omejitev, potreb in kakovosti ter usmerjanju in podrobnejši določitvi urbanistično - arhitekturnega razvoja naselja.

Mesto Vrhnika ima vlogo občinskega središča, v katerem se združujejo upravne, gospodarske, izobraževalne, zdravstvene in kulturne funkcije. S funkcionalno povezanimi naselji Verd, Mirke in Sinja Gorica se povezuje v širše večpolno urbano območje. Območje UZ Vrhnika-Verd-Mirke-Sinja Gorica (v nadaljevanju: UZ Vrhnika) zajema ista naselja kot izhodiščni urbanistični načrt.

V območje UZ se vključujejo območje urbanega središča, ki ga določajo površine strnjene gradnje (to so območja strnjeno grajenih stavb in gradbeno inženirskih objektov različnih namembnosti s pripadajočimi površinami, potrebnimi za njihovo uporabo), zelene površine v naselju, vodne površine in njihova obrežja, ki potekajo v naselju, zemljišča predvidena za notranji razvoj ter kmetijske in gozdne površine znotraj naselja. V območje je zajeta tudi kulturna in naravna krajina zaledja, ki je zaradi svoje lege povezana z ostalimi deli poselitvenega območja. Velikost območja UZ je 714 ha.

Prostorski razvoj ter z njim povezano podobo, temperament in identiteto modernega mesta zaznamujejo tako večji načrtovani posegi kot tudi majhne ureditve in nenazadnje predvsem vsakdanja praksa. Zato se UZ preko OPN ter povezanih dokumentov izvaja v sodelovanju z meščani in z vsakodneвно prakso rabe prostora. To naj bi med drugim zagotavljalo, da se izvajajo tudi ukrepi, ki morda niso zaželeni v lokalnem okolju (NIMBY) in tisti, ki morda niso zaželeni v okviru kratkoročnih političnih mandatov (NIMET).

Slika 1 Območje občine Vrhnika in urbanistične zasnove v širšem merilu (vir: Open Street Map, 2025)

1.2 SPLOŠNI CILJI IN IZHODIŠČA NA DRŽAVNI / REGIONALNI / OBČINSKI RAVNI

UZ temelji na naslednjih dokumentih:

- ZURP-3 (Uradni list RS, št. 199/21, 18/23 – ZDU-10, 78/23 – ZUNPEOVE in 95/23 – ZIUOPZP),
- Resolucija o strategiji prostorskega razvoja Slovenije 20250 (ReSPRS50) (Uradni list RS, št. 72/23),
- Prostorski red Slovenije (Uradni list RS, št. št. 122/04. 33/07 – ZPNactr, 61/17 – ZureP-2 in 199/21 – ZureP-3),
- Državni prostorski red,
- Priporočila za izdelavo urbanistične zasnove (UIRS, 2020),
- Urbanistični načrt za poselitveno območje Vrhnika – Verd – Mirke – Sinja Gorica (LUZ d.d., 2008),
- Odlok o Občinskem prostorskem načrtu Občine Vrhnika (Uradni list RS, št. 27/14 in spremembe in dopolnitve); vsebine strateškega dela se prenašajo v samostojni prostorski akt OPP,

- Strategija trajnostnega razvoja občine Vrhnika - Vrhnika 2030 (K&Z, Svetovanje za razvoj d. o. o, 2022),
- Spremljanje stanja v prostoru (LUZ d.d., 2023, dop. 2025).

1.2.1 Resolucija o Strategiji prostorskega razvoja Slovenije (ReSPR50, 2023)

ReSPR50 opredeli pet strateških ciljev prostorskega razvoja Slovenije – v cilju C1 (Vzpostaviti ustrezne razmere za prehod v podnebno nevtralnno družbo) poudarja povečanje varčnosti in učinkovitosti rabe prostora ter naravnih virov in prenavo razvrednotenih urbanih in krajinskih območij, v cilju C3 (Zagotoviti kakovost življenja na urbanih in podeželskih območjih) pa je poudarek na spodbujanju celovitih prenov vseh naselij v državi in izboljšanje odpornosti naselij na podnebne spremembe.

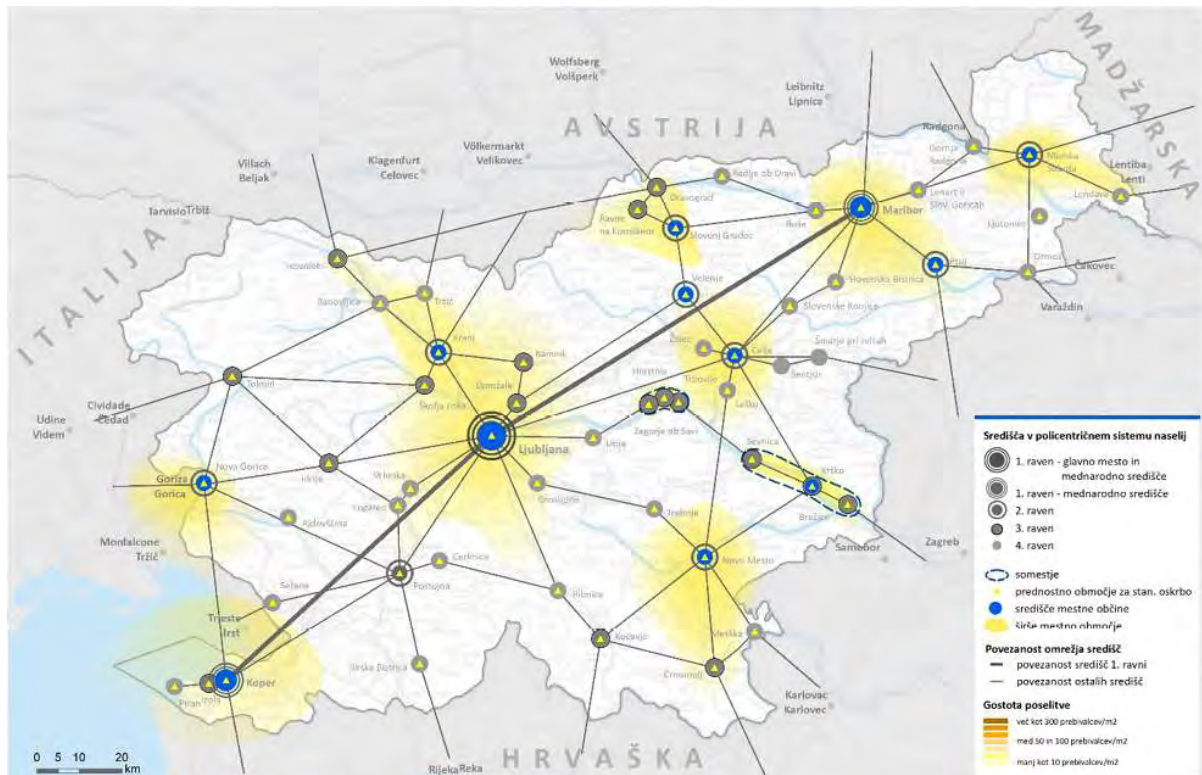
ReSPR50 določa, da je **Vrhnika del Osrednjeslovenskega širšega mestnega območja**, skupaj z Ljubljano, Kranjem, Domžalami, Kamnikom, Škofjo Loko, Grosupljem in Logatcem. Mesto Vrhnika je v modelu prostorskega razvoja 2050 določeno kot **središče IV. ravni**.

Središče je urbano naselje, v katerem so delovna mesta, storitve splošnega pomena, stanovanja in druge storitve (na primer trgovina) ter druge dejavnosti (na primer kulturne ustanove), ki oskrbujejo prebivalce v naselju in na njegovem vplivnem oziroma gravitacijskem območju. Razsežnost teh območij je odvisna od velikosti in razvitosti središča ter njegove vloge v policentričnem urbanem sistemu.

Središča četrte ravni so v prostorskem razvoju tista urbana naselja, ki **so opremljena s storitvami splošnega pomena** in zagotavljajo najmanj zdravstveni dom oziroma zdravniško oskrbo na primarni ravni in teritorialno organizacijo državne uprave, središča četrte ravni, ki so bolj oddaljena od središč višjih ravni, pa tudi srednjo šolo in okrajno sodišče. Merila za središče četrte ravni dosegajo Ajdovščina, Cerknica, Gornja Radgona, Grosuplje, Ilirska Bistrica, Laško, Lenart v Slovenskih goricah, Lendava, Litija, Ljutomer, Logatec, Metlika, Ormož, Piran, Radlje ob Dravi, Radovljica, Ribnica, Ruše, Sežana, Slovenska Bistrica, Slovenske Konjice, Šentjur, Šmarje pri Jelšah, Trebnje, Tržič, Vrhnika in Žalec.

Merila za doseganje četrte ravni so poleg opremljenosti središč s storitvami splošnega pomena tudi poselitveni, gospodarski in prometni potencial:

- število prebivalcev v naselju: 3000,
- število prebivalcev v občini: 5000,
- število delovnih mest v občini: 2000.

Slika 2 Policentrični urbani sistem Slovenije (vir: ReSPR50, slika 5, 2025)

1.2.2 Državni prostorski red in Priporočila za izdelavo urbanistične zasnove

Državni prostorski red vsebuje sklope:

- Temeljna pravila urejanja prostora,
- Podrobnejša pravila urejanja prostora,
- Splošne smernice, ki so jih pripravili nosilci urejanja prostora za svoja področja,
- Priporočila za prostorsko načrtovanje – priročniki. Izdelani so že: Tipologija stavb, Zeleni sistem v mestih in naseljih, Regulacijski elementi, Mirujoči promet v urbanih naseljih, Priročnik za načrtovanje in organizacijo gradbene parcele stavbe, Ozelenitev streh in vertikalnih površin, Javne odprte grajene površine in Odlok o urejenosti naselij in krajine – priporočila.

Priporočila za izdelavo urbanistične zasnove so del vsebin državnega prostorskega reda. Namenjena so pomoči pri izdelavi prostorskega dokumenta UZ, ki je obvezna strokovna podlaga za regionalno in lokalno raven prostorskega načrtovanja. V prvem delu priporočil so opredeljeni vloga, namen, cilji in izhodišča za izdelavo UZ ter metodologija s strukturo podrobnejše vsebine, ki so upoštevana pri pripravi te UZ.

1.2.3 Strategija trajnostnega razvoja Občine Vrhnika – Vrhnika 2030

Namen strategije trajnostnega razvoja občine Vrhnika je zastaviti vizijo prihodnjega razvoja ter opredeliti skupne cilje in strateške projekte na vseh področjih občine do leta 2030. Lokalni skupnosti in zasebnemu sektorju strategija sporoča razvojne načrte in ambicije občine, vodstvu Občine in izvajalcem javnih služb pa služi kot pomembno vodilo pri načrtovanju prostorske politike ter razvoja drugih delovnih področij v pristojnosti občine.

Za uresničevanje vizije občine se na osnovi opredeljenih ključnih razvojnih izzivov prihodnji razvojni model osredotoča na **sedem med seboj soodvisnih strateških ciljev**, ki odgovarjajo na vse tri vidike trajnostnega razvoja (družbeni, okoljski in gospodarski):

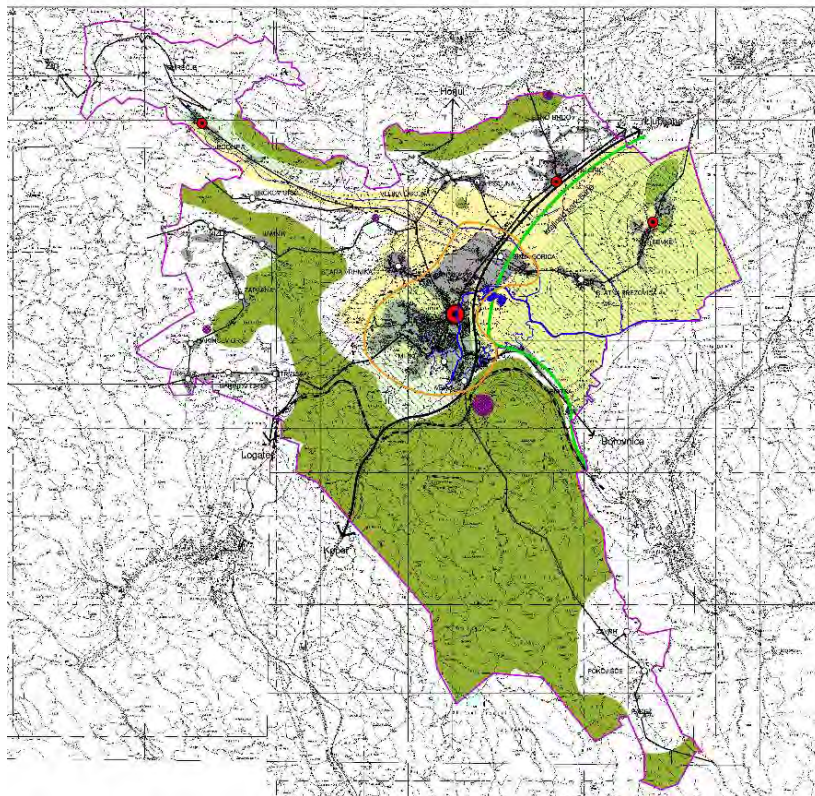
- Strateški cilj 1: Čisto in varno bivalno okolje;
- Strateški cilj 2: Prostorsko in prometno trajnostno urejana občina;
- Strateški cilj 3: Zadostne in privlačne storitve za vse generacije;
- Strateški cilj 4: Aktivna in pripadna skupnost;
- Strateški cilj 5: Gospodarsko odpornejša občina;
- Strateški cilj 6: Turistično močnejša zelena destinacija;
- Strateški/presečni cilj 7: Pametna, vključujoča in učinkovita občina.

Pričakovani rezultati in spremembe so opredeljeni skozi merljive kazalnike strateških ciljev, izvedbeno pa skozi izvedbeni razvojni program z ukrepi in projekti. Zasnova razvojnega modela Občine Vrhnika 2030 upošteva načela trajnostnega razvoja, izhodišča obstoječega občinskega razvojnega načrta in RRP LUR 2021–2027, kakor tudi opredelitve Strategije razvoja Slovenije 2050, usmeritve regionalne in kohezijske politike EU do leta 2027 in Načrta za okrevanje in odpornost. Strategija prav tako smiselno upošteva usmeritve evropskega zelenega dogovora oz. podnebne nevtralnosti EU do leta 2050 in cilje trajnostnega razvoja Organizacije združenih narodov.

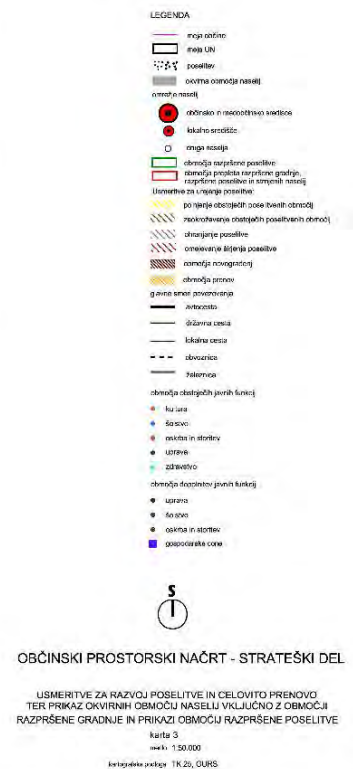
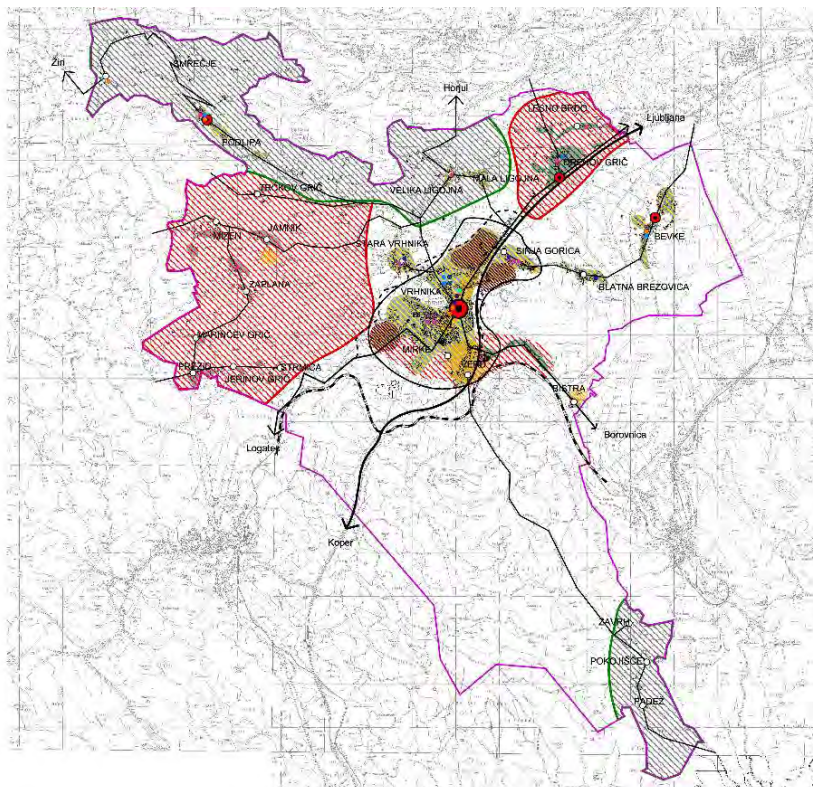
1.2.4 Občinski prostorski načrt Občine Vrhnika (OPN)

Veljavni OPN v strateškem delu opredeljuje naslednje strateške cilje prostorskega razvoja občine:

- policentrični razvoj, z razvojem Vrhnike kot medobčinskim središčem ter z razvojem lokalnih centrov, kar bo okrepilo povezovanje tudi na regionalnem nivoju;
- prednostno usmerjanje poselitve v obstoječa ureditvena območja naselij, kjer so še neizkoriščene prostorske kapacitete;
- umirjanje razvoja na področju stanovanjske gradnje, z določitvijo faznosti izvajanja stanovanjskih novogradenj ter ustreznih gostot in izrab;
- zagotavljanje bivanja domačega prebivalstva in prirastka le tega tudi z dopolnjevanjem obstoječih naselij z eno ali dvostanovanjsko gradnjo, ob upoštevanju omejitev glede na urbanistične, prostorske in okoljske dejavnike;
- ohranjanje in načrtovanje kakovostnega bivalnega okolja, kar pomeni ustrezno zasnovane bivalne objekte, dobro dostopnost do vseh vrst infrastrukture, dostopne in urejene zelene površine ter ohranjanje oziroma izboljšanje kvalitete stanja okolja;
- razvoj gospodarstva, s tem da se dejavnosti prednostno usmerjajo v za to dejavnost predvidene gospodarske cone in načrtovana gradnja obvoznice z novim AC priključkom. Sprejemljive so dejavnosti, ki ne preobremenjujejo energetske in prometne infrastrukture, so okoljsko sprejemljive, imajo gabarite objektov skladne z merilom naselja in ki prispevajo k zaposlitvi lokalnega prebivalstva;
- varstvo naravnih virov in njihovo trajnostno izkoriščanje;
- sanacija območij razpršene gradnje;
- dopolnjevanje in urejanje zelenih in športno rekreacijskih površin ter krajine.

Slika 3 Strateški del OPN - Zasnova prostorskega razvoja

Slika 4 Strateški del OPN - Zasnova poselitve

Kot je pojasnjeno že v uvodu UZ, bo v skladu z ZUreP-3 strateški del do sedaj veljavnega OPN izločen iz enovitega dokumenta in preoblikovan v OPP.

V delovnem osnutku OPP so glede na Strategijo trajnostnega razvoja občine Vrhnika in oceno stanja in potreb cilji do sedaj veljavnega strateškega dela OPN posodobljeni in so naslednji:

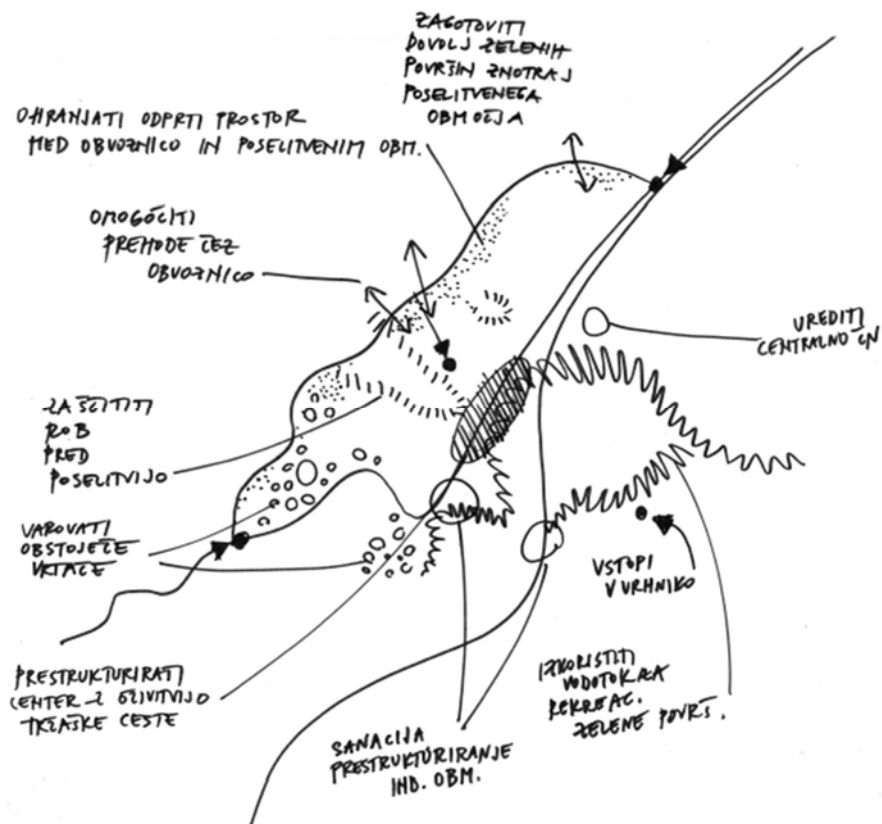
- policentrični razvoj, z razvojem Vrhnike kot središča četrte ravni v omrežju državnih središč in osrednjeslovenskega širšega mestnega območja ter z razvojem lokalnih centrov, kar bo okrepilo povezovanje tudi na regionalnem nivoju;
- prednostno usmerjanje poselitve v obstoječa ureditvena območja naselij, kjer so še neizkoriščene prostorske kapacitete;
- zagotavljanje kakovostnega razvoja na področju stanovanjske gradnje ustreznih gostot in izrab ter v skladu z možnostjo opremljanja z gospodarsko in družbeno infrastrukturo;
- zagotavljanje bivanja domačega prebivalstva in prirastka le tega tudi z dopolnjevanjem obstoječih naselij z eno ali dvostanovanjsko gradnjo, ob upoštevanju omejitve glede na urbanistične, prostorske in okoljske dejavnike;
- ohranjanje in načrtovanje kakovostnega bivalnega okolja, kar pomeni ustrezno zasnovane bivalne objekte, dobro dostopnost do vseh vrst infrastrukture, dostopne in urejene zelene površine ter ohranjanje oz. izboljšanje kvalitete stanja okolja;
- razvoj gospodarstva, vključno s trajnostnim turizmom, s tem da se dejavnosti prednostno usmerjajo v za to dejavnost predvidena območja in gospodarske cone. Sprejemljive so dejavnosti, ki ne preobremenjujejo energetske in prometne infrastrukture, so okoljsko in družbeno sprejemljive, imajo gabarite objektov, ki so skladni z merilom naselja in ki prispevajo k zaposlitvi lokalnega prebivalstva;
- uvajanje novih oblik mobilnosti in povezljivosti Vrhnike, vključno s severno obvozno cesto;
- varstvo naravnih virov in njihovo trajnostno izkoriščanje;
- ohranjanje aktivne rabe kmetijskih zemljišč;
- prilagajanje podnebnim spremembam, vključno z zeleno in modro infrastrukturo;
- krepitev energetske samooskrbnosti občine;
- sanacija razvrednotenih območij, kot so kamnolomi, območja odlaganja odpadkov v naravnem okolju, opuščeni industrijski objekti in območja razpršene gradnje;
- dopolnjevanje in urejanje zelenih in športno rekreacijskih površin ter krajine.

1.2.5 Urbanistični načrt za poselitveno območje Vrhnika – Verd – Mirke – Sinja Gorica

Urbanistični načrt je bil izdelan leta 2008 kot strokovna podlaga za prvi OPN. Izdelan je bil v skladu s takrat veljavnimi predpisi s področja urejanja prostora, na osnovi ocene stanja in potreb ter postavljenih izhodišč in ciljev prostorskega razvoja. Urbanistični načrt ima vsebine:

- Izhodišča in cilji prostorskega razvoja občine in naselja;
- Zeleni sistem naselja (konceptualni in podrobni del);
- Zasnova prometa (konceptualni in podrobni del);
- Razvoj, prenova in širitev naselja (konceptualni in podrobni del);
- Koncept urbanističnega in arhitekturnega oblikovanja ter ohranjanja arhitekturne identitete kraja;
- Elementi urbanističnega in arhitekturnega oblikovanja območij in objektov;
- Koncept podrobnejše namenske rabe;
- Koncept ureditev, ki se nanašajo na varstvo okolja;
- Koncept opremljanja z gospodarsko javno infrastrukturo.

Tekom časa so bili nekateri cilji oz. projekti že realizirani, nekateri niso več aktualni, izpostavljajo se tudi nove razvojne in varstvene potrebe. Urbanistični načrt je treba posodobiti in ga v skladu z veljavno zakonodajo prestrukturirati v UZ.

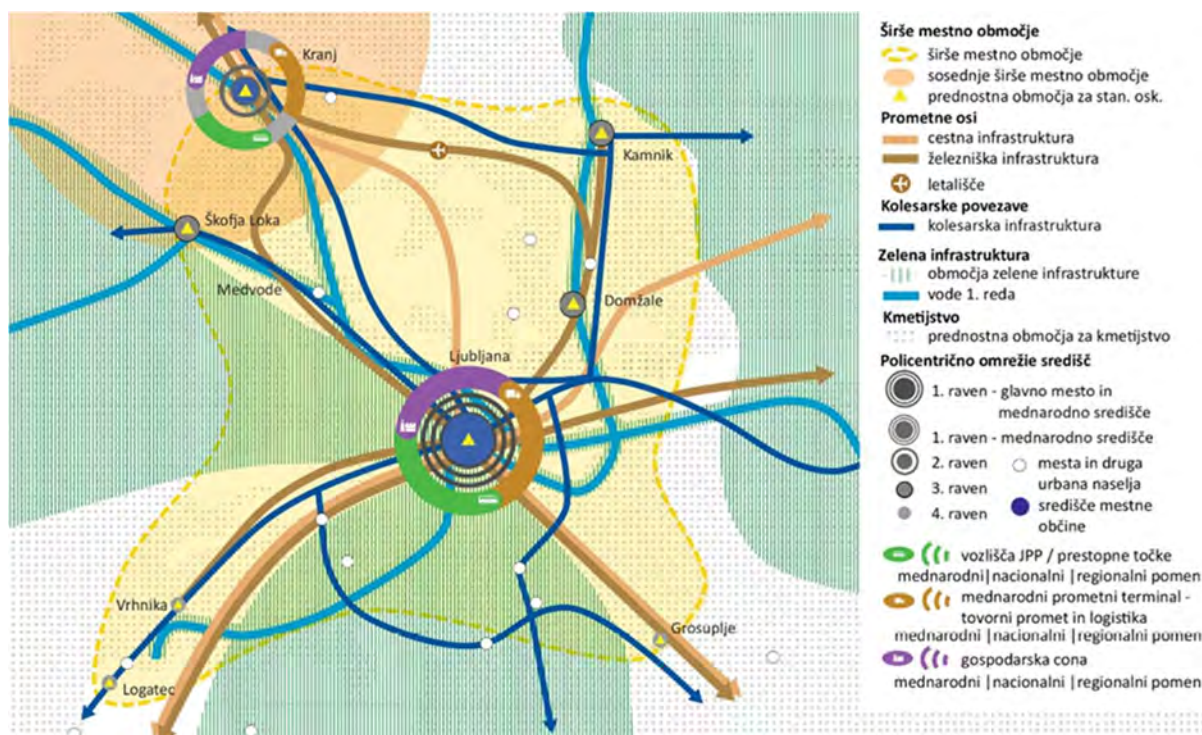

Slika 5 Urbanistični načrt 2008 – cilji urbanističnega razvoja

1.3 VLOGA IN POLOŽAJ NASELJA V ŠIRŠEM PROSTORU

Mesto Vrhnika je občinsko središče in skupaj s funkcionalno povezanimi naselji tudi največje poselitveno območje v občini.

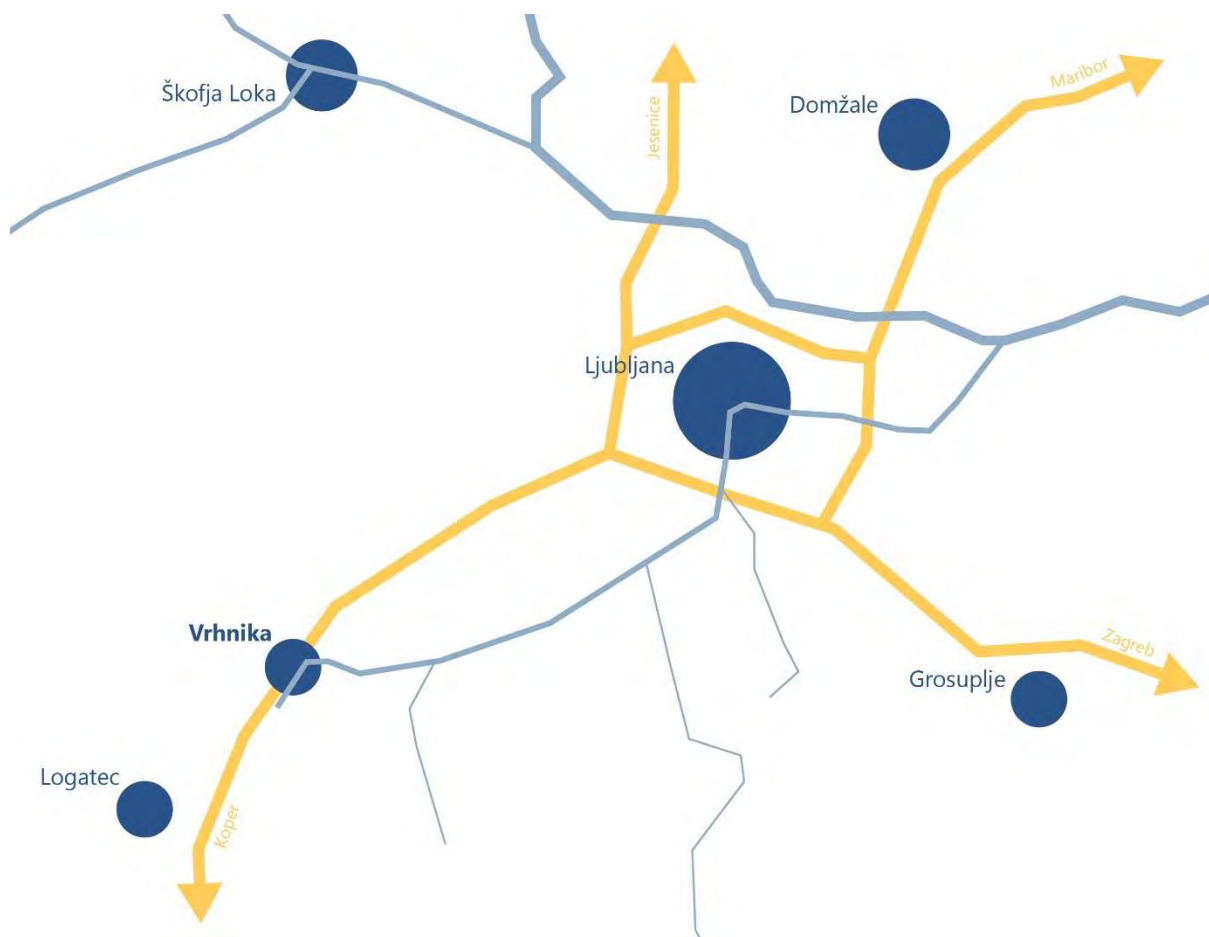
V ReSPRS50 je Vrhnika opredeljena kot središče četrte ravni in kot del osrednjeslovenskega širšega mestnega območja Ljubljane. Središča četrte ravni so v prostorskem razvoju tista urbana naselja, ki zagotavljajo najmanj zdravstveni dom oziroma zdravniško oskrbo na primarni ravni in teritorialno organizacijo državne uprave, središča četrte ravni, ki so bolj oddaljena od središč višjih ravni, pa tudi srednje šole in okrajno sodišče. V južnem delu LUR merila za središče četrte ravni, poleg Vrhnike, dosemeta še Logatec in Grosuplje.

Slika 6 Osrednjeslovensko širše mestno območje (vir: RESPR50, slika 9, 2025)

Vrhnika leži ob pomembnih infrastrukturnih koridorjih. Nekoč so imele velik pomen Ljubljana, Tržaška cesta in železnica, danes ima ključno vlogo avtocesta Ljubljana–Vrhnika–Logatec–Koper, s priključki regionalnih in občinskih cest na Vrhniki.

Zaradi ugodne lege, dobre prometne povezanosti in majhne oddaljenosti od Ljubljane, celotna občina Vrhnika predstavlja sub-urbanizirano območje Ljubljane. Povezanost z Ljubljano se odvija na več ravneh, zaradi relativne bližine Ljubljane in dobre prometne povezanosti predstavlja občina potencialno območje priselitve iz mesta (Ljubljane), po drugi strani pa predstavlja Ljubljana izobraževalni, v veliki večini tudi zaposlitveni center Vrhnčanov. Več kot sedemdeset procentov zaposlenih občanov vsak dan migrira na delo v druge občine. Posledica dnevnih migracij je tudi zadovoljevanje storitvenih in drugih potreb na območju zaposlitve, v drugih občinah.

Slika 7 Vrhnika v širšem prostoru

Na lokalni ravni občina Vrhnika razvija policentrični urbani sistem. Poleg občinskega središča so središča nižjih ravni Podlipa, Drenov Grič in Bevke, v katerih se zagotavljajo posamezne centralne funkcije.

Slika 8 Prikaz naselij po hierarhiji naselij v občini Vrhnika v veljavnem OPN

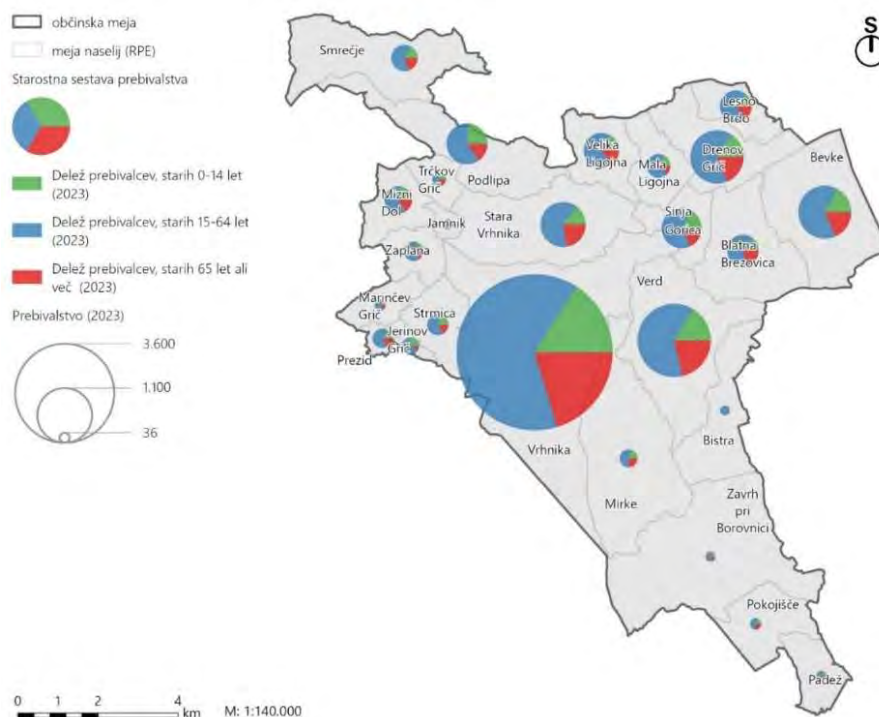
1.4 OCENA STANJA IN RAZMER

V nadaljnjem prostorskem razvoju se bo treba vsebinsko opredeliti do razvojnih potreb ob upoštevanju varstvenih izhodišč in drugih dejstev, izkazanih na osnovi stanja prostora, podatkov in tudi strateških usmeritev občine. Prihodnji razvoj bo moral odgovoriti na potrebe po širitvah / razvoju poselitve (razvojne potrebe po širitvi naselij, težnje po širitvi posamične poselitve), prilagajanje na trende (staranje prebivalstva, sprememba rabe prostora, gradnje na ogroženih območjih) in tudi na naravnogeografska dejstva v prostoru (npr. večja pozornost prilagajanju na podnebne spremembe).

1.4.1 Demografske razmere

Statistični podatki se pridobivajo za posamezna naselja (RPE) ali občino, zato ni mogoče pripraviti točne demografske slike za območje UZ. Podatki so prikazani za posamezna naselja (Vrhnika, Verd, Sinja Gorica, Mirke), ki delno posegajo na območje UZ.

Občina Vrhnika ima 17.932 prebivalcev (vir: SURS, 2023), od tega v naselju Vrhnika približno polovico oz. 8.969 prebivalcev. Prebivalstvo vsako leto narašča.

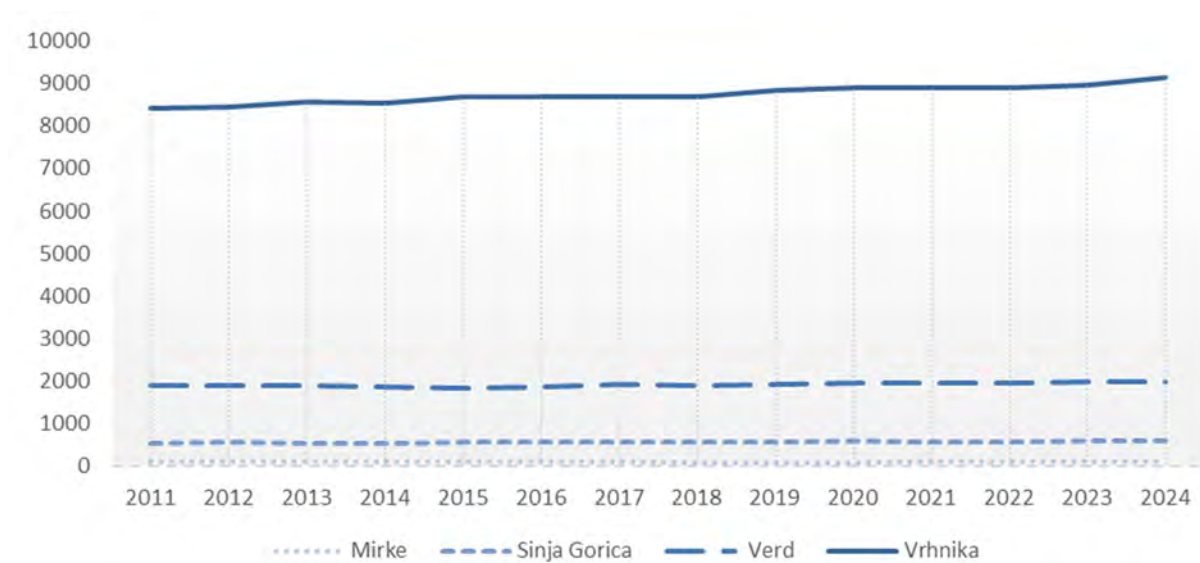

Slika 9 Prikaz razmerij med naselji glede na število prebivalcev in starostna struktura po naseljih (vir: SURS, 2023)

Število prebivalstva v vseh naseljih znotraj UZ Vrhnika zlagoma narašča, število je nekoliko upadlo v letih 2017-2018 in 2020-2021, od takrat pa zopet narašča. Največje povečanje je bilo zabeleženo v naselju Vrhnika (+712).

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
VRHNIKA	8413	8454	8565	8522	8675	8693	8696	8701	8827	8888	8889	8901	8969	9125
VERD	1891	1878	1888	1870	1838	1874	1930	1906	1931	1954	1963	1952	1975	1984
SINJA GORICA	542	557	527	529	558	562	555	558	576	591	570	572	591	596
MIRKE	111	112	111	116	112	112	113	109	109	109	115	118	120	119
SKUPAJ	10957	11001	11091	11037	11183	11241	11294	11274	11443	11542	11537	11543	11655	11824

Preglednica 1 Število prebivalcev v obdobju od 2011 do 2024, po RPE naselij (vir: SURS, 2025)

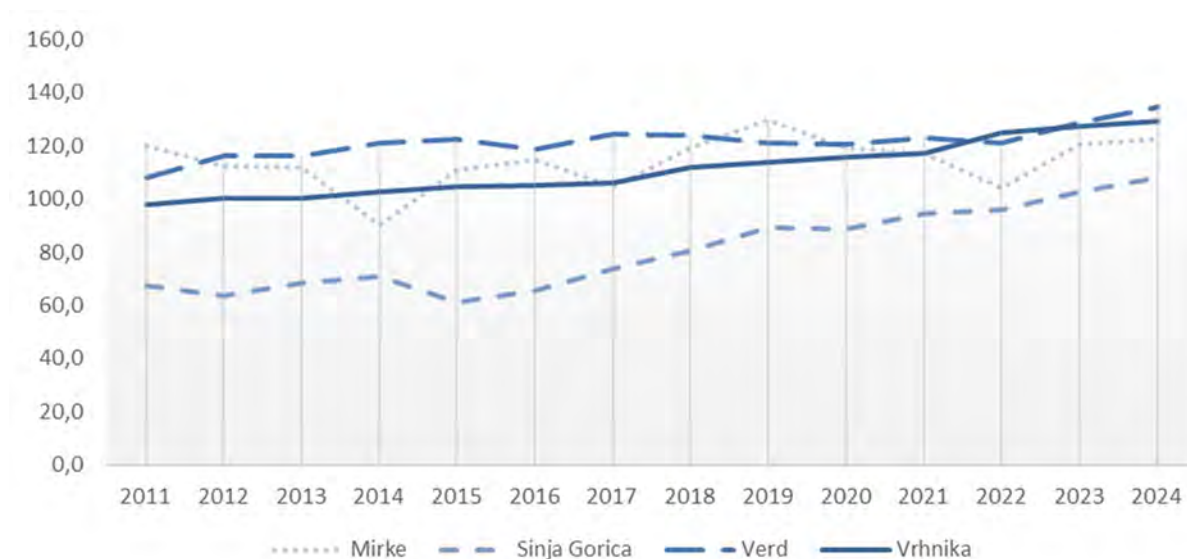

Slika 10 Rast in padanje števila prebivalstva v obdobju od 2011 do 2024, po RPE naselij (vir: SURS, 2025)

Indeks staranja za vsa naselja dosega vrednosti pod demografskim pragom, kar pomeni, da umre več ljudi, kot se jih rodi v določenem obdobju (obnavljanje prebivalstva je enako vrednosti indeksa 100). Najvišji indeks staranja je v naselju Verd, sledita Vrhnika in Mirke.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
VRHNIKA	97,9	100,5	100,2	102,9	104,8	105,2	106,3	111,7	113,8	116,0	117,4	124,8	127,5	129,1
VERD	108,2	116,1	116,5	121,1	122,4	118,8	124,7	123,8	121,1	120,4	122,9	121,3	129,0	134,6
SINJA GORICA	67,4	63,4	68,4	70,8	61,3	65,7	73,8	80,6	89,4	88,8	94,3	96,1	102,9	108,2
MIRKE	120,0	112,5	111,8	90,0	111,1	115,0	104,8	119,0	130,0	119,0	117,4	104,0	120,8	122,7

Preglednica 2 Indeks staranja v obdobju od 2011 do 2024, po RPE naselij (vir: SURS, 2025)

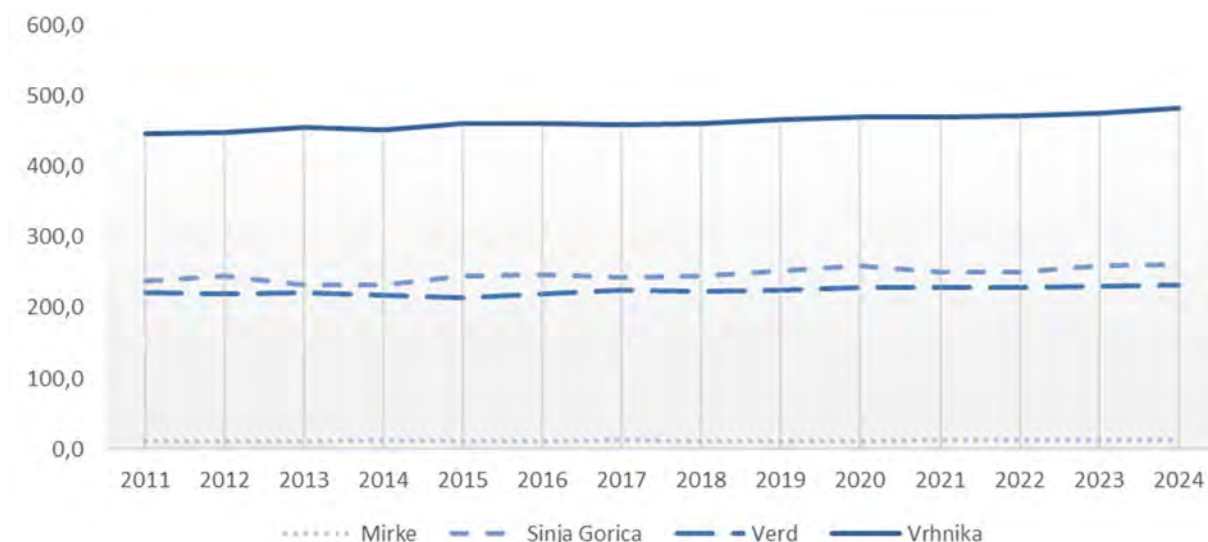
Slika 11 Spreminjanje indeksa staranja v obdobju od 2011 do 2024, po RPE naselijh (vir: SURS, 2025)

Gostota poseljenosti je izražena v številu prebivalcev na kvadratni kilometer. Gostota poseljenosti je najvišja v naselju Vrhnika, sledijo Sinja Gorica, Verd in Mirke z najnižjo gostoto poseljenosti.

Za vsa naselja je značilno, da so v obdobju od 2011 do 2024 zabeležila konstantno višanje gostote poseljenosti, z manjšimi nihanjem.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
VRHNIKA	446,2	448,4	454,3	452,0	460,1	461,1	459,6	459,9	466,6	469,8	469,9	470,6	474,2	482,6
VERD	221,0	219,5	220,6	218,5	214,8	219,0	225,5	222,7	225,7	228,3	229,4	228,1	230,8	231,8
SINJA GORICA	238,0	244,6	231,4	232,3	245,1	246,8	243,7	245,1	253,0	259,5	250,3	251,2	259,5	261,7
MIRKE	11,9	12,0	11,9	12,5	12,0	12,0	12,1	11,7	11,7	11,7	12,4	12,7	12,9	12,8

Preglednica 3 Gostota poseljenosti v obdobju od 2011 do 2024, po RPE naselijh (po prebivalcih na km²) (vir: SURS, 2025)

Slika 12 Gostota poseljenosti v obdobju od 2011 do 2024, po RPE naselijih, (po prebivalcih na km²) (vir: SURS, 2025)

Iz demografske analize je razvidno, da število prebivalcev na območju UZ Vrhnika zlagoma raste. Kljub temu se indeks starosti slabša, gostota poseljenosti pa beleži zložno rast.

1.4.2 Krajina, ogroženost območij in varstvo narave

SPLOŠNI OPIS NARAVNO GEOGRAFSKIH RAZMER

Na območju UZ se stikajo 3 naravno geografske enote, kar vpliva na veliko raznolikost naravnih razmer. Severni in vzhodni del UZ sta na območju Ljubljanskega barja, na zahodu je iztek Rovtarskega hribovja in na jugu iztek Krmsko-Mokriškega hribovja z Menišjo. Pestre geomorfološke značilnosti, ki se združujejo na območju UZ, pogojujejo veliko biotsko in krajinsko pestrost. Ljubljansko barje je pomemben habitat ptic, metuljev, kačjih pastirjev in flore. V hribovitem delu prevladuje gozd, ki se mozaično prepleta z drugimi rabami.

Na območju Rovtarskega hribovja prevladujejo slabo rodovitna, izprana in plitva tla. Za poljedelsko kmetijstvo predel ni najprimernejši, saj je na hribovitem terenu malo ravnih površin, ki bi bile primerne za njive. Prevladuje razgibana struktura izmenjavanja gozdnih in kmetijskih površin. Za reke in potoke je značilen hudourniški značaj s površinsko vodno mrežo, zato se vsakih nekaj deset let pojavijo hude poplave.

Ljubljansko barje predstavlja osrednji, ravninski del območja UZ. Označuje ga rečna mreža na neprepustni ilovici in glini ter majhen strmec vodotokov, kar so vzroki za značilne nižinske poplave, ki jih povzročajo Ljubljanica in njeni pritoki ter tudi visoka podtalnica. Ljubljanica izvira iz več kraških izvirov v zatrepnih dolinah Retovje in Močilnik pri Vrhniki. Napaja se z vodonosnega območja, velikega okoli 1779 km². Ob izjemnih velikih prilivih je poplavljen polovica Ljubljanskega barja. V prodnih plasteh pod barjanskimi glinami, ki so za vodo bolj ali manj neprepustne, se pretaka talna voda, ki je na večjem delu območja pod arteškim tlakom. Podtalnico izkoriščajo kot pomemben vir pitne vode v več črpališčih. Vrhnika se napaja iz spodnje plasti vodonosnikov. Nad barjansko ravnino se dvigujejo posamezni osamelci. Glede na geološke in hidrološke razmere na Ljubljanskem barju prevladujejo oglejna in šotna tla, ki v naravnem stanju niso primerna za poljedelstvo. Vzrok so

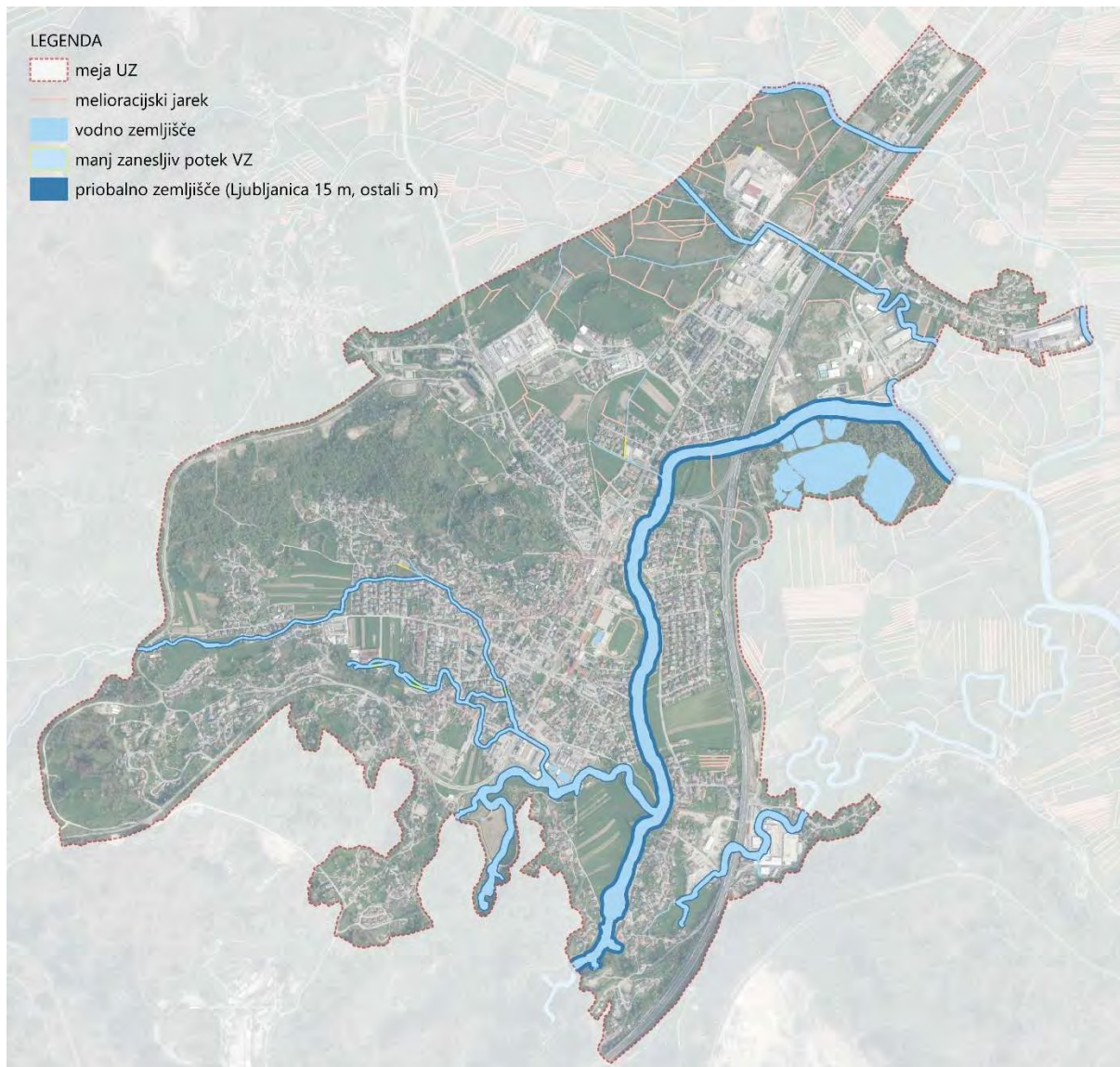
predvsem velika vlažnost in slabe fizikalne in kemične lastnosti, zaradi česar tukaj rastejo predvsem vlagoljubne rastline. Za območje Ljubljanskega barja je značilno celinsko podnebje, a se od drugih kotlin v Sloveniji razlikuje po pogostejši megli in izdatnejših padavinah, dinarsko-alpske pregrade pa preprečujejo dostop toplih morskih zračnih mas.

Krimsko-Mokriško hribovje z Menišijo predstavlja mejno območje med Ljubljanskim barjem in Krimskim hribovjem, ki je tektonskega nastanka. Gre za območje prepletanja krasa in nekrasa. Na tem stiku apnenčastega sveta in peščenih ter glinastih nanosov Ljubljanskega barja so številni izviri vode. Na območju prevladujejo slabo rodovitna, izprana in plitva tla. Največ površja Krimsko-Mokriškega hribovja z Menišijo pokriva gozd (2/3), ki ima poleg gospodarske tudi varovalno vlogo na strmih pobočjih.

Tako Ljubljansko barje kot kraški teren (Krimsko-Mokriško hribovje) sta z vidika vplivov na okolje potencialno zelo ranljiva sistema. Vsi posegi in dejavnosti na kraškem terenu morajo upoštevati posebnosti vodnega režima.

VODNA ZEMLJIŠČA IN VODOVARSTVENA OBMOČJA

Vodovarstvenih območij na območju UZ ni. Skozi mestno središče teče reka Ljubljanica, ki spada med vodotoke 1. reda, ostali vodotoki (Mala Ljubljanica, Bela, Klis (Hribski potok), Podlipščica, Tojnica, Ljubija, Lahovka) pa med vodotoke 2. reda. Zemljišče, ki neposredno meji na vodno zemljišče, je priobalno zemljišče celinskih voda. Zunanja meja priobalnih zemljišč sega na vodah 1. reda 15 m od meje vodnega zemljišča, na vodah 2. reda pa 5 m od meje vodnega zemljišča (Zakon o vodah (ZV-1)).

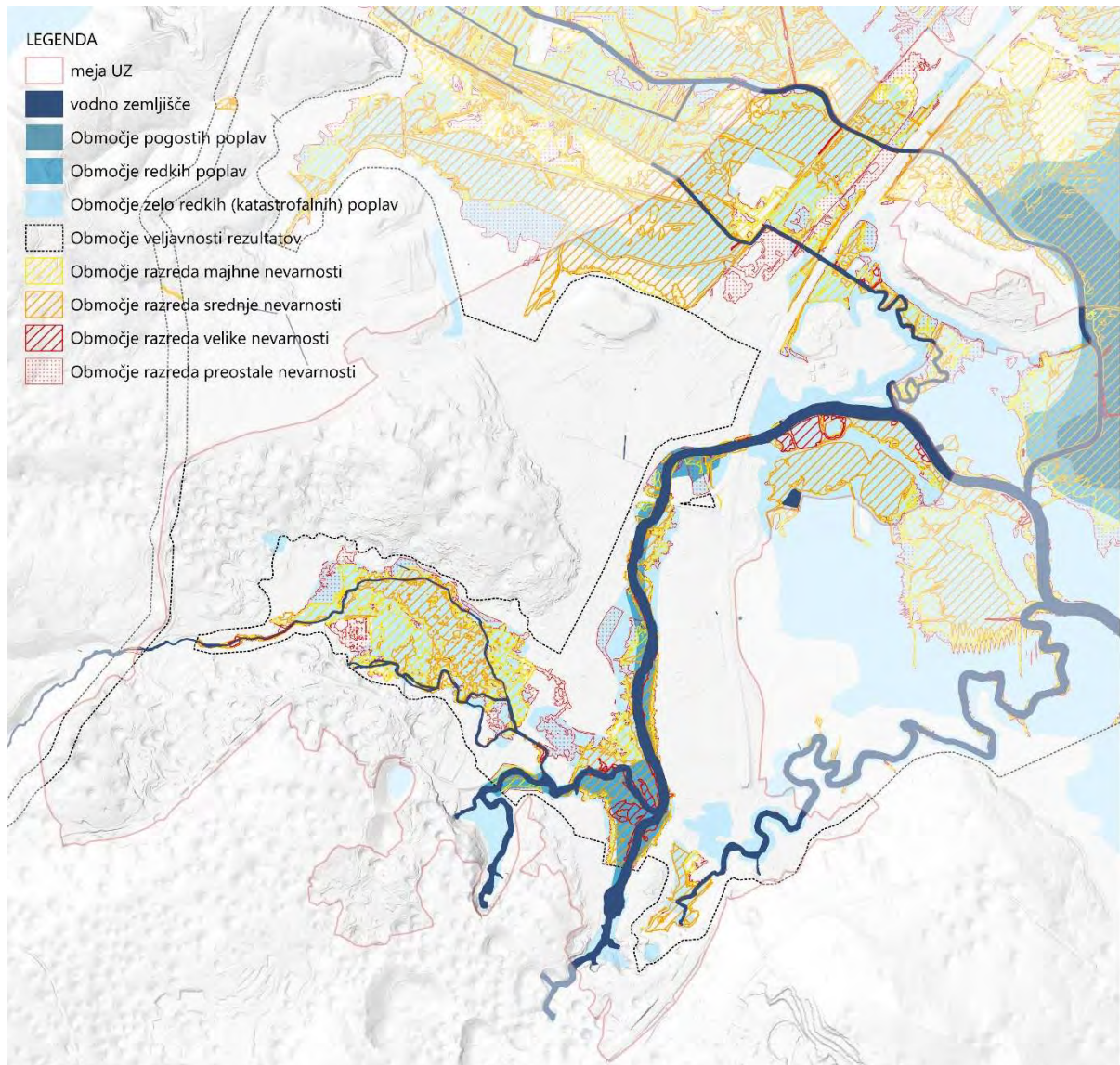

Slika 13 Območja vodnih zemljišč in priobalnega pasu na območju UZ Vrhnika (vir: INSPIRE metapodatkovni portal, 2025).

OBMOČJA POPLAV

Poplavna območja so v glavnini omejena na teritorij Ljubljanskega barja in Podlipske doline. Vodotoki, ki prispevajo k poplavni nevarnosti, so vodotoki Mala in Velika Ljubljana, Podlipščica, v manjšem obsegu Ljubija, v bližini mestnega središča pa Hribski potok in Bela. Poplavna območja imajo zato pomembno vlogo pri razvoju ravninske poselitve v občini. Narekujejo oblikovanje posameznih naselij in njihov razvoj (smer širitve, obliko in mejo širitve naselja).

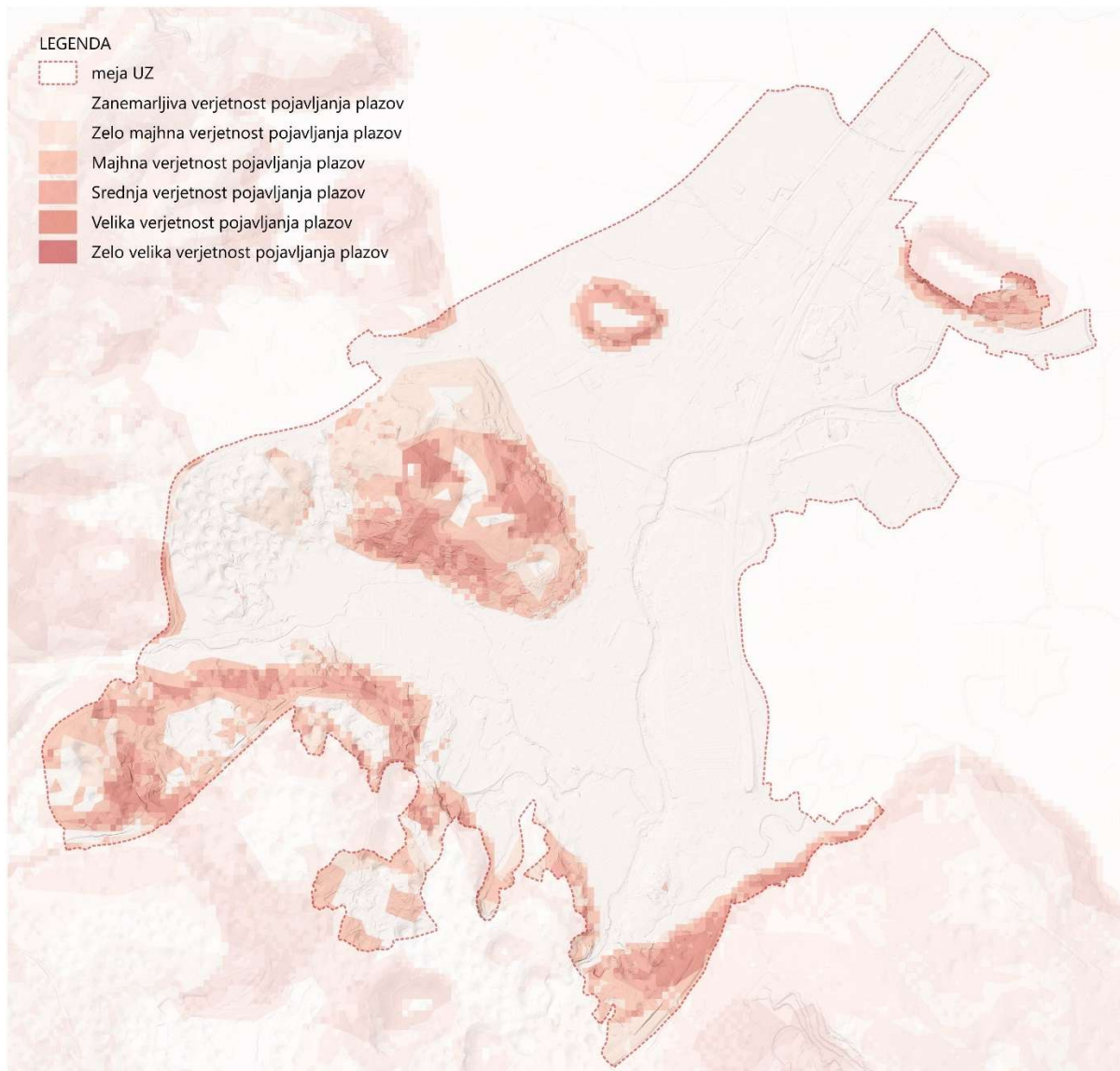
V navezavi s strateškimi cilji za zagotavljanje poplavne varnosti občine se načrtuje izvedba ukrepov za zmanjšanje poplavne ogroženosti, med njimi predvidoma razbremenilnik za Belo in Hribski potok na Vrhniki, in drugi protipoplavni ukrepi na območju Vrhnik, prestrezni jarki zalednih vod ipd.

Slika 14 Območja poplav na območju UZ Vrhnika (vir: INSPIRE metapodatkovni portal, 2025).

EROZIJSKA IN PLAZLJIVA OBMOČJA

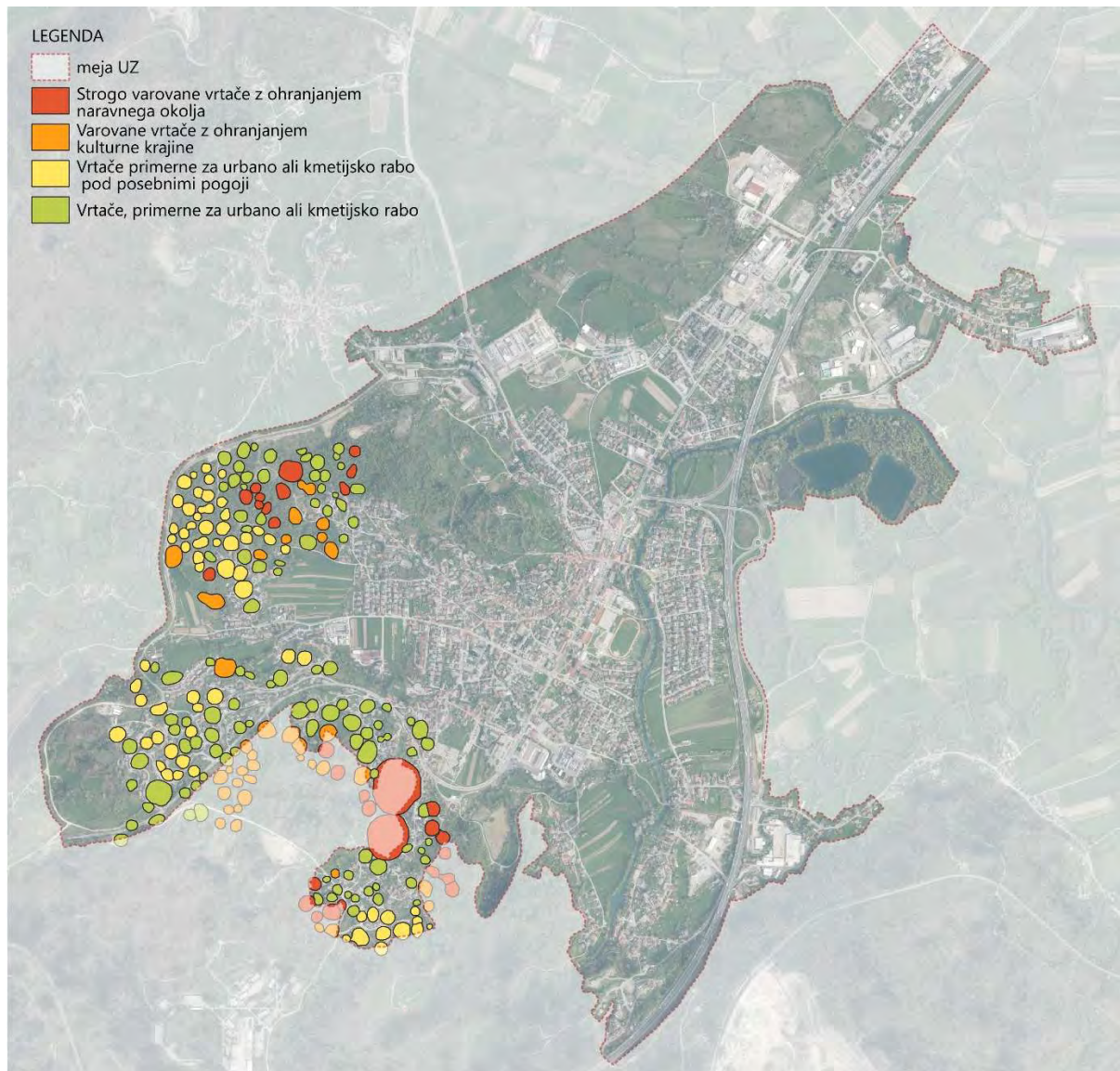
Največja verjetnost pojavljanja zemeljskih plazov je ob Sv. Trojici, na pobočjih barjanskih osamelcev in na obrobni delih Rovtarskega hribovja in Menišije, ki segajo na območje UZ. Na glavnini območja UZ je verjetnost pojavljanja plazov zanemarljiva.

Slika 15 Območja pojavnosti plazov na območju UZ Vrhnika (vir: INSPIRE metapodatkovni portal, 2025).

VRTAČE

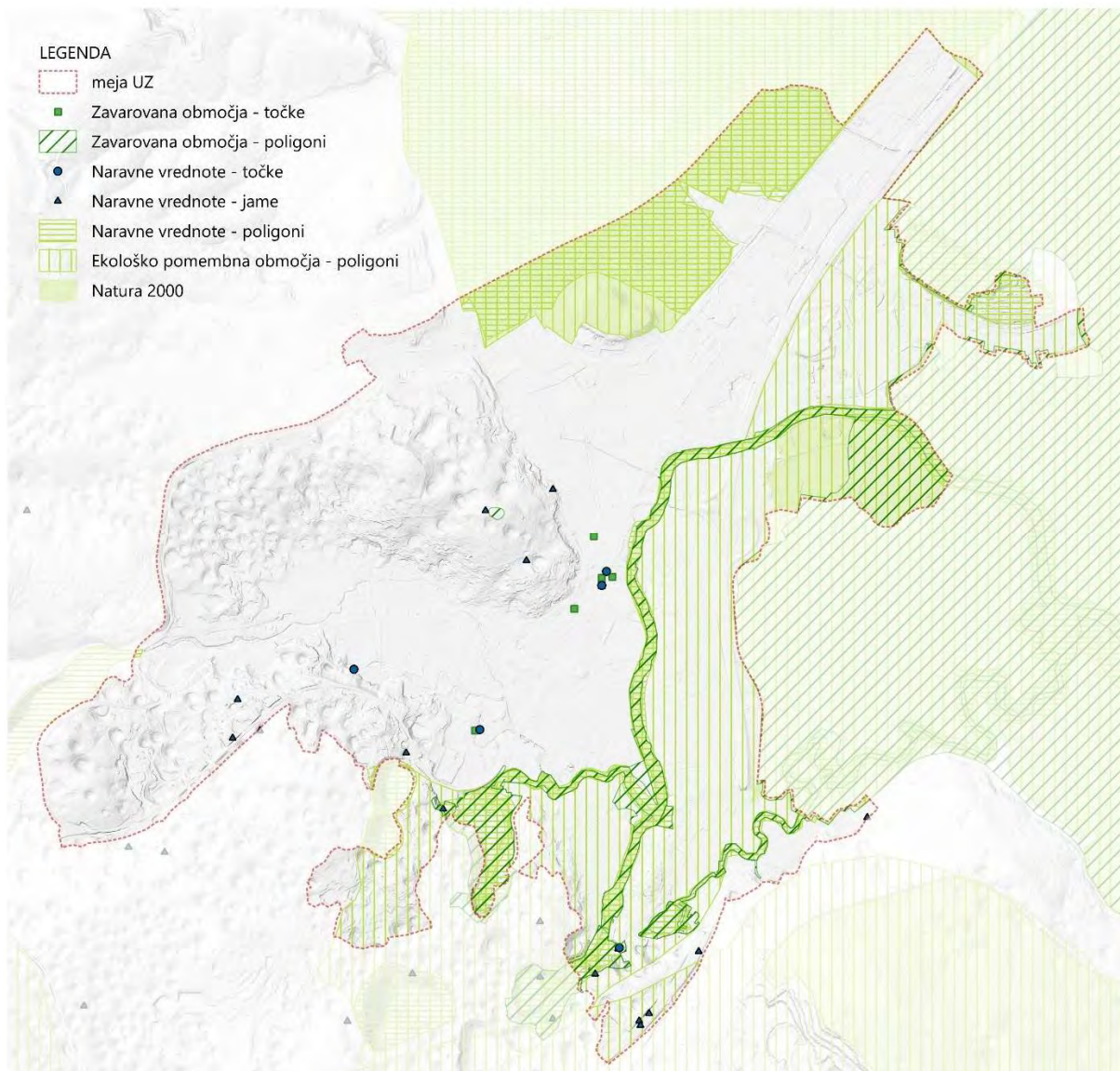
Na južnem in jugozahodnem obrobju območja UZ so prisotne številne vrtače, ki omejujejo posege v prostor. Na osnovi strokovne podlage (Študija vrtač v občini Vrhnika: porazdelitev, značilnosti, pogoji rabe, ZRC SAZU, 2022) so določene različne stopnje varovanja, od strogo varovanih vrtač z ohranjanjem naravnega stanja okolja do vrtač, ki so primerne tudi za urbano rabo.

Slika 16 Kategorizacija vrtač (Študija vrtač v občini Vrhnika: Porazdelitev, značilnosti, pogoji rabe, ZRC SAZU, 2025)

OBMOČJA OHRANJANJA NARAVE

Območja ohranjanja narave prekrivajo približno polovico območja UZ. V največji meri območje prekriva EPO Ljubljansko barje, na severni del območja UZ segata Natura 2000 in naravna vrednota Podlipska dolina. Reka Ljubljanica izstopa kot zavarovano območje in območje Nature 2000, poleg tega je tudi naravna vrednota. Kot naravne vrednote so opredeljene še nekatere vrtače na jugu območja UZ in izvir Ljubljanice – Močilnik. Območja ohranjanja narave predstavljajo znatno omejitev pri širitvi stavbnih zemljišč. V načrtovanju sicer dopustnega poseganja v prostor, ki ga dopušča OPN, morajo izvajalci posegov izbrati tisto rešitev, ki bo pomenila najmanjši možen poseg v naravo.

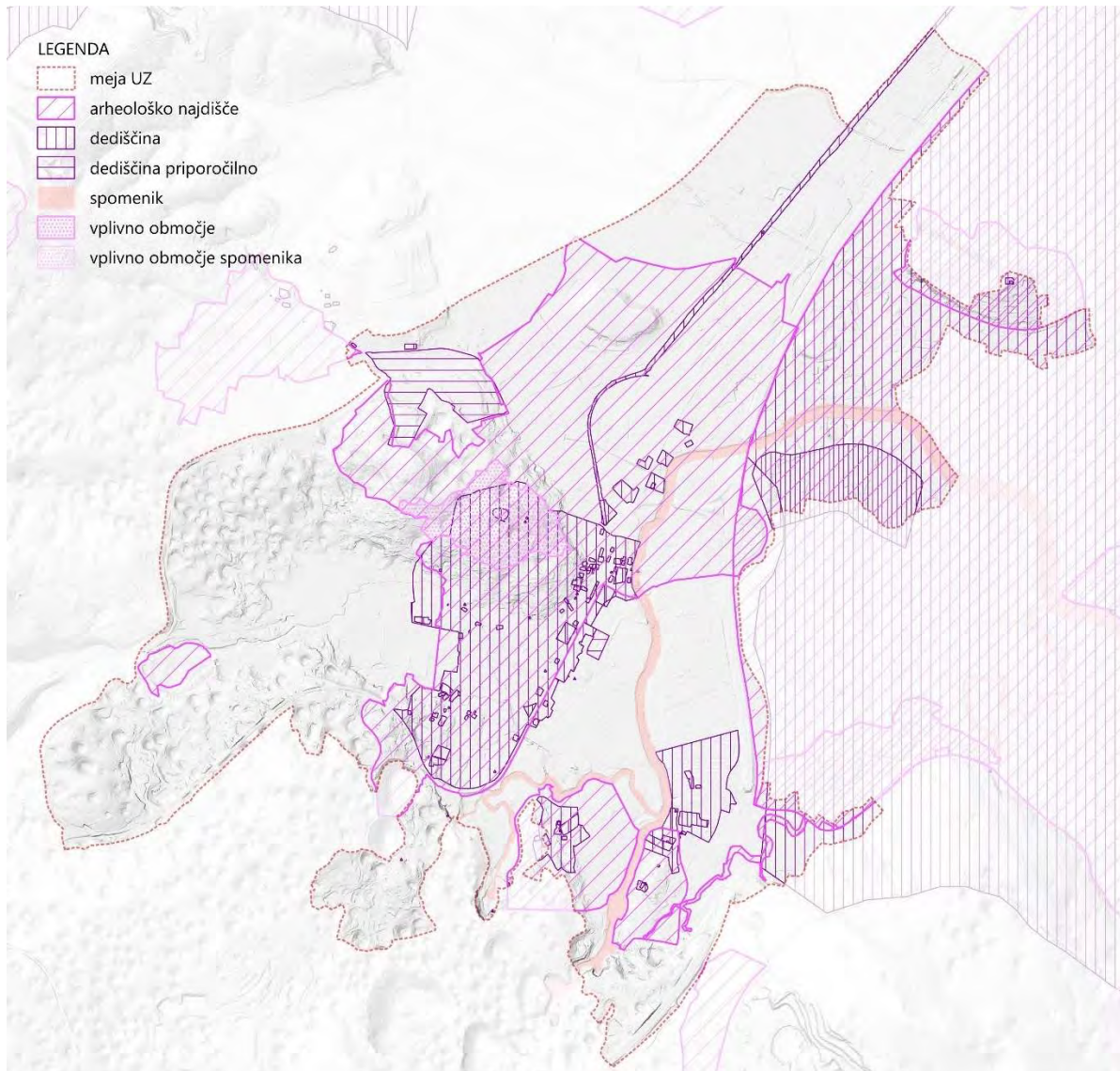

Slika 17 Območja varovane narave na območju UZ Vrhnika (vir: INSPIRE metapodatkovni portal, 2025)

OBMOČJA VARSTVA KULTURNE DEDIŠČINE

Na teritoriju občine najdemo več kot 290 enot kulturne dediščine. Glavnina je skoncentrirana na območju Ljubljanskega barja in naselja Vrhnika. Po številu enot prevladujejo stavbna, memorialna in arheološka dediščina. Občina ima dobro razvito in urejeno osnovno kulturno infrastrukturo, zato se bo v naslednjih letih predvidoma še naprej osredotočalo na prenovo in oživljanje kulturne dediščine v lasti občine, vključno s starim mestnim jedrom Vrhnike.

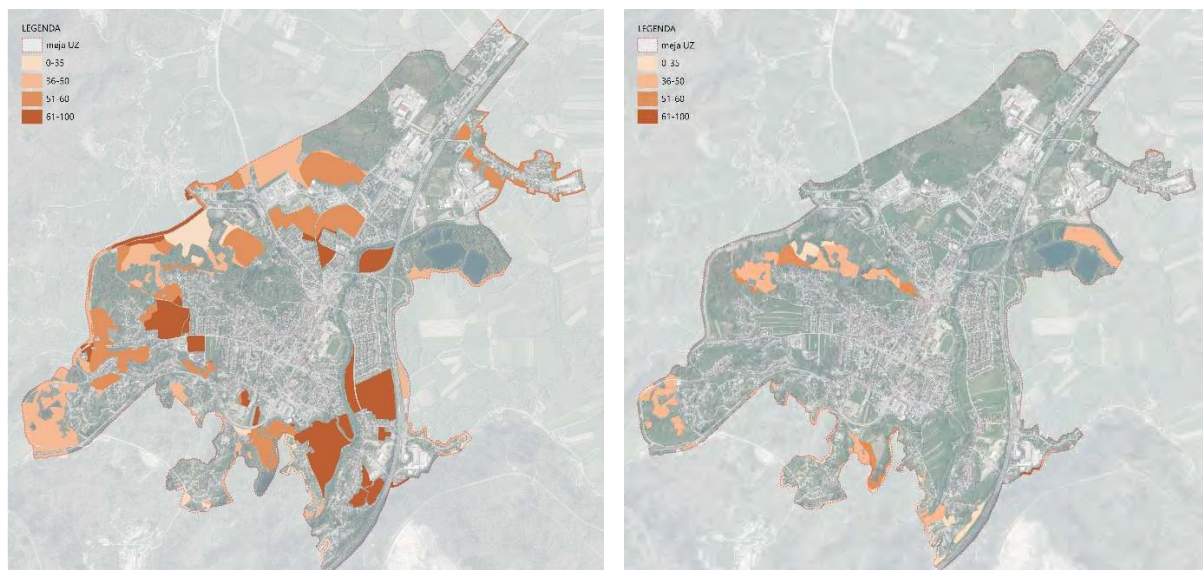
Ljubljansko barje zaradi svojih posebnosti spada med kulturno krajino in je kot celota arheološki teren z najdbami iz vseh arheoloških obdobij od paleolitika do rimskega obdobja. Med pomembnejše ostaline sodijo prazgodovinska kolišča. V mestnem središču, najpogosteje ob Stari cesti, se pojavijo mnoge zavarovane stavbe in park ob Tržaški cesti, ki spada med vrtnoarhitekturno dediščino. Med naselbinsko dediščino spadajo stara naselja ali vasi in njihova jedra, ki so posebna zaradi zasnove in vedutne izpostavljenosti – Trško jedro, vaško jedro Verd in vas Mirke.

Slika 18 Območja varovane kulturne dediščine na območju UZ Vrhnika (vir: INSPIRE metapodatkovni portal, 2025)

KMETIJSKA IN GOZDNA ZEMLJIŠČA

Na območju UZ je po podatkih o dejanski rabi, ki jih vodi ministrstvo, pristojno za kmetijstvo in gozdarstvo, približno 38 % območja kmetijskih zemljišč in približno 6 % gozdnih zemljišč različnih kategorij. Kmetijska zemljišča se nahajajo v okolici pozidanih in sorodnih zemljišč, ki se ponekod znotraj njih pojavljajo v obliki manjših žepov (zlasti na območju Podhruševce, Betajnove in med Janezovo vasjo in Verdom). Pozidanih in sorodnih zemljišč je na območju UZ 52 % (vir: MKGP, 2025).

Slika 19 Levo - boniteta tal kmetijskih zemljišč; desno: boniteta tal gozdnih zemljišč (vir: GURS, 2025)

Najboljša kmetijska zemljišča in najboljše bonitetne ocene zemljišč (nad 60) se pretežno nahajajo v ravninskem delu območja UZ. To so kmetijska zemljišča na območju Betajnovce, Mirk, severno in južno od Janezove vasi, v Verdu in deloma na območju Podhruševce, ob izteku stare železnice. V manjšem obsegu se nahajajo tudi na območjih Hrib-Gradišče in na zahodnem delu Betajnovce. Večina ostalih kmetijskih zemljišč ima boniteto od 51 do 60, nekoliko manj je zemljišč z bonitetami od 36 do 50. Gozdnih zemljišč je na območju UZ malo, njihova boniteta se večinoma giblje med 36 in 50.

1.4.3 Stanovanja

Pregled demografskih kazalcev kaže, da število prebivalcev v občini narašča predvsem na račun selitvenega prirasta in samo delno na podlagi naravnega prirasta. Največji porast prebivalstva je zabeležen v občinskem središču, mestu Vrhnika, kjer se z leti viša tudi gostota naseljenosti. Število prebivalcev se povečuje v vseh naseljih znotraj obravnavanega območja.

Za območje cele občine velja, da glede na namensko rabo prostora največ stavbnih zemljišč predstavljajo območja, namenjena za stanovanjsko gradnjo (S) (53,2 % vseh stavbnih zemljišč), površine posamične (razpršene) poselitve (A) obsegajo slabih 5 % celotnih stavbnih zemljišč. Največ nepozidanih stavbnih zemljišč (v nadaljevanju NSZ) namenske rabe območij stanovanj je v naselju Vrhnika (46,92 ha). Kljub še razpoložljivim nepozidanim stavbnim zemljiščem za namen gradnje stanovanj občani v tem in tudi v preteklih postopkih sprememb in dopolnitev OPN želijo opredelitev dodatnih stavbnih zemljišč, dodatne prostorske rezerve na območju mesta Vrhnika predlaga tudi Občina Vrhnika. Vsakokratne pobude je treba presojeti z vseh vidikov, tako varstvenih kot razvojnih. Izpostaviti pa je treba, da je v SPRS50 v okviru cilja »C4: krepiti prostorsko identiteto« zapisan zeleni trend zmanjševanja neto letne rasti pozidanih zemljišč do 0 % v letu 2050 in v okviru cilja »C1: vzpostaviti pogoje za prehod v podnebno nevtralno družbo« zeleni trend zmanjševanja površine stavbnih zemljišč na prebivalca v občini.

Problemi na območju UZ so:

- težnje po širitvi površin za stanovanjsko gradnjo, kljub še neizkoriščenosti nezazidanih stavbnih zemljišč - vsaka širitev stavbnih zemljišč predstavlja poseg v varovana območja oz.

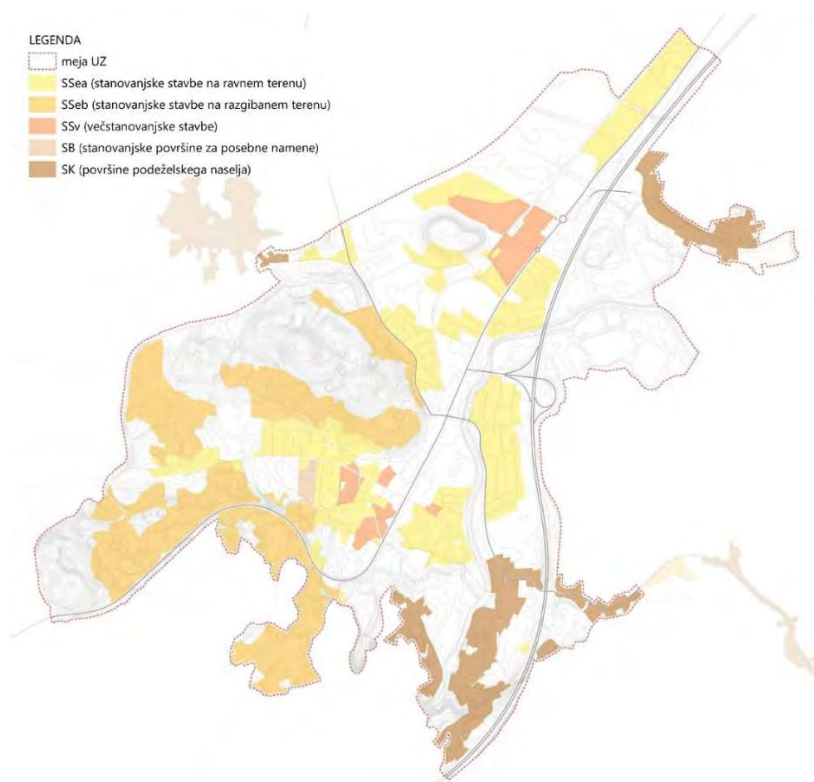
območja z omejitvami (območja ohranjanja narave, varstva kulturne dediščine, varstva najboljših kmetijskih zemljišč, koridorjev daljnovodov, vodovarstvenih območij itd.),

- mešanje neustreznih in konfliktnih rab v stanovanjskih območjih (industrija v neposrednem stiku s stanovanjskimi območji, stanovanja nanizana ob prometnicah ipd.),
- programska in infrastrukturna neopremljenost nekaterih stanovanjskih območij (pomanjkanje kvalitetnih javnih prostorov, rekreativnih zelenih površin).

Glede na namensko rabo prostora so stanovanjem primarno namenjene površine oziroma enote urejanja prostora z namensko rabo S, ki so prikazane na spodnji sliki:

- SSea (stanovanjske površine za stanovanjske stavbe na ravnem terenu),
- SSeb (stanovanjske površine za stanovanjske stavbe na razgibanem terenu),
- SSv (stanovanjske površine za večstanovanjske stavbe),
- SB (stanovanjske površine za posebne namene),
- SK (površine podeželskega naselja).

Stanovanja so tudi v mešanih območjih centralnih dejavnosti, to so območja urbanih središč oz. enote urejanja prostora z namensko rabo CU.

Slika 20 Veljavna namenska raba območij stanovanj na območju UZ Vrhnika

1.4.4 Družbene dejavnosti

Večanje števila prebivalcev in želja po razvoju Vrhnike kot manjšega kraja, prijetnega za bivanje lokalnih prebivalcev, narekuje potrebo po dopolnitvi in krepitvi družbene infrastrukture. Lega dejavnosti znotraj obstoječega naselja dopolnjuje identiteto območja središča naselja, kar je pozitivno iz planskega vidika ureditve prostora. Družbena infrastruktura se v obstoječih delih naselja

v tem smislu tudi dopolnjuje. V staro mestno jedro Vrhnike lociramo zlasti tiste dejavnosti, ki skupaj tvorijo kulturni, human mestni ambient in ustvarjajo turistično, kulturno, upravno in deloma trgovsko središče. Zato naj bodo tu zlasti: denarne ustanove, kultura (muzeji, galerije, Cankarjev dom, knjižnica), šolstvo (naraščanju prebivalstva ustrezno število osnovnih šol), specializirane trgovine in gostinstvo, cerkev, turistične agencije, kombinirano z javnimi mestnimi prostori, urejenim prometom in s kakovostno prenovljenimi stanovanji.

VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE

Obstoječi objekti vzgoje in izobraževanja na območju UZ vključujejo 7 vrtcev in enot, 4 osnovne šole (2 šolska okoliša – OŠ Antona Martina Slomška in OŠ Ivana Cankarja) in glasbeno šolo. Po podatkih Poslovnega registra Slovenije, AJPES, 2023.

Od šolskega leta 2016/17 se ne zaznava več povečanega vpisa v vrtce, zato so prostorske potrebe za predšolsko izobraževanje trenutno zadostne, potrebno pa je pripraviti srednjeročni načrt širitve kapacitet.

Na področju osnovnošolskega izobraževanja pa trend števila učencev konstantno narašča, zato je v skladu s strateškimi cilji občine potrebno načrtovati povečanje kapacitet. Pri tem bo v prvi vrsti poudarek na prenovi opuščenih in neizkoriščenih prostorov (stavb) in zemljišč z upoštevanjem primerne dostopnosti za uporabnike.

ZDRAVSTVO IN SOCIALNO VARSTVO

Prebivalstvo v občini Vrhnika se stara hitreje, kot je povprečje v Sloveniji. Dom za starejše občane Vrhnika je že izvedel delno povečanje kapacitet, vendar se konstantno kažejo potrebe po zagotavljanju dodatnih objektov in organizacijskih oblik varstva in bivanja na področju oskrbe starejših. Potrebno bo zagotoviti tudi večje število lekarn. Med pomembne razvojne potrebe v občini uvrščamo tudi širitev Zdravstvenega doma Vrhnika.

DRUŽBENE DEJAVNOSTI IN KULTURA

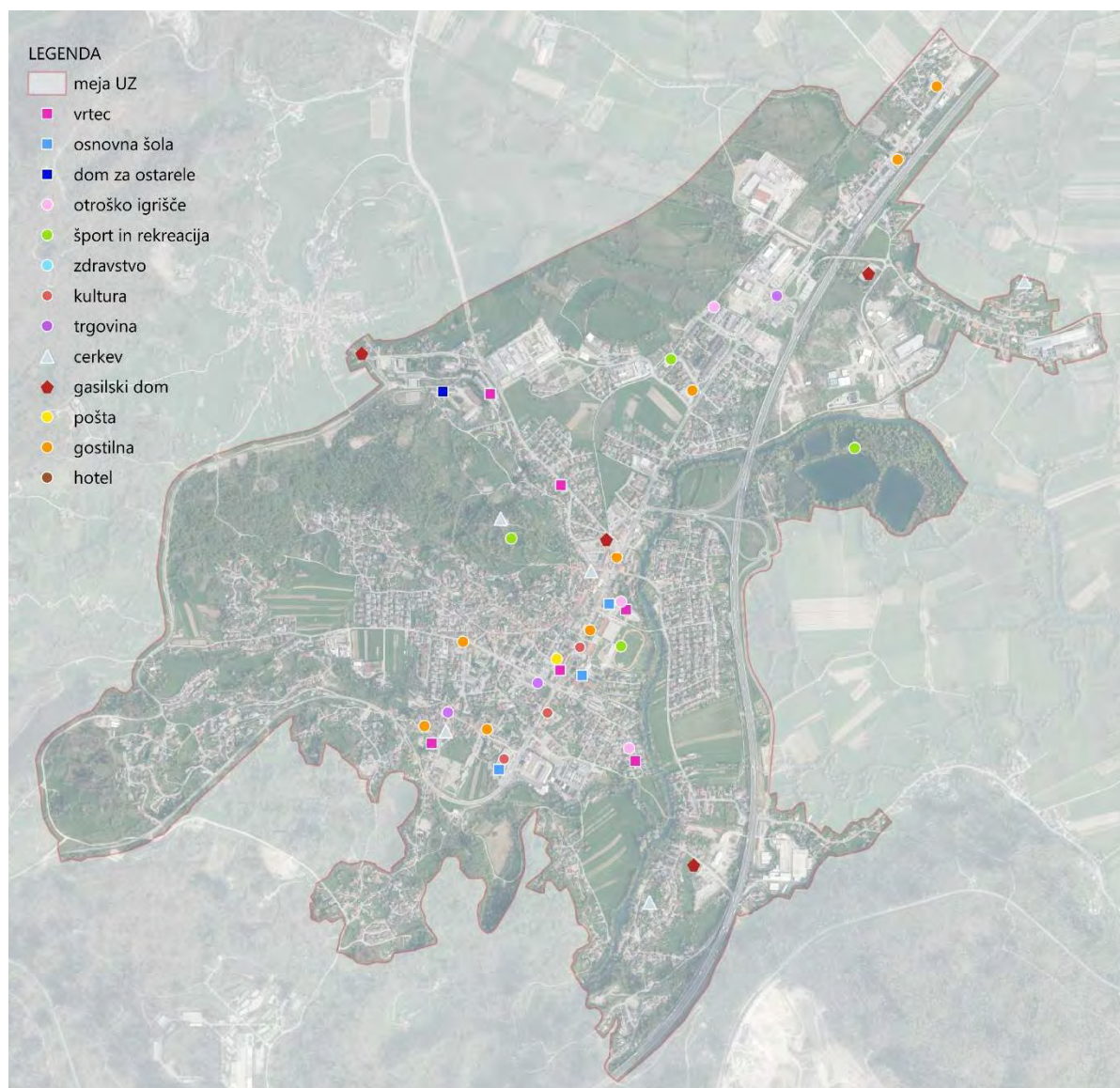
Obstoječe dejavnosti na področju kulture na Vrhniki so dobre. Nosilne organizacije na tem področju so: Zavod Ivana Cankarja za kulturo, šport in turizem Vrhnika, Cankarjeva knjižnica Vrhnika in Območna izpostava Javnega sklada RS za ljubiteljske kulturne dejavnosti in večgeneracijski skupnostni center Rokodelski dom. Na območju UZ deluje knjižnica, ki se nahaja v Kulturnem centru Vrhnika, v bivši šivalnici IUV.

ŠPORTNO – REKREACIJSKE POVRŠINE IN OTROŠKA IGRIŠČA

V občini deluje več športnih društev, nekateri med njimi imajo že dolgoletno in zelo uspešno tradicijo. Najpomembnejši športni objekti so: Športna dvorana Partizan, šolska športna dvorana v OŠ Ivana Cankarja, šolska športna dvorana v OŠ A. M. Slomška in Športni park Vrhnika.

Rekreacijske površine ob obstoječih osnovnih šolah (na primer ob OŠ Ivana Cankarja) lahko delno krijejo tudi potrebe bližnjih prebivalcev, ne morejo pa v celoti nadomestiti rekreacijskih površin, ki jih sicer zahteva kvalitetno bivalno okolje stanovanjskih sosesk. Na novo poseljenih območjih na Vrhniki lahko o športnih in otroških igriščih govorimo v kontekstu odprtih stanovanjskih površin, predvsem na območjih večstanovanjskih stavb. Vsako novo (tudi manjše) sosedstvo mora

vključevati urejeno otroško igrišče z vsaj enim kompleksnim igralom in z za igro oblikovanim ožjim okoliškim prostorom. Igrišče mora biti locirano vsaj v razdalji 100 m od vhodov v večstanovanjske stavbe. Športna igrišča so lahko del odprtih površin med večstanovanjskimi stavbami v soseskah. Standardi za količino zelenih površin na stanovanje se gibljejo okrog 15 m² ali od 4 do 13 m² na prebivalca. Športna igrišča so lahko tudi del večjih športnih centrov. Ti so lahko locirani ob šolah, vendar morajo biti javni. Nasploh je odprte (športne in rekreacijske) površine smiselno locirati na že obstoječe naravne prvine v prostoru, z ozirom na zasnovan zeleni sistem.

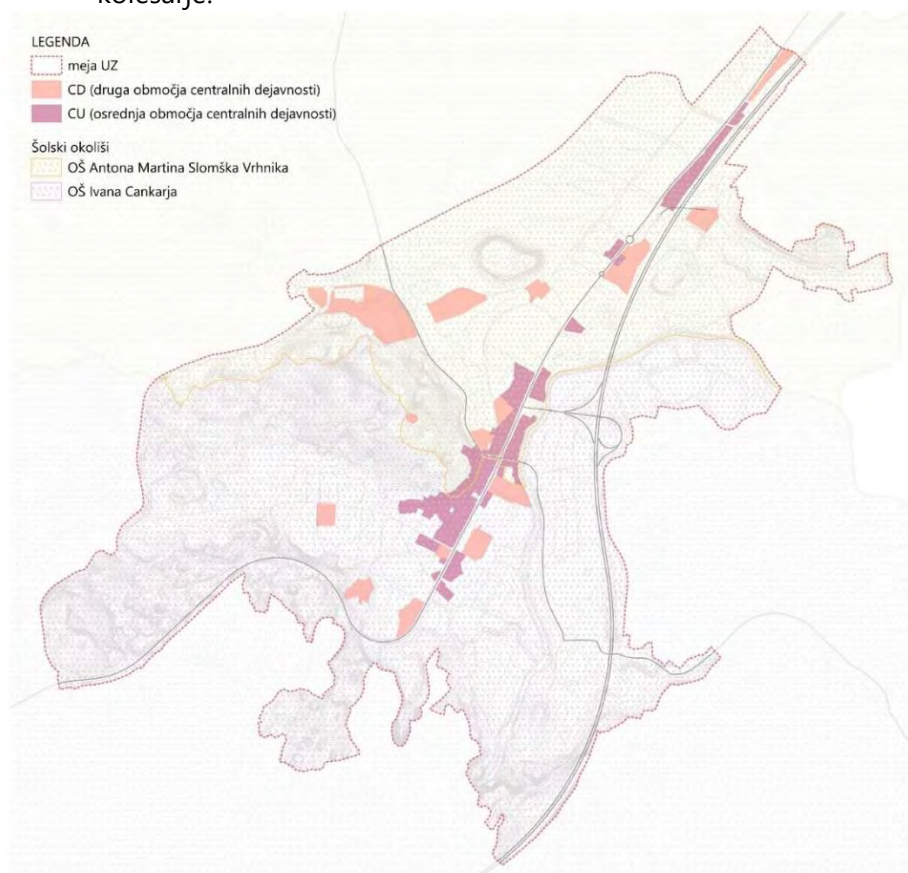

Slika 21 Obstoječa javna družbena infrastruktura in pomembnejše oskrbne dejavnosti na območju UZ Vrhnika

Problemi na območju UZ:

- obstoječe šolske kapacitete so preobremenjene in ne zadoščajo več potrebam prebivalcev;
- potrebe po zagotavljanju dodatnih objektov in organizacijskih oblik varstva in bivanja na področju oskrbe starejših se glede na demografske trende večajo;
- problemi se deloma vežejo na prometno ureditev – centralne dejavnosti so skoncentrirane v mestnem središču, a se večina prebivalcev na opravke odpravi z avtomobilom. Eden

ključnih razlogov za to je pomanjkanje ustrezno urejenih in varnih površin za pešce in kolesarje.

Slika 22 Veljavna namenska raba območij centralnih dejavnosti na območju UZ Vrhnika

1.4.5 Gospodarske in poslovne dejavnosti

Gospodarstvo je panoga, ki je Vrhniko v preteklosti močno zaznamovala. Po prestrukturiranju večjih industrij se je razvilo večje število malih gospodarstev. Vrhnika ima interes razvoja na področju gospodarstva, katerega pa bodo podkrepili še načrtovana severna obvozna cesta in izvedena preureditev avtocestnega priključka ter dela južne obvoznice. Število podjetij v občini konstantno narašča, vendar ker prevladujejo mikro podjetja, to pomeni omejeno ponudbo delovnih mest. Prostorska razporeditev poslovnih objektov je v osnovi odraz predvsem naravnogeografskih značilnosti, saj je velika večina lociranih v severnem in severovzhodnem ravninskem delu občine - dobra polovica v naselju Vrhnika, večja koncentracija je še v naseljih Verd in Sinja Gorica ter lokalnih središčih Drenov Grič in Bevke.

Čeprav podatki kažejo, da je nepozidanih stavbnih zemljišč za gospodarske in proizvodnje dejavnosti dovolj, je velik delež teh površin znotraj območij poplavne ogroženosti ali pa varstvenih režimov. Industrijska cona Sinja Gorica je umeščena na občutljivo naravno območje Barja, zato je s za njeno realizacijo zahtevano urejanje nadomestnih habitatov izven območja cone. Vrhnika bi lahko to lego izkoristila tako, da bi cono načrtovala upoštevajoč ukrepe za prilagajanje na podnebne spremembe, z vključevanjem naravnih prvin, kot na primer voda in živice. Na ta način bi ureditev cone lahko predstavljala primer dobre prakse.

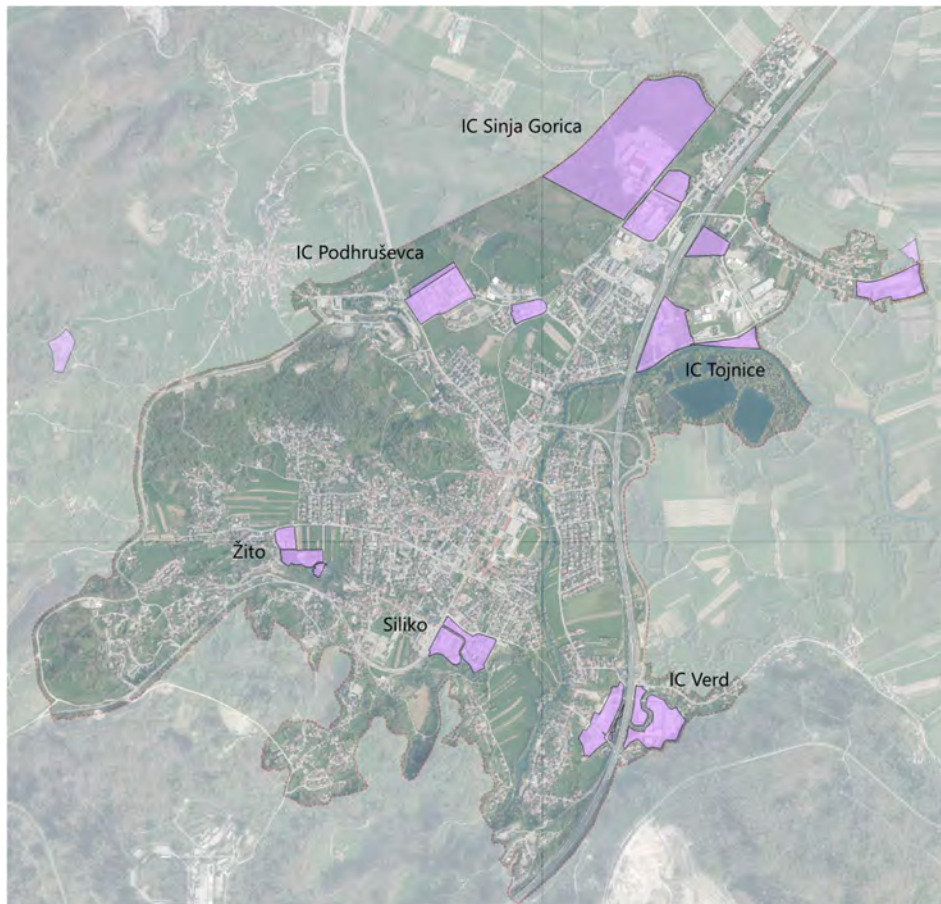
Vrhnika ima interes razvoja na področju gospodarstva, katerega pa bo podkrepila še načrtovana severna obvozna cesta.

V občini narašča delež aktivnega prebivalstva (72,9 % v letu 2023). Po klasifikaciji SURS-a se občina uvršča med zmerno bivalne občine, kar nakazuje, da je delovnih mest manj kot delovno aktivnega prebivalstva in tako ne predstavlja pomembnega zaposlitvenega centra za ostale občine.

Za zagotovitev strateških ciljev države za območje občine na področju trga dela so potrebne spodbude razvoja delovnih mest in dejavnosti v mestu Vrhnika. Prav tako je potrebno zagotoviti ustrezno raven prometne povezanosti naselij na podeželju z mestom Vrhnika. Zagotoviti je treba polno pokritost s sodobno informacijsko-komunikacijsko infrastrukturo in infrastrukturo elektronskih komunikacij. Pomembna je tudi dobra povezanost do vozlišč javnega potniškega prometa. Na podeželju je potrebno zagotoviti ustrezne razmere za gospodarske aktivnosti, s čimer se krepi lokalna zaposlenost in zmanjšujejo potrebe po dnevni migracijah aktivnega prebivalstva v zaposlitvena središča (npr. v Ljubljano).

Problemi na območju UZ:

- proizvodnja v naseljih – nekatere obstoječe proizvodne cone (IG Sinja Gorica, Tojnice) se nahajajo neposredno ob ali v stanovanjskih območjih, kar zaradi hrupa, požarne ogroženosti in emisij smradu predstavlja konflikt med rabami;
- proste površine za širitve so zelo omejene. Vsaka širitev proizvodnje predstavlja poseg v varovana območja oz. območja z omejitvami (območja ohranjanja narave, varstva kulturne dediščine, varstva najboljših kmetijskih zemljišč, koridorjev daljnovodov, poplavnih območij itd.).

Slika 23 Prikaz površin gospodarskih dejavnosti na območju UZ Vrhnika

1.4.6 Turizem, šport in rekreacija

Občina Vrhnika ima izdelano Strategijo razvoja turizma v občini Vrhnika. Razvoj trajnostno naravnane turizma je postavljen med najpomembnejše strateško razvojne cilje občine do leta 2030.

Sicer ne velja za izrazito turistično občino, saj nima razvitih turističnih potencialov. Posledično je v občini zgolj 3,88 % vseh delovno aktivnih prebivalcev zaposlenih v turizmu. Zato poseben poslovni izziv predstavlja prav razvoj turizma kot gospodarske panoge, saj ima Vrhnika izvrstne prostorske danosti, ki so dobra osnova za kvaliteten in uravnotežen razvoj rekreacijskih ter turističnih kapacitet, prepoznavnih na nacionalnem nivoju, ter posledično sledenje splošnim strateškim ciljem občine.

Reka Ljubljanica in njeni izviri sicer predstavljajo glavni element identitete občine, zato se nadaljuje z urejanjem obvodnega prostora in izboljšanja dostopnosti reke obiskovalcem (ureditev pešpoti ob vodotoku, parkirišča za obiskovalce, izstopno-vstopne točke na reki Ljubljanici glede na razvojno pobudo ipd.).

Ugotavlja se, da so stavbna zemljišča za javne programe in objekte za namen športa in rekreacije pretežno zagotovljena (npr. kolesarski park, Športni park Vrhnika), vendar občina med razvojne potrebe uvršča tudi dodatne površine za šport in rekreacijo. S tem se dviga kakovostn bivalnega okolja in izboljšuje dostopnosti do urejenih in opremljenih zelenih in grajenih površin za šport in rekreacijo.

V občini je tudi več različnih interesov zasebnih investitorjev za izvajanje turizma in rekreacije v različnih oblikah (npr. doživljajski park, drugi tematski parki, turistične kmetije, avtokampi, počivališča za avtodome).

1.4.7 Gospodarska javna infrastruktura

Analiza stanja za področje prometne in druge gospodarske javne infrastrukture je vključena v poglavje 7 Gospodarska javna infrastruktura. Na tem mestu je v nadaljevanju predstavljen le skrajšani skupni povzetek.

Na področju prometne infrastrukture so strateški cilji občine zastavljeni dolgoročno. Prometno omrežje, predvsem lokalno, ni ustrezno, saj večji del prometa, ki prihaja z avtoceste, poteka po regionalni cesti skozi mestno središče Vrhnike. Zaradi velikega števila vozil na regionalnih cestnih odsekih so posledično neučinkovite tudi lokalne občinske ceste. Za izboljšanje navezave na avtocesto sta že izvedena preureditev avtocestnega priključka in del južne obvozne ceste mesta Vrhnika, medtem ko je severna obvozna cesta še v pripravi. Izvedene in načrtovane ureditve bodo znatno pripomogle k boljši dostopnosti in povezanosti občine na regionalnem nivoju, pa tudi k dvigu prometne varnosti in zmanjšanju emisij iz prometa. Med pomembne razvojne potrebe občine uvrščamo tudi določitev lokacij za ureditev parkirišč za obiskovalce (npr. ob pokopališču Vrhnika, ob Sternenu cesti, v središču Vrhnike, ob severni obvozni cesti itd.).

Na ravni občine se ustrezno dopolnjujejo pešpoti in kolesarske poti, ki ponujajo možnosti za rekreacijo prebivalstva iz občine Vrhnika ter tudi okoliških občin. Tovrstna infrastruktura pa ima tudi vedno večji potencial za dodatni razvoj turizma, še posebej ob vzpostavitvi daljinskih kolesarskih povezav in poligonov za »downhill« kolesarjenje.

Navezava občine na železnico ni zadovoljiva. Potek obstoječe proge namreč ne omogoča povezave z naseljem Vrhnika. V občini je ena sama železniška postaja (ŽP Verd), vendar na tej postaji potniški vlaki od konca leta 2017 ne ustavljajo več zaradi izredno majhnega števila potnikov. Občina Vrhnika priložnost vidi v ponovni vzpostavitvi opuščene proge Ljubljana – Vrhnika, vendar je treba poudariti, da je upravljanje z železniškim omrežjem v domeni države, pri čemer ima občina omejen vpliv.

Zaradi reliefnih razmer in posledične razpršene poselitve v občini vodovodno omrežje ni zgrajeno na celotnem območju občine. Gospodinjstva na območjih, kjer ni javnega vodovodnega omrežja, se s pitno vodo oskrbujejo iz vaških vodovodov, kar ni ustrezna rešitev. Občina si je zastavila cilj sanacije obstoječega vodovodnega sistema, ki je tesno povezan tudi z vodnimi izgubami, ki nastanejo zaradi sistema dotrajanih cevi (značilnosti barjanskih tal, zastarelosti in tehnične neustreznosti cevovodov) in zagotavljanje oskrbe višinskih con, s čimer sledi svojim strateškim ciljem. Predvideva se uvajanje novih tehnologij v upravljanje in nadzor nad omrežjem in kakovostjo vode.

V občini Vrhnika je devet aglomeracij (mogoče zbiranje komunalne vode v kanalizaciji in njeno odvajanje po kanalizaciji v komunalno čistilno napravo ali na končno mesto izpusta). Večina novejšega javnega kanalizacijskega omrežja, ki se je gradilo po letu 2000, ima značaj ločenega sistema. Ocenjeno je, da je v občini Vrhnika še vedno skoraj 23 % mešanega kanalizacijskega sistema. Občina si je zastavila cilje izgradnje in dograditve kanalizacijskega sistema aglomeracije

Vrhnika, izgradnje kanalizacije v ostalih predelih občine, obnove dotrajanih kanalov v mestu Vrhnika ter spodbude za opremljanje z individualnimi sistemi čiščenja odpadne vode, kjer je priključevanje na komunalno omrežje oteženo.

Na področju ravnanja z odpadki si je občina zastavila cilj izgradnje zbirnega centra (na Tojnicah) in dodatnih ekoloških otokov (glede na potrebe z razvojem naselij). Posebno pozornost je potrebno nameniti evidentiranju in sanaciji črnih odlagališč odpadkov. OPN že določa, da niso dopustne gradnje ali spremembe namembnosti za namene opravljanja ali razširitve kompostiranja, bioplinarn, asfaltnih baz, zbiranja, predelave in odlaganja nevarnih odpadkov, razen, če gre za dejavnost javnega komunalnega podjetja. Dopustne tudi niso dejavnosti, ki lahko povzročajo prekomerne emisije smradu, prekomeren hrup in druge škodljive vplive na ljudi in okolje.

Med glavna omrežja za oskrbo z energijo v občini sicer prištevamo omrežja za oskrbo z elektriko in omrežje za oskrbo s plinom. Na področju distribucije električne energije je skladno z OPN načrtovana postavitve novih transformatorskih postaj in dolgoročno načrtovana pokablitev elektroenergetskih vodov v gosto naseljenih območjih. Potrebna je težnja k energetski samooskrbnosti občine.

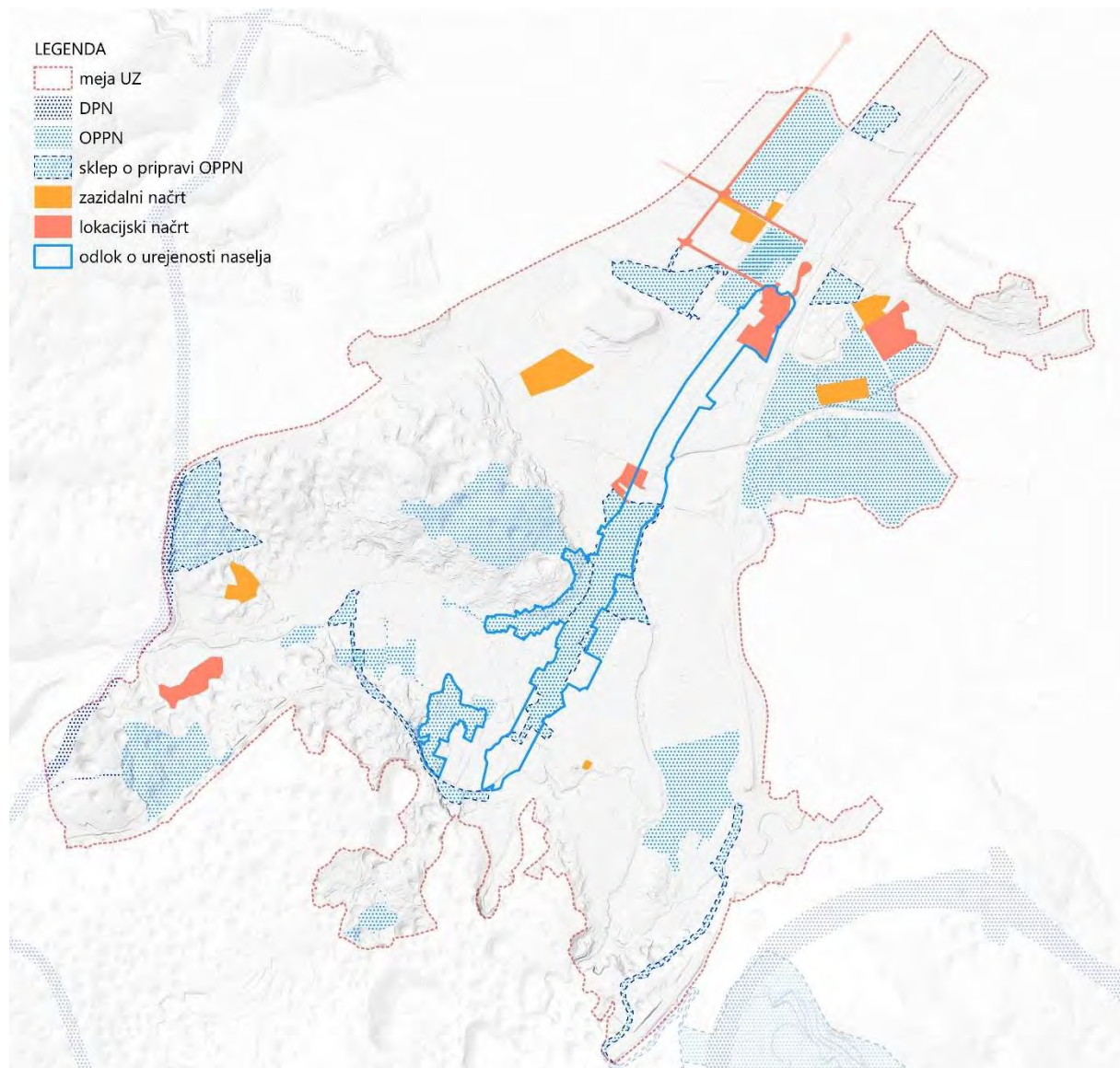
Na področju oskrbe s plinom je glede na OPN načrtovana širitev plinovodnega omrežja na pretežni del že poseljenega območja občine, širitev omrežja na vsa območja kompleksnih novogradenj ter dolgoročno širitev na potencialnih območjih za širitev poselitve (Drenov Grič). Distribucijsko plinovodno omrežje je Občina Vrhnika sicer prodala podjetju Adriaplin d.o.o., ki bo v prihodnje skrbel tudi za širitev distribucijskega plinovodnega omrežja v skladu z lastnimi plani.

Vsebine OPN je smiselno posodobiti v skladu z aktualnim oz. noveliranim lokalnim energetskim konceptom.

1.4.8 Veljavni državni in občinski podrobni prostorski akti

Na zahodni rob območja UZ sega DPN za prenosni plinovod M3/1 Kalce–Vodice (Ur. l. RS, št. 17/15 in 78/19). Na območju UZ velja 21 OPPN-jev, v postopku priprave je 8 OPPN-jev. Nekateri med veljavnimi OPPN-ji se med seboj prekrivajo, meje veljavnih OPPN v večini ne sledijo mejam EUP. Na območju UZ je 7 zazidalnih in 6 lokacijskih načrtov.

Javno likovno podobo mestnega središča z urbano opremo in scenarijem uporabe za sklop označevanja in oglaševanja narekuje Odlok o urejenosti naselij in krajine Občine Vrhnika za področje oglaševanja in označevanja mestnega središča Vrhnika (Naš časopis, št. 530/24).

Slika 24 Območja veljavnih podrobnih prostorskih načrtov

2 STRUKTURNE ZNAČILNOSTI POSELITVENEGA OBMOČJA

2.1 OSNOVNA MORFOLOŠKA STRUKTURA POSELITVENEGA OBMOČJA

Osnovna morfologija poselitvenega območja kaže nekatere značilnosti prostora, ki se nanašajo predvsem na odprti prostor in odnose med odprtim prostorom in poselitvenimi jedri.

Na območju UZ strukturno izstopata reka Ljubljanica in izrazita prostorska in mentalna dominanta Sv. Trojica s cerkvijo, pod katero se je razvilo staro mestno jedro. Ob Ljubljanici je ravninski barjanski svet, nad katerim se dvigujejo posamezni osamelci. Južni del območja UZ zaznamuje značilen kraški relief s številnimi vrtačami.

Sv. Trojica se dviguje nad starim mestnim jedrom in iz različnih predelov Vrhnike ustvarja zanimive vedute. Ožje območje Vrhnike tvorijo tri poselitvena jedra: Hrib, Vas in Breg. Ostala jedra se razlivajo po ravninskem delu območja UZ, deloma se širijo tudi na hribovito obrobje. Znotraj poselitvenih območij so območja kmetijskih zemljišč, ki strukturno tvorijo žepe in omogočajo poglede na Sv. Trojico.

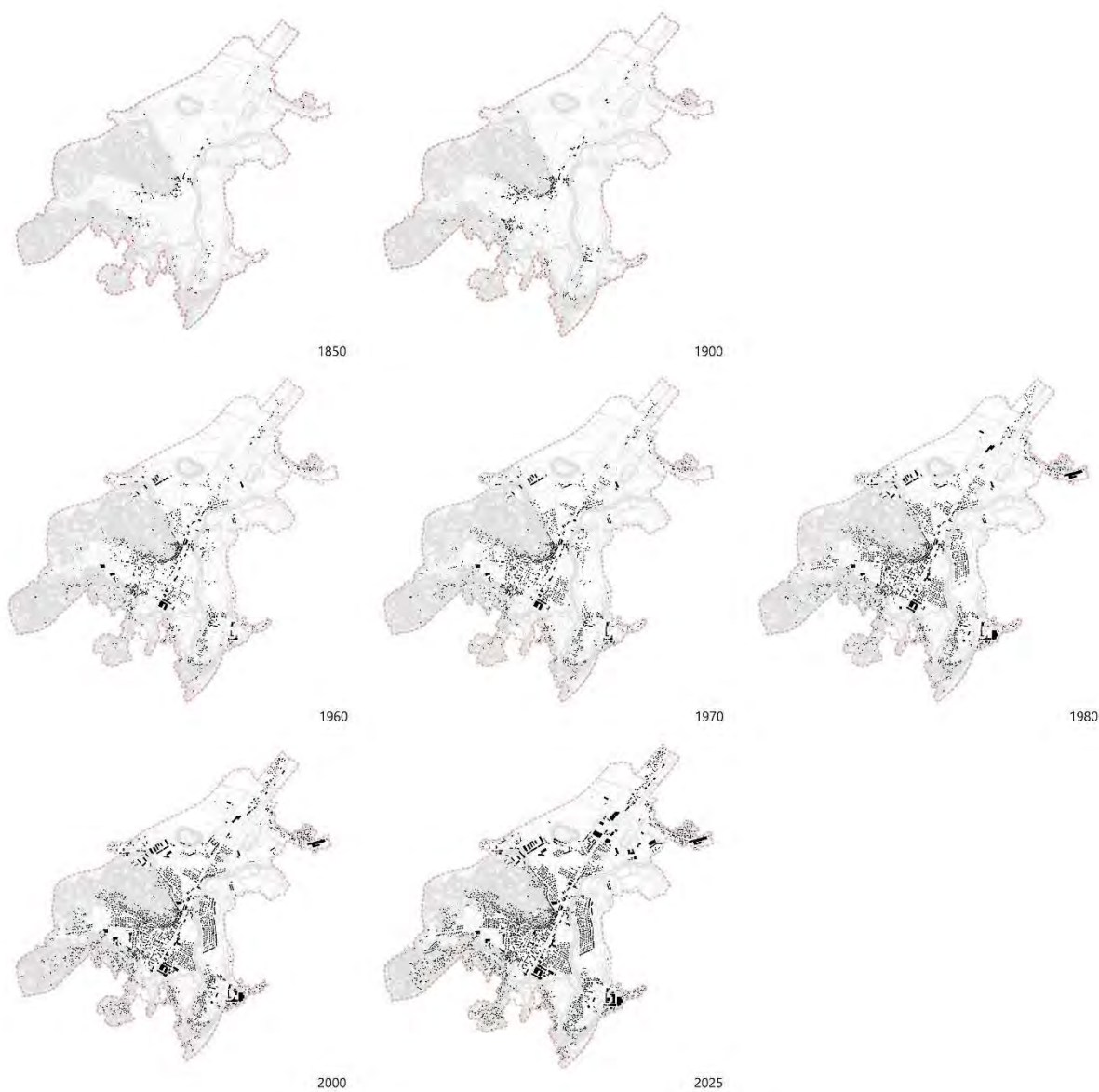
Jasne meje v prostoru začrtajo reka Ljubljanica s pritoki, avtocesta in regionalna cesta, ki je hkrati glavna povezovalna os. Izstopajoča in najfrekventnejše uporabljena povezava znotraj območja UZ je Tržaška cesta, ki poteka skozi mestno središče. Ob njej so nanizane pomembnejše mestne funkcije in sistem manjših parkov.

Slika 25 Osnovna struktura poselitvenega območja

2.2 RAZVOJ POSELITVE SKOZI ČAS

Slika razvoja Vrhnike kaže, da je bil razvoj naselja vseskozi pogojen z izstopajočimi krajinsko – morfološkimi značilnostmi območja. Če izvzamemo prva predzgodovinska in rimska obdobja poseljevanja območja, lahko začetek razvoja današnjega naselja najdemo ob vznožju Sv. Trojice. Naselje obdaja hrib z južne, vzhodne in deloma severne strani, manjše poselitveno jedro (Hrib) pa se je formiralo na območju med Sv. Trojico in Menišijo. Do danes je v strukturi naselja Vrhnika moč zaznati zgodovinski razvoj naselja in obstoječo krajinsko strukturo območja predvsem po zaslugi odprtih kmetijskih površin, ki tvorijo cezure med poselitvenimi območji, ki obdajajo hrib Sv. Trojice. Na ta način Vrhnika ohranja pomembno in prepoznavno značilno mestno silhueto, ki jo tvorijo ravnina s kmetijskimi površinami, naselje in vrh Sv. Trojice v ozadju.

Slika 26 Razvoj Vrhnike po letih od 1850 do danes

2.3 STRUKTURA POZIDAVE

Strukturo velikega merila v glavnini predstavljajo obrtni in proizvodni kompleksi v gospodarskih conah in na površinah za industrijo, ki se pojavljajo okoli jedra naselja (kompleks Žito, Siliko, gospodarska cona v Verdu, Sinji Gorici, Tojnice, Pod Hruševco in ob regionalni cesti na severu območja UZ).

Slika 27 Gospodarska cona v Sinji Gorici (vir: Google Street View in Google Maps, 2025)

Strukturo srednjega merila tvorijo večstanovanjski objekti, poslovni in trgovski objekti ter objekti javnih dejavnosti. Locirani so predvsem v središču Vrhnike, ob starem mestnem jedru in južneje od njega, ob Ljubljanski in Tržaški cesti. Večinoma je struktura srednjega merila umeščena ob pomembnejših komunikacijah, na funkcionalno večplastnih območjih oziroma ob vozliščih.

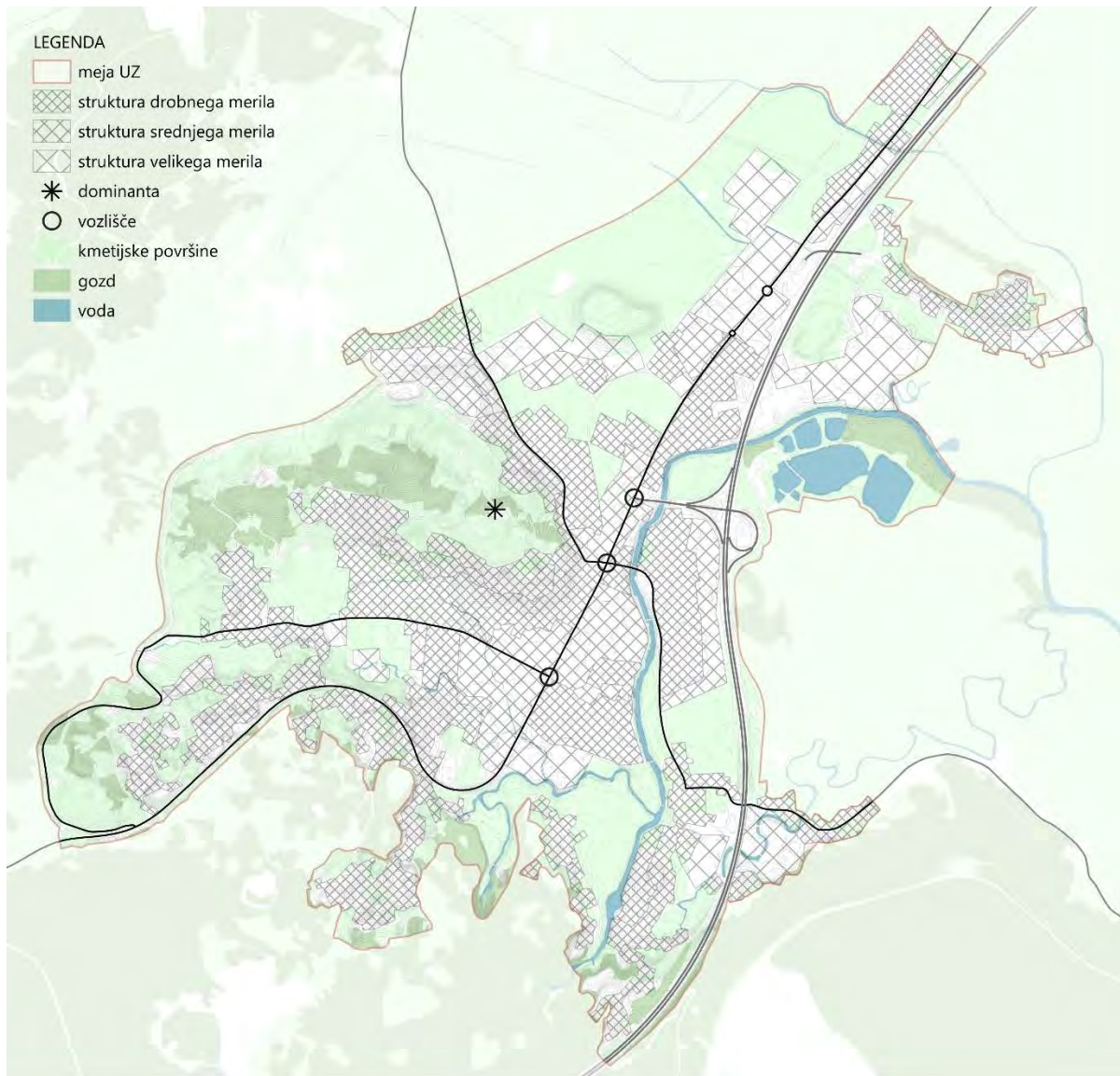

Slika 28 Stanovanjsko območje na Vrtnarji in soseska Mokrice (Zlatica) (vir: Google Street View in Google Maps, 2025)

Strukturo manjšega merila predstavljajo eno in dvostanovanjski objekti s pomožnimi objekti in mestoma javne dejavnosti manjšega obsega. Zasedajo največji delež stavbnih zemljišč v območju UZ. Največja koncentracija strukture je na območju osrednjega dela Vrhnike s starim mestnim jedrom in pozidavo na vznožju Sv. Trojice. Struktura se pojavlja tudi kot strnjena sub urbana pozidava, ki se širi ob prometnicah in zliva stara naselja med seboj (Hrib, Mirke, Verd, Sinja Gorica).

Slika 29 Stanovanjsko območje Lošca ob središču Vrhnike (vir: Google Street View in Google Maps, 2025)

Slika 30 Struktura pozidave, vozlišča in dominante

2.4 TIPOLOGIJA POSELITVE

Zgodovinska tipologija poselitve je še ohranjena na posameznih delih znotraj območij nove gradnje. Manjša območja so na območjih Mirk, Verda, Gradišča in Hriba, najbolj ohranjena pa je ta tipologija v središču Vrhnike (stara mestno jedro). Našteta stara jedra so se z novimi gradnjami zlila v večja poselitvena območja.

Slika 31 Stara cesta v starem mestnem jedru Vrhnike (vir: Google Street View, 2025)

Na območju UZ je veliko manjših primestnih območij, na katerih prevladuje **pozidava suburbanega značaja** – z obsežnimi površinami stanovanjskih hiš s pomožnimi objekti, delno z manjšimi dejavnostmi. V središču Vrhnike je **pozidava urbanega značaja**, poleg enodružinskih hiš so prisotne tudi stare blokavske soseske z večjimi zelenimi površinami in novejša soseske z manj zelenimi površinami.

Slika 32 Pozidava suburbanega značaja (vir: Google Street View, 2025)

Slika 33 Pozidava urbanega značaja, soseska iz sedemdesetih let ob cesti 6. maja (vir: Google Street View, 2025)

Slika 34 Pozidava urbanega značaja, soseska Zlatica iz današnjega časa (vir: Google Street View, 2025)

2.5 TIPOLOGIJA GRADNJE

Območje naselja je moč členiti v različne prostorske enote, ki slonijo na podrobnejši namenski rabi prostora, tipologiji poselitve in gradnje. Podrobnejša namenska raba prostora je določena po načelu pretežnosti, kar pomeni, da npr. pri stanovanjskih soseskah in ostalih zaključenih celotah prostorska enota obsega celostno urejen del širšega območja naselja (vključuje vse skupne površine, dovozne ceste in parkirišča znotraj posamezne soseske ali dela naselja ter trgovine, vrtce, ipd., če jih ni mogoče prostorsko nedvoumno ločiti).

Obstoječa določila OPN za območje Vrhnike določajo relativno nizko višino gradenj, kar je v skladu s ciljem ohranjanja značilnosti osnovne morfologije naselja, pri kateri se pod vrhom Sv. Trojice niza nižja stanovanjska zazidava. Višji objekti so grozdasto razporejeni ob južnem delu Tržaške ceste. To so kolektivna stanovanjska gradnja (bloki) višin P+3, P+4 ali P+5 in nekdanje območje IUV (zdaj Siliko in Kulturni center Vrhnika). Drugo območje, kjer se že in se še bodo pojavljali višji objekti, je severno območje s predvidenimi novimi stanovanjskimi gradnjami. Objekti večjega merila,

predvsem industrijska območja, se pojavljajo pretežno na robovih območja UZ, ponekod se približajo stanovanjskim območjem. Strnjeni tip gradnje najdemo v obliki starih mestnih ali vaških jeder – Vrhnika, Hrib in Verd.

Tipologija gradnje v prostoru sledi nekaterim drugim prostorskim značilnostim, ki jo opredeljujejo: čas nastanka, reliefne in druge naravne danosti.

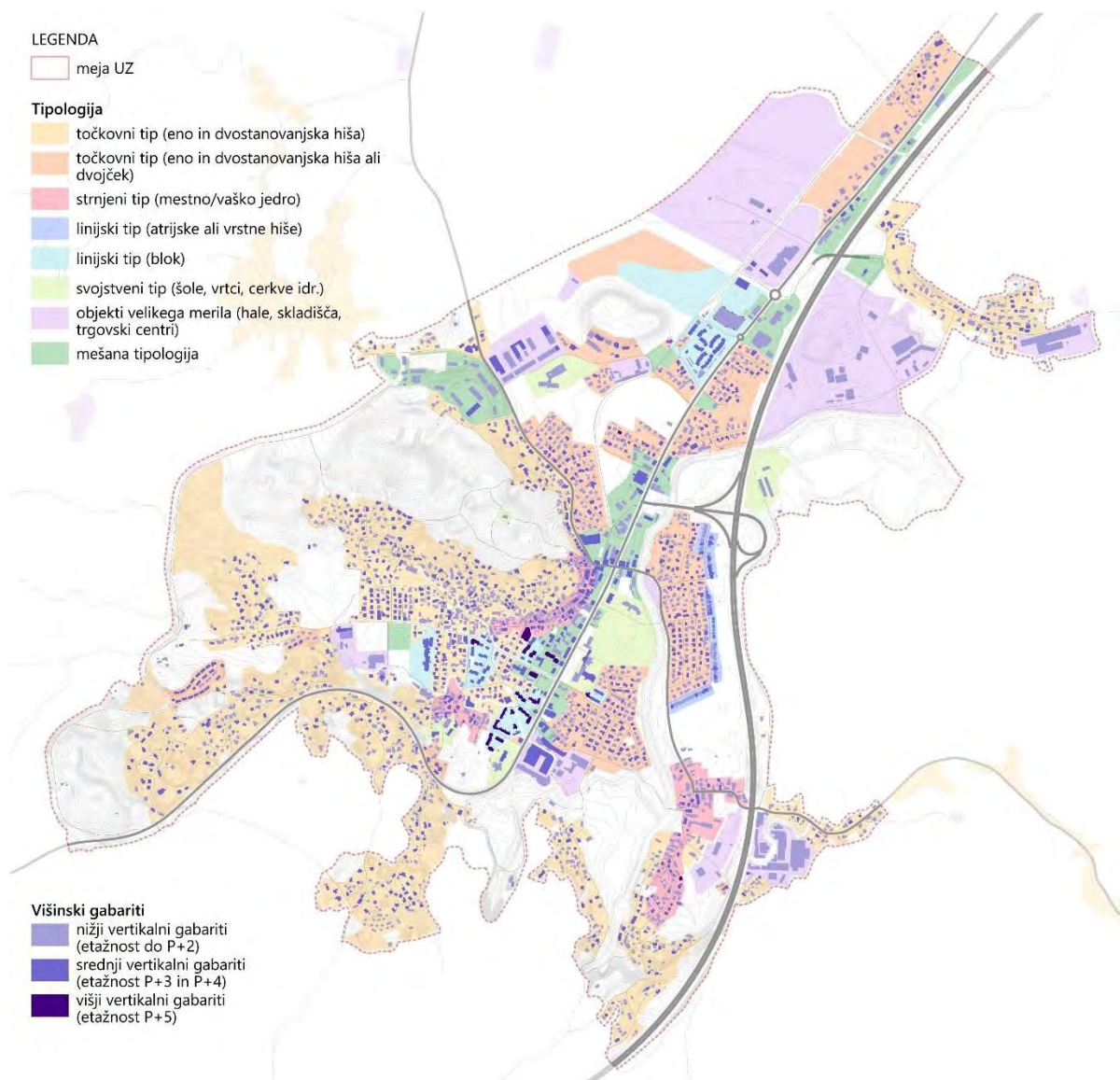
Tipologija gradnje glede na namembnost, velikost in obliko:

- točkovni tip (eno in dvostanovanjska hiša),
- točkovni tip (eno in dvostanovanjske hiše ali dvojčki),
- linijski tip (atrijske ali vrstne hiše),
- linijski tip (blok),
- strnjeni tip (mestno/vaško jedro),
- objekti velikega merila (hale, skladišča, trgovski centri),
- svojstveni objekti (šole, vrtci, cerkve idr.),
- mešana tipologija objektov.

Tipologija gradnje glede na višine:

- nižjivertikalni gabariti (etažnost do P+2*),
- srednji vertikalni gabariti (etažnost P+3* in P +4*),
- višji vertikalni gabariti (etažnost P+5*).

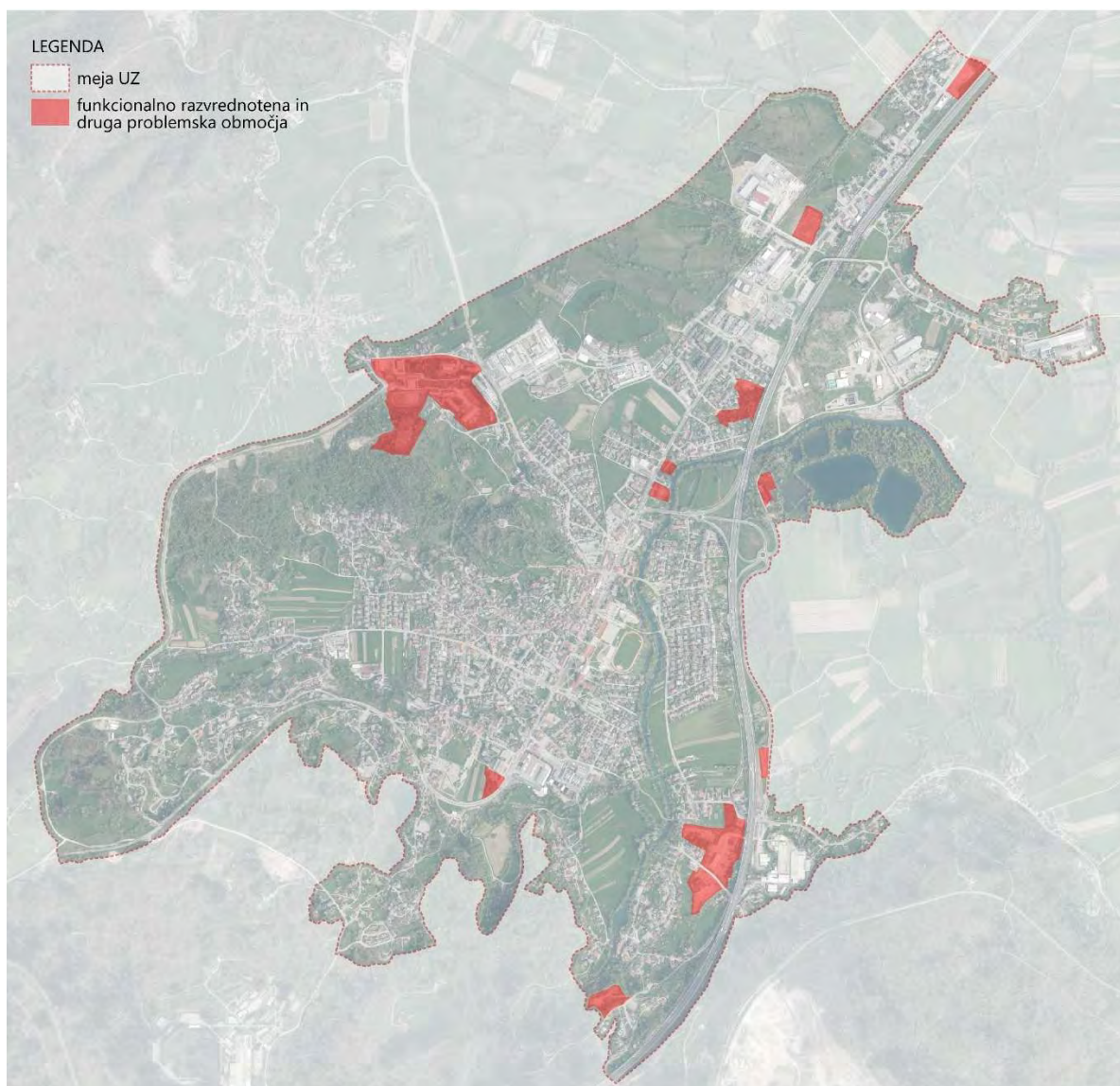
*Vključuje polno etažo ali mansardo.

Slika 35 Analiza tipologije gradenj na območju UZ Vrhnika

2.6 FUNKCIONALNO RAZVREDNOTENA IN DRUGA PROBLEMSKA OBMOČJA

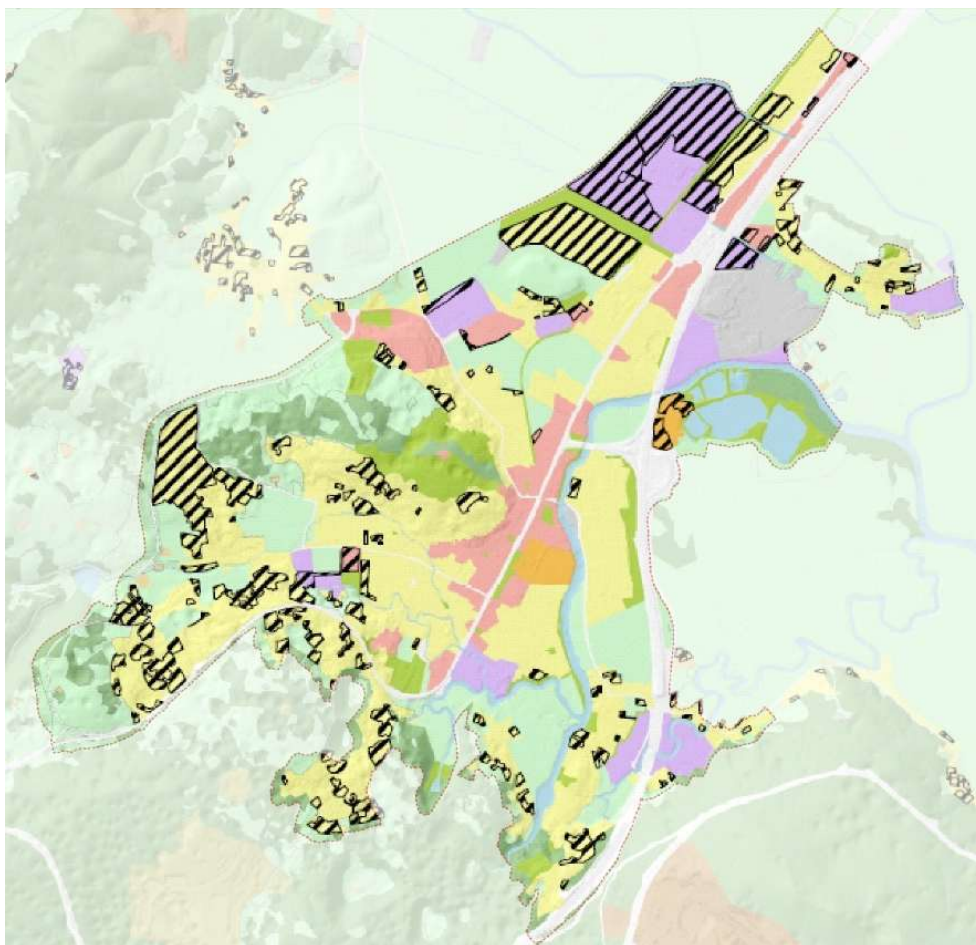
Funkcionalno razvrednoteno območje (FRO) je opuščeno ali nezadostno izkoriščeno območje z vidnim vplivom predhodne rabe in zmanjšano uporabno vrednostjo. Razvrednoteno območje lahko po funkcionalnih, fizičnih, okoljskih, socialnih idr. merilih izkazuje različne vrste in stopnje razvrednotenja (Nacionalna evidenca funkcionalno razvrednotenih območij v Sloveniji, OPSI, 2023). Mednje na območju UZ štejemo območje Mokric, opuščeno opekarno Verd, bivšo vojašnico 26. oktober, nekatera območja turističnih in gostinskih dejavnosti in nekatera območja za industrijo, obrt in skladiščenje. Kot razvrednoteni sta bili poleg območij, ki jih določa nacionalna evidenca, zaznani tudi območje stare žage v Verdu in Kotnikova domačija v Verdu.

Slika 36 Funkcionalno razvrednotena in druga problemska območja (vir: CRP 2015, posodobljen podatek)

2.7 PROSTORSKE REZERVE IN IZKORIŠČENOST ZEMLJIŠČ

Glede na analizo nezazidanih stavbnih zemljišč so na Vrhniki še prostorske rezerve za stanovanjsko gradnjo in gospodarske dejavnosti. Med njimi so večja območja (industrijska cona Sinja Gorica, stanovanjsko območje Podhruševca, Betajnova, Na sap in Koševе doline), ostalo so manjše do srednje velike površine med obstoječo pozidano strukturo. Pri umeščanju novih objektov in drugih prostorskih ureditev v že zazidljiva območja bo treba veliko pozornosti nameniti nekaterim omejitvenim dejavnikom, kot sta na primer vrtačast kraški svet na južnem delu poselitvenega območja in specifičen vodni režim na območju Ljubljanskega barja.

Slika 37 Prikaz nezazidanih stavbnih zemljišč (vir: SP Elaborat nepozidanih stavbnih zemljišč, LUZ d.d. 2023)

3 CILJI, RAZVOJNA VIZIJA IN STRATEGIJA RAZVOJA NASELJA

V kontekstu stanja v prostoru in prostorskih problemov na Vrhniki, lahko na območju opredelimo nekatere potenciale, ki bi jih bilo treba upoštevati pri UZ Vrhnika. Razvoj zaznanih potencialov bo pomenil rešitev nekaterih problemov, izboljšal bo bivalno okolje v mestu, hkrati pa omogočil skladen prostorski razvoj z različnih vidikov – prometnega, gospodarskega, prostorskega itd.

Vrhnika si prizadeva **nadgraditi pozicijo središča četrte ravni**, ki jo ima v omrežju državnih središč in osrednjeslovenskem mestnem območju. Centralna naselja, ki so opredeljena kot središča četrte ravni, zagotavljajo enakomeren dostop do različnih gospodarskih in družbenih dejavnosti. V tovrstnih središčih se skrbi za zadostno ponudbo stanovanj, delovnih mest in raznovrstnih dejavnosti ter za ustrezno infrastrukturno opremljenost. V skladu z omrežjem središč se razvija omrežje družbene javne infrastrukture, kot so šolstvo, zdravstvo na primarni ravni, socialno varstvo, kulturne in druge javne službe ter teritorialna organizacija državne uprave.

Intenzivnost stanovanjske gradnje je treba uskladiti z dinamiko opremljanja z gospodarsko in družbeno infrastrukturo. Pritiski za nadaljnji razvoj poselitve in rast števila prebivalcev so povezani predvsem z bližino Ljubljane, avtocestno povezavo in razmeroma ugodnim naravnim okoljem, kar se pri vsakokratnih spremembah in dopolnitvah OPN kaže tudi v številnih pobudah po širitvi zazidljivih površin za stanovanjsko gradnjo. Vrhnika je v osrednjem delu precej gosto poseljena, na robovih pa so še proste površine oziroma nezazidana stavbna zemljišča.

Gostote in izrabe je treba prilagoditi urbanističnim značilnostim posameznih delov naselja in naselja kot celote. V primeru zgoščanja oziroma širitve stavbnih zemljišč znotraj območja UZ je treba upoštevati ukrepe za blaženje in prilagajanje na podnebne spremembe ter za zdravje ljudi (javne urbane zelene površine, raščen teren, senčenje, odmik od virov hrupa).

Skladno s ciljem zagotavljati kvalitetno bivalno okolje in z razvojem mesta bi moralo mesto **poskrbeti za dobro urejenost in distribucijo javnih odprtih prostorov.** Nekatere javne prostore, trge in ulice še vedno v preveliki meri zaseda mirujoči promet, ki ga je treba postopno umikati. V skladu s cilji SPR50 je prebivalcem treba zagotavljati ustrezno dostopnost do javnih (javno dostopnih) zelenih površin: v času 5 minut hoje (300 m) do strnjene in zaokrožene območja v velikosti $\geq 0,5$ ha oziroma 15 minut hoje (900 m) do strnjene in zaokrožene območja velikosti ≥ 1 ha.

Zelene in naravne prvine v Vrhniki, ki so še precej neizkoriščene, **je treba povezati v sistem.** Predvsem struga in izvir Ljubljanice, ki bi morala bistveno prispevati h kvaliteti bivalnega okolja v naselju, hkrati pa ponujati eno pomembnih točk oz. destinacij za domačine in turiste, ki bi v navezavi z drugo kulturno – zgodovinsko in naravno ponudbo (Cankar, Barje, Bistra) krepila identiteto Vrhnike. Sv. Trojica je druga pomembna prvina zelenja, tretja pa Barje, v prihodnosti, ob širjenju in gostitvi poselitve pa še hrib Hruševca. Zelene prvine niso povezane v sistem. Reko Ljubljanico je treba oživiti in jo povezati z zelenimi prvinami in peš dostopi z območjem Sv. Trojice.

Zelene površine in drevesa so med ključnimi gradniki **za blaženje in prilagajanje na podnebne spremembe in za kakovost življenja in zdravja prebivalcev.** Senčenje oz. pokritost s krošnjami v urbanih naseljih je obveza dokumentov EU, ki se postopoma uvaja tudi v naš prostor. Ustrezni deleži oz. pogoji za doseganje želenega stanja se udeležujejo tudi s prostorskim načrtovanjem. Ohranjati

in povečevati je treba namensko rabo za javne zelene površine, zahtevati ohranjanje raščenege terena, ki omogoča ponikanje vode in sajenje drevesne vegetacije, umeščati drevorede in druge oblike zasaditev z drevesno vegetacijo in v čim večji meri ohranjati obstoječa odrasla drevesa.

Industrijska območja je treba prenoviti v skladu s potrebami po proizvodnih in tudi centralnih dejavnostih. Razvoj industrijske cone Sinja Gorica je treba nadzorovati v smislu ohranjanja in izboljševanja kvalitete odprtega prostora.

Eden večjih potencialov je nova **severna obvozna cesta**. V preteklosti je bila na območju Sinje Gorice načrtovana z večjim odmikom od obstoječih stavbnih zemljišč, zaradi ohranjanja narave pa se premika v območje stavbnih zemljišč Podhruševce. Obvozna cesta bo v veliki meri spremenila promet v Vrhniki, s tem pa omogočila razvoj drugim prvinam mesta (zelenim in odprtemu prostoru). Obvozna cesta bo razbremenila Tržaško cesto, ki se deloma že prenavlja z ozirom na zasnovo zelenega sistema in javnega prostora.

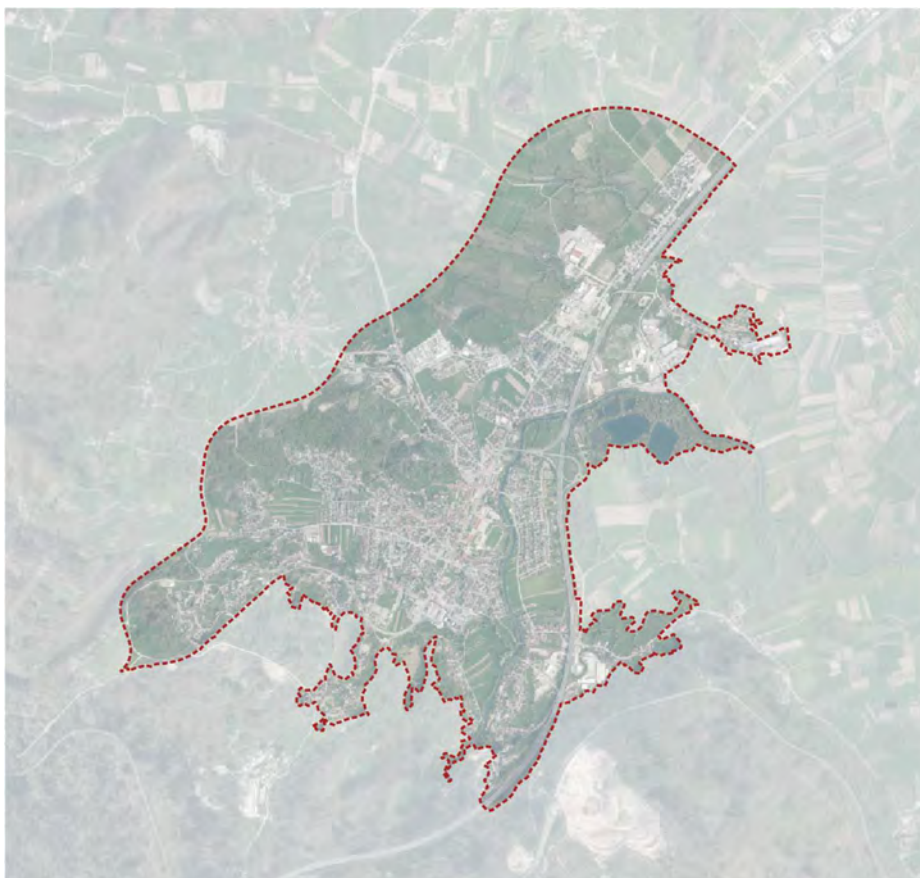
Izvajati je treba **ukrepe trajnostne mobilnosti**, kot so izboljšanje pogojev za varno pešačenje in kolesarjenje, spodbujanje trajnostnih oblik javnega prometa, ki bodo povezovala zaledje občine s središčem Vrhnike in Ljubljano, zmanjšanje števila vozil na Tržaški cesti skozi središče Vrhnike in preusmeritev tranzitnega prometa mimo stanovanjskih območij, aktivna parkirna politika s ciljem zmanjševanja števila vozil in tranzitnega prometa v naseljih, izboljšanje dostopnosti do Ljubljanice ter rab rečnega in obrečnega prostora.

Občina Vrhnika se bo na osnovi njenih strateških ciljev **še naprej razvijala umirjeno**, saj naj bi tak razvoj zagotavljal zaposlovanje in bivanje domačemu prebivalstvu. Naravne prvine in kulturne kakovosti je treba varovati in upoštevati njihovo vplivno območje, poselitvena območja na ogroženih območjih pa z različnimi ukrepi varovati pred nesrečami.

4 OPREDELITEV OKVIRNEGA UREDITVENEGA OBMOČJA URBANISTIČNE ZASNOVE

Urbanistična zasnova se izdeluje za poselitveno območje Vrhnika - Verd - Mirke - Sinja Gorica. V ureditveno območje se vključujejo obstoječa pozidana stavbna zemljišča s površinami za širitev. ZURP-3 določa, da kadar v naselju ni dovolj prostorskih rezerv na obstoječih stavbnih zemljiščih, se v ureditveno območje urbanistične zasnove vključijo tudi območja za dolgoročni razvoj (v nadaljevanju: ODRN). To so zemljišča, ki so v neposredni bližini naselja in še niso namenjena poselitvi, je pa na njih smiselna širitev stavbnih zemljišč. Vključujejo se tudi kmetijske in gozdne ter vodne površine, ki so z naseljem prostorsko, funkcionalno ali vizualno neločljivo povezane, na njih pa širitev stavbnih zemljišč ni predvidena.

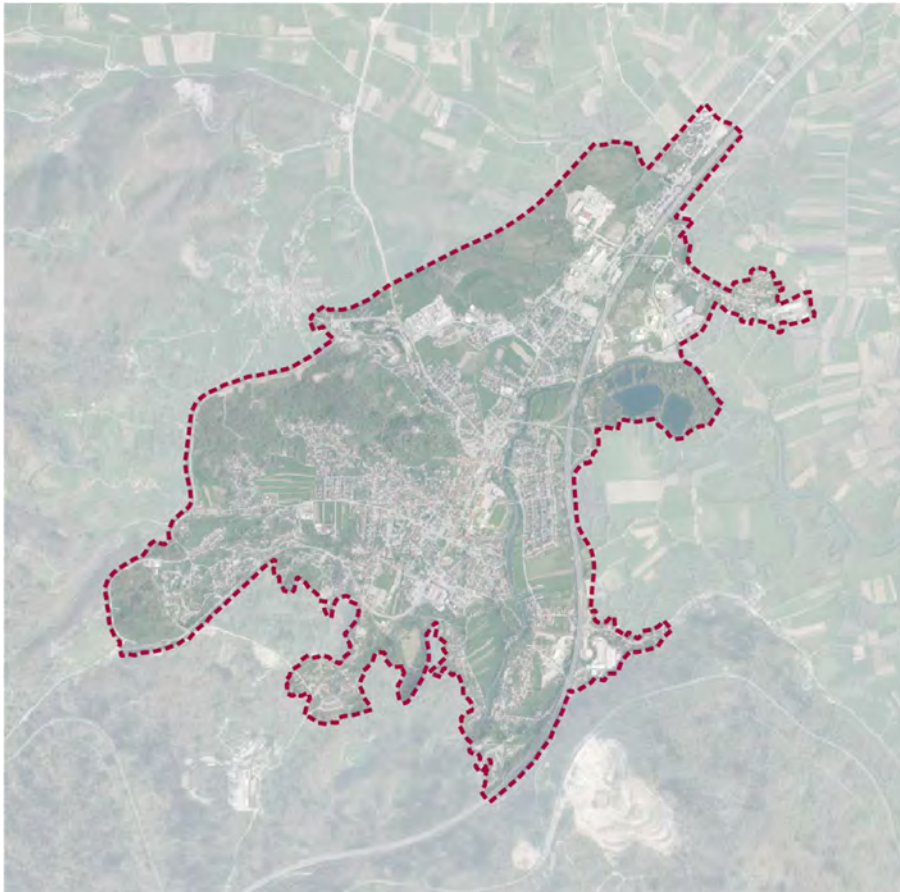
Glede na izhodiščni urbanistični načrt iz leta 2008 je meja UZ spremenjena na severnem delu, kjer je bila določena po načrtovani severni obvozni cesti. Na vzhodnem delu je bila iz stare meje izvzeta kulturna krajina, v drugih delih se je spremenila minimalno.

Slika 38 Območje urbanističnega načrta iz leta 2008

Nova meja UZ na zahodnem in severnem delu območja poteka po Podlipščici in robu IC Sinja Gorica ter se v nadaljevanju priključi ob načrtovano severno obvožno cesto. Po južni strani poteka meja delno po zunanjem robu Tržaške ceste ter ob zunanji meji poselitvenega območja. UZ vključuje tudi manjša kmetijska ali gozdna zemljišča, če strukturno tvorijo žepe znotraj poselitvenih območij, ali so predvidena kot ODRN. Zahodno od Verda meja UN vključuje prostor pod viaduktom ter del poselitvenega območja naselja. Na vzhodni strani Vrhnike meja poteka po zunanjem robu južne

obvozne ceste, nato pa ob južnem robu obstoječih bajerjev. UZ vključuje poselitveno območje Sinje Gorice, nato pa proti severu, do zaključka poselitve Sinje Gorice, poteka po vzhodnem robu avtoceste.

Slika 39 Območje urbanistične zasnove

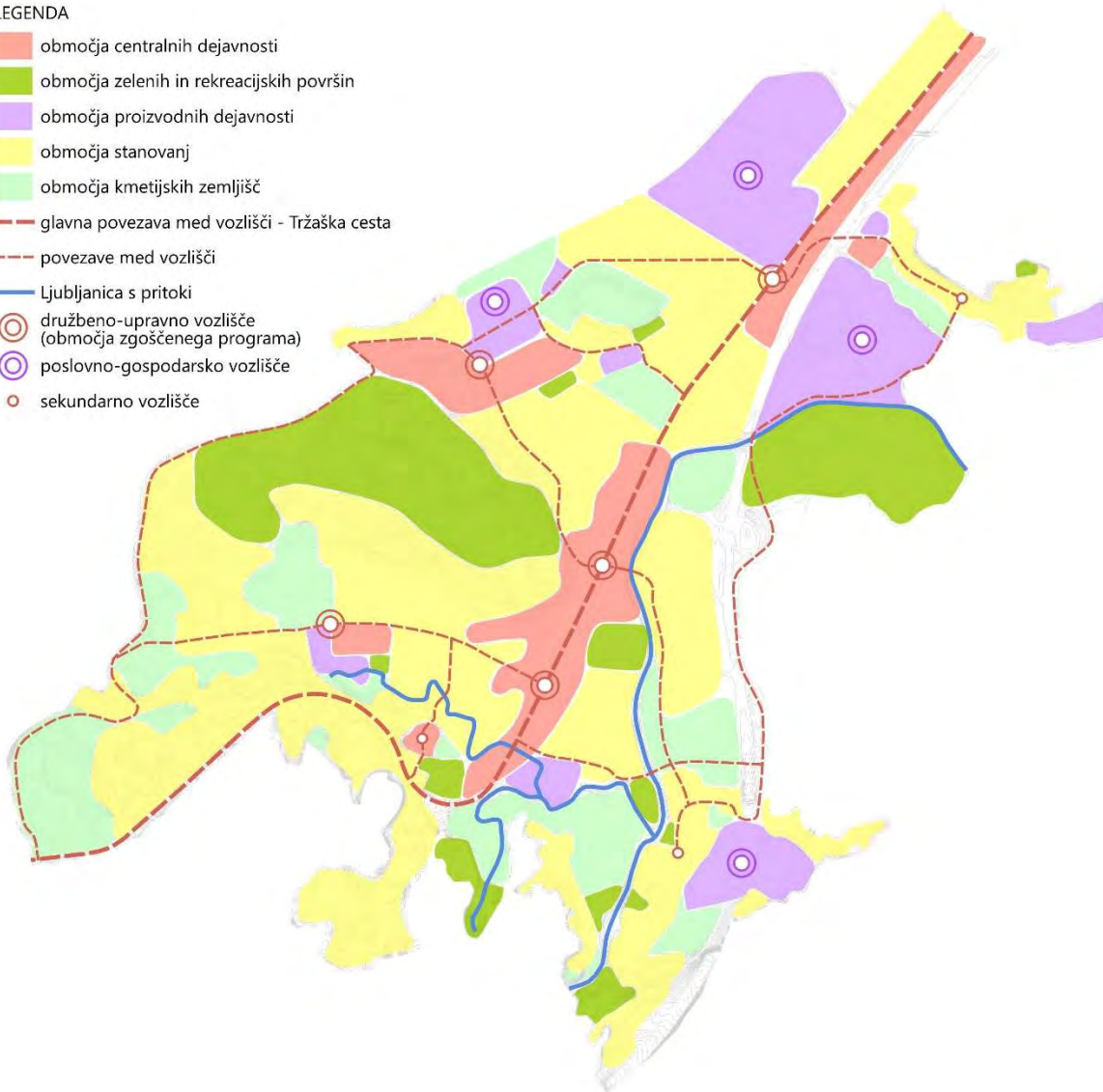
5 USMERITVE ZA RAZPOREDITEV DEJAVNOSTI V NASELJU Z MOREBITNIMI VPLIVI NA SOSEDNJA OBMOČJA

5.1 SKUPNE USMERITVE

Vrhnika se, v okviru državnega omrežja središč, razvija kot središče četrte ravni. Demografski kazalci in pregled gradenj skozi čas kažeta na stalno rahlo rast števila prebivalcev in pozidanih površin. Občina Vrhnika se je glede na rezerve nepozidanih stavbnih zemljišč in odločitev o skladnem opremljanju z družbeno in gospodarsko javno infrastrukturo že v preteklosti odločila za umirjen razvoj oz. zelo zadržano širitev stavbnih zemljišč. Potreb po večjih širitvah mesta ni, prav tako so širitve stavbnih zemljišč omejene z naravno geografskimi razmerami in varstvenimi režimi.

LEGENDA

- območja centralnih dejavnosti
- območja zelenih in rekreacijskih površin
- območja proizvodnih dejavnosti
- območja stanovanj
- območja kmetijskih zemljišč
- glavna povezava med vozlišči - Tržaška cesta
- povezave med vozlišči
- Ljubljanka s pritoki
- družbeno-upravno vozlišče (območja zgoščenega programa)
- poslovno-gospodarsko vozlišče
- sekundarno vozlišče

Slika 40 Koncept razvoja mesta in usmeritve za namensko rabo prostora

Nadaljnji razvoj se usmerja v kakovostno krepitev obstoječega urbanega območja s celovitimi prenovami, notranjim razvojem oz. zapolnitvami nepozidanih stavbnih zemljišč ter reurbanizacijo nekaterih območij. Širitve stavbnih zemljišč se izvajajo le kot dopolnjevanje in zgoščanje morfološkega vzorca, predvsem za potrebe krepitev centralnih dejavnosti.

Ohranja se osnovna struktura mesta:

- Sv. Trojica kot dominantna nad poselitvenim območjem, na katero se ohranjajo različni pogledi,
- staro mestno jedro pod Sv. Trojico, ki ohranja zgodovinsko tipologijo poselitve,
- Tržaška cesta kot območje zgoščenega programskega prepleta in kot nosilna povezava znotraj območja UZ,
- cezure med poselitvenimi jedri,
- Ljubljanka z obvodnim prostorom, na katerega se navezujejo zelene poteze in območja zelenih površin,

- območja kvalitetnih kmetijskih zemljišč, ki strukturno tvorijo žepe in omogočajo poglede na Sv. Trojico,
- večje površine zelenega sistema, kot so na primer rekreacijska območja na obrobju območja UZ in manjše površine npr. parki ob Tržaški cesti ter otroška in športna igrišča ob šolah in v stanovanjskih soseskah,
- območja za proizvodne dejavnosti, ki se nahajajo izven zgoščenega dela UZ.

Območja zgoščenega programskega prepleta se običajno nahajajo v središču naselja. To so dobro dostopne lokacije ob prometnih povezavah in njihovih križanjih. Na območju UZ so:

- staro mestno jedro (celovita prenova),
- mestni del Tržaške ceste,
- jedro ob Idrijski cesti (krepitev središča, širitev),
- jedro ob OŠ Antona Martina Slomška in nekdanji vojašnici (krepitev središča, širitev),
- območje ob Ljubljanski cesti,
- sekundarna vozlišča v jedrih ob središču Vrhnike (Hrib-Gradišče, Verd, Sinja Gorica).

Prostor ob Tržaški cesti je funkcionalno vozlišče mestnega pomena, ki hkrati opravlja tudi družbeno-upravno vlogo. Tam so zbrane vse pomembnejše družbene funkcije. Poslovno-gospodarska vozlišča, prav tako mestnega pomena, se nahajajo na obrobju zgoščenega dela območja UZ. Funkcionalna vozlišča nižje ravni so ob Idrijski cesti ter na območjih Podhruševce in nekdanje vojašnice, kjer je zgoščen nabor družbenih dejavnosti, na katere se navezuje del prebivalcev območja UZ. Manjša sekundarna vozlišča se nahajajo v jedrih ob središču Vrhnike (Hrib-Gradišče, Verd, Sinja Gorica). Najmanjše enote predstavljajo soseske, kot so Vrtnarija, Kralovše, soseske v središču naselja oziroma območju UZ ter načrtovane nove soseske na njegovem obrobju.

Usmeritve za namensko rabo prostora izhajajo iz koncepta razvoja mesta in so osnova za določitev namenske rabe in enot urejanja prostora v OPN. Namenska raba je določena po načelu pretežnosti (glede na prevladujočo rabo oz. dejavnosti) in na konceptualnem nivoju. To pomeni, da meje niso enoznačno obvezujoče za OPN oz. prenosljive na parcelo natančno.

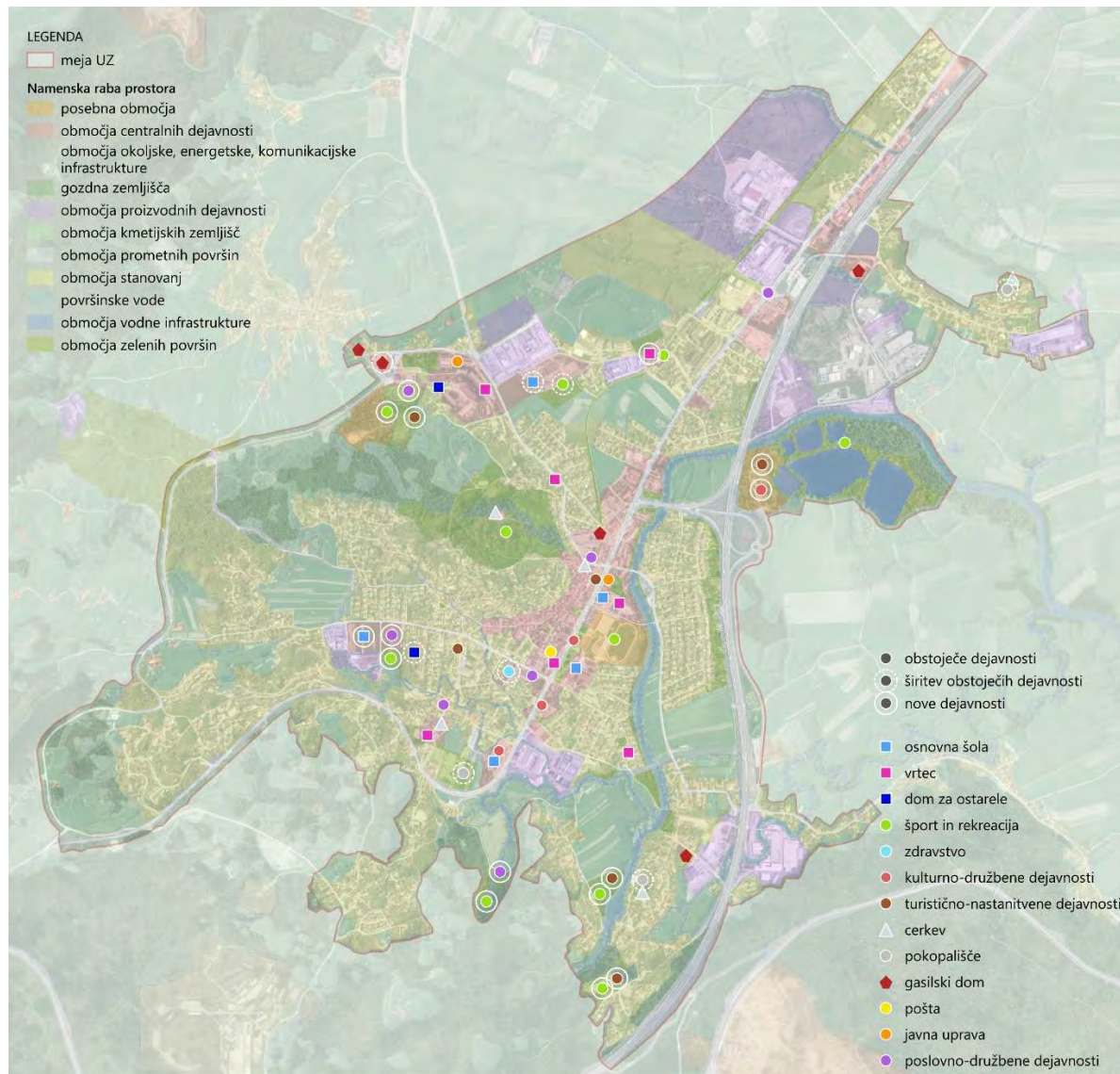
Pri razvoju območja se ohranjajo ključne in temeljne grajene strukture naselja, pri čemer objekti večjega merila ohranjajo svoj položaj in funkcijo, hkrati pa se njihova širitev usmerja predvsem na obrobna območja (UZ). V osrednjem delu se ohranja obstoječa struktura manjšega merila, prilagojena obstoječemu izgledu.

Prometno omrežje območja se nadgrajuje s poudarkom na načelih trajnostne mobilnosti. To pomeni spodbujanje oblik premikanja, ki so okolju prijazne, energetske učinkovite in prilagojene potrebam različnih uporabnikov prostora – zlasti pešcev, kolesarjev ter uporabnikov javnega potniškega prometa. Z dograditvijo avtobusnih postaj in postajališč ter izgradnjo centralne potniške postaje naj se nadgradi sistem javnega potniškega prometa. Razvoj prometne infrastrukture je tesno prepleten z nadgradnjo zelenega sistema, ki prispeva k bolj zdravemu, privlačnemu in človeku prijaznemu bivalnemu okolju. Nove in obstoječe povezave naj se oblikujejo kot del zelenega sistema. Z oblikovanjem senčenih poti in odprtih javnih površin naj se postopoma ustvarjajo prostori, ki dajejo prednost pešcem in kolesarjem pred motornim prometom. To naj se dosega tudi z uveljavitvijo območij omejenega prometa in shared space-a. Za prometno razbremenitev mestnega jedra je treba nadaljevati z umeščanjem obvoznih cest in navezavami nanje.

S širitvijo stanovanjskih območij izven zgoščenega dela UZ postaja vse bolj nujna tudi **zgotitev javne družbene infrastrukture in osnovne oskrbe**. Poleg stanovanjskih objektov morajo biti omogočeni dostopi do vrtcev, šol, zdravstvenih in kulturnih storitev, pa tudi do osnovnih trgovskih, rekreacijskih in drugih vsakdanjih funkcij.

Ključnega pomena pri razvoju Vrhnike je tudi varovanje njene identitete. Gre za naselje z dolgo zgodovino, značilno krajinsko podobo ter raznoliko urbanistično strukturo, ki vključuje tako starejša jedra kot sodobnejše soseske. Do danes je Vrhnika to identiteto uspešno ohranjala – tako skozi oblikovanje javnih prostorov, ohranjanje kulturne dediščine kot tudi s spoštovanjem merila, tipologije in značilnosti grajene strukture. V nadaljnje je nujno, da se to identiteto varuje in smiselno nadgrajuje. Novi posegi morajo biti v urbanističnem in arhitekturnem smislu oblikovno usklajeni z obstoječim značajem naselja.

Prav tako je treba **upoštevati naravne in kulturne vrednote**. Območja varstva in omejitev se varujejo predvsem z določanjem namenske rabe prostora, razvoj pa se lahko omejuje tudi s pomočjo usmeritev v posameznih enotah urejanja prostora ali z različnimi ukrepi, ki jih podrobno za posamezna območja opisujejo prostorski izvedbeni pogoji ali usmeritve (na primer za izdelavo občinskih podrobnih prostorskih načrtov).

Slika 41 Usmeritve za razporeditev dejavnosti v prostoru

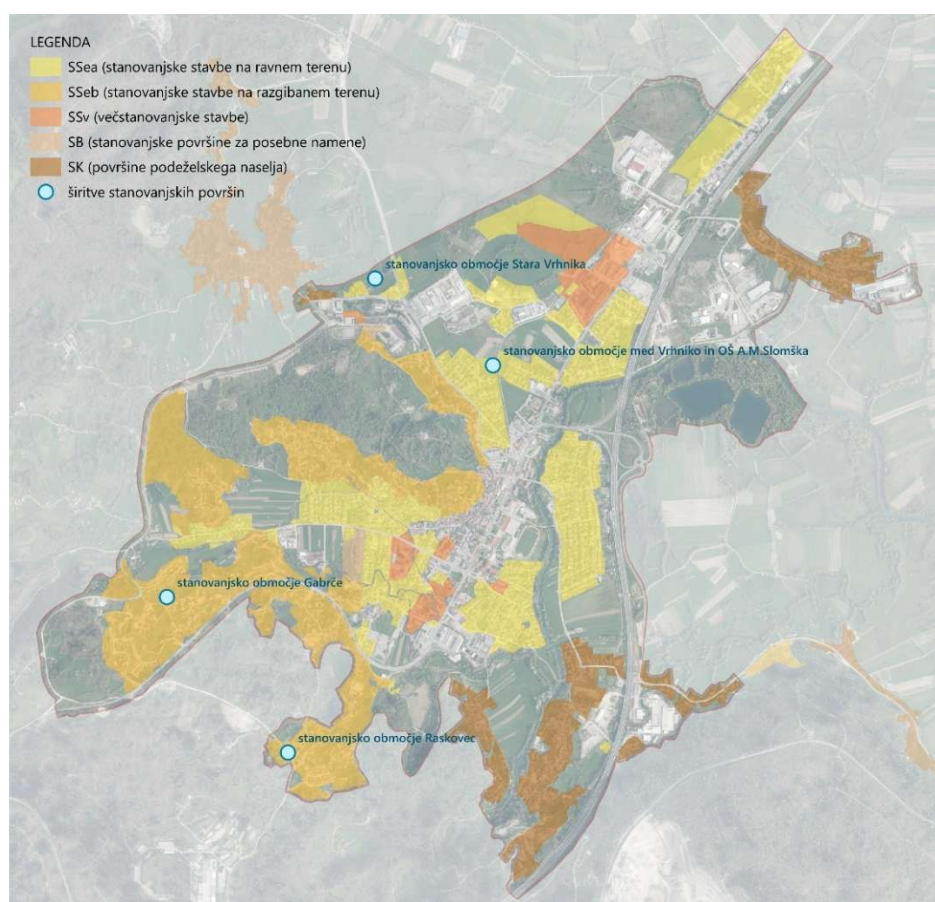
5.2 OBMOČJA STANOVANJ

Občina Vrhnika je zaradi geografske lege (bližina Ljubljane) in bogate naravne in kulturne krajine zelo privlačna za poselitev. Območje UZ se nahaja ob primorski avtocesti. Med namenskimi rabami v območju prevladuje stanovanjska raba.

Koncept razvoja dejavnosti:

- Vsa obstoječa območja stanovanj v UZ se ohranjajo in se v njih dviguje kvaliteta bivanja – prenova in opremljenost s komunalno in prometno infrastrukturo, urejene zelene površine, urbana oprema.
- Manjše širitve poselitve se načrtujejo v vrzelih znotraj obstoječih poselitenih območjih. Skladno s širitvijo stanovanjskih območij se krepijo zmogljivosti in kapacitete obstoječih spremljajočih dejavnosti in storitev oziroma se zagotavljajo nove. Zapolni se vrzel na območju Gabrč, kjer se predvidi OPPN.

- V stanovanjskih območjih se zagotavljajo zdravi bivalni pogoji, osončenje, prezračevanje, dostopnost zelenih in rekreacijskih površin, možnost opremljanja z družbenimi dejavnostmi in dejavnostmi oskrbe.
- Pri stanovanjskih območjih manjših širitav, ki se gradijo postopno in predvsem z družinskimi stanovanjskimi hišami, je treba upoštevati racionalnost parcelacije, ki mora omogočiti smotno prometno in komunalno ureditev ter energetska oskrbo. Stanovanjska območja se v manjšem obsegu širijo na obrobju Stare Vrhnike in na območju Raskovca, kjer so predvidena območja za dolgoročni razvoj naselja.
- Pri stanovanjskih območjih večjih širitav – med Vrhniko in OŠ A. M. Slomška – se prostor ureja z OPPN in obveznimi variantnimi rešitvami. Upoštevani morajo biti odmiki od obstoječe peš povezave, ter zagotovitev zadostne količine zelenih površin. Ohranjati se mora zeleni koridor proti Sv. Trojici. Dodatne usmeritve za urejanje stanovanjskih območij v skladu s prilagajanjem na podnebne spremembe in boljšimi življenjskimi pogoji so opisane v poglavju 6.2 ZELENI SISTEM NASELJA – PODROBNI DEL.

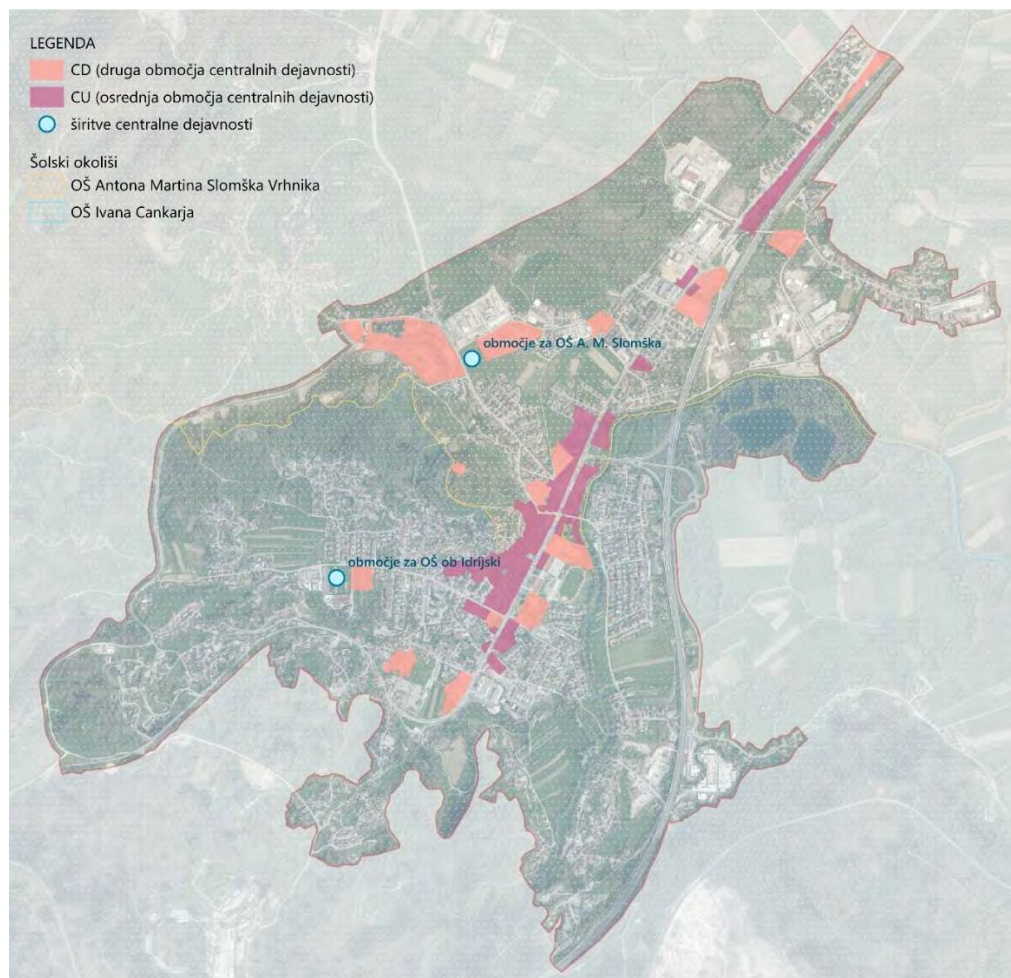
Slika 42 Okvirne večje potencialne površine za razvoj stanovanj

5.3 OBMOČJA CENTRALNIH DEJAVNOSTI

Koncept razvoja dejavnosti:

- S prenovo centra se izoblikuje mestno središče, ki je v večji meri namenjeno pešcem in kolesarjem, deloma tudi izključno njim.

- Posegi v mestnem središču se usmerjajo v dodatno ponudbo stanovanj v povezavi s programsko prenovo dejavnosti ob javnih prostorih, izboljšanju kakovosti odprtih prostorov ob objektih s centralnimi dejavnostmi, zagotavljanju boljše dostopnosti ter do okolja in ambienta prijazne prometne rešitve.
- Mreža osnovnih šol se dopolnjuje v skladu z načrtovanimi širitvami novih stanovanjskih območij. OŠ A. M. Slomška se razširi, na novo pa se zgradi OŠ ob Idrijski cesti. Pri novogradnjah naj se šole umeščajo v prostor, ob spoznanju, da je osnovna šola del socialne infrastrukture, ki jih je možno družiti z drugimi tovrstnimi objekti ob upoštevanju posebnih potreb in ohranjanju integritete vsake posamezne ustanove. Pri tem je potrebna dosledna ureditev spremljajočih odprtih zelenih površin. Cilj prenov in novih ureditev je zasnova obšolskega prostora s poudarjanjem socialno povezovalne funkcije, ki jo ima osnovna šola v okolju.
- Probleme stavb in igrišč osnovnih šol in vrtcev na sedanjih lokacijah je treba reševati s prenovo in dvigom kakovosti. Pri zagotavljanju dodatnih površin naj se gradi brez posegov v dvorišča, če je možno z nadzidavami sedanjih kompleksov ali pa je treba zagotoviti dodatne razpoložljive površine ob obstoječih. Treba je revitalizirati oz. pridobiti zelene površine, ki so nujne za kakovostno delovanje vsake osnovne šole ali vrtca. Pri tem je treba predvideti vse dodatne potrebe, ki jih dograditev prinaša (parkirna mesta, dovozi otrok, prometna varnost, odprti prostori za rekreacijo). V primeru, da dvig kakovosti na obstoječi lokaciji ni možen, je treba zagotoviti nove lokacije
- Zdravstveni dom se ohrani in razvija na sedanji lokaciji ter se razširi, enako velja za dom starejših. V skladu z demografskimi trendi in načrtovanimi širitvami novih stanovanjskih območij se kapacitete še dopolnijo.

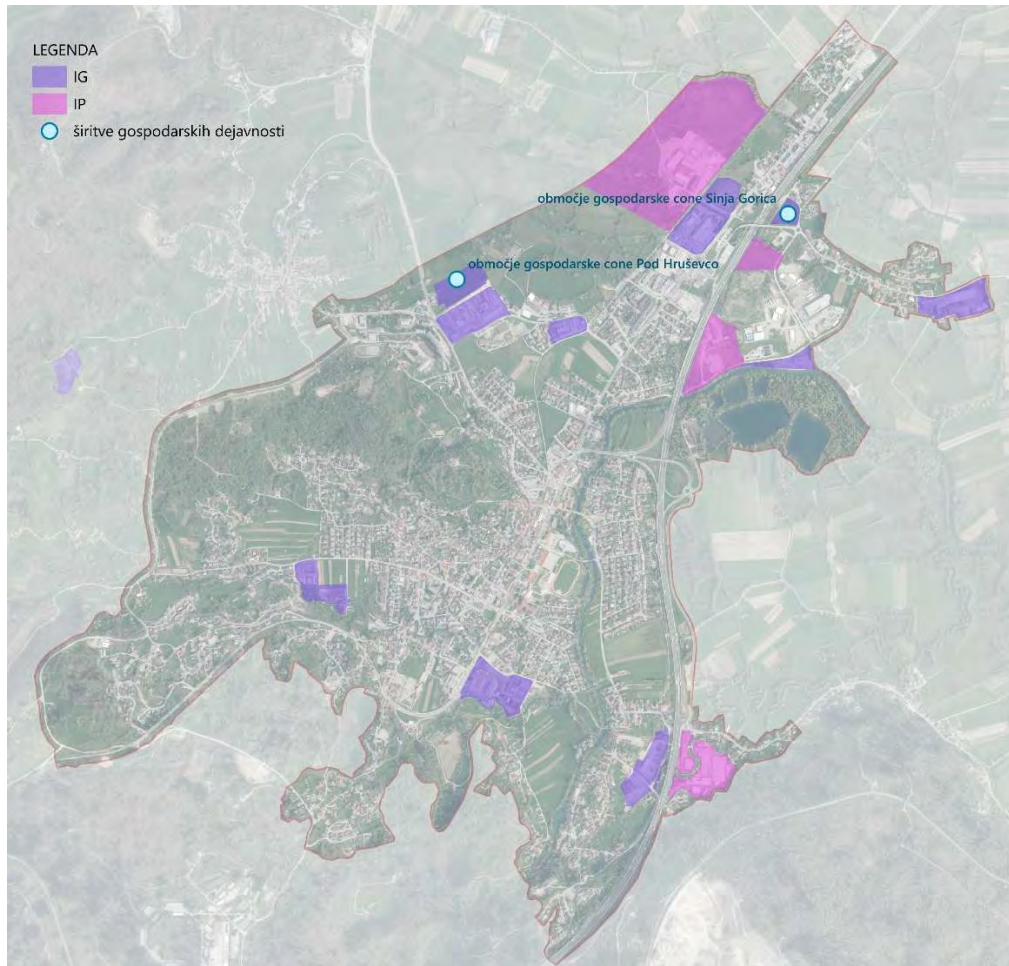
Slika 43 Okvirne večje potencialne površine za razvoj centralnih dejavnosti

5.4 OBMOČJA GOSPODARSKIH DEJAVNOSTI

Koncept razvoja dejavnosti:

- Obstoječa območja za gospodarske dejavnosti se ohranjajo in se v njih dviguje kvaliteta prostorskega urejanja in okoljskih razmer.
- Pri zagotavljanju dodatnih površin se upoštevajo vplivi na sosednja območja (kompatibilnost rab, okoljevarstvene zahteve ipd.), racionalnost lokacije glede dostopnosti in druge komunalne opremljenosti. Širi se območje gospodarske cone Pod Hruševco in območje gospodarske cone Sinja Gorica. Obe širitvi sicer posegata na območja ohranjanja narave, vendar se hkrati umeščata ob že obstoječe gospodarske ali proizvodne dejavnosti. Gospodarska cona Pod Hruševco posega v naravno ohranjeno, zavarovano in ekološko pomembno območje (Ljubljansko barje in naravna vrednota Podlipska dolina), gospodarska cona Sinja Gorica pa prav tako posega v ekološko pomembno območje (Ljubljansko barje). Za realizacijo razvojnih potreb bo treba uskladiti varstveni vidik in izvajati morebitne omilitvene ukrepe
- Ker se območja gospodarskih dejavnosti pogosto stikajo z območij stanovanj ali centralnih dejavnosti, soseskami, je ključnega pomena oblikovanje zelenih pasov oziroma zelenih potez, ki delujejo kot vizualna in zvočna bariera. Dodatne usmeritve za urejanje območij

gospodarskih dejavnosti območij v skladu s prilagajanjem na podnebne spremembe in boljšimi življenjskimi pogoji so opisane v poglavju 6.2 ZELENI SISTEM NASELJA – PODROBNI DEL.

Slika 44 Okvirne večje potencialne površine za razvoj gospodarskih dejavnosti

6 ZELENI SISTEM

Zelene površine so pomembna sestavina urejenega naselja; prispevajo h kvaliteti bivalnega okolja, omogočajo zadovoljevanje socialnih funkcij v odprtem prostoru naselja, prispevajo k strukturi in oblikovni podobi naselja. Povezovanje javnih zelenih in odprtih površin v naselju z naravnim zaledjem v celovit zeleni sistem je v kontekstu dolgoročnega načrtovanja prostorskega razvoja naselij ključni in nujni pogoj za učinkovito urejanje in razvoj javnih površin naselja. Zeleni sistem zagotavlja dobro dostopnost in enakomerno razporejenost zelenih površin, enakovredno za vse prebivalce, ter ustrezno klimatsko, bivalno in ekološko kakovost v urbanem okolju. Ščiti tudi pomembne ekološke koridorje in navezave na širši regionalni prostor ter zagotavlja minimalne ekološke pogoje rastlinskim in živalskim vrstam. Z zavedanjem, da se je treba nujno učinkoviteje prilagajati na podnebne spremembe, postaja zeleni sistem eden najbolj učinkovitih prostorsko načrtovalskih ukrepov za doseganje zelenih ciljev kakovostnega in varnega življenjskega okolja.

Zasnova prikazuje zelene površine kot območja, za katera je značilen raščen teren in druge zelene površine z naravnim zaledjem mesta. Površine zasnove imajo različno uporabno funkcijo v okviru funkcionalno - socialnega, strukturno - morfološkega in ekološkega vidika zelenega sistema.

6.1 ZELENI SISTEM NASELJA – KONCEPTUALNI DEL

6.1.1 Funkcionalno socialni vidiki zelenega sistema

Ti vidiki so vezani na zagotavljanje prostočasnih in na odprt prostor vezanih programov in dejavnosti (zagotavljanje čimbolj enakomerne oskrbe prebivalcev z ustrezno razporeditvijo in velikostjo kvalitetnih, javno dostopnih in enakomerno razporejenih športno-rekreativnih površin in drugih prvin mestne krajine).

Parkovne površine so z vidika uporabnikov ključne javne površine zelenega sistema. Cilj zasnove je mesto opremiti z odprtimi urejenimi zelenimi površinami tako, da bodo parki dobro dostopni vsem prebivalcem. V omrežje javnih prostorov se vključujejo parki, medtem ko morajo odprte zelene površine v stanovanjskih soseskah zagotavljati grajenemu prostoru tudi druge funkcije (npr. rahljanje grajenega tkiva, izboljšanje mikroklimatskih pogojev).

Zelene površine znotraj stanovanjskih sosesk naj bi vključevale: urejeno območje za sedenje na prostem (klopi, vzdrževane pohodne zelenice), prostor za igro z urejenim območjem za starejše otroke/mladostnike, območje za sprehajanje psov in opremljenost z določenim številom parkirnih prostorov.

Površine, namenjene urbanemu vrtičkarstvu, so urejene lokacije namenjene individualnemu pridelovanju vrtnin za lastne potrebe, z možnimi dodatnimi parkovnimi ureditvami in vozlišči dejavnosti.

Pokopališča, tako tista pokopališča v funkciji kot vsa, v katerih se pokopavanje iz različnih razlogov preneha, predstavljajo zvrst parkovne površine s posebnim kulturnim pomenom in prostore spomina, ki zaradi značilnosti prostora prevzemajo tudi nekatere funkcije mestnih zelenih površin.

Rekreacijske površine so površine za šport in rekreacijo ter predstavljajo pomemben del družbene infrastrukture naselij. To so lahko urejene površine s športnimi igrišči, t. i. območja aktivne rekreacije ali območja pasivne rekreacije, na primer parki, gozdna ali kmetijska območja. Pri tem je pomembno upoštevati predvsem gozdne poti ali poti ob robovih kmetijskih površin. Območja aktivne rekreacije imajo pogosto omejeno dostopnost (šolska igrišča, teniška igrišča ipd.), zato o njih ne moremo govoriti kot o neomejeno dostopnih javnih površinah in je tako njihov doprinos k socialnim in funkcionalnim funkcijam zelenega sistema zmanjšan. Poleg teh površin je treba mestnim prebivalcem zagotavljati zadostno količino dostopnih, javnih, urejenih zelenih površin za namene aktivne rekreacije.

Poseben element zelenega sistema so tudi peš in kolesarske povezave, ki jih je potrebno zagotoviti med stanovanjskimi območji in zelenimi površinami, med posameznimi območji zelenega sistema znotraj naselij in med zelenimi prvinami naselij in naravnim zaledjem. Pomemben element povezav so drevoredi, ki imajo več funkcij zelenega sistema (morfološko, ekološko).

Stanovanjske zelene površine so tisti del zelenega sistema, ki ga dokumenti določajo skozi opredeljena določila meril in pogojev gradnje stanovanjskih območij. Za posamezno stanovanjsko enoto v večstanovanjskem objektu se priporoča standard, da je treba za igro otrok in druženje (počitek) stanovalcev zagotoviti najmanj 15 m² zelenih površin na stanovanje na gradbeni parceli objekta ali na samostojni parceli ob večstanovanjskem objektu, od teh najmanj 7,5 m² za igro. Površina otroškega igrišča ne sme biti manjša od 50 m² in mora biti umaknjena od prometnic. V stanovanjskih objektih za posebne namene je treba zagotoviti na vsako posteljo najmanj 8 m² zelenih površin.

6.1.2 Strukturno-morfološki vidiki zelenega sistema

Strukturno-morfološko zelenje členi in sooblikuje mestni prostor; je odločilnega pomena za oblikovanje mestnega prostora; za njegovo členitev, delitev, povezovanje, rahljanje, za vzpostavljanje pogojev prepoznavnosti, identitete mesta in orientacijo v prostoru. Na osnovi strukturnih značilnosti zelenega sistema, se le ta dopolnjuje s programom in funkcijami, ki služijo družbenim potrebam oz. potrebam prebivalcev.

Morfološke prvine zelenega sistema lahko členimo v naravne in ustvarjene.

Naravne morfološke prvine so predvsem izstopajoči vodotoki, relief in površine, poraščene z gozdom oz. živicami. Te prvine je tekom prostorskega razvoja treba ohranjati. Morfologija zelenega sistema pa ima pomembno funkcijo tudi v strukturi naselij. Tu gre predvsem za oblikovanje robov naselij, za poudarke v prostoru, vstope v mesta ter večja izstopajoča odprta območja ali linijske poteze znotraj grajenega tkiva.

Ustvarjene morfološke prvine so tako lahko izstopajoči drevoredi, robovi, območja ali točke načrtovanih zelenih površin (parki znotraj pozidanega območja, gruče dreves ali izstopajoča posamezna drevesa).

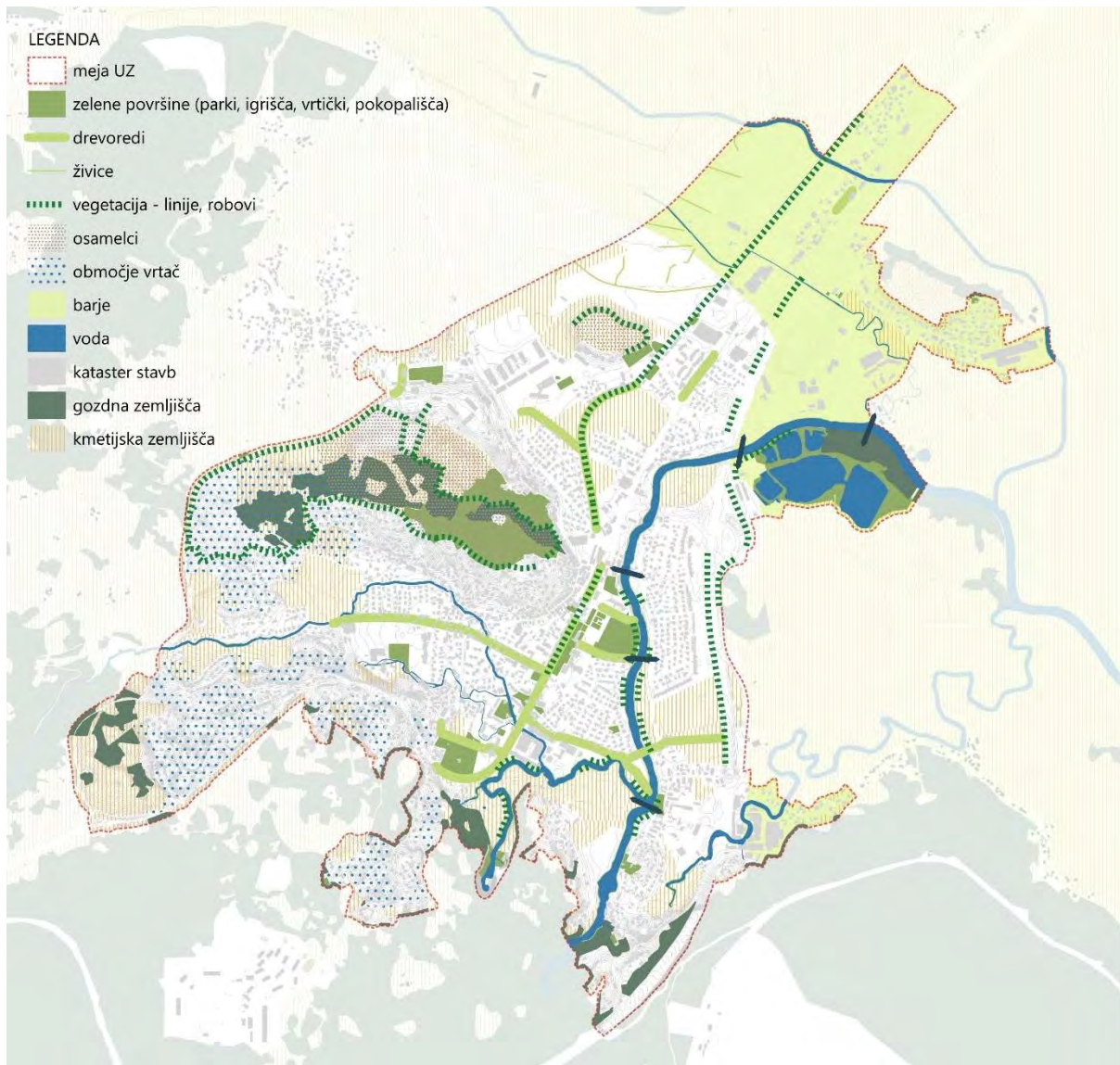
Ustvarjene morfološko-strukturne prvine bodo v obstoječa poselitvena območja vnesle nove programske možnosti, rahljale bodo mestno tkivo in tako izboljševale možnosti orientacije v prostoru in kakovost bivanja. Tu gre predvsem za drevorede, robove poselitvenih območij, poudarjanja pomembnih vstopov in za posamezna drevesa.

Na robovih naselja, ki mejijo na osamelce, na infrastrukturne poteze in vodotoke, naj vegetacijski pasovi vzpostavljajo ustrezen zaključek naselja. To velja na območjih med načrtovano obvoznico in naseljem, med avtocesto in naseljem ter na vznožju Sv. Trojice, Hruševce in Hriba pri Sinji Gorici. Pomembno je ohranjati živice in posamezne zaplate gozda ali drevja na prehodu v vrtačast svet v smeri Gabrč.

6.1.3 Ekološki vidiki zelenega sistema

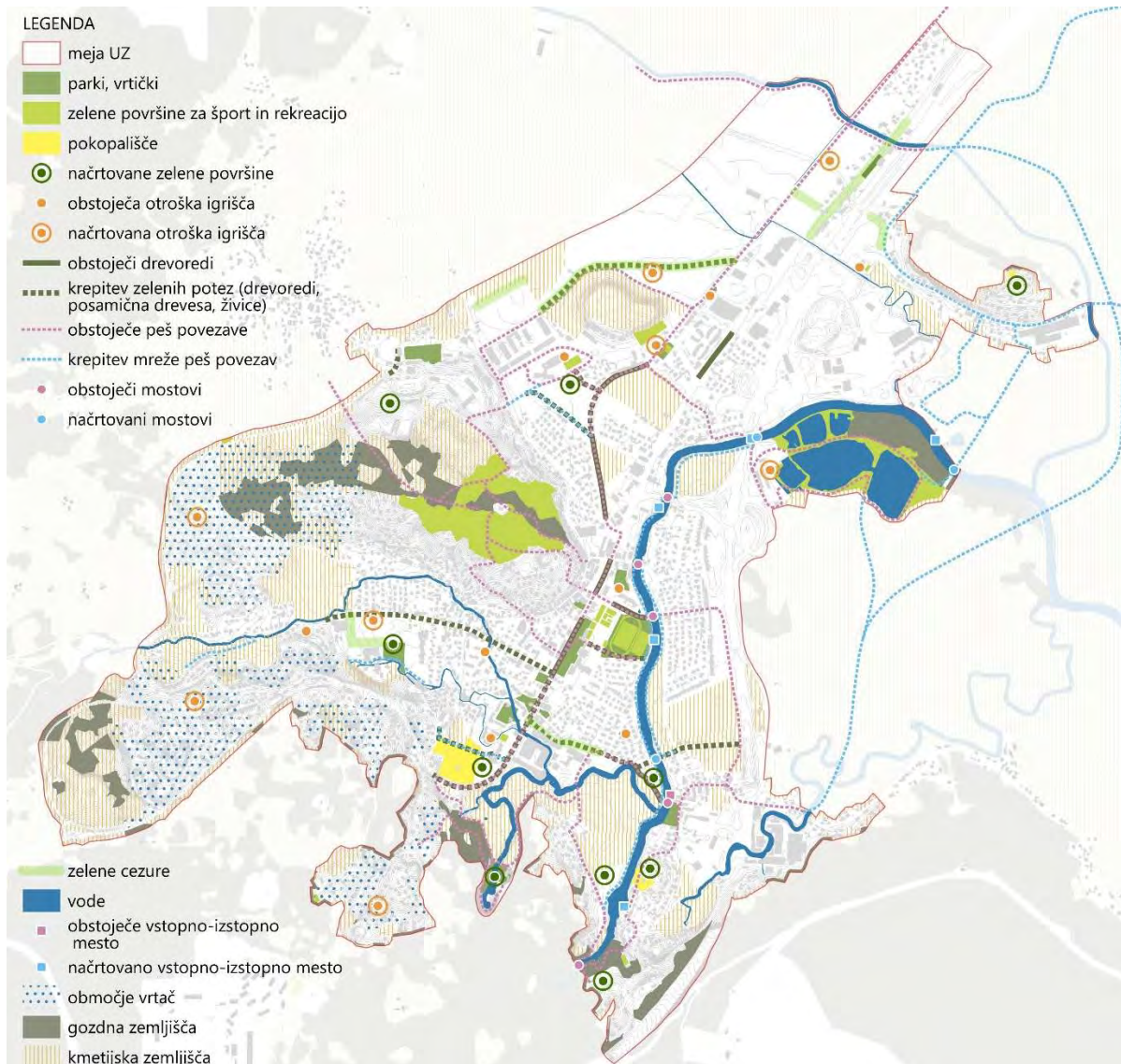
V urbanih naseljih je ob koncentraciji ljudi, prevladujoči urbani rabi in s tem povezanimi posegi v naravni prostor, prostor v veliki meri predrugačen, spremenjen in prilagojen potrebam človeka. Kljub temu pa je treba vzpostaviti oz. omogočiti delovanje naravnim sistemom tudi v urbanem okolju. Ekološka vloga omogoča pretok rastlinskih in živalskih vrst med posameznimi sestavinami zelenega sistema in s tem ohranja pestrost flore in favne v urbanem ekosistemu, hkrati pa z varovanjem naravnih virov zagotavlja kvaliteto človekovega okolja. Ekološki vidiki zelenega sistema so tesno prepleteni s strukturno-morfološki. Za ekološke vidike so poleg naravnih prvin pomembne tudi ustvarjene prvine.

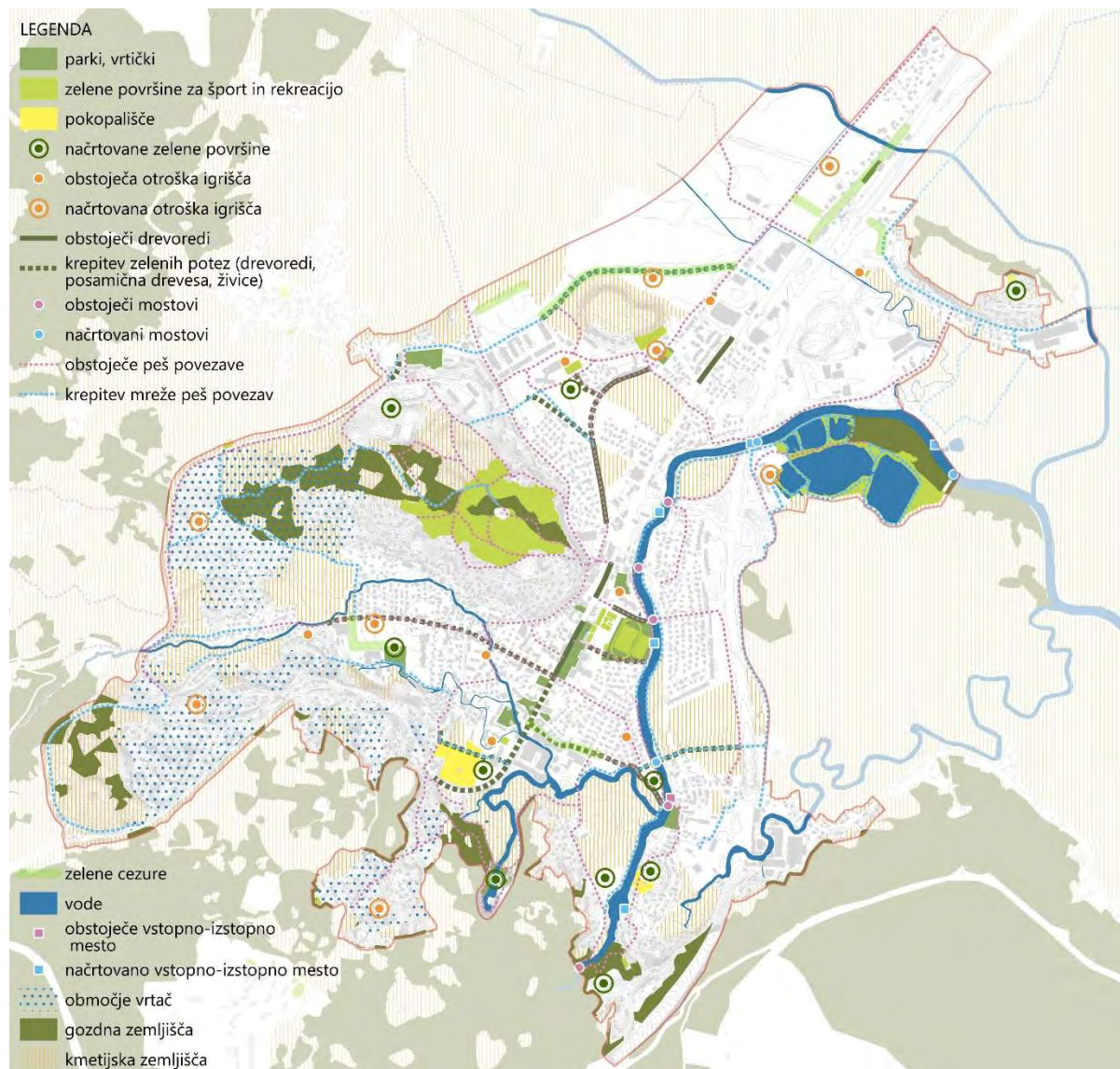
Med bistvenimi ukrepi za zagotavljanje ekološke funkcije zelenega sistema v poselitvenem prostoru je ohranjanje oz. vzpostavljanje ustreznih rastiščnih razmer za vegetacijo z zadostnimi površinami raščenege terena, kvalitetnimi tlemi, ustreznim načrtovanjem, izvajanjem in upravljanjem zelenih površin.

Slika 45 Strukturna analiza zelenega sistema v UZ Vrhnika

6.2 ZELENİ SISTEM NASELJA – PODROBNI DEL

Slika 46 Zeleni sistem na območju UZ Vrhnika

Z zasnovo zelenega sistema se želijo doseči naslednji **strateški cilji**:

- izboljšati bivanjske kakovosti z ohranjanjem in dodajanjem novih zelenih površin,
- blažiti učinke podnebnih sprememb - ureditev uličnega prostora naj bo zasnovana z drevoredi, ki v vročih dneh zagotavljajo senco in prispevajo k ohlajanju okolja,
- krepiti mrežo pešpoti,
- izkoristiti Ljubljanico in njen obrečni prostor za rekreacijske namene,
- varovati ranljive dele območja – vrtače in barje,
- zagotoviti zelene cezure med industrijskimi in stanovanjskimi območji ter med novo severno obvozno cesto in stanovanjskimi območji,
- ohranjati vrzeli kakovostnih kmetijskih zemljišč znotraj poselitvenega območja.

6.2.1 Zelene površine

Zelene površine členimo na parke, vrtičke, rekreacijske površine (športni in rekreacijski parki, območja pasivne rekreacije), pokopališča otroška igrišča in stanovanjske odprte površine. Pri

širitvah stanovanjskih površin so slednje še posebej pomembne, saj je dostopnost zelenih površin ključnega pomena za izboljšanje bivanjske kakovosti. Na novo načrtovanih območjih poselitve je treba poskrbeti za zadostno količino in ustrezno distribucijo novih odprtih zelenih površin.

Za zagotavljanje kvalitetnega bivalnega okolja, bi morala vsaka nova soseska vključevati lokalni park (s programi, opredeljenimi v konceptualnem delu UZ), celoten 'novi del' Vrhnike, jugo-zahodno od načrtovane Industrijske cone Sinja Gorica, pa vsaj en večji kompleks javnih rekreacijskih površin, urejenih za aktivne športne aktivnosti, lahko tudi v kombinaciji z obstoječimi šolskimi rekreacijskimi površinami.

V novih soseskah je zato nujno urejati manjša lokalna otroška igrišča. Velja standard, da se otroci pogosto igrajo na prostem le, če je urejena površina za igro oddaljena največ 50 m od vhoda v stanovanjski objekt. Znotraj obstoječih stanovanjskih območij in središča ali starega dela mesta, bi lahko stanje izboljšali z manjšimi ureditvami, ki so večfunkcionalne in tako tudi primerne za igro otrok.

Prioriteta pri ureditvi rekreacijskih površin je Močilnik, ki se ga uredi sonaravno in funkcionalno poveže z ostalimi rekreacijskimi območji. To sta na primer turistično rekreacijski center Verd in pasje sprehajališče na Lošci. Uredi se tudi turistično rekreacijski center na območju bivše vojašnice in prenovi Športni park Vrhnika v centru, prav tako se širitvi OŠ A. M. Slomška dodajo pripadajoče zelene površine. Cilj zasnove je mesto opremiti z odprtimi urejenimi zelenimi površinami tako, da bodo dobro dostopni vsem prebivalcem.

Za območji Sv. Trojice in Bajerjev sta bila uveljavljena OPPN-ja, ki sta dobri osnovi za nadaljnje urejanje teh odprtih prostorov.

6.2.2 Peš povezave

Funkcionalne rekreacijske povezave pomembno pripomorejo k življenju v mestu in h kvaliteti bivanja – pomembne so, ker imajo moč aktivirati obstoječa poselitvena območja ter zato, ker omogočajo navezavo novih poselitvenih območij (sosesk) na mrežo poti, ki prepreda celotno območje naselja in tako njegove dele povezuje.

Glede na veliko število okoliških za sprehode in izlete zanimivih krajev ima okolica Vrhnike že več obstoječih prijetnih rekreativnih povezav (Vrhnika, Retovje, Močilnik, Grogarjev dol, Planina, bajerji). Obstoječa mreža peš povezav se dopolni in okrepi.

Na celotnem območju UZ predlagamo zato ureditev več krožnih, rekreacijskih peš in kolesarskih poti – deloma so že obstoječe; mrežo bi bilo treba dopolniti.

Dodajo se pešpoti ob Ljubljani, ki je še neizkoriščena. Prav tako se doda pešpot ob Hribskem potoku, ob načrtovani širitvi doma za starejše. Na območju južno od OŠ A. M. Slomška se ob stanovanjskih površinah uredi pešpot, ki se mimo šole in zelenih površin nadaljuje na Sv. Trojico. Krajši pešpoti se dodata od Gabrč do Idrijske ceste in od župnijske cerkve na območju Hriba, mimo pokopališča, do parkirišča in Tržaške ceste.

6.2.3 Pretežno peš območje ob Tržaški cesti

Predlog UZ je ureditev večjega pešcu prijaznejšega območja v središču Vrhnike, ki bi vključeval Staro cesto, Tržaško cesto (še posebej med Cankarjevim trgom in Cesto 6. maja) ter brežine

Ljubljance ob Sternenuvi ulici. V prvi fazi bi se morala za avtomobilski promet zapreti (omogočiti le dostavo) Stara cesta. Programsko bi se morala ulica krepiti z urejanjem gostinskih vrtov na prostem in povečevanjem trgovskih aktivnosti v območju.

Na Vrhniki se parkovne in rekreacijske površine večinoma nizajo ob Tržaški cesti (to so parki ob Tržaški cesti in Športni park Vrhnika). Te odprte površine imajo pomembno vlogo v zelenem sistemu, treba bi jih bilo povezati v sistem povezanih zelenih površin v smeri Ljubljana – Tržaška cesta – Sv. Trojica. Sistem bi lahko učinkovito vzpostavil pešcu prijaznejše prečne povezave skozi obstoječe odprte javne prostore čez Tržaško cesto. Enako pomembno je okrepiti in popestriti programske značilnosti odprtih zelenih površin. Tu bi veljalo izkoristiti obstoječe naravne prvine in nekatere kulturno-zgodovinske vrednote v okolju (pristan na Ljubljani, obstoječi kulturni programi), okrepiti gostinsko in trgovsko ponudbo ter z gostinskimi vrtovi in prostori za sedenje spodbujati zadrževanje na prostem. Prijetnejše bivanje na ulici lahko omogoči postopno umikanje motornega prometa s Tržaške ceste in izboljševanje drugih pogojev bivanja:

- širjenje prostora za pešce, odpiranje parternih prostorov s primernejšimi drevesnimi in ne parternimi zasaditvami, urejanje trgov,
- povečanje aktivnosti z vnašanjem centralnih dejavnosti (gostinstvo, trgovine, turizem, kultura),
- umik parkirnih površin na robove območja Tržaške ceste (na območju ob križišču s Sušnikovo in ob križišču z avtocestnim priključkom),
- prepoved tovornega tranzitnega prometa in postopno omejevanje tranzitnega prometa (izgradnja severne obvoznice, ureditev zbirnih cest – Cesta 6. maja – Sternenuva – Robova; Sušnikova - Verd),
- povezava območja Tržaške ceste s pešpotmi do urejenih brežin Ljubljance.

6.2.4 Drevoredi

Drevesa pomagajo zniževati temperature v urbanem okolju in ustvarjajo senčne poti, ki spodbujajo pešačenje, kolesarjenje in zadrževanje na prostem. To je še posebej pomembno ob prometnicah, v stanovanjskih območjih, ob povezavah do centralnih dejavnosti ali v bližini industrijskih con v vročih poletnih dneh. Obstoječih drevoredov na območju UZ je malo, zato se jih dopolni in doda, kjer prostor to omogoča. Kjer je prostora manj, se ob pomembnejših pešpotah dodajo posamična drevesa. Pozitivno na prostor vplivajo živice, ki fizično razmejujejo prostor za avtomobile in pešce na Tržaški cesti. Te živice naj se ohranjajo in nadaljujejo po Ljubljanski cesti.

6.2.5 Ljubljana

Izstopajoča značilnost Ljubljance na območju Barja so pogoste poplave, zato brez skrbno načrtovanega in strokovno pripravljenega predloga ureditve ni mogoče urediti kvalitetnih pešpoti. Mestoma je ob Ljubljani moč urediti poti v primernih razdaljah od običajno poplavljenih območij, mestoma pa bi se poplavljanju lahko izognile različne tehnične rešitve izvedb poti (pontonske brvi ali izvedba konstrukcije, ki je deloma ali občasno poplavljen). Poti bi morale biti urejene sklenjeno ob vodotoku, urediti pa bi morali tudi več mostov ali brvi čez Ljubljano ali čez druge manjše jarke. Poti in mostovi dajejo veliko različnih možnosti za sprehode, dolžino sprehodov je moč prilagajati in ustvarjati krožne poti.

6.2.6 Kmetijske površine

Prednostno se ohranjajo večje vrzeli kakovostnih kmetijskih površin znotraj poselitvenega območja. To so predvsem kmetijske površine na območju Pod Hruševco, ob Idrijski cesti in južno od Janezove vasi. Pomembne so, ker delujejo kot zelena območja znotraj urbanega tkiva in pripomorejo k zmanjševanju toplotnih otokov. Prav tako služijo kot fizični in vizualni odmiki med pozidanimi območji - omogočajo vedute na Sv. Trojico in prispevajo k prostorski identiteti naselja.

6.2.7 Načrtovanje razvoja na barju

Na območju UZ lahko opazimo nekatere izstopajoče osamelce, najbolj izstopajoča reliefna prvina je hrib Sv. Trojica. Ob vznožjih naštetih vzpetin in na njih ne dovoljujemo širjenja poselitve. Na barjanskem delu območja so najizrazitejši vodni kanali; nekateri od njih so obraščeni z živicami. Posebej te je treba ohranjati, na prehodih pešpoti in kolovozov čeznje pa urejati brvi. Tudi ostali kanali se ohranjajo na površini, kar ima poleg morfološko-strukturnega pomena tudi velik ekološki pomen zaradi zadrževanja vode na površini. Z obvodno vegetacijo je zaradi ravnanja z vodami potrebno ravnati v skladu s smernicami varstva narave in varstva voda. Tu predvsem govorimo o obstoječih živicah na območjih, kjer se načrtuje poselitev. Na ekološko občutljivem in specifičnem barjanskem terenu je v zasnove načrtovanih novih poselitvenih območij nujno vključiti obstoječe vodno-vegetacijske prvine v prostoru.

Na barjanskih tleh je treba zagotoviti ustrezno urejanje vodotokov. Ker gre za območja poplav, se mora čim večji del voda ohranjati na površju. Posebej občutljivo je območje načrtovane Industrijske cone Sinja Gorica, ki je preprejeno s kanali, obraščenimi z živicami. Trud je treba vložiti tudi v čim večje ohranjanje meteornih voda na raščenih odprtih površinah. Ena od aktualnih tem je urejanje komunalne (kanalizacijske) infrastrukture v povezavi z obstoječimi vodami, predvsem reko Ljubljanico. Na tako občutljivem območju mora biti osnovna komunalna opremljenost pri ravnanju s površinskimi vodami nadgrajena tako, da je voda vključena v urbani prostor in so izkoriščene edinstvene oblikovalske možnosti, ki jih ponuja.

Z zadrževanjem in z zakasnelim odvodom lahko dosežemo znatno zmanjšanje odtočnih konic. Zato je s primernimi ureditvami treba poskrbeti za čim večje izhlapevanje površinskih voda. Zaledne vode je dolgoročno treba ločiti od odpadnih, površinske vode pa zaščititi, predvsem pa je treba ob načrtovanju novih pozidanih območij preprečiti kanaliziranje vode. K zadrževanju vode na površini in posledično k izhlapevanju pripomorejo tudi obilne zasaditve. Zato je pomembno, da se le te v čim večji meri tudi ohranijo.

6.2.8 Načrtovanje razvoja na območju vrtač

Na območju kraškega dela Vrhnike so posebej izstopajoče vrtače, ki tvorijo značilno kraško krajino. Podobno kot pri barjanskih osamelcih je na območju vrtač treba skrajno previdno načrtovati poselitev tako, da se obstoječe vrtače ohranjajo. Območja vrtač na jugozahodnem delu območja UZ je potrebno varovati pred morebitnimi posegi, povezanimi z rastjo naselja. Vrtače najbolj ogrožajo reliefne spremembe (to je zasipanje in poseganje v njihove robove – poseganje v vegetacijo, urejanje novih škarp). Vsako poseganje v relief je na območju vrtač treba preprečiti (zasipanje, gradnja podpornih zidov, poseg v vegetacijo na robovih). Zasipavanje vrtač ima vpliv na krajinsko sliko in odtok voda. Čeprav je dno v vrtačah po navadi zapolnjeno z različnimi ilovkami, ki zmanjšujejo ali celo preprečujejo večje izpiranje v podzemlje, se zaradi povečane korozivnosti prenikajoče vode, posamezne odtočne razpoke povečajo in pospešijo odtok (Breg, 2007).

Študija vrtač v občini Vrhnika: porazdelitev, značilnosti in pogoji rabe (ZRC SAZU, junij 2022) deli območja vrtač na:

- strogo varovane vrtače z ohranjanjem naravnega okolja,
- varovane vrtače z ohranjanjem kulturne krajine,
- vrtače primerne za urbano ali kmetijsko rabo pod posebnimi pogoji,
- vrtače, primerne za urbano ali kmetijsko rabo,
- zasute ali delno zasute vrtače.

7 GOSPODARSKA JAVNA INFRASTRUKTURA

7.1 PROMETNA INFRASTRUKTURA

Tako kot številne druge slovenske občine se tudi občina Vrhnika sooča z naraščajočim prometnim pritiskom. Izkušnje kažejo, da širitev cest in gradnja novih prometnic ponujata zgolj kratkoročne rešitve, saj pozitivni učinki tovrstnih investicij hitro izzvenijo. Dosedanje izkušnje tako v Sloveniji kot tudi v drugih državah po Evropi, ki so se v preteklosti spopadale s primerljivimi težavami, so pripeljale do ključnega spoznanja: za dolgoročno učinkovit prometni sistem je treba prostorski razvoj in infrastrukturo načrtovati glede na zeleno količino in pretočnost prometa, ne obratno.

Celostno načrtovan prometni sistem je temelj za uspešen prostorski in gospodarski razvoj, prispeva k višji kakovosti življenja, varuje zdravje prebivalcev in zmanjšuje negativne vplive na okolje. Poleg tega bistveno vpliva na življenjske stroške posameznikov, podjetij, občin in države. Primeri dobre prakse kažejo, da so bila dosedanja prometna urejanja pogosto preveč osredotočena na udobje motornega prometa, medtem ko so bile potrebe pešcev in kolesarjev zapostavljene.

Celostno prometno načrtovanje temelji na trajnostnih načelih prostorskega razvoja. Ob tem, ko spodbuja gospodarski in infrastrukturni napredek, daje hkrati velik poudarek kakovosti življenjskega okolja ter vključevanju vseh družbenih skupin. Takšen pristop vodi do učinkovitejšega in bolj pretočnega prometa, ob tem pa se bistveno zmanjšajo škodljivi vplivi na okolje in zdravje ljudi.

Prednosti sodobnih, trajnostno naravnanih prometnih sistemov so številne – od bolj urejenih in varnih kolesarskih ter peš povezav, zanesljivega javnega prevoza, do več zelenih in odprtih površin, namenjenih druženju in preživljanju prostega časa. Vse to prispeva k višji kakovosti bivanja, boljšemu zdravstvenemu stanju prebivalcev ter pozitivnim učinkom na gospodarski razvoj lokalnega okolja.

V primerjavi s tradicionalnimi pristopi se celostno načrtovanje prometa v številnih ključnih pogledih razlikuje. Razlike so prikazane v spodnji tabeli (vir: Celostna prometna strategija Vrhnika, 2017).

Tradicionalno načrtovanje prometa	Celostno načrtovanje prometa
Težave se rešuje z novo infrastrukturo.	Infrastruktura predstavlja le enega izmed mogočih načinov reševanja težav.
Odločanje poteka v zaprtem krogu strokovnjakov in predstavnikov občine oziroma države.	Odločitve se sprejemajo ob posvetovanju oziroma sodelovanju s prebivalci.
Bistveni cilj načrtovanja je zagotoviti hitrost in pretočnost, predvsem za avtomobilski promet.	Bistveni cilj je ljudem zagotoviti boljšo dostopnost in tako izboljšati kakovost bivanja.
Načrtuje se predvsem večje in dražje investicijske projekte.	Načrtuje se stroškovno učinkovito na način vpeljevanja postopnih izboljšav.
Načrtovanje je domena prometnih inženirjev.	V načrtovanje se vključujejo različne stroke in sektorji pa tudi javnost.
Izvedba posameznih projektov, ki redko temelji na skupni strateški presoji.	Izvedbe temeljijo na strateški presoji, ki je osredotočena predvsem na to, ali so projekti usklajeni z zastavljenimi cilji.

V CPS Občine Vrhnika je na podlagi ugotovitev analize stanja prometa v občini, ključnih izzivov in mnenj občanov o potrebnih spremembah opredeljenih 5 stebrov trajnostne mobilnosti:

1. Izboljšanje pogojev za varno pešačenje in kolesarjenje med naselji in v naseljih.
2. Spodbujanje trajnostnih oblik javnega prometa, ki bodo povezovala zaledje občine s središčem Vrhnike in Ljubljano.
3. Zmanjšanje števila vozil na regionalni cesti skozi središče Vrhnike in preusmeritev tranzitnega prometa mimo stanovanjskih območij.
4. Aktivna parkirna politika s ciljem zmanjševanja števila vozil in tranzitnega prometa v naseljih.
5. Boljša dostopnost do Ljubljane ter raba rečnega in obrečnega prostora.

Občina Vrhnika je že v fazi sprejemanja prvega občinskega prostorskega načrta opredelila usmeritve na področju načrtovanja prometne infrastrukture v občini, ki so temeljile na trajnostnem prometnem sistemu. V strateškem delu OPN Vrhnika so bile opredeljene naslednje usmeritve na področju prometne infrastrukture:

- načrtuje se izboljšanje navezovanja na AC Ljubljana–Koper na okoliške izvore prometa (smer Logatec, Borovnica, kamnolom Verd) z ureditvijo novega avtocestnega priključka ter severne in južne obvoznice za mesto Vrhnika;
- od kamnoloma Verd do regionalne ceste proti Borovnici v Verdu se spelje novo traso lokalne ceste za tovorni promet;
- na celotnem območju občine, še posebno pa v območju mesta Vrhnika in v naseljih, ki se nanjo neposredno navezujejo, se obstoječo cestno infrastrukturo rekonstruira, preoblikuje križišča, odpravi zožitve ali izvede druge ukrepe, ki bodo skrajšali potovalne poti, zagotovi bolj tekoči promet in posledično doprinese h kakovostnejšemu bivalnemu okolju z zmanjšanjem emisij iz prometa ter večji varnosti v prometu;
- načrtuje se drugačno zasnovano starega mestnega jedra. Staro cesto se uredi kot cono za pešce;
- glede na funkcijo in razporeditev mestnih četrti se načrtuje primarne peš povezave, še posebej šolske poti in mrežo peš poti v in med rekreacijskimi območji Sv. Trojice in Tičnice, Močilnika, Retovja ter obrežnim pasom Ljubljane, vse do bajerjev in ribiškega doma v Sinji Gorici;
- do izgradnje železniške proge Ljubljana–Vrhnika se na trasi bivše železniške proge uredi peš in kolesarsko pot iz centra Vrhnike do Lesnega Brda;
- uredi se kolesarsko omrežje, ki vključuje državno kolesarsko stezo skozi Vrhniko, kolesarsko vpadnico po bivši železniški progi, dopolnitev mestnega omrežja kolesarskih stez in poti v območju urbanističnega načrta ter kolesarske povezave med središčem mesta Vrhnika z naselji v okolici;
- ob obstoječih in načrtovanih avtobusnih in železniških postajah se uredijo javna parkirišča po principu »parkiraj in se pelji«;
- v obstoječih soseskah večstanovanjskih objektov se problematiko umestitve mirujočega prometa v neposredno bližino objektov rešuje z izgradnjo dodatnih parkirišč ali garažnih objektov;
- površine javnih parkirišč se načrtuje na robnem območju ožjega mestnega središča Vrhnike;
- parkirišča za težka tovorna in komunalna vozila ter za gradbeno in drugo mehanizacijo se uredijo na območjih industrijskih in gospodarskih con. Prednostno se umeščajo v cone, ki imajo zagotovljen neposreden dostop do AC priključka oziroma njihova pot ne poteka skozi naselja.

Od opredelitve teh usmeritev do danes je občina že realizirala precej takrat postavljenih ciljev na področju načrtovanja prometne infrastrukture v stilu trajnostne mobilnosti:

- zgrajena je južna obvozna cesta s priključkom na avtocestno omrežje,
- urejena je severna obvozna cesta od Stare Vrhlike do regionalne ceste R2-409 Vrhnika – Logatec,
- na trasi bivše železnice je urejena peš in kolesarska pot iz centra Vrhlike do Lesnega Brda,
- dopolnjeno je kolesarsko omrežje, ki vključuje državno kolesarsko stezo skozi Vrhniko, kolesarsko vpadnico po bivši železniški progi, dopolnitev mestnega omrežja kolesarskih stez in poti,
- zgrajeno je javno parkirišče po principu »parkiraj in se pelji«,
- dopolnjeno je omrežje peš povezav.

7.1.1 Cestno omrežje

Prometna dostopnost Vrhlike je glede na bližino Ljubljane in avtoceste dobra. Občina namreč leži ob pomembnih infrastrukturnih koridorjih (avtocesta Ljubljana–Vrhnika–Logatec–Koper), s priključkom regionalnih in občinskih cest na Vrhniki. V naselju Vrhnika se združujejo tri regionalne ceste, in sicer regionalna cesta R2–407 (Horjul–Vrhnika), regionalna cesta R2–409 (Brezovica–Vrhnika–Logatec) in regionalna cesta R3–642 (Vrhnika–Borovnica). Regionalna cesta R2–407 Horjul–Vrhnika je dvopasovna cesta, deloma opremljena s hodniki za pešce ter površinami za kolesarje. Na Tržaško cesto (R2–409) se navezuje v semaforiziranem križišču. Regionalna cesta R2–409 Brezovica–Vrhnika–Logatec (Tržaška cesta) je osrednja mestna ulica, s kolesarskimi stezami, hodniki za pešce in parkiranjem. Regionalna cesta R3–642 Vrhnika–Podpeč je dvopasovna cesta, deloma opremljena s hodniki za pešce. Začetek regionalne ceste je v krožišču Verd, kjer se navezuje na lokalno cesto 468100 Vrhnika - Verd.

V smeri SV-JZ preko območja občine Vrhnika poteka trasa avtoceste A1 Šentilj–Srmin, ki predstavlja najvišji rang cestne infrastrukture v Sloveniji. Avtocesta A1 povezuje večja slovenska mesta Maribor, Slovensko Bistrico, Celje, Ljubljano, Vrhniko, Logatec, Postojno in Koper ter je sestavni del petega evropskega prometnega koridorja (Lyon–Kijev). Z glavnim mestom Vrhniko poleg avtoceste povezuje še Tržaška cesta (regionalna cesta R2–409, odsek Ljubljana Vič–Vrhnika–Logatec).

Večji del prometa, ki prihaja iz avtoceste, poteka po regionalni cesti R2–409 skozi mestno središče Vrhlike. Prevladujoča smer je avtocesta–središče mesta Vrhnika. Glavni tok motornega prometa je zaradi tega skozi mesto zelo močen, zaradi velikega števila vozil na regionalnih cestnih odsekih so neučinkovite tudi občinske cestne povezave (lokalne ceste v občini Vrhnika).

V skladu z zasledovanjem strateških ciljev iz OPN Vrhnika je treba izboljšati navezovanje na avtocesto A1 za okoliške izvore prometa (smer Horjul, kamnolom Verd) ter razbremeniti mestno središče, skozi katerega poteka današnji promet za navedena območja. V povezavi s tem se je v sodelovanju z DARS že izvedel projekt dograditve priključka Vrhnika. DARS je pričel tudi z izvedbo investicije za gradnjo tretjega pasu na primorski avtocesti med Ljubljano in Vrhniko. Pri tem projektu gre za preoblikovanje obstoječega odstavnega pasu v vozni pas ter dograditev odstavnih niš in pospeševalnih ter zaviralnih pasov na avtocestnih priključkih. K boljši kakovosti bivalnega okolja za prebivalce naselja Verd je pripomogla tudi novo zgrajena južna obvozna cesta na odseku od AC priključka do krožišča Verd. V večjem delu je bila rekonstruirana tudi Tankovska cesta, ki je z rekonstrukcijo dobila še površine za peš in kolesarski promet. Načrtovana severna obvoznica po trasi Sinja Gorica–Stara Vrhnika bo, poleg prometne razbremenitve, Vrhniki omogočila več drugih

primernejših rab in ureditev prostora, opredelila bo tudi nekatere nove dostope. V urbanistični zasnovi je obravnavana na podlagi variantnih rešitev – ker dokončna variantna rešitev še ni bila izbrana, so v grafičnih prikazih prometne infrastrukture prikazane vse štiri obravnavane variante trase.

Poleg načrtovane severne obvoznice pa se v občini Vrhnika načrtujejo še naslednje ceste:

- nova cestna povezava Sušnikova-most čez Ljubljano-Verd,
- nova cestna povezava Odsek S3 južne obvoznice na območju Verda med LC 468101 in LC 468041 (zahodno od AC),
- nova cestna povezava v Hrastju med LC 227111 in LC 466532,
- rekonstrukcija 2. dela Betajnovce s preureditvijo križišča na Tankovsko, s katero se vzpostavi novo AP in nove parkirne površine severno od Tankovske,
- nova cestna povezava od LC 966601 (bivša opekarna) do Poti na Tojnice z novim mostom čez Ljubljano,
- nova cestna povezava na Mokricah in
- nove cestne povezave na območju IC Sinja Gorica.

7.1.1.1 OMEJEVANJE PROMETA

Načrtovanje prometne infrastrukture v stanovanjskih območjih mora temeljiti na konceptu ulice kot prostora, kjer motorni promet ne prevladuje, temveč je podrejen socialnim in okoljskim funkcijam prostora. Voznikom je treba prek oblikovanja (npr. ozkih cest, ukrivljenih tras, ozelenitve) jasno sporočiti, da se nahajajo v območju z visoko stopnjo interakcije med različnimi udeleženci.

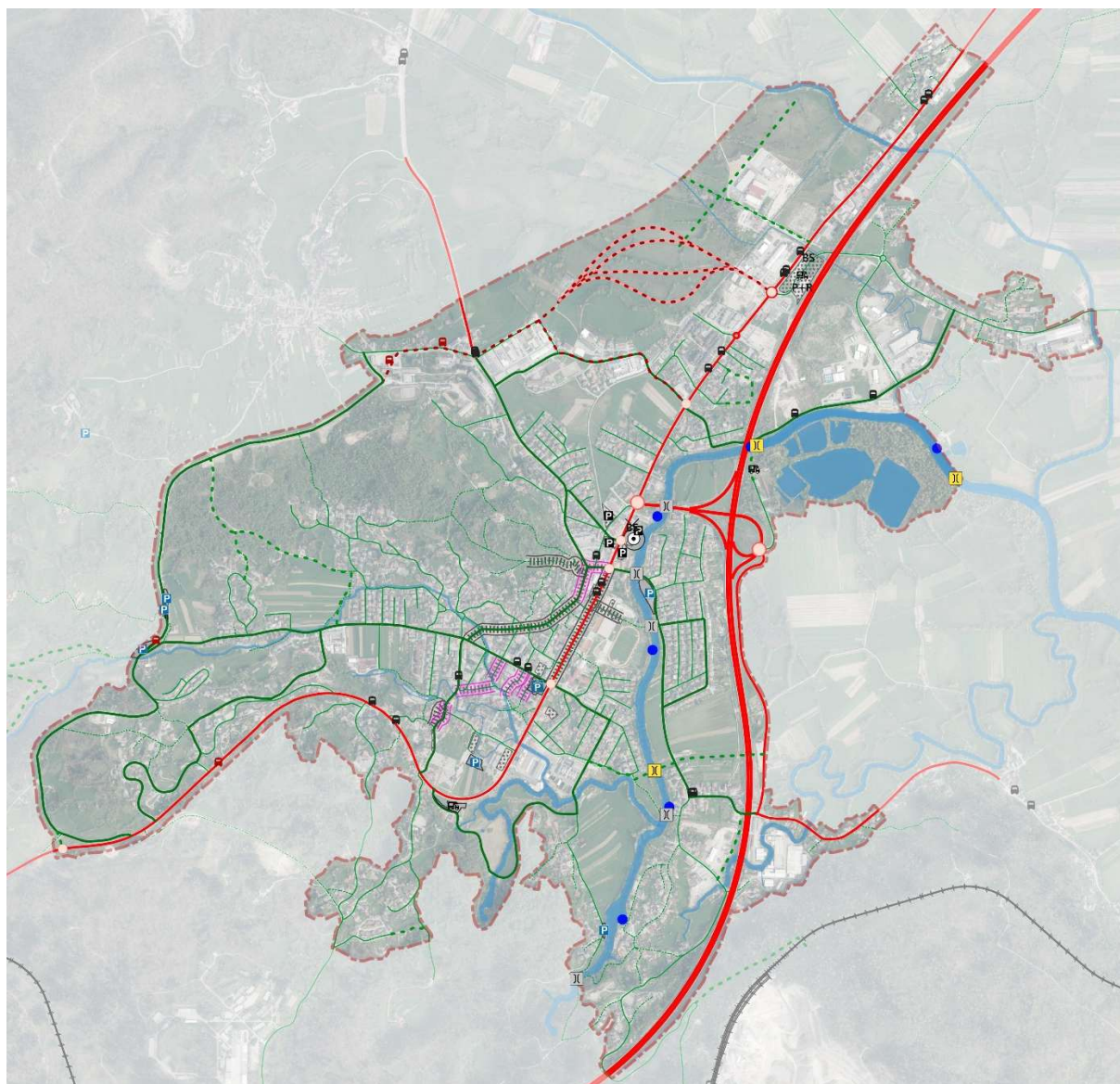
Prometna signalizacija naj bo uporabljena zgolj na ključnih mestih – vhodih v območje – sicer pa naj prostor sam komunicira pravila obnašanja. Takšne ureditve podpirajo cilje trajnostnega razvoja, zmanjšujejo odvisnost od avtomobila in povečujejo vlogo hoje, kolesarjenja ter javnega prevoza.

Oblikovanje odprtega prostora med objekti naj spodbuja različne oblike socialnega življenja, hkrati pa zagotavlja dostopnost in funkcionalnost za motorna vozila, kjer je to nujno. S tem se doseže preusmeritev prioritete iz prometa v kakovostno bivanje.

Omejevanje prometa je na več različnih načinov (npr. kot zapora ceste za motorni promet z izjemo lokalnega dostopa za stanovalce, z omejitvijo hitrosti na 30 km/h oz. 40km/h, kot slepa ulica, kot enosmerna ulica ipd.) načrtovano v osrednjem delu Vrhnike, in sicer na Tržaški cesti med Cankarjevim trgom in Cesto 6. maja, v okolici OŠ Ivana Cankarja, na delu ulice Na klancu, na delu Stare ceste in na delu ulice Hrib.

Ena izmed možnosti omejevanja motornega prometa je tudi preoblikovanje lokalnih cest v območja skupnega prometnega prostora oz. »Shared Space«. Skupni prometni prostor je javni prostor oz. prometna površina, na primer ulica ali trg, kjer ni delitve glede na različne uporabnike prostora (motorizirane in nemotorizirane udeležence v prometu), temveč vsi udeleženci souporabljajo vso površino, pri čemer imajo pešci prednost. Skupni prometni prostor naj se oblikuje na način, da voznik dobi občutek, da se je znašel na dvorišču, kjer mora posebej paziti na ostale prisotne. To pomeni, da se pri oblikovanju skupnega prometnega prostora izogibamo robnikom, prometnim znakom in semaforjem, fizičnim oviram za pešce, označbi vozniških pasov ipd. Namesto tega naj se skupni prometni prostor izvede brez robnikov in pločnikov, običajna vozna površina pa naj se zamenja s tlakovano vozno površino. Površina za pešce pa je lahko ločena s stebri ali z različno

obarvano podlago za pešce. Mišljenje voznikov, ki vstopijo v skupni prometni prostor, se bistveno spremeni, saj se začnejo zavedati, da ni voznih pasov, ki voznikom narekujejo linijo vožnje in ni prometnih znakov, ki bi narekovali tempo vožnje. Vozniki torej ob vstopu v skupni prometni prostor prilagodijo svoje obnašanje zahtevam na cesti, na ta način pa se prebivalcem omogoči nemoteno sprehajanje in vožnja s kolesom, posledično pa se zanje tudi bistveno izboljša kvaliteta življenja.

LEGENDA

meja UZ

Mostovi

obstoječ most/brv

načrtovan most/brv

pristani na Ljubljani

Avtobusna postajališča

obstoječe

načrtovano

Prometna vozlišča

primarno vozlišče- navezava na AC

sekundarno vozlišče

Parkirišča

centralna potniška postaja (načrtovana)

parkirišče (obstoječe)

P+R parkirišče P+R (obstoječe)

podzemna garažna hiša (načrtovano)

parkirišče (načrtovano)

P za avtodome (načrtovano)

BS obstoječ (premik na novo lokacijo)

BS BS načrtovan

Območja obstoječih javnih parkirišč

Območja načrtovanih parkirišč

Obstoječe ceste

avtocesta

regionalna cesta II. reda

zbirna mestna cesta

mestna ali krajevna cesta / lokalna cesta

javna pot

Načrtovane ceste

predvidena lokalna cesta

predvidena državna cesta

varianje poteka severne obvozne ceste

Območja omejevanja prometa

omejevanje prometa

shared space

železnica

Slika 47 Zasnova prometne infrastrukture v UZ Vrhnika

7.1.2 Železniško omrežje

Vrhnika je zelo slabo navezana na obstoječe državno železniško omrežje. Skozi občino Vrhnika sicer poteka glavna železniška proga Ljubljana–Sežana–državna meja, vendar obstoječi potek proge ne

omogoča povezave z naseljem Vrhnika. Proga je na celotni trasi dvotirna in elektrificirana. V občini Vrhnika je ena železniška postaja, in sicer ŽP Verd, vendar na tej postaji potniški vlaki od konca leta 2017 ne ustavljajo več zaradi izredno majhnega števila potnikov, ki so vstopali/izstopali na tej postaji. Postaja pa še vedno služi tovornemu železniškemu prometu: za transport kamenja iz bližnjega kamnoloma ter hlodovine iz notranjskih gozdov.

7.1.3 Javni potniški promet

Iz Ljubljane v smeri Vrhnik in naprej Logatca vozi avtobus LPP, in sicer liniji 47 Ljubljana-Brezovica-Vrhnika ter 48 Ljubljana-Brezovica-Vrhnika-Logatec-Kalce. Postajališča javnega avtobusnega prometa se v glavnini nahajajo ob Tržaški oz. Ljubljanski cesti. Javni avtobusni promet vozi tudi iz Vrhnik v smeri Horjula ter v smeri Borovnice. Načrtujejo se tudi nova postajališča avtobusnega prometa, in sicer na Stari Vrhnik v bližini Upravne enote Vrhnika (na območju nekdanje vojašnice), v bližini križišča Tankovske in Betajnovce ter ob Tržaški cesti na Gabrčah.

Po reki Ljubljanici se dolgoročno načrtuje rekreativno, turistično vodno pot. Na Ljubljanici so v območju UZ zato že locirana izstopno/vstopna mesta oz. pristani.

7.1.4 Omrežje kolesarskih poti in pešpoti

Za vzpostavitev učinkovite kolesarske mreže v občini je treba urediti zvezne kolesarske vpadnice, na katere se navznoter naveže razvejano notranjo, tj. mestno omrežje kolesarskih stez in poti ter navzven uredi povezave na daljinske kolesarske poti. Učinkovito kolesarsko omrežje poleg kolesarskih poti sestavljajo še urejena parkirišča in kolesarnice ter omrežje izposojevalnic koles.

V občini Vrhnika je obstoječe kolesarsko omrežje dobro razvejano. Zaključeno in predano v uporabo je Barjansko kolesarsko omrežje (BKO), pri katerem je vzpostavljenih 6,6 km kolesarskih poti v občini Vrhnika. Kolesarsko omrežje je zgrajeno še ob Tržaški iz Ljubljane do Voljčeve, Republika Slovenija pa načrtuje zgolj z oznakami označiti nadaljevanje kolesarske skozi Raskovec in mimo Vojašnice po obstoječi makadamski cesti ob AC proti Logatcu. Zaključena je tudi kolesarska pot Vrhnika – Horjul. Od nje se odcepi kolesarska pot proti Podlipi. V načrtu Občine Vrhnik je le še kolesarska povezava Vrhnika – Borovnica, ki bi jo občina želela vzpostaviti po obstoječih barjanskih kolovozih na barju. Zaradi tega se tudi načrtuje vzpostavitev brvi za pešce in kolesarje preko Ljubljanice pri Kaminu v Bevkah.

Z rekonstrukcijo Tankovske ceste od križišča s Staro Vrhniko do križišča z Betajnovce je bilo zgrajenih tudi približno 3,3 km kolesarskih poti.

Občina Vrhnika si prizadeva tudi rekonstruirati dotrajan odsek državne ceste Vrhnika–Borovnica in hkrati vzpostavili tudi kolesarsko pot do Borovnice, kolesarske poti pa načrtuje tudi ob že zgrajeni južni obvozni cesti ter ob načrtovani severni obvozni cesti (prikaz v variantnih rešitvah). Poleg tega se bo v prihodnosti širilo tudi notranje omrežje kolesarskih stez in poti, kar bo prebivalcem omogočilo, da se bodo po vsakdanjih opravkih v največji možni meri odpravili s kolesom, ne pa z osebnim avtomobilom. Občina namreč namerava ob rekonstrukciji vsakega prometnega odseka preveriti potrebe in možnosti za ureditev površin za pešce in kolesarje, tako da se oblikuje povezana mreža hodnikov, kolesarskih stez, rekreativnih in turističnih poti ter drugih površin za kolesarje in pešce z navezavami do postajališč javnega prometa.

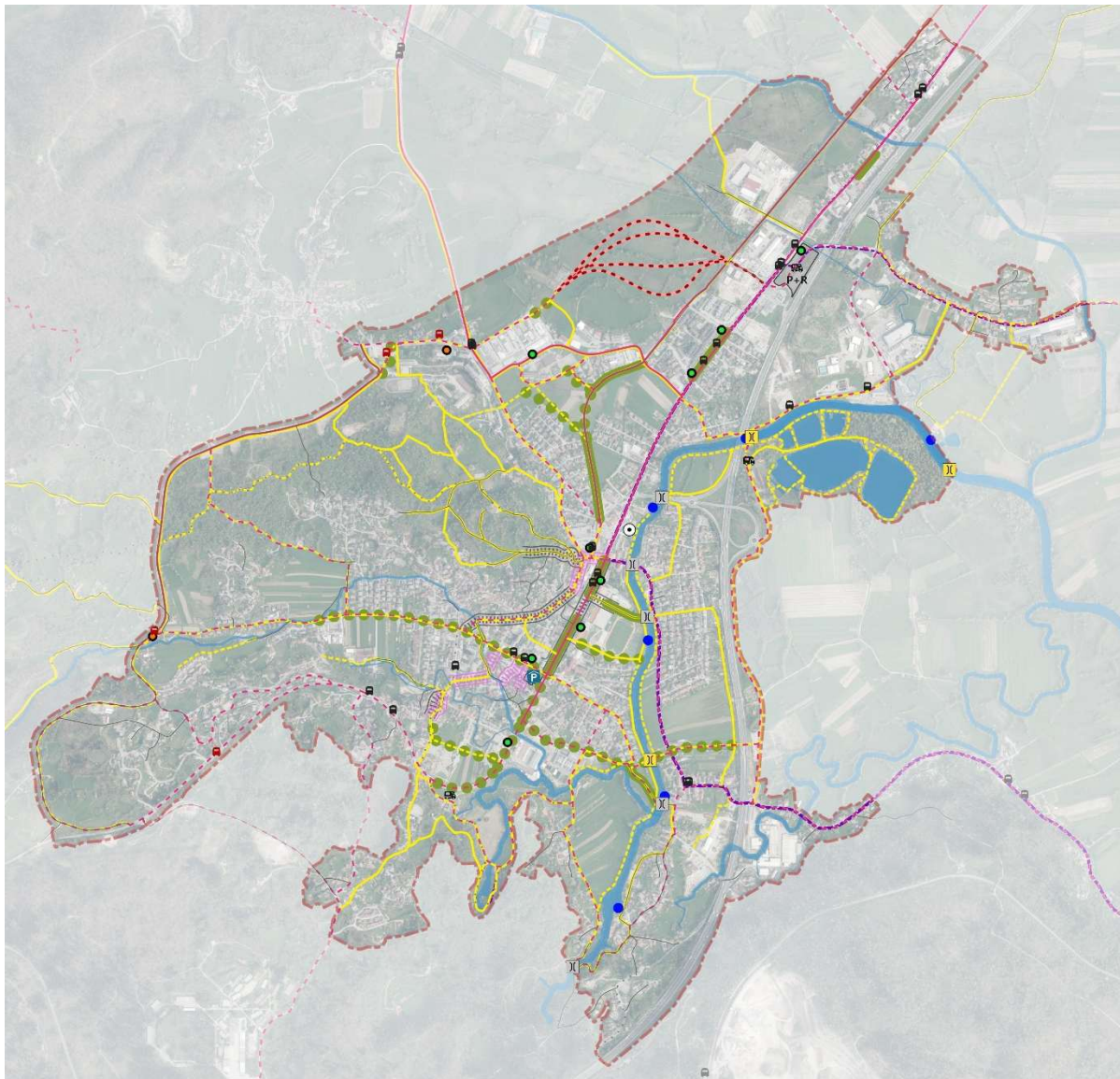
Omrežje peš poti je v občini Vrhnika razmeroma dobro razvejano in se, kjer je to možno, smiselno povezuje s kolesarskim prometom. Tako so bile po trasi bivše železnice poleg površin za kolesarje urejene tudi površine za pešce. Poleg te pešpoti so v območju UZ atraktivne tudi naslednje sprehajalne poti:

- Mali barjanski krog, ki je 45 km dolga ravninska pot po Krajinskem parku Ljubljansko barje;
- Veliki barjanski krog, ki poteka po robu Ljubljanskega barja in je dolg 63 km;
- pešpoti na Sv. Trojico nad Vrhniko;
- krožna pešpot v Močilniku.

V bližnji prihodnosti se v občini s sprejetim OPPN načrtuje ureditev turistično rekreacijskega centra na bajerjih v Verdu, v sklopu katerega je načrtovana sanacija obstoječih pešpoti in brvi ter ureditev novih sprehajalnih poti in brvi. Poleg tega so načrtovane tudi pešpot in trim steza v Sinji Gorici ter sprehajalne poti vzdolž Ljubljanice (tako na levem kot tudi na desnem bregu).

Pešačenje in kolesarjenje sta med najbolj trajnostnimi oblikami mobilnosti, saj prinašata številne koristi – tako za posameznika kot za družbo. Pozitivno vplivata na zdravje, zmanjšujeta stroške prevoza, spodbujata družabnost ter bistveno pripomoreta k varovanju okolja. Zaradi svoje učinkovitosti predvsem na krajših razdaljah predstavljata pomembno dopolnitev drugim trajnostnim oblikam prevoza, kot sta javni prevoz ali sopotništvo, še posebej ob večji ozaveščenosti prebivalcev o pomenu trajnostne mobilnosti.

Osredotočanje Občine Vrhnika naj v prihodnosti še naprej temelji predvsem na zagotavljanju boljših in bolj varnih peš in kolesarskih povezav v mestu, v naseljih in med naselji. V prvi fazi naj bo poudarek na širitvi obstoječih pločnikov in kolesarskih stez ter na izgradnji manjkajočih krajših odsekov vzdolž že uveljavljenih poti, ki jih prebivalci že sedaj pogosto uporabljajo. S tem se bo postopoma začelo oblikovati celovito in povezano omrežje poti za pešce in kolesarje na območju celotne občine. Pomembno je izpostaviti, da takšna ureditev ne pomeni le spodbude k rekreaciji, temveč predvsem omogoča varno, vsakodneвно hojo in kolesarjenje – tudi za opravljanje vsakodnevnih opravkov brez potrebe po uporabi avtomobila.

LEGENDA

meja UZ

Mostovi

obstoječ most/brv

načrtovan most/brv

pristani na Ljubljaniči

Avtobusna postajališča

obstoječa

načrtovana

Postaje Biciklanc

obstoječe

načrtovane

podzemna garažna hiša (načrtovana)

P+R parkirišče P+R (obstoječe)

centralna potniška postaja (načrtovana)

Variante poteka severne obvozne ceste

severna obvozna cesta s peš in kolesarsko potjo, ter drevoredom

Obstoječe poti

javna pot

planinska pot

Kolesarske poti

obstoječe

načrtovane

Pomembnejše peš povezave

obstoječe

načrtovane

Drevoredi

obstoječi

načrtovani

tematske poti

Območja omejevanja prometa

omejevanje prometa

shared space

Načrtovana parkirišča

Slika 48 Zasnova sistema trajnostne mobilnosti v UZ Vrhnika

7.1.5 Površine za mirujoči promet

Mirujoči promet na Vrhniki še ni izrazito problematičen. Obstoječe javne površine za mirujoči promet se nahajajo: ob Jelovškovi ulici, pri Črnem orlu, za obstoječim bencinskim servisom, pri Hotelu Mantova, pri OŠ Ivana Cankarja, na Trgu Karla Grabeljška, na Zelenici, pri Cankarjevem domu, ob ulici Gradišče, pri Kulturnem centru Vrhnika in ob cerkvi Sv. Pavla. Iz prostorskega vidika so problematična predvsem tista parkirišča, ki obremenjujejo pomembnejše javne odprte prostore, kot so trgi in ulice. Površine za mirujoči promet je smiselno načrtovati tako, da bi ohranili več odprtih površin za pešce in kolesarje.

Skladno z navedenim ter s strateškimi cilji, opredeljenimi v strateškemu delu OPN Vrhnika, je Občina Vrhnika že pristopila k reševanju parkirne problematike. Zgrajeno je bilo parkirišče P+R Sinja Gorica, načrtuje pa se tudi izgradnja podzemne garažne hiše na Zelenici.

Pri načrtovanju površin za mirujoči promet je treba upoštevati sledeče: površine javnih parkirišč naj se dolgoročno načrtujejo na robnih površinah ožjega mestnega središča Vrhnike. Parkirišča za težka tovorna in komunalna vozila naj se načrtujejo na območjih industrijskih in gospodarskih con ter se prednostno umeščajo v tiste cone, ki imajo zagotovljen neposreden dostop do AC priključka oz. pot do AC priključka ne poteka skozi naselja.

7.2 DRUGA GOSPODARSKA JAVNA INFRASTRUKTURA

7.2.1 Energetska infrastruktura

Energija je eno izmed področji, kjer lahko občina in občani sami naredijo največ za okolje in razoglicenje občine. Težnja Občine Vrhnika na področju energetske infrastrukture je energetska samooskrbnost občine ter zlasti večja samozadostnost in učinkovitost pri upravljanju z energijo v občinskih objektih in v javni razsvetljavi. Občina bo tudi spodbujala ukrepe za zmanjšanje emisij trdih delcev iz kurilnih naprav, prednostno stanovanjskega sektorja.

V luči zakonskih predpisov (energetski zakon) mora vsaka lokalna skupnost poskrbeti za lokalni energetski koncept svojega območja, ki mora opredeliti izhodišča za učinkovito rabo energije, preveriti razvojne vire in omrežja za oskrbo z energijo ter sprejeti ključne strateške odločitve in akcijske programe za uresničitev energetske zasnove kot trajnega strateškega dokumenta. Temeljni strateški okvir vseh lokalnih energetske konceptov je usmeritev na energetsko učinkovite in okoljsko sprejemljive vire ob sprejemljivih gospodarskih kazalcih. Z namenom večje energetske samooskrbnosti občine bo posodobljen lokalni energetski koncept. S tem bo Občina Vrhnika uresničila zavezo trajnostnemu delovanju in prehodu v okoljsko visoko ozaveščeno občino.

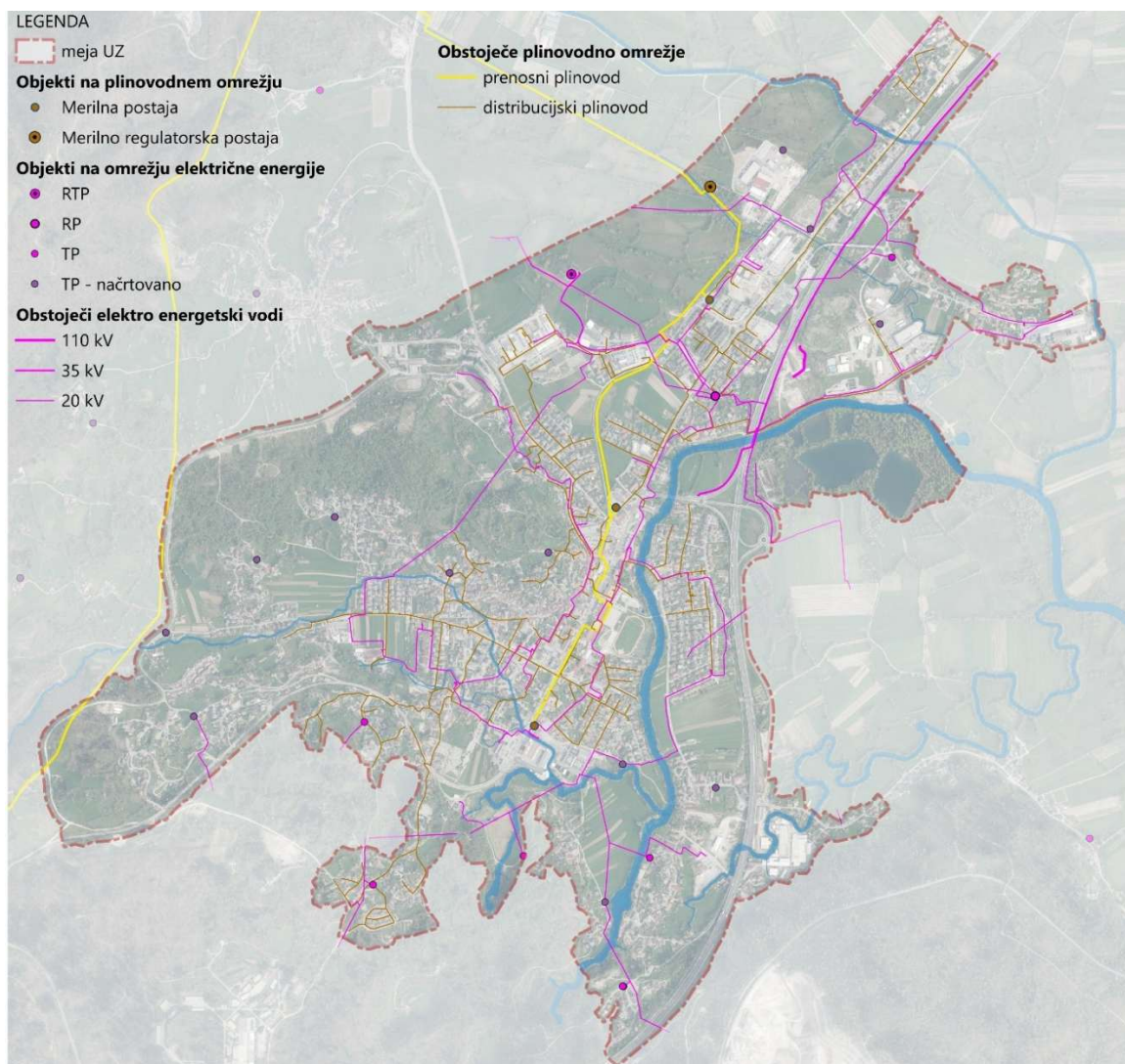
Med glavna omrežja oziroma objekte za oskrbo z energijo v občini Vrhnika prištevamo omrežja za oskrbo z elektriko in omrežje za oskrbo s plinom.

Območje občine Vrhnika z elektriko oskrbuje Elektro Ljubljana in sicer preko 110 kV omrežja iz ljubljanske strani po dveh daljnovodih DV 110 kV Kleče–Logatec iz RTP 220/110 kV Kleče. Napajalna DV 110 kV potekata na začetnem 3,8 km dolgem odseku trase v obliki dvosistemskega daljnovoda, nato se ločita na dva vzporedna enosistemska daljnovoda. V južnega od obeh daljnovodov je vzankana RTP Vrhnika. Družba ELES upravlja prenosno omrežje DV 220 kV Kleče–Divača. Srednje

napetostno distribucijsko omrežje obratuje na 20 kV napetosti. Prevladujejo prostozračni vodi v zaledju in kabelski vodi v gosto naseljenih območjih. Na območju občine ni umeščenih objektov za proizvodnjo električne energije.

Prek območja občine Vrhnika poteka visokotlačni 70 bar magistralni plinovod M3 (Vodice–Šempeter). Za potrebe oskrbe tako prebivalcev kot tudi industrijskih objektov Vrhnike z zemeljskim plinom je izveden odcep magistralnega plinovoda M3 (MRP Vrhnika–MP IUV) v smeri proti Vrhniki. Prenosno plinovodno omrežje upravlja podjetje Geoplin. Prezemna mesta za distribucijsko plinovodno omrežje, katerega upravljaavec je Adriaplin d.o.o., so MRP Vrhnika v Sinji Gorici ter RP na Vrtnariji, na Jelovškovi in ob Sušnikovi cesti.

Z distribucijskim plinovodnim omrežjem je oskrbljeno naselje Vrhnika, delno pa naselji Verd in Sinja Gorica. Zato je v prihodnosti načrtovana širitev distribucijskega plinovodnega omrežja na pretežni del že poseljenega območja občine Vrhnika, na vsa območja kompleksnih novogradenj, dolgoročno pa tudi na potencialnih območjih za širitev poselitve (Drenov Grič). Poleg širitve distribucijskega plinovodnega omrežja pa je načrtovan tudi magistralni plinovod M3/1 (Kalce-Vodice), za katerega je že sprejet Državni prostorski načrt za prenosni plinovod M3/1 Kalce – Vodice.

Slika 49 Omrežje energetske infrastrukture v UZ Vrhnika

7.2.2 Elektronsko komunikacijsko omrežje

Na območju Vrhnike je telekomunikacijsko omrežje zadovoljivo razvito, pri čemer so dobro razvita predvsem poseljena območja ob Tržaški cesti, kjer poteka glavno kabelsko omrežje.

Telefonsko omrežje Telekoma Slovenije je vezano na centralo na Vrhniki in Ljubljani. V večjih naseljih se uvaja TK storitve z uvajanjem novejših tehnologij dostopovnih telefonskih omrežij na digitalni osnovi. Slovenski optični križ, ki sestavlja ogrodno medkrajevno optično kabelsko omrežje poteka iz Ljubljane na Vrhniko, od koder se omrežje nadaljuje proti Logatcu. Obstoječe bazne postaje mobilnega komunikacijskega omrežja se nahajajo v naseljih: Vrhnika, Verd, Sinja Gorica, Drenov Grič in Stara Vrhnika.

Zaradi napredka na področju brezžične in mobilne tehnologije se v prihodnosti pričakuje še večji porast števila novih komunikacijskih sistemov, ki bodo temeljili na brezžičnem prenosu podatkov. Za njihovo delovanje so seveda potrebne zračne povezave, antene in oddajniki. Bazne postaje so običajno umeščene na reliefno izpostavljena območja, pogosto izven naselij. Zato bi bilo v postopkih načrtovanja in umeščanja teh objektov v prostor smiselno razmisliti o lokacijah, ki so manj vizualno izpostavljene, oziroma preučiti možnosti mikrolokacij, kjer bi bil vpliv na okolje in krajinsko podobo čim manjši. Prav tako bi bilo priporočljivo upoštevati sodobne rešitve za vizualno zakrivanje tovrstnih objektov z namenom zmanjšanja njihovega vpliva na izgled prostora.

7.2.3 Oskrba z vodo

Strateški cilji Občine Vrhnika na področju oskrbe s pitno vodo so opredeljeni v strateškem delu OPN Vrhnika. Primarno se bo na področju oskrbe s pitno vodo okoljska infrastruktura usmerila v nujno potrebne sanacije vodovodnega omrežja ter zagotavljanje oskrbe z vodo višinskih con. Treba je zamenjati salonitne vodovode s cevmi iz ustrežnejših materialov in zagotoviti potrebno pretočnost sistema predvsem v smeri Verd–Sinja Gorica.

Nadgradnja okoljske infrastrukture je kot ukrep navedena tudi v Strategiji trajnostnega razvoja Občine Vrhnika. Prednostne naloge, opredeljene v Strategiji trajnostnega razvoja, ki se navezujejo na oskrbo s pitno vodo, so tako:

- zagotovitev alternativnega vodnega vira, ki bo omogočil dolgoročno zanesljivost vodooskrbe in podporo trajnostnemu razvoju obstoječih dejavnosti in poselitve;
- novogradnje in obnove vodovodnega omrežja in vodohranov s ciljem zmanjševanja vodovodnih izgub, izboljšanja zanesljivosti vodooskrbe in zagotovitve poveztivosti med vodovodnimi sistemi;
- obnove vodovodov sočasno z izgradnjo kanalizacijskega omrežja;
- uvajanje novih tehnologij v upravljanje in nadzor nad omrežjem in kakovostjo vode.

Vodovodno omrežje v občini Vrhnika sestavljajo **4 vodovodni sistemi**:

- centralni vodovodni sistem Vrhnika–Borovnica–Log–Dragomer,
- lokalni vodovodni sistem Pokojišče,
- lokalni vodovodni sistem Zaplana (Spodnja in Zgornja Zaplana),
- lokalni vodovodni sistem Ligojna.

Za nemoteno oskrbo s pitno vodo je bistvenega pomena zagotoviti ustrezno zaščito vodonosnika Ljubljanskega Barja (skladno z Uredbo o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Ljubljanskega barja in okolice Ljubljane, Ur. l. RS, št. 115/07, 9/08 – popr., 65/12 in 93/13) ter na

medobčinskem nivoju izvajati skupno reševanje problematike zaščite vodnih virov za zagotovitev vodooskrbe celotnemu območju v skladu s Programom zaščite vodnih virov v občini Borovnica.

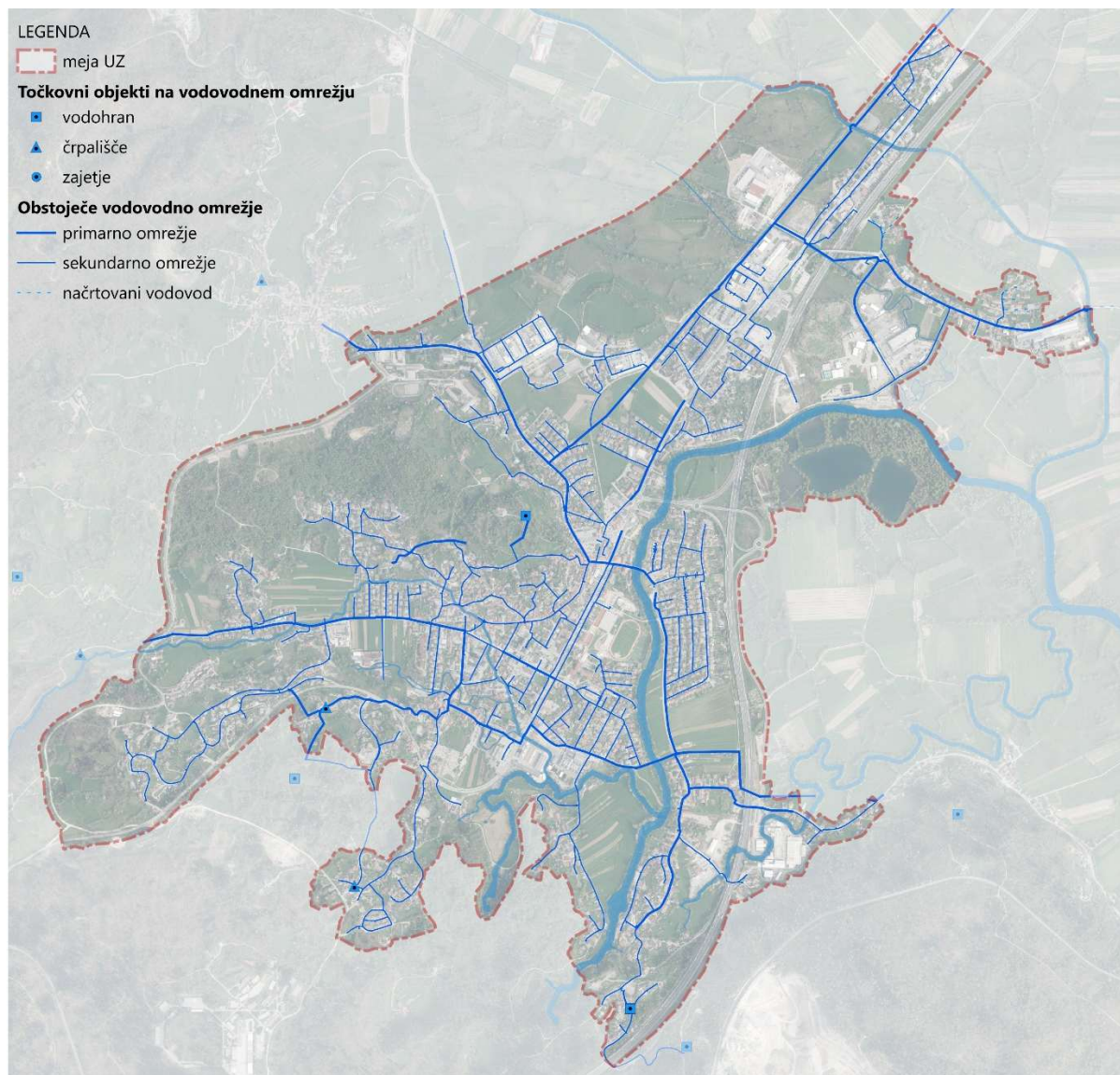
Centralni vodovodni sistem Vrhnika-Borovnica-Log-Dragomer pokriva eno oskrbovalno področje, ki zajema naselja v občinah Vrhnika, Borovnica in Log-Dragomer. Centralni vodovodni sistem v občini Vrhnika zagotavlja vodooskrbo naselij Lukovica, Dragomer, Log, Drenov Grič, Sinja Gorica, Blatna Brezovica, Bevke, Vrhnika in Verd. Ta vodovodni sistem pridobiva vodo iz štirih zajetij: iz podzemne vode Vodarne Borovniški Vršaj (trije vodnjaki), ki predstavlja glavni vodni vir ter iz podzemne vode Vrtine Bevke, ki predstavlja rezervni vodni vir.

Centralni vodovodni sistem ima dolžino glavnih vodov 167.900 m in s pitno vodo oskrbuje 21.913 prebivalcev občin Vrhnika, Log-Dragomer in Borovnica. Dezinfekcija vode se izvaja z UV žarčenjem in občasnim kloriranjem na črpališču.

Za področje oskrbe s pitno vodo je bil v letu 2021 sprejet Odlok o oskrbi s pitno vodo v občini Vrhnika (Naš časopis, št. 499/21), s katerim se ureja dejavnost izvajanja lokalne gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo in lastne oskrbe s pitno vodo, obveznosti izvajalca, uporabnikov in upravljavca zasebnega vodovoda, vodovodno omrežje, objekte in naprave izvajalca in uporabnikov, vzdrževanja, obnove in novogradnje objektov in naprav vodovodnega omrežja, priključevanja in varovanja, izvajanja nadzora, vire financiranja in prenos vodovodnega omrežja, objektov in naprav v upravljanje.

Prioritetne naloge pri zagotavljanju oskrbe s pitno vodo se osredotočajo na zmanjševanje izgub v vodovodnem omrežju, ki nastajajo zaradi njegove dotrajanosti, specifičnih lastnosti barjanskih tal ter zaradi tehnološko zastarelih in neustreznih cevovodov. Trenutne izgube znašajo približno 25 %, sanirajo pa se z zamenjavo neprimernih delov omrežja. S tem se ne le izboljša učinkovitost sistema, temveč se hkrati prispeva tudi k varovanju naravnih virov, ohranjanju okolja ter k trajnostnemu razvoju prostora in dejavnosti. V bližnji prihodnosti namerava Občina Vrhnika za izpolnjevanje zastavljenih ciljev poleg zamenjave obstoječih dotrajanih in neustreznih vodovodnih cevi tudi dograditi obstoječe vodovodno omrežje na območju naselij Blatna Brezovica in Sinja Gorica.

Težava sistemske rezerve pitne vode pa ostaja nerešena, saj se večina oskrbe zanaša na vodni vir Borovniškega vršaja, medtem ko so drugi viri zaradi nizke kapacitete nezadostni za pokrivanje širšega območja občine Vrhnika.

Slika 50 Vodovodno omrežje v UZ Vrhnika

7.2.4 Odvajanje in čiščenje odpadne vode

Strateški cilji Občine Vrhnika za področje odvajanja in čiščenja odpadne vode, opredeljeni v OPN Občine Vrhnika, so usmerjeni zlasti v izgradnjo in dograditev kanalizacijskega sistema v občini ter v obnovo dotrajanih obstoječih kanalizacijskih vodov v naselju Vrhnika z ločevanjem padavinske in odpadne sanitarne vode.

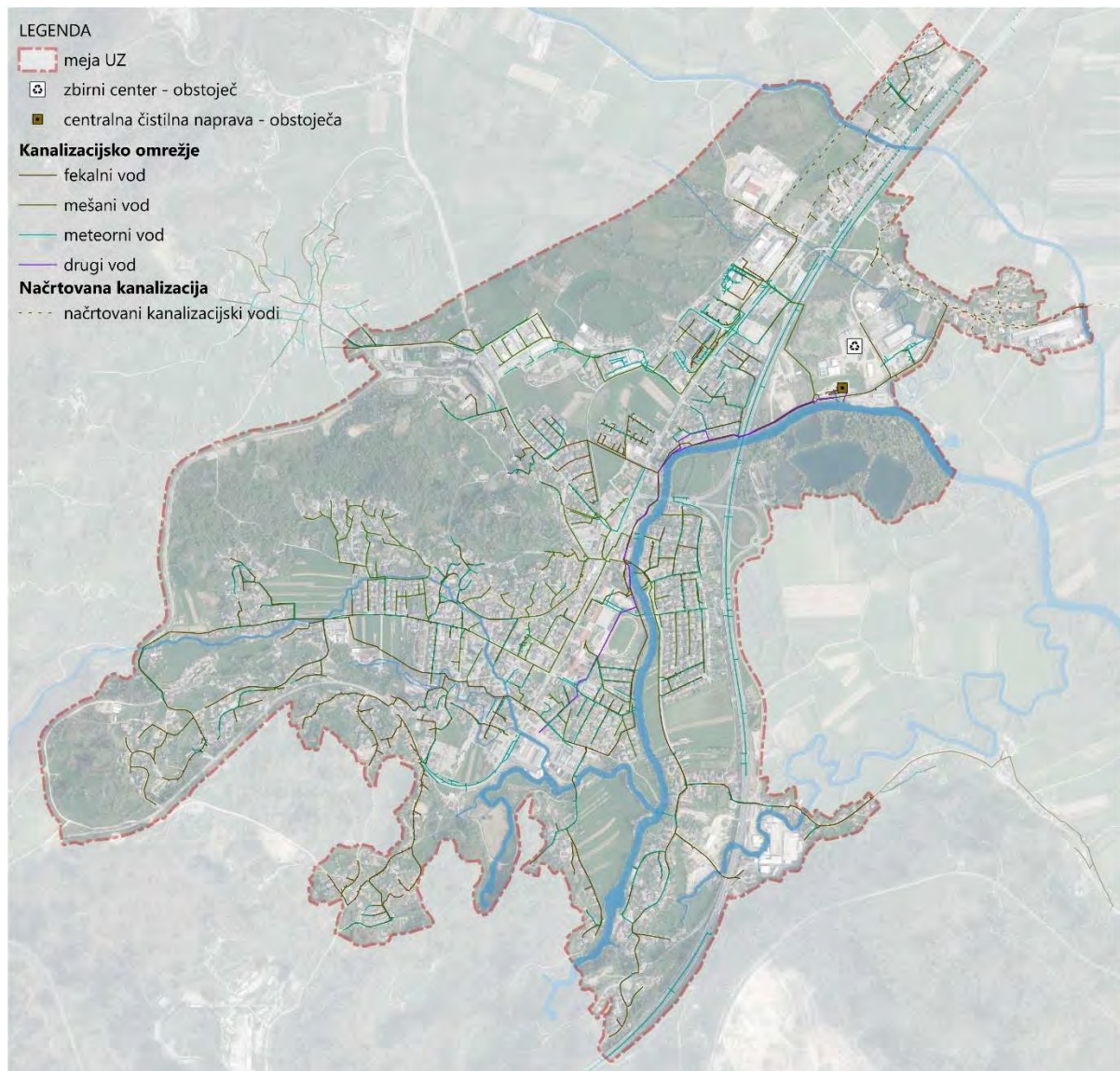
Dokončanje izgradnje sistema odvajanja in čiščenja odpadnih voda na ekološko občutljivih območjih večjih naselij je kot ključni cilj naveden tudi v Strategiji trajnostnega razvoja Občine Vrhnika. Za doseganje tega cilja bo nadgradnja okoljske infrastrukture prednostno usmerjena v opremljanje aglomeracij s kanalizacijo in čistilnimi napravami skladno z dinamiko in prioriteta, kot jih opredeljujeta evropska direktiva (Direktiva 91/271/EGS) in državni Operativni program odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode (Vlada RS, 17. 9. 2020) ter v sofinanciranje urejanja malih čistilnih naprav v aglomeracijah pod 500 PE in v naseljih pod 50 PE.

V Občini Vrhnika je zgrajeno približno 76 km javnega kanalizacijskega omrežja, ki se zaključuje na centralni čistilni napravi Vrhnika. Naselja, ki so opremljena s sanitarnim kanalizacijskim omrežjem so: Vrhnika, Verd, Bevke-del, Mirke in Stara Vrhnika. Konec leta 2017 je kanalizacijski sistem Vrhnika vseboval 17 manjših in tri večja črpališča z razbremenilnikom visokih voda. Vsa večja črpališča imajo tudi funkcijo pretočnega bazena – razbremenilnika. Poleg kanalizacijskega omrežja, ki se zaključuje na čistilni napravi Vrhnika sta zgrajena še del kanalizacijskega omrežja v Bevkah, ki se zaključuje z malo komunalno čistilno napravo (MKČN) Bevke – Mah v velikosti 150 PE ter kanalizacijsko omrežje na območju naselja Drenovo, ki je priključeno na MKČN Drenovo velikosti 312 PE.

Centralna čistilna naprava Vrhnika, ki se nahaja na območju komunalne cone na Tojnicah, ima projektirano zmogljivost 15.500 PE. Do jeseni leta 2014 je delovala samo mehanska stopnja čistilne naprave. Po izgradnji II. faze (dograditvi čistilne naprave) pa čiščenje odpadne vode v centralni čistilni napravi poleg mehanskih postopkov vključuje tudi biološke in kemične postopke, in sicer uporabo sekvenčnih bioloških reaktorjev (SBR).

Večina novejšega javnega omrežja, ki se je gradilo po letu 2000, ima značaj ločenega sistema. To pomeni, da po enem kanalu teče komunalna odpadna voda in po drugem kanalu padavinska odpadna voda. Kanali, zgrajeni po letu 2000, so zgrajeni pretežno iz PVC cevi, jaški pa iz umetnih mas (poliester in PEHD). Tako grajeni kanali v zagotavljajo veliko boljšo tesnost in nepropustnost omrežja. Ocenjeno je, da je v občini Vrhnika še vedno slabih 23 % mešanega kanalizacijskega sistema. To predstavlja dodatno obremenitev kanalizacijskega omrežja in čistilnih naprav, saj se padavinska voda pomeša z onesnaženo in tako obremeni še čisti del voda.

Izgradnja novih kanalizacijskih vodov je skladno z operativnim programom načrtovana na območju naselij Blatna Brezovica in Sinja Gorica. Kanalizacijski vod za odpadno fekalno vodo med naseljema Blatna Brezovica in Sinja Gorica je trenutno že v izgradnji. Ravno tako je v bližnji prihodnosti načrtovanih več aktivnosti pri izločanju meteornih voda iz obstoječih mešanih in sanitarnih kanalizacijskih sistemov.

Slika 51 Kanalizacijsko omrežje v UZ Vrhnika

7.2.5 Ravnanje z odpadki

Občina Vrhnika je s svojim Komunalnim podjetjem Vrhnika med pionirji ozaveščenega ravnanja z odpadki v Sloveniji, saj je že v devetdesetih letih prejšnjega stoletja pričela z ločevanjem odpadkov na uporabne in neuporabne frakcije. Cilj sistema ravnanja z odpadki je bil, da se v prvi fazi rešuje stisko s prostorom na obstoječem odlagališču Tojnice ter da se zagotovi dolgoročne rešitve ekonomičnega zbiranja in predelave odpadkov ter odlaganje čim manjšega dela zbranih odpadkov. V ta namen je bil zasnovan koncept celostnega ravnanja z odpadki, ki zajema ozaveščanje prebivalcev, vnaprejšnji zajem uporabnih frakcij (steklo, papir, plastična in kovinska embalaža) v ekoloških otokih, obvezno ločeno zbiranje odpadkov na izvoru samo za biološko razgradljive odpadke in za preostanek odpadkov, stalen kosovni odvoz vključno z razstavljanjem kosovnih odpadkov za ponovno uporabo, kompostiranje, sortiranje koristnih odpadkov, kompaktiranje uporabnih frakcij in predaja predelovalcem ter končno odlaganje preostanka odpadkov.

V občini Vrhnika je torej že vzpostavljen sistem zbiranja ter odvoza koristnih (steklo, papir, embalaža, biološki odpadki) in mešanih komunalnih odpadkov. Trenutno je na območju občine Vrhnika nameščenih 125 ekoloških otokov oziroma zbiralnic ločenih frakcij.

Predvsem v gradbeništvu pa tudi v gospodinjstvih poleg mešanih komunalnih odpadkov lahko nastanejo tudi kosovni odpadki, ki zaradi svoje velikosti, oblike in teže niso primerni za oddajo v zabojnike za mešane komunalne odpadke. Za zbiranje kosovnih odpadkov je v občini Vrhnika pristojen Zbirni center Vrhnika, ki je opremljen za ločeno zbiranje in začasno hranjenje vseh vrst odpadkov.

Usmeritve na področju ravnanja z odpadki na območju občine Vrhnika težijo predvsem k nadaljevanju ter nadgrajevanju začrtane pot, da občina z viri ravna trajnostno in gospodarno. Občina Vrhnika že dlje časa sledi »Zero waste« strategiji oz. filozofiji, katera spodbuja preoblikovanje virov življenjskega cikla, tako da so vsi izdelki ponovno uporabljeni. »Zero waste« strategija pomeni oblikovanje in upravljanje izdelkov in procesov tako, da se zmanjša volumen in toksičnost odpadkov, ohranja ter predela vse materiale in se jih ne sežiga ali odlaga. Učinkovito izvajanje cilja zmanjševanja mešanih komunalnih odpadkov se vrši predvsem skozi intenzivno ozaveščanje občanov, konkreten nadzor in opozarjanje na terenu ter pogovori z odgovornimi v podjetjih, pri obrtnikih in v javnih ustanovah.

Kljub temu pa preostali komunalni odpadki še vedno predstavljajo znatno okoljsko breme. Na nacionalni ravni doslej še niso bili sprejeti nobeni konkretni ukrepi za energetske izrabe teh odpadkov, zato bo pred nadaljnjim odločanjem o odlaganju preostalih komunalnih odpadkov nujno oceniti njihov energetski potencial ter ga v čim večji meri izkoristiti.

8 POMEMBNEJŠA RAZVOJNA OBMOČJA

Na območju UZ je koncept razvoja, prenove in širitve naselja zasnovan na osnovi:

- ohranjanja odprtega prostora znotraj območja UZ,
- usmerjenja razvoja in prestrukturiranja na obstoječih planskih stavbnih zemljiščih,
- dograjevanja prepoznavnosti mesta s spodbujanjem nastanka novih kakovostnih urbanih območij,
- razvoja ali prestrukturiranja območij dobrih strateških leg v prostoru z neizkoriščenimi potenciali v smislu krepitve družbene javne infrastrukture,
- vzpostavljanje kakovostnega stika med naseljenimi območji in krajinskimi prvinami, ki se nanje navezujejo,
- vključevanja zelenih prvin v razvojno načrtovanje in povezovanje naselja s širšim krajinskim prostorom.

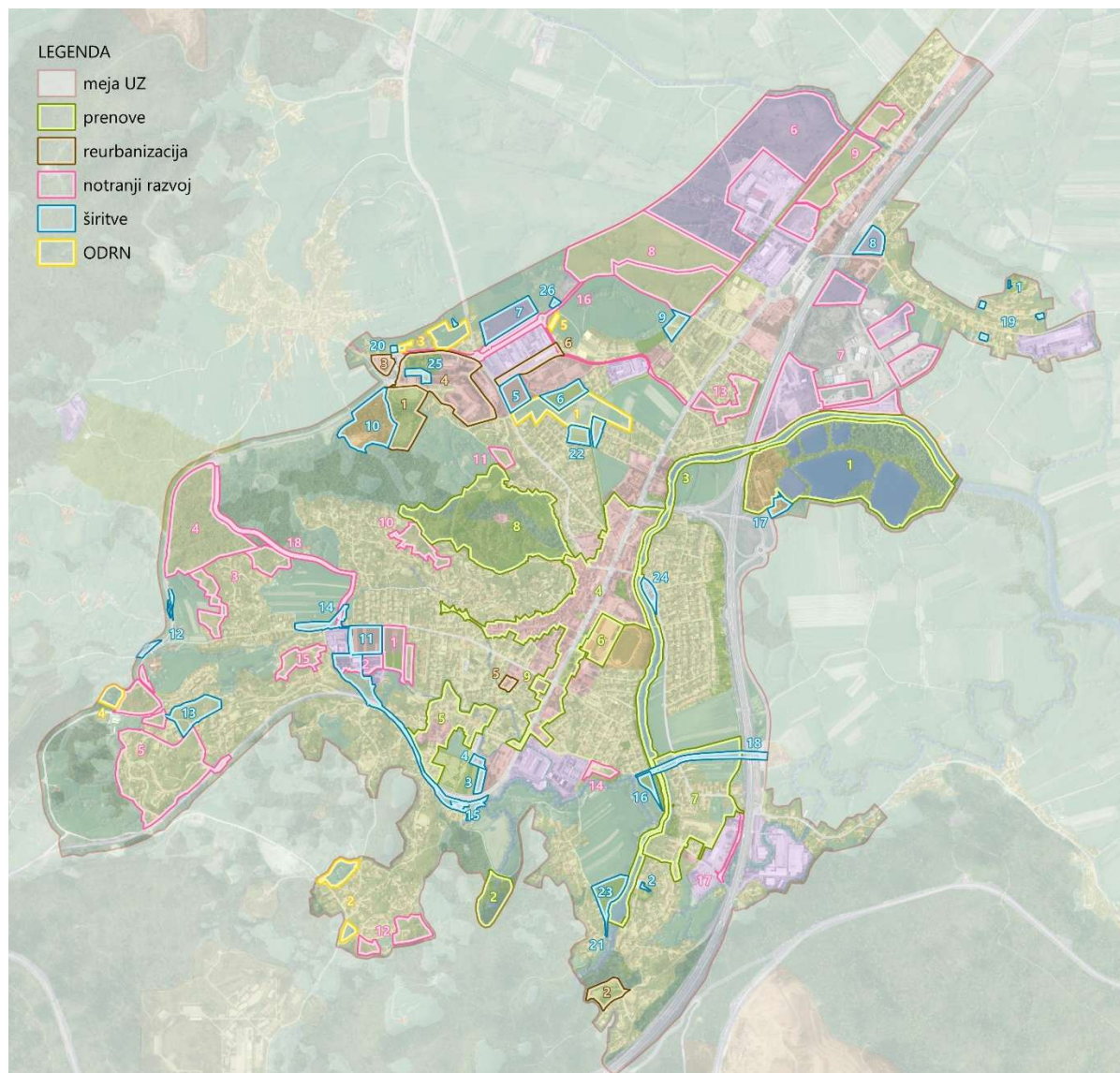
Razvojna območja se glede na določila OPN lahko urejajo na več načinov: z OPPN ali s prostorskimi izvedbenimi pogoji (PIP) v OPN.

Za območja OPPN se v OPN določijo namenska raba prostora in usmeritve za izrabo, oblikovanje, komunalno in prometno infrastrukturo ter varstvo okolja, kadar so za to izkazane potrebe. V OPN so določeni tudi dopustni posegi, ki veljajo do sprejetja dokumenta (vzdrževanje objektov, gradnja pomožnih objektov za lastne potrebe, postavitve ograj na gradbenih parcelah obstoječih objektov, odstranitev obstoječih objektov, rekonstrukcija, vzdrževanje in odstranitev komunalne ter prometne infrastrukture).

Osnovne usmeritve za podrobnejšo namensko rabo prostora in prostorske izvedbene pogoje, ki se za razvojna območja določijo v OPN in OPPN, so predlagane v poglavju 9. Usmeritve za urbanistično in arhitekturno oblikovanje, **podpoglavje 9.3. Usmeritve za razvojna območja.**

Kot razvojna območja so določena:

- območja celovite prenove,
- območja reurbanizacije,
- območja notranjega razvoja,
- območja širitve naselja,
- območja za dolgoročni razvoj naselja.

Slika 52 Okvirna območja celovite preнове, reurbanizacije, notranjega razvoja, širitve naselja in dolgoročnega razvoja naselja.

8.1 OBMOČJA CELOVITE PRENOVE

Celovita prenova, ki vključuje tudi revitalizacijo naselij, je ključna strateška usmeritev notranjega razvoja mest, pri čemer se upoštevajo urbane oblike in arhitektura, mešanje urbanih rab in primerne gostote, možnosti večkratne rabe prostora, socialno in kulturno različnost, varnost in kvalitetno bivanje, varstvo in razvoj kulturne dediščine ter možnosti za zmanjšanje rabe osebnega avtomobila in energije. Pri umeščanju dejavnosti, za katere je značilen velik promet blaga ali obiskanost, se zagotavlja ustrezno organizacijo javnega prometa.

Aktivnosti celovite preнове potekajo postopno. Izmed spodaj navedenih območij imajo nekatera že sprejete OPPN-je, na osnovi katerih se izvajajo objekti in ureditve.

UZ določa naslednja območja celovite prenove in revitalizacije:

1. območje bajerjev
2. območje Močilnika
3. območje obrečnega prostora Ljubljanice
4. mestno jedro Vrhnika (del Tržaška cesta in Stara cesta)
5. mestno jedro Vrhnika (del Hrib – Gradišče)
6. športni park Vrhnika
7. vaško jedro Verd
8. območje Sv. Trojica
9. območje podzemne garaže na Zelenici

8.2 OBMOČJA REURBANIZACIJE

Območja reurbanizacije so bodisi programsko bodisi fizično razvrednotena območja, ki so potrebna vsebinskega ali oblikovnega preoblikovanja. Večinoma so to območja, ki stagnirajo ali razvojno zaostajajo oz. niso ustrezno izkoriščena in so locirana na strateško pomembnih lokacijah za mesto.

UZ določa naslednja območja reurbanizacije:

1. turistično rekreacijski center Argonavti
2. športni park Verd
3. območje civilne zaščite ob severni obvozni cesti
4. območje osrednjega dela bivše vojašnice
5. območje zdravstvenega doma
6. območje POC Pod Hruševco.

8.3 OBMOČJA NOTRANJEGA RAZVOJA

Notranji razvoj se izvaja na celotnem območju UZ. Predvsem z zgoščevanjem pozidave na neizkoriščenih stavbnih zemljiščih. Pri razvoju navznoter – v območja obstoječe poselitve, se določene površine dolgoročno ohranjajo nepozidane (gozdni otoki, kmetijske, zelene ali druge odprte površine, parki, igrišča ipd.). Notranji razvoj se izrabi za dopolnitev s potrebnimi javnimi in oskrbnimi programi. Prenove in novogradnje se urbanistično in arhitekturno prilagajajo kakovostni strukturi v smislu zagotavljanja tipološke poenotenosti. Nadomestne gradnje se spodbujajo predvsem v primeru dotrajanosti obstoječih objektov oz. če s prenovo ali rekonstrukcijo ni možno zagotoviti zadostnega izboljšanja bivalnih pogojev. Zagotovi se raznolikost zelenih in javnih površin ter njihovo dostopnost vsem prebivalcem.

Posebna območja notranjega razvoja so nova razvojna območja znotraj poselitvenih območij. To so bodisi povsem prazna območja ali pa območja, ki glede na lego v prostoru nimajo dovolj izkoriščenih potencialov. Območje izrazite neizkoriščenosti prostorskega potenciala je Ljublanica z nabrežji. Pri ostalih, še neposeljenih območjih, gre za območja predvidenih večjih poselitev ali infrastrukturnih ureditev. Območja notranjega razvoja na zelenih površinah so tiste zelene površine znotraj urbanega tkiva, pri katerih je potrebna ureditev vegetacije, poti in urbane opreme.

UZ določa naslednja območja notranjega razvoja:

1. območje doma starejših občanov Vrhnika
2. območje pekarnice Vrhnika
3. stanovanjsko območje Betajnova 2 in 3
4. stanovanjsko območje Koševske doline
5. stanovanjsko območje Gabrče
6. industrijska cona Sinja Gorica
7. obrtno-komunalna cona Tojnice
8. stanovanjsko območje Podhruševca
9. stanovanjsko območje Na sap
10. stanovanjsko območje pod Sv. Trojico J
11. stanovanjsko območje pod Sv. Trojico S
12. stanovanjsko območje Raskovec
13. stanovanjsko območje Mokrice
14. stanovanjsko območje Lošca
15. stanovanjsko območje Mrle 2
16. severna obvozna cesta - del
17. del ceste v sklopu kamnoloma Verd
18. cesta Dolge njive

8.4 OBMOČJA ŠIRITVE NASELJA

Za potrebe večjih razvojnih projektov oz. posegov, ki zahtevajo velike površine, so opredeljena nova razvojna območja, ki se jih določi na trenutno nestavbnih zemljiščih. To so območja, ki prispevajo k razvoju občine kot celote, zagotavljajo delovanje in nadaljnji razvoj posameznih dejavnosti v mestu.

UZ predlaga nekatere variantne rešitve morebitnega umeščanja različnih rab družbene javne infrastrukture. Tu gre za strateško pomembna območja, ki jih mesto mora ohranjati za morebitne potrebe v prihodnosti.

UZ določa naslednja območja širitve naselja:

1. pokopališče Sinja Gorica
2. pokopališče Verd
3. pokopališče Vrhnika
4. parkirišča ob pokopališču Vrhnika
5. OŠ A.M. Slomška
6. rekreacijske površine ob OŠ A. M. Slomška
7. območje gospodarske cone Pod Hruševco
8. območje gospodarske cone Sinja Gorica
9. stanovanjsko območje Vrtnarija
10. turistično rekreacijski center Argonavti
11. območje osnovne šole ob Idrijski
12. parkirišča ob severni obvozni cesti
13. stanovanjsko območje Gabrče
14. razbremenilnik voda Bele in Hribskega potoka
15. parkirišče za avtodome (izhodišče za Močilnik)
16. območje pasjega sprehajališča ob Lošci
17. območje bajerjev
18. cesta Sušnikova-Verd-južna obvozna cesta
19. stanovanjsko območje Sinja Gorica
20. stanovanjsko območje Stara Vrhnika
21. parkirišče pred Retovjem (Mirke)
22. stanovanjski naselji Travniška in Sivkina
23. naravno kopališče Mirke
24. parkirišče ob Sternenovi ulici
25. stanovanjsko območje v osrednjem delu bivše vojašnice
26. območje za hranilnike električne energije

8.5 OBMOČJA ZA DOLGOROČNI RAZVOJ NASELJA (ODRN)

V urbanistični zasnovi se določajo tudi ODRN. Nakazujejo smer nadaljnje širitve naselja navzven ali zapolnitve med obstoječimi poselitvenimi jedri. Kot taka, v skladu z ZUreP-3, predstavljajo rezervacijo prostora za prihodnjo širitev ureditvenega območja naselja. Realizirajo se postopno, glede na utemeljene potrebe naselja, če razvoja ni mogoče zagotoviti z notranjim razvojem v ureditvenem območju naselja in je z bilanco površin v strokovnih podlagah utemeljeno izkazano, da je izkoriščena večina površin, primernih za zgoštitve, prenovo ali spremembo rabe. ODRN se okvirno določijo tudi v regionalnem prostorskem planu (RPP) ali OPP.

ODRN se določijo na zemljiščih, ki so v neposredni bližini naselja in so z vidika trajnostne rabe naravnih virov, ohranjanja kmetijskih zemljišč, varstva okolja, ohranjanja narave, varovanja gozdov ali varstva kulturne dediščine manj pomembna, je pa na njih dolgoročno smiselna funkcija poselitve glede na:

- naravne danosti,
- veljavne pravne režime in področne predpise,
- dostopnost do gospodarske javne infrastrukture in družbene infrastrukture oziroma možnosti zagotavljanja komunalne opremljenosti,
- možnost zagotavljanja javnega potniškega prometa,
- možnosti zagotavljanja stanovanjskih območij z oskrbnimi in storitvenimi dejavnostmi,
- možnost vključitve v zeleni sistem naselja,
- možnost izboljšanja urbanistične urejenosti in ohranjanja, izboljšanja ali oblikovanja nove prepoznavne podobe naselja.

UZ določa naslednja ODRN:

1. območje med Vrhniko in OŠ A. M. Slomška
2. stanovanjsko območje Raskovec
3. stanovanjsko območje Stara Vrhnika
4. stanovanjsko območje Gabrče
5. območje za hranilnike električne energije

9 USMERITVE ZA URBANISTIČNO IN ARHITEKTURNO OBLIKOVANJE

9.1 SPLOŠNE USMERITVE

Cilji urbanističnega in arhitekturnega oblikovanja ter ohranjanja arhitekturne identitete kraja so:

- ohranjanje podob stavb, gabaritov in drugih pomembnih arhitekturno-urbanističnih elementov v območjih ter odnosov med objekti, kot so gradbene linije, značilna parcelacija in podobno,
- izboljšanje podobe in revitalizacija ključnih (karakterističnih) območij naselja,
- ohranjanje morfološke (urbanistične) strukture naselja s poudarkom na ohranjanju odprtih površin znotraj poselitvenih območij,
- varovanje ključnih pogledov na mesto in oblikovanje jasnih robov (grajenih, zelenih) med pozidanim prostorom in naravnim zaledjem,
- urejanje javnega prostora z namenom izboljšanja bivalnih pogojev.

Spoštujejo naj se značilnosti prostora in podedovane ter naravne vrednote, poudarja oblikovne vrednote naselja in varujejo dominantni pogledi, z načrtno prenovo ohranja zgodovinska naselja oziroma njegovi deli, zlasti tisti, ki so naselbinska dediščina. Ohranjajo se značilni obrisi naselja ter usmerja pozornost na možnost zgostitev in zapolnitev urbanega tkiva. Gradbene linije in višinski gabariti naj sledijo obstoječim in se prilagodijo obstoječi strukturi.

Razvoj naselij se prilagaja geometriji reliefnih oblik, omrežju vodotokov, smerem komunikacij in regulacij ter smerem in konfiguraciji zidave. Na ravninskem delu se naselja zaokrožujejo na način, da se ohrani vizualna podoba s tipologijo strnjenih vasi.

Pri načrtovanju in urejanju mest in drugih naselij je treba z urejenim in prostorsko uravnoteženim ter oblikovno skladnim razvojem posameznega naselja zagotavljati urbanistično, arhitekturno in krajinsko prepoznavnost.

Ohranjanje arhitekturne prepoznavnosti se izvaja z načrtnim urejanjem in prenovo naselij. Arhitekturna prepoznavnost se odraža v regionalnih urbanističnih in arhitektonskih značilnostih posameznih območij. Pri prenovi, načrtovanju, oblikovanju in urejanju naselij se upošteva ohranjena in prepoznavna kultura stavbarstva preteklih obdobij in pri tem uravnovesi sodobna tehnološka in oblikovna izhodišča z obstoječimi vrednotami.

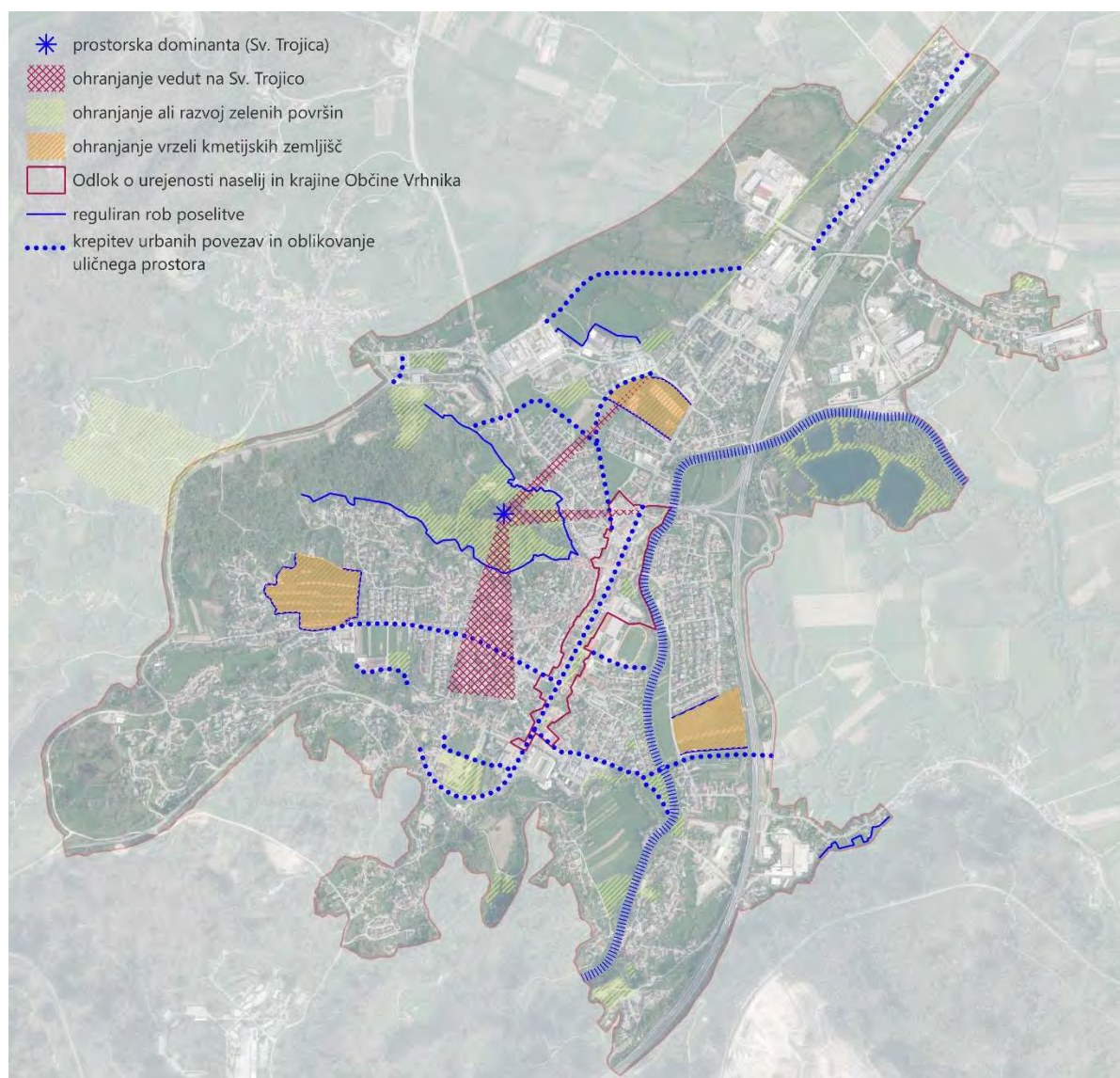
Zaradi varovanja kakovostnih značilnosti naselij, zlasti tistih, ki so del naselbinske dediščine, se upošteva in ohranja njihov naselbinski videz. Odstopanje je možno le v primeru, da pomeni novo oblikovno in prostorsko kakovost in je ta sprejemljiva tudi iz vidika varstva kulturne dediščine.

Tipi zazidave se uskladijo z obstoječo pozidavo, ob upoštevanju sodobnih trendov v arhitekturi. Pri tem se sledi načelom kvalitetnega bivalnega okolja, ki se med drugim zagotavlja z ustrežno gostoto zazidave, estetskim oblikovanjem celotnega stanovanjskega območja (soseske), kakor tudi posameznih stavb. Vzpodbuja in razvija se takšne oblike stanovanjske zazidave, ureditve in medsebojne razmestitve objektov, ki vzpodbujajo socialne stike in zagotavljajo primerno večje gostote zazidave, istočasno pa zagotavljajo tudi zadostne javne, predvsem zelene površine. V

stanovanjskem območju se omogoča peš dostopnost do vseh potrebnih vsakodnevnih storitev. Nove posege se dodaja k obstoječemu urbanemu tkivu na podlagi primerne strokovne presoje.

Z vidika morfologije prostora in obstoječih višin je pomembno, da se višje stavbe umaknejo pogledom na vrh Sv. Trojice in da ne presežejo dosedanjih najvišjih gabaritov (P+5). Višina gradnje naj tudi pada v smeri od Ljubljanske (Tržaške) ceste proti severni obvoznici in odprti krajini Podlipske doline Ohranjajo se zelene vrzeli znotraj urbanega tkiva, ki omogočajo poglede na Sv. Trojico, hkrati se pobočje Sv. Trojice ohranja neposeljeno, kar pripomore k prepoznavnosti mesta Vrhnike.

Obstoječi kvalitetni pogledi, ki bi jih bilo treba ohranjati, so pogledi proti ravnini Ljubljanskega barja, proti Podlipski dolini ter proti vrhu Sv. Trojice, iz bližnjih območij pa tudi proti Hruševci in barjanskim osamelcem. Zaradi odpiranja in poudarjanja pogledov so pomembni: struktura poselitve in odprtega prostora med poselitvijo ter odmiki med predvidenimi novimi gradnjami.

Slika 53 Splošne usmeritve za urbanistično in krajinsko oblikovanje

Območja in objekti kulturne dediščine: Ohranjati je treba merilo in značilne poglede (na kakovostne naravne in oblikovane prvine, dominante v prostoru, reliefne ali vegetacijske izpostavljene robove), kakor tudi krajinske značilnosti v odprtem prostoru. Pri vseh gradnjah je treba pri umestitvi upoštevati razmerje do naselja, zaselka ali skupine hiš, pri oblikovanju pa lokalno stavbno tipologijo objektov (arhitekturno oblikovanje, materiali, izvedba). Še posebej preiščeno (višinski gabarit vasi, tlorisna razporeditev, značilni pogledi, oblikovanje) je treba načrtovati gradnjo večjih objektov (npr. apartmajski, gostinski, obrtno proizvodni objekti ali gospodarska poslopja). Kadar je v območje celovite preнове vključena zavarovana arhitekturna, naselbinska ali arheološka dediščina, mora biti obvezni sestavni del OPPN konservatorski načrt.

Urbana oprema: Neprometne oz. obvestilne in usmerjevalne oznake je potrebno oblikovno poenotiti, vsebinsko pa vezati na prostor občine. Pri njihovi umestitvi, številu in velikosti je upoštevati merilo in značilnosti prostora (tudi varovane poglede). Upoštevati je treba Odlok o urejenosti naselij in krajine Občine Vrhnika za področje oglaševanja in označevanja mestnega središča Vrhnike. Nadaljuje se s pripravo odlokov za druge tematike, kot npr. ograjevanje.

Krajinsko oblikovanje: Ohranjajo se odprte, zelene in rekreacijske površine v mestnem središču, ki so preko naravnih koridorjev povezane v prehodni zeleni sistem. Navezanost krajine na urbani sistem omogoča pestrost in v mozaiku in izenačene možnosti za neposreden dostop grajenega do odprtega prostora, kar omogoča visoko kvaliteto bivanja. Pri urejanju naselij se pozorno oblikuje območja obvoznic, vpadnic, uličnega, cestnega in občestnega prostora, pomembna vozlišča, zelene površine in druge odprte površine.

Ohranjajo se zelene parkovne površine (parki, otroška igrišča itd.) oz. se zagotavlja nove na nepozidanih parcelah ali znotraj načrtovanih novih poselitvenih območij.

Za blažitev učinkov podnebnih sprememb naj bo ureditev uličnega prostora zasnovana z drevoredi, ki v vročih dneh zagotavljajo senco in prispevajo k ohlajanju okolja.

Z varovanjem robov strnjene poselitve in s prenavljanjem in zgoščevanjem mestnih struktur se varujejo območja trajno odprtega prostora.

Vodne in obvodne površine: Vodne in obvodne površine v naselju se približa naselju z izboljšavo obvodnih površin, urejenimi peš in kolesarskimi potmi, ozelenitvami, ustvarjanjem mikro ambientov, manjših parkov, igrišč ipd., kar omogoča priložnosti dejavnosti.

9.2 USMERITVE ZA DOLOČANJE URBANISTIČNIH KAZALCEV (FAKTORJI, TIP ZAZIDAVE, VIŠINE, PARKIRNA MESTA, ZELENE POVRŠINE)

9.2.1 Skupne usmeritve

Na Vrhniki so predvidena večja območja, kjer se načrtuje nova stanovanja. Usmeritve za določila, ki bodo na teh območjih veljala, morajo izhajati iz obstoječega OPN ter iz Resolucije o Strategiji prostorskega razvoja Slovenije 2050. Za razvoj kakovostne stanovanjske zazidave omenjena Strategija pravi, da naj se načrtujejo in razvijajo oblike stanovanjske zazidave, ureditve in medsebojne razmestitve objektov, ki spodbujajo socialne stike med prebivalci ter zagotavljajo

primerno večjo gostoto zazidave. Hkrati morajo zagotavljati tudi dovolj odprtih javnih grajenih in zelenih površin. V stanovanjskem območju se omogoča peš dostopnost vseh potrebnih vsakodnevnih storitev.

Po Pravilniku o vsebini, obliki, načinu priprave OPN (Pravilnik o ..., 2007) se za poselitvena območja določijo prostorski izvedbeni pogoji glede velikosti objektov in prostorskih ureditev. Pravilnik opredeljuje tri faktorje, ki natančneje opredeljujejo izkoriščenost območja za gradnjo:

- FI (faktor izrabe parcele kot razmerje med bruto tlorisno površino objekta in celotno površino gradbene parcele),
- FZ (faktor zazidanosti kot razmerje med zazidano površino gradbene parcele in celotno površino gradbene parcele),
- FOBP (delež odprtih bivalnih površin, ki se izrazi v % odprtih bivalnih površin glede na FI; te površine ne vključujejo prometne ali komunalne funkcionalne površine).

Poleg naštetih nas zaradi kvalitete bivalnega prostora predvsem na območjih novih gradenj zanima tudi delež raščenege terena na območjih odprtih bivalnih površin. Ta je aktualen predvsem zaradi pogoste gradnje podzemnih parkirnih prostorov, ki preprečujejo rast visoke drevesne vegetacije na območjih in prekinjajo stik voda z matično kamninsko podlago. Raščen teren pomeni površine, ki ohranjajo neposreden stik z geološko podlago in s tem sposobnost zadrževanja in ponikanja vode.

Nova poselitev

Glede na analizo primerov lahko na Vrhniki govorimo o območjih nizke in o območjih srednje oz. visoke gostote ter posledično o več različnih tipologijah in parametrih stanovanjske gradnje. Parametri so povzeti iz:

- analiz obstoječega stanja,
- analiz nekaterih referenčnih primerov stanovanjske gradnje,
- opredelitve problemov in ciljev razvoja poselitve na območju občine Vrhnika,
- predvidenih potreb v občini Vrhnika,
- določil veljavnega OPN.

Za stanovanjska območja, območja centralnih dejavnosti, območja proizvodnih dejavnosti ter posebna območja so predlagane namenske rabe prostora, ki določajo namembnost (dejavnosti) ter usmeritve za tipologijo, FZ in FOBP, višino objektov, parkiranje in nekatere posebne pogoje. V OPN lahko se na osnovi podrobnejših analiz določijo tudi odstopanja od spodaj navedenih urbanističnih parametrov.

Delitev objektov glede na tipologijo:

označba tipa objekta	tip objekta oz. zazidave	opis tipa objekta oz. zazidave
AP	nizki prostostoječi objekti	prostostoječ objekt, ki se z nobeno stranico ne stika s sosednjimi objekti (npr. eno in dvostanovanjska stavba, počitniška hiša, nestanovanjske stavbe)
APd	nizka strnjena objekta	dve enostanovanjski stavbi, ki se med seboj stikata z eno stranico (dvojček)
AS	nizki strnjeni objekti	stanovanjske stavbe v nizu, ki se med seboj stikajo vsaj z eno stranico ali njenim delom (atrijske hiše, vrstne hiše)
BP	visoki prostostoječi objekti	prostostoječi objekti, ki se z nobeno stranico ne stikajo s sosednjimi objekti (npr. vila bloki, stolpiči, poslovni objekti)
BPo	visoki podolgovati objekti	podolgovati objekt (npr. bloki, poslovni objekti)
C	svojstveni objekti	objekt s svojevrstno oblikovno in zazidalno zasnovano (npr. cerkve, šole, vrtci, poslovni objekti in objekti, ki jih ne moremo umestiti med druge objekte)
D	objekti velikega merila	pritlični ali nadstropni objekti velikih razponov, namenjene proizvodnim dejavnostim, skladiščem, športu in posebnim dejavnostim, kot so nakupovalna središča, sejmišča in zabavišni parki
E	tehnološki objekti in naprave	proizvodni objekti, silosi, cisterne, infrastrukturni objekti s svojstvenim oblikovanjem: elektrarna, čistilna naprava, transformatorska postaja, vodna črpalka, separacija, betonarna in drugi podobni objekti

Preglednica 4 Objekti glede na tip zazidave, 46. člen Odloka o OPN občine Vrhnika

Glede na analizo višin se ugotavlja, da je smiselno dodati še dva tipa objektov s srednjo višino:

SP	srednje visok prostostoječi objekti	prostostoječi objekti, ki se z nobeno stranico ne stikajo s sosednjimi objekti (npr. vila bloki, stolpiči, poslovni objekti)
SPo	srednje visok podolgovati objekti	podolgovati objekt (npr. bloki, poslovni objekti)

Območja stanovanj – stanovanjske površine za stanovanjske stavbe na ravnem terenu (SSea)

- FZ za AP < 0,4 ; za APd, AS in C je FZ < 0,5
- FOBP za AP in C > 0,3 ; za APd in, AS je FOBP > 0,25
- višina objektov največ do: P+1N+M
- obvezno št. parkirišč: 2 PM/stanovanje
- tip zazidave: AP, APd, AS, C

- merila in pogoji ob rekonstrukcijah: ob rekonstrukciji je v primeru tri ali večstanovanjskih stavb na območju treba poskrbeti za upoštevanje zahtev po FOBP in po številu dreves/parcelo
- v območjih so dopustne obrtne, trgovske in storitvene, gostinstvo in turizem, poslovne, družbene in druge, vendar le ob upoštevanju posebnih pogojev

Območja stanovanj – stanovanjske površine za stanovanjske stavbe na razgibanem terenu (SSeb)

- $FZ < 0,4$
- $FOBP > 0,35$
- višina objektov največ do: $P + 1N + M$
- obvezno št. parkirišč: 2 PM/stanovanje
- tip zazidave: AP, C, tudi APd in AS kadar to dopuščajo posebni PIP oz. usmeritve za OPPN
- merila in pogoji ob rekonstrukcijah: ob rekonstrukciji je v primeru tri ali večstanovanjskih stavb na območju treba poskrbeti za upoštevanje zahtev po FOBP in po številu dreves/parcelo
- v območjih je dopustna obrt, trgovina in storitve, gostinstvo in turizem, poslovne dejavnosti, družbene in druge

Območja stanovanj – stanovanjske površine za večstanovanjske stavbe (SSv)

- FZ za SP $< 0,35$; za SPo $FZ < 0,5$
- $FI < 0,8$
- $FOBP$ za SP in C $> 0,35$; za SPo in C je $FOBP < 0,3$
- višina objektov za C in SP in SPo: največ do $P + 4N + M$ ali T; za
- obvezno št. parkirišč: 1 PM/stanovanje do 35 m², 1,5 PM/stanovanje od 36 do 60 m², 2 PM/stanovanje od 61 do 100 m², 3 PM/stanovanje nad 100 m²; dodatno pa še 10 % št. PM za obiskovalce
- tip zazidave: C, SP, SPo
- merila in pogoji ob rekonstrukcijah: ob rekonstrukcijah obstoječih sosesk ni dovoljeno dodatno odstopanje od navedenih določil
- pod posebnimi pogoji so poleg bivanja sprejemljive tudi spremljajoče dejavnosti: trgovina in storitve, gostinstvo in turizem, poslovne dejavnosti, družbene in druge

Območja stanovanj – stanovanjske površine za posebne namene (SB)

- $FZ < 0,5$
- $FI < 0,8$
- $FOBP > 0,4$
- višina objektov za C in SP in SPo: največ do $P + 2N$ ali $P + 1N + M$ ali T; za
- obvezno št. parkirišč: 1 PM/5 postelj, min. 3 PM
- tip zazidave: C, SP, SPo
- dejavnosti: bivanje, pod posebnimi pogoji tudi spremljajoče dejavnosti (trgovina in storitve, gostinstvo, družbene in druge)

Območja stanovanj – površine podeželskega naselja (SK)

- $FZ < 0,5$
- FI za C $< 0,8$
- $FOBP > 0,3$
- višina objektov največ do: $P + 1N + M$

- obvezno št parkirišč: 2 PM/stanovanje
- tip zazidave: AP, C
- dejavnosti: bivanje, kmetijstvo, pod posebnimi pogoji tudi spremljajoče dejavnosti (obrt, trgovina in storitve, gostinstvo in turizem, poslovne dejavnosti, družbene in druge.)

Površine razpršene poselitve (A)

- FZ < 0,5
- FOBP > 0,3
- višina objektov največ do: P+1N+M
- obvezno št parkirišč: 2 PM/stanovanje
- tip zazidave: AP
- dvostanovanjske stavbe so dopustne le v primeru prizidave in/ali spremembe namembnosti enostanovanjske stavbe tipa AP z namenom vzpostavitve ene dodatne stanovanjske enote na objektih zgrajenih pred letom 2005. V tem primeru določila 19. člena za dvostanovanjsko stavbo ne veljajo.
- Dejavnosti; kmetijstvo, gozdarstvo, bivanje, pod posebnimi pogoji tudi dopolnilne dejavnosti samo kot dopolnilne dejavnosti na kmetijah v skladu z veljavnimi predpisi, ki urejajo to področje.

Osrednja območja centralnih dejavnosti (CU)

dopustne so trgovske in storitvene dejavnosti, gostinstvo in turizem, poslovne dejavnosti, družbene dejavnosti, druge dejavnosti in bivanje.

- FZ < 0,6
- FOBP > 0,3
- obvezno št. dreves/1000 m²: 4 drevesa, razen pri stanovanjskih stavbah
- tip zazidave: AP, C, SP, SP (merila in pogoji ob rekonstrukcijah: ob rekonstrukcijah obstoječih objektov se je treba držati obstoječih gabaritov, razen, če regulacijske linije določajo drugače)
- višina objektov največ do P + 4N ali P + 3N + M ali T
- število PM mora zadoščati potrebam posameznih dejavnosti (glej poglavje 7.1 PROMETNA INFRASTRUKTURA), pri stanovanjski dejavnosti za PM veljajo določila za območja stanovanj (S)

Druga območja centralnih dejavnosti (CD)

dopustne so trgovske in storitvene dejavnosti, gostinstvo in turizem, poslovne dejavnosti, družbene dejavnosti in druge dejavnosti.

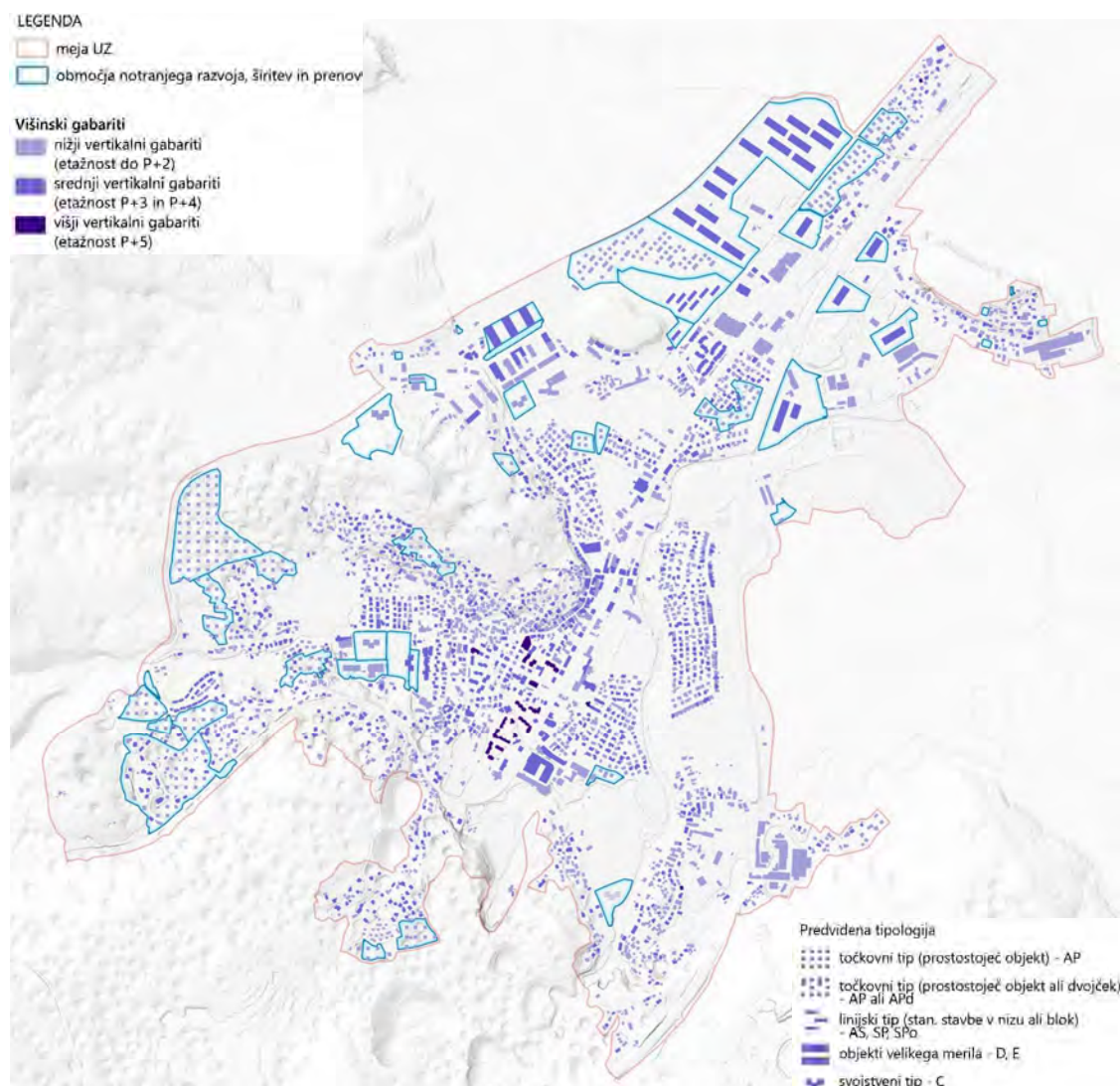
- FZ < 0,5
- FOBP > 0,3
- obvezno št. dreves/1000 m²: 4 dreves, razen pri stanovanjskih stavbah
- tip zazidave: AP, BP, BPo, C, SP, SPo
- merila in pogoji ob rekonstrukcijah: ob rekonstrukcijah obstoječih objektov se je treba držati obstoječih gabaritov, razen, če regulacijske linije določajo drugače
- višina objektov BP, BPo, C (razen cerkve) največ do P + 2N + M ali T, višina objektov AP pa največ do P + 1N + M
- število PM mora zadoščati potrebam posameznih dejavnosti (glej poglavje 7.1 PROMETNA INFRASTRUKTURA)

Pri določitih, ki se nanašajo na oblikovanje objektov, je treba na objektih po presoji določiti pravila, ki jih je treba upoštevati pri obnovi, npr.:

- pri obnovi fasad je potrebno upoštevati barvo, ki je bila določena z gradbenim dovoljenjem za objekt; če barva fasade v gradbenem dovoljenju ni bila določena, se obnova fasade barvno prilagodi sosednjim objektom;
- dopustna je zamenjava oken in vrat v enaki velikosti, obliki in barvi, kot je bilo določeno v gradbenem dovoljenju za stavbo oziroma v notni barvi za celoten objekt;
- na fasadi objekta niso dopustne nove odprtine (okna ali vrata);
- na podlagi enotnega projekta za celotno stavbo so dopustne tudi zasteklitve balkonov, postavitve senčil in klimatskih naprav.

Orientacija slemen

Nekatera obstoječa grajena območja naselja imajo izrazito dobro čitljivo orientacijo slemen. Slemena starejših poselitvenih območij dobro sovpadajo z morfologijo naravnega prostora, slemena novejših poselitvenih območij pa se nizajo predvsem ortogonalno na infrastrukturne (prometne) sisteme. Nekatera območja, predvsem tista na razgibanih terenih, nimajo prevladujočih smeri slemen, zato je na teh območjih smer lahko vzporedna ali pravokotna na teren.

Slika 54 Usmeritve za urbanistično in arhitekturno oblikovanje – tipologija na območjih sprememb v povezavi s tipologijo na obstoječih območjih

Na južnem in jugozahodnem obrobju mesta Vrhnika, na območjih širitev in notranjega razvoja, tipologija sledi obstoječemu vzorcu, nadaljuje se točkovni tip (prostostoječi objekt). Na severnem in severovzhodnem delu območja UZ z bolj urbanim značajem se predlaga točkovni tip (prostostoječ objekt ali dvojček) in linijski tip (stanovanjske stavbe v nizu ali blok). Na tem mestu se pojavijo tudi večja območja notranjega razvoja ali širitev gospodarskih dejavnosti, kamor se umeščajo objekti velikega merila, ki deloma sledijo morfologiji obstoječih stavb. Na območja notranjega razvoja ali širitev za potrebe šole, doma starejših občanov in turističnih dejavnosti se umešča svojevrstni tip objektov, z upoštevanjem integritete vsake posamezne ustanove in prostora, kamor se jo umešča.

9.3 USMERITVE ZA RAZVOJNA OBMOČJA

	IME	NRP	TIP ZAZIDAVE	VIŠINA	PREDNOSTI	OPOMBE
PRENOVE	1.območje bajerjev	ZS, BT	AP,C (nestanovanjski tip), C (paviljonski tip)	/	Bližina poselitvenih območij Navezava na ostala rekreacijska območja preko peš povezav	Sprejet OPPN
	2.območje Močilnik	ZP	AP (nestanovanjski tip), C (paviljonski tip)	/	Bližina poselitvenih območij Navezava na ostala rekreacijska območja preko peš povezav	
	3.območje obrečnega prostora Ljubljani	ZP	AP (nestanovanjski tip), C (paviljonski tip)	/	Lega ob mestnem središču Sistem vstopno-izstopnih mest in mostov povezuje primestja	
	4.mestno jedro Vrhnika (del Tržaška cesta in Stara cesta)	CU, ZP	AP, SP, SPo, C	/	Z vzpostavitev peš in kolesarske cone se izboljša bivanjska kakovost v mestnem središču Dobra opremljenost z JPP	Sprejet OPPN s KNP. Po izgradnji S obvozne ceste se Stara cesta zapre – cona za pešce in kolesarje
	5.mestno jedro Vrhnika (del Hrib-Gradišče)	CD, SSea	BP, BPo, AP, C	/		Sprejet OPPN s KNP
	6.športni park Vrhnika	BC	C	/	Lega v mestnem središču in ob Ljubljani Dobra opremljenost z JPP	Skoraj v celoti že obnovljeno
	7.vaško jedro Verd	SK, ZP, ZD, K1	AP, C	/		Sprejet OPPN s KNP. Protihrupna bariera med IC in stanovanjskim območjem
	8.območje Sv. Trojica	ZS, G, CD	AP	/	Povezava med mestom in naravnim zaledjem	Sprejet OPPN
	9.območje podzemne	CD	C	/	Razbremenitev ostalih parkirnih mest	

	garaže na Zelenici					
REURBANIZAC IJA	1.turistično-rekreacijski center Argonavti	BT, BC	C	/		Bližina poselitvenih območij in Sv. Trojice
	2.športni park Verd	ZS	C (paviljonski tip)	/		OPPN še ni v pripravi
	3.območje za dejavnosti in gradnja objektov zaščite in reševanja (gasilci, civilna zaščita, Rdeči križ ipd.) ter zdravstvu (izpostava nujne medicinske pomoči). ob severni obvozni cesti	CD	C, E	/		Območje se ob izgradnji severne obvozne ceste rekonstruira
	4.osrednji del bivše vojašnice	CD	AP, Sp, SPo, C	/		
	5.območje zdravstvenega doma	CU	C	/		
	6.območje POC Pod Hruševco	CD	Sp, SPo	/		
NOTRANJI RAZVOJ	1.območje doma starejših občanov Vrhnika	SB	C	P+3+M		Sprejet OPPN Dom upokojencev. Uredi se parkovne zelene površine
	2.območje pekarnе Vrhnika	IG	C, D, Sp, SPo	P+1+M ali T		Sprejet OPPN Pekarna Vrhnika
	3.stanovanjsko območje Betajnova 2 in 3	SSeb	AP	P+1+M		OPPN Betajnova 3 v pripravi
	4.stanovanjsko območje	SSeb	AP	P+1+M ali T		Območje vrtač,

	Košev doline					OPPN Košev doline v pripravi
	5.stanovanjs ko območje Gabrče	SSeb	AP		P+1+M	
	6.IC Gorica	Sinja IP	C, D, E		do 10m	Protihrupna bariera med IC in stanovanjski m območjem, Natura 2000 območje, OPPN IC Sinja Gorica še ni v pripravi
	7.Obrtno- komunalna cona Tojnice	IP, IG, O	C, D, E		do 10m	Sprejeti OPPN Avtoodpad Tojnice, OPPN Reciklažni center Gorenje – Kemis, OPPN CRO Vrhnika – Tojnice, OPPN IC Tojnice 1, V pripravi OPPN IC Tojnice 2
	8.stanovanjs ko območje Podhruševca	SSv in SSea	SP, SPo, AP, APd, AS	Za SSv P+3, za SSea P+1+M ali T		Natura 2000 območje, OPPN Podhruševca v pripravi
	9.stanovanjs ko območje Na Sap	SSea	AP, APd, AS	P+1+M	Dobra opremljenost z JPP	OPPN Na sap v pripravi
	10.stanovanj sko območje pod Sv. Trojico J	SSeb	AP		P+1+M	
	11.stanovanj sko območje pod Sv.	SSeb	AP, APd		P+1+M	

	Trojico S (Pot na Košace)						
	12.stanovanjsko območje Raskovec	SSeb	AP		P+1+M		Območje vrtač Del območja OPPN Raskovec v pripravi, del še ni v pripravi
	13.stanovanjsko območje Mokrice	SSea	AP, APd		P+1+M		
	14.stanovanjsko območje Lošca	SSea	AP		P+1+M		OPPN Lošca še ni v pripravi
	15.stanovanjsko območje Mrle 2	SSeb	AP		P+1+M		OPPN Mrle 2 še ni v pripravi
	16.severna obvozna cesta	PC	/		/	Razbremenitev Ljubljanske in Tržaške ceste	Med cesto in stanovanjskimi površinami se uredi zeleni pas z drevoredom
	17.del ceste v sklopu kamnoloma Verd	PC	/		/		
ŠIRITVE	1.pokopališče v Sinji Gorici	ZK	C		/	Obstoječa dejavnost	
	2.pokopališče Verd	ZK	C		/	Obstoječa dejavnost	
	3.pokopališče Vrhnika	ZK	C		/	Lokacija v mestnem središču	Uredi se peš povezava od cerkve do pokopališča in parkirišča
	4.parkirišče ob pokopališču Vrhnika	PO			/	Parkirna mesta za obiskovalce pokopališča, prebivalce blokov	
	5.OŠ A. M. Slomška	CD	C		do 10 m	Navezava na obstoječo OŠ	Predlog OPPN Osnovna šola A. M. Slomška

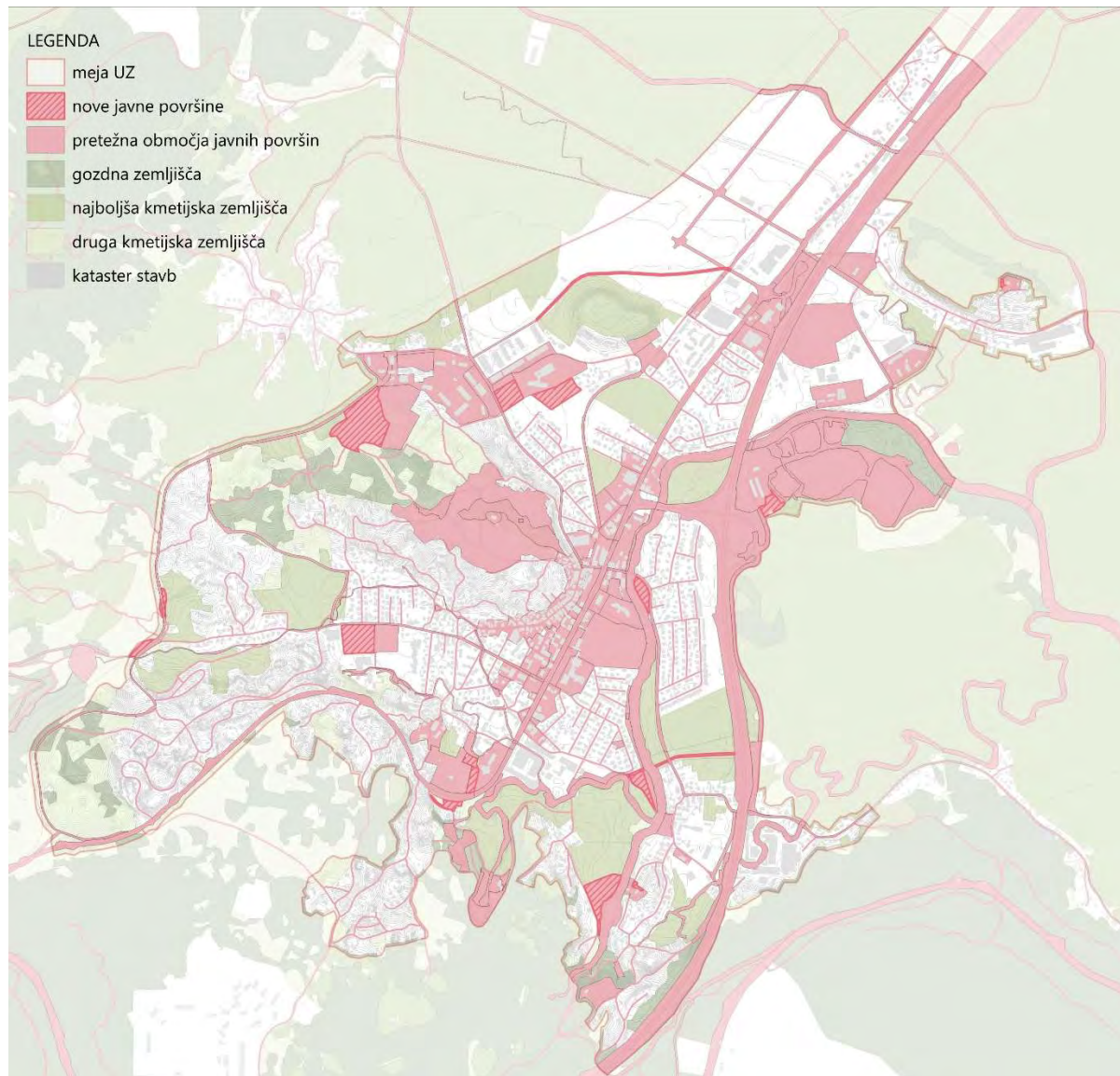
6.rekreacijske površine ob OŠ A. M. Slomška	ZS	AP (nestanovanjski tip), (paviljonski tip)	/				Predlog OPPN Športne površine OŠ A.M. Slomška
7.območje gospodarske cone Pod Hruševco	IG	C, D, E	do 10 m	10	Obstoječa dejavnost Dostopnost – izgradnja S obvoznice		Predlog OPPN IG Pod Hruševco
8.območje Sinja Gorica	IC IG	C, D, E	do 10 m	10	Bližina obstoječe IC		Protihrupna bariera med IC in stanovanjskim območjem, zeleni pas, Predlog OPPN Gospodarska cona Sinja Gorica
9.stanovanjsko območje Vrtnarija	SSv	SP, SPo, C	/				
10.turistično-rekreacijski center Argonavti	BT, BC	C	do 15 m	15	Bližina poselitvenih območij in Sv. Trojice		
11.območje OŠ ob Idrijski	CD	C	P+1+M ali T		Lokacija v bližini mestnega središča		Predlog OPPN Šola in vrtec Idrijska cesta, Uredi se zelene rekreacijske površine
12.parkirišča ob severni obvozni cesti	PO	/	/		Izhodiščna točka za Planino nad Vrhniko in Star Maln		
13.stanovanjsko območje Gabrče	SSeb	AP	P+1+M				Predlog OPPN Gabrče 5 z obveznimi variantnimi rešitvami
14.razbremenilnik vode Bele in Hribskega potoka			/				OPPN razbremenilnik vode Bele in Hribskega potoka v pripravi

15.parkirišče za avtodome (izhodišče za Močilnik)	PO	/	/	Izhodišče za Močilnik		
16.območje pasjega sprehajališča ob Lošci	ZP	/	/			
17.območje Bajerjev	BT	/	/			
18. cesta Sušnikova – Verd – južna obvozna	PC	/	/	Priključek na južno obvozno cesto	Predlog OPPN, Novo povezavo se opremi z drevoredom	
19.stanovanjsko območje Sinja Gorica	SK	AP	P+1+M			
20.stanovanjsko območje Stara Vrhnika	SK	AP	P+1+M			
21.parkirišče pred Retovjem (Mirke)	PO	/	/			
22. stanovanjski naselji Travniška in Sivkina	SSea	AP	P+1+M	Opremljenost družbeno infrastrukturo	z	Predlog OPPN Travniška in OPPN Sivkina, Ohranja se zeleni pas proti Sv. Trojici, Oblikuje se nezazidljiv pas javnih zelenih površin, dopolni se obstoječi drevored
23.naravno kopališče Mirke	ZS	C	P+M ali T			Predlog OPPN naravno kopališče Mirke, Ob naselju se

							ustvari zelena cezura
	24. parkirišče ob Sternenovi ulici	PO	/	/			
	25. stanovanja v osrednjem delu bivše vojašnice	SSv	AP, SPo, C	P+1+M ali T			
	26. območje za hranilnike električne energije	E		/			Variantne rešitve niso potrebne
OBMOČJA ZA DOLGOROČNI RAZVOJ (ODRN)	1.območje med Vrhniko in OŠ A. M. Slomška	SSea	AP, APd, AS, C	P+1+M	Opremljenost družbeno infrastrukturo	z	Ohranja se zeleni pas proti Sv. Trojici
	2.območje Raskovca	SSeb	AP	P+1+M			
	3.stanovanjsko območje Stara Vrhnika	SSea	AP	P+1+M	Opremljenost družbeno infrastrukturo	z	
	4. stanovanjsko območje Gabrče	SSeb	AP	P+1+M			Območje vrtač
	5.območje za hranilnike električne energije	E		/			

10 OBMOČJA JAVNIH POVRŠIN

Splošna raba javnih površin je raba, ki je namenjena prostemu gibanju oseb, predvsem za prehod in dostop do drugih javnih površin, površin zelenega sistema, bivališč, poslovnih objektov, gospodarske javne infrastrukture in družbene infrastrukture, ter rekreaciji, igri in drugim pristočnim dejavnostim na prostem (Zakon o urejanju prostora - ZUreP-3). Nove javne površine na območju urbanistične zasnove vključujejo predvsem zelene površine (ob šolah, pokopališča, parkovne ureditve), parkirišča (ob Betajnovi in Sternenovi cesti) in osnovni šoli (OŠ ob Idrijski cesti in OŠ A. M. Slomška).

Slika 55 Območja javnih površin na območju UZ Vrhnika

11 USMERITVE ZA VARSTVO OKOLJA, OHRANJANJE NARAVE IN VARSTVO KULTURNE DEDIŠČINE, DOSEGANJE ENERGETSKE UČINKOVITOSTI IN TRAJNOSTNE RABE NARAVNIH VIROV

Vse načrtovane ureditve morajo smiselno upoštevati usmeritve za varstvo okolja tako z vidika varstva tal, zraka, voda, kmetijskih zemljišč, gozdov kot tudi območij ohranjanja narave.

Območja varstva in omejitev se varujejo predvsem z določanjem namenske rabe prostora, razvoj pa se lahko omejuje tudi s pomočjo usmeritev v posameznih enotah urejanja prostora ali z različnimi ukrepi, ki jih podrobno za posamezna območja opisujejo prostorski izvedbeni pogoji ali usmeritve (na primer za izdelavo občinskih podrobnih prostorskih načrtov).

Ključna območja varstva so varovana območja in območja omejitev.

Območja omejitev so:

- poplavna, plazovita in erozijska območja ter območja potencialnih nesreč.

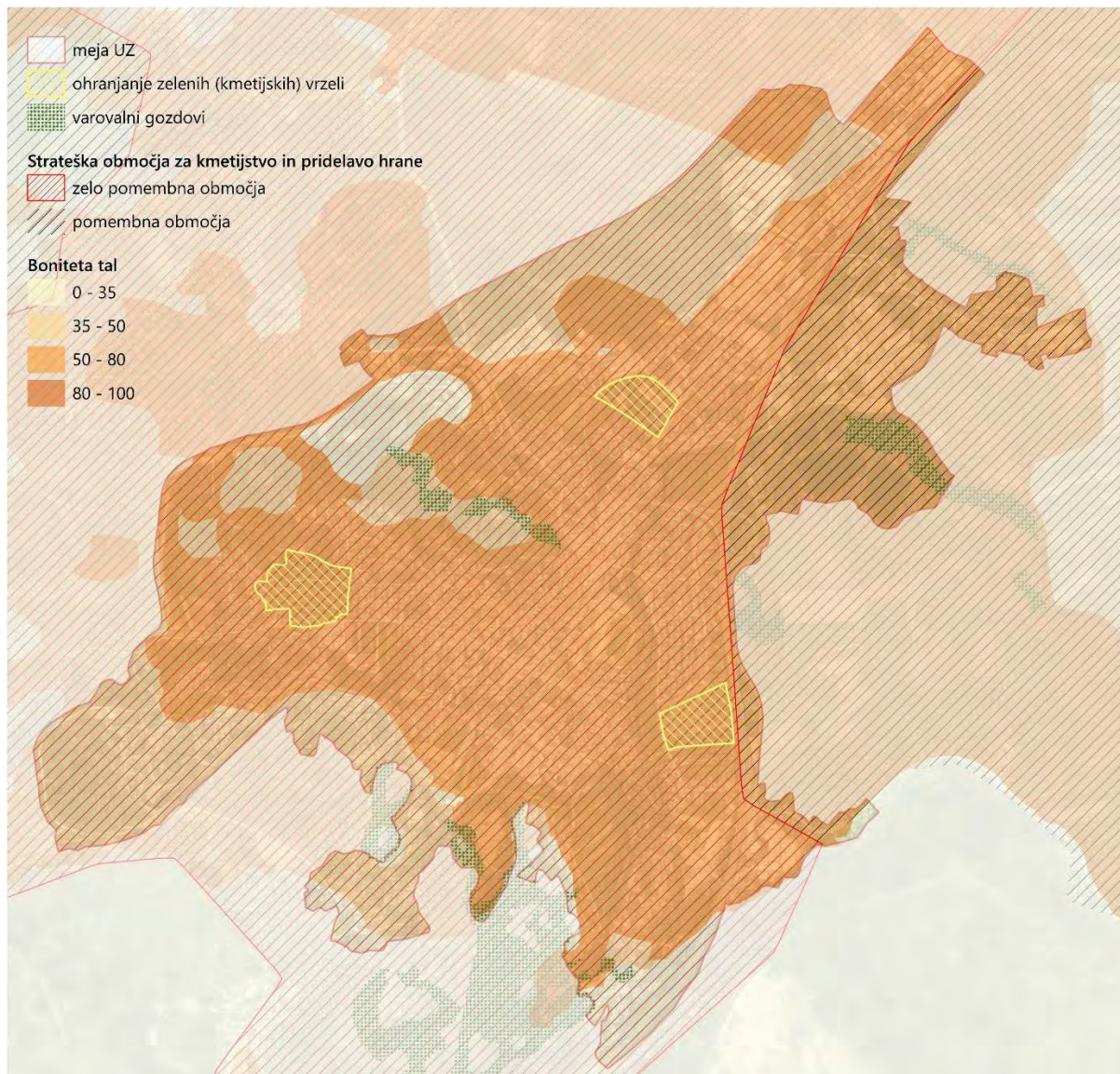
Varovana območja pa so:

- območja varstva narave,
- območja kulturne dediščine,
- območja gozdov (varovalni gozdovi),
- najboljša kmetijska zemljišča.

Med območja varstva okolja spadajo tudi območja varstva pred hrupom.

Ena najpomembnejših varovanih območij so kmetijska zemljišča. Čeprav posredna vloga kmetijstva postaja vedno manj pomembna v primerjavi s prehransko, slednja še vedno ostaja osnovna paradigma kmetijstva. Zato je pomembno ohraniti kmetijska zemljišča najvišje kakovosti kot vir za razvoj dejavnosti. Večji del območja UZ spada pod strateško zelo pomembna območja za kmetijstvo in pridelavo hrane, ki so določena na nivoju države. Osnova za to so med drugim bonitete kmetijskih zemljišč, ki so v pretežnem delu visoke – od 50 do 80, manjši del je od 35 do 50. Ohranjajo se tudi zelene (kmetijske) vrzeli znotraj urbanega tkiva, ki so pomembne tudi z morfološkega vidika podobe mesta Vrhnike. Z vidika trajnostne rabe naravnih virov je treba širitve stavbnih zemljišč načrtovati zadržano, le kot dopolnitev oziroma v navezavi na obstoječe dejavnosti in za zagotavljanje nujnih razvojnih programov, kot so družbene dejavnosti, infrastruktura in gospodarstvo.

Varovalni gozdovi se znotraj UZ pojavljajo na območju Sv. Trojice, Raskovca in deloma na območju bajerjev. Pomembni so z vidika varovanja pred erozijo in plazovi, ter zadrževanja vode, nekateri pa imajo tudi izjemno poudarjeno funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti. Gozd se varuje kot naravni vir in naravna dobrina, krčitve se izvajajo v skladu z gozdnogospodarskimi načrti in z upoštevanje gozdnih funkcij.

Slika 56 Območja kakovosti in varovanja kmetijskih in gozdnih površin na območju UZ Vrhnika

Varstvo kulturne dediščine vključuje varovanja arheološke dediščine, stavbne dediščine, memorialne dediščine, naselbinske dediščine ter vrtnoarhitekturne dediščine. Posegi v območja naselbinske kulturne dediščine znotraj UZ so za večja območja urejeni z OPPN, ki vsebujejo konservatorske načrte za prenovo. Takšni so na obravnavanem območju štiri: OPPN Tržaška cesta – Cankarjev trg, OPPN Stara cesta - Vas, OPPN Hrib - Gradišče in OPPN Verd . Posegi na arheološko pomembna območja se izvajajo v skladu in pod pogoji varstva arheoloških ostalin.

Naravne kakovosti so lastnost območij z veliko ohranjenostjo in raznolikostjo biotske raznovrstnosti, območij s sklenjenimi gozdovi v naravni krajini, območij s kvalitetnimi vodnimi ekosistemi, območij visokogorskega sveta, kjer je človekov vpliv na naravo najmanjši in območij z ohranjenimi naravnimi procesi. To so ekološko pomembna območja, posebna varstvena območja, naravne vrednote in druga območja, kjer so izpolnjene take lastnosti. Kot območja z naravnimi kakovostmi se štejejo tudi druga, manjša, pretežno naravno ohranjena območja.

V okviru območij ohranjanja narave so še posebej poudarjena območja Natura 2000. Natura 2000 pomeni poseben režim varstva narave. Na Natura 2000 območju je treba izvesti presojo sprejemljivosti planov, programov, načrtov, prostorskih ali drugih aktov oziroma presojo sprejemljivosti posegov v naravo v primerih in na način kot je to določeno s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave (8. člen Uredbe o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000)). Sprejemljivost planov se presoja glede na predvidene spremembe oz. vplive na tiste parametre, ki so bili ključni za opredelitev posebnega varstva in ki bi bili posledica posegov. Zato je pomembno poudariti, da v območjih Natura 2000 ne velja popolna prepoved izvajanja vseh dejavnosti in posegov. Območje varovane narave pokriva OPPN za ureditev turistično-rekreacijskega centra na bajerjih v Verdu. Tu se prekrivajo zavarovano območje Krajinski park Ljubljansko barje, ekološko pomembno območje Ljubljansko barje in Natura 2000. Prav tako se območja varovane narave prekrivajo na območju Močilnika, kjer je predlagan OPPN – poleg že naštetih so tu še naravne vrednote Močilnik, Veliki Močilnik in Ljublanica, ter naravni spomenik Močilnik.

Za **varstvo pred poplavami** občina načrtuje izvedbo ukrepov. Ljubljansko barje z Ljublanico in drugi vodotoki, na območju UZ predvsem Bela in Hribski potok, so poudarjena območja varstva pred poplavami. Zagotavljanje varstva pred poplavami ima na teh območjih prednost pred drugimi rabami in funkcijami, zato se omejuje pozidava in se ohranjajo razlivne površine. Na območju Bele in Hribskega potoka je v pripravi OPPN za zmanjšanje poplavne ogroženosti na povodju potoka Bela in Hribskega potoka. Načrtuje se izgradnja razbremenilnika za odvod presežnih voda Bele in Hribskega potoka v vodotok Mala Ljublanica.

Na **erozijsko in plazljivo ogroženih območjih** je pred načrtovanjem vseh posegov v prostor obvezen obširen in detajlni pregled terena s strani inženirskega geologa. Na plazovitih območjih v bližini poselitve se ohranja gozdni rob, če je ta prisoten. Širjenje poselitve se zaradi erozije in plazljivosti omejuje na vznožju Sv. Trojice in Menišije.

V skladu s Strategijo trajnostnega razvoja občine Vrhnika 2030 se za **doseganje energetske učinkovitosti** uvaja krožno gospodarjenje z lokalnimi komunalnimi odpadki (posodobitev zbirnega centra, ZERO WASTE strategija, modernizacija, itd.) in učinkovito upravljanje z energijo (novelacija LEK po letu 2026, energetska sanacija javnih objektov, spodbujanje prehoda na OVE v gospodinjstvih in podjetjih, itd.). Sanirati je potrebno razvrednotena območja in območja razpršene gradnje.

12 UKREPI ZA IZVAJANJE URBANISTIČNE ZASNOVE

12.1 SPLOŠNI UKREPI

Vključevanje javnosti in strokovne podlage:

- Osveščanje, izobraževanje in vključevanje javnosti v procese prostorskega načrtovanja, s katerim se zagotavljajo cilji trajnostnega razvoja, kot so kakovostno bivalno okolje, racionalna raba prostora, upoštevanje varstva okolja, trajnostna mobilnost, blaženje in prilagajanje na podnebne spremembe in drugi splošni cilji;

- Izdelava tematskih strokovnih podlag za doseganje ciljev trajnostnega razvoja, kot npr. za blaženje in prilagajanje na podnebne spremembe;
- Izdelava podrobnih strokovnih podlag in podrobnih prostorskih načrtov za razvojna območja.

Trajnostni promet:

- Celovita zasnova prometnega sistema (severna obvozna cesta in druge ceste za razbremenjevanje prometa skozi naselje);
- Postopni umik oziroma omejevanje motornega prometa z območja starega jedra in mestnega dela Tržaške ceste;
- Vzpostavitev centralne potniške postaje kot multimodalne točke;
- Nadgradnja omrežja javnega potniškega prometa (vzpostavljanje dodatnih avtobusnih postajališč, navezovanje varnega in udobnega peš omrežja, dopolnjevanje s sistemi izposoje koles, oboje z ustrezno zasnovo urbane opreme);
- Zasnova sistema mirujočega prometa (vzpostavitev parkirne hiše, parkirišč na obrobju mesta za razbremenitev javnega mestnega prostora);
- Ohranjanje in dopolnjevanje kvalitetnega in varnega omrežja peš in kolesarskih povezav (dopolnitev regionalnih kolesarskih povezav, umirjanje prometa v starem mestnem jedru, vaških jedrih, na območju stanovanjskih sosesk in na mestnem delu Tržaške ceste, večanje površin, namenjenih pešcu in kolesarju, sajenje drevoredov, ki jim je treba zagotoviti ugodne rastiščne razmere, ohranitev in dopolnitev povezav do rekreacijskih območij, do Ljubljane, na Sv. Trojico ter do centralnih dejavnosti (šole, vrtci, zdravstveni dom, dom starejših, oskrbni centri).

Zeleni sistem:

- Ohranjanje in dopolnjevanje namensko določenih zelenih površin različnih namembnosti (pokopališča, parki, vrtički, površine za šport in rekreacijo, zeleni ločilni pasovi);
- Ohranjanje in dopolnjevanje sistema peš in kolesarskih povezav do rekreacijskih območij, do Ljubljane z Bajerji in Močilnikom, na Sv. Trojico;
- Povezava v zeleni sistem in izkoriščanje potenciala Ljubljane z Bajerji in Močilnikom;
- Zagotovitev ustreznega deleža raščenege terena in zelenih ureditev na območjih notranjega razvoja in na območjih širitev, ne glede na namensko rabo prostora;
- Ohranjanje in dopolnjevanje števila dreves z drevoredi in drugimi vrstami zasaditev, na javnih in zasebnih površinah, za blaženje in prilagajanje na podnebne spremembe (senčenje), zagotavljanje ustreznih rastiščnih pogojev za sajenje dreves;
- Preprečevanje neustreznega zasipavanja vrtač;
- Ohranjanje robov poselitve na območju Sv. Trojice in Barja.

Urbanistično oblikovanje:

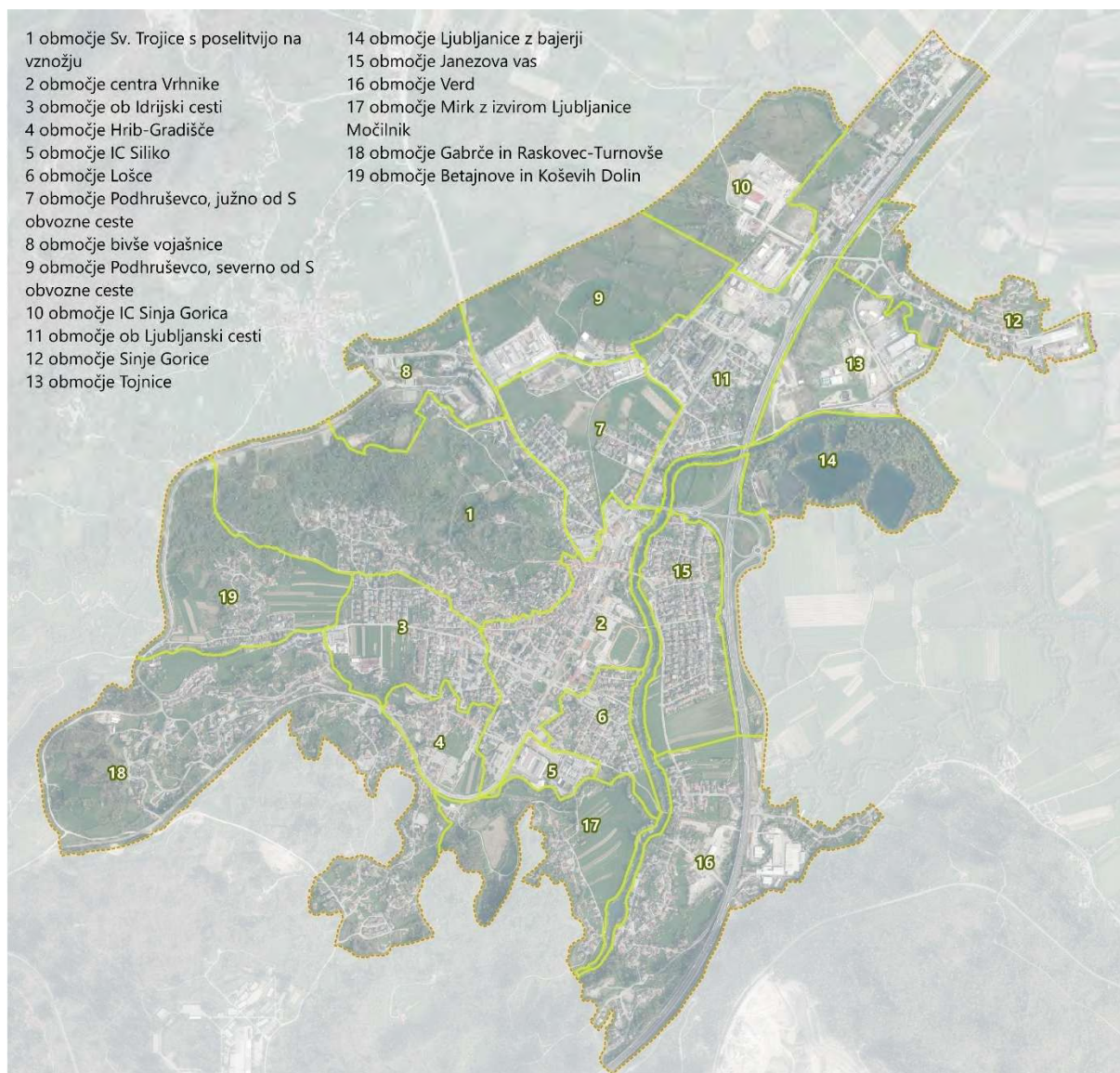
- Ohranjanje značilne silhuete naselja z dominantno Sv. Trojice s cerkvijo, ki tvori prepoznavno podobo Vrhnike;
- Ohranjanje zelenih robov napram Sv. Trojici in Barju ter zelenih robov oziroma členitvenih potez napram infrastrukturnim objektom ali med namenskimi rabami, ki so manj kompatibilne (kot npr. med stanovanjskimi območji in avtocesto, med stanovanjskimi in proizvodnimi območji);
- Upoštevanje obstoječe tipologije gradnje in poselitve na stičnih območjih; na razvojnih območjih za proizvodne in gospodarske dejavnosti se dopuščajo objekti velikega merila, pri čemer se, predvsem višinsko, prilagajajo silueti naselja; na območjih centralnih dejavnosti in večstanovanjskih stavb se dopuščajo objekti srednjega merila linijskih in svojstvenih tipov

stavb; na območjih starega mestnega jedra in vaških jeder se spoštuje zgodovinska tipologija poselitve s točkovnimi tipi manjšega do srednjega merila; na drugih stanovanjskih območjih, ki prevladujejo, so dopustni točkovni tipi objektov manjšega merila;

- Nadaljevanje z uveljavljanjem odlokov o urejenosti naselij in krajine za dodatne tematike, kot npr. ograje kot način vizualne sanacije razvrednotenih območij, enostavni objekti za lastne potrebe, vključno z vzpodbudami za občane.

12.2 UKREPI NA OBMOČJIH ŠIRŠIH PROSTORSKIH ENOT

V nadaljevanju so povzeti ključni ukrepi za izvajanje urbanistične zasnove, vezani na širše prostorske enote oziroma območja.

Slika 57 Delitev na makro enote znotraj katerih so določena pomembnejša razvojna območja

1. Območje Sv. Trojice s poselitvijo na vznožju:

- ohranjajo se pogledi na Sv. Trojico, širitve stavbnih zemljišč niso dopustne;
- na območju obstoječih nepozidanih stavbnih zemljišč je predviden notranji razvoj za namene stanovanjske gradnje;
- uredijo se pešpoti med Vrhniko in območjem bivše vojašnice oz. Stare Vrhnike ter v smeri proti zahodu (Planina).

2. Območje centra Vrhnike:

- po izgradnji severne obvozne ceste se Tržaška cesta spremeni v lokalno cesto, ki ohranja in nadgrajuje urbani značaj mestnega jedra Vrhnike. Prioritetno naj se ureja promet v prid javnemu prostoru urejenemu za pešce in kolesarje;
- Tržaška cesta naj postane del urejenega povezanega zelenega sistema centra Vrhnike, ki povezuje Sv. Trojico s Staro cesto in športni park ter Ljubljano z Bajerji preko prečnih povezav in odprtih prostorov;
- po izgradnji severne obvozne ceste se promet na Stari cesti omeji, prednostno naj se ureja kot cona za pešce in kolesarje. V pritličja objektov se umešča javni program (storitve, gostinstvo, trgovina ipd.);
- ob Krožni poti se razširi zdravstveni dom. Problem parkiranja se reši z izgradnjo podzemne garaže na Zelenici;
- športni park Vrhnika se do konca prenove, rešuje se problematika mirujočega prometa in zagotovi peš povezave med Tržaško cesto in Ljubljano;
- na območje za bencinsko črpalko ob avtocestnem priključku se umešča centralna avtobusna postaja;
- za širše območje se predlaga celostna prenova prometne ureditve in uvedba pretežno peš območja.

3. Območje ob Idrijski cesti:

- zahodno od obstoječega doma starejših občanov se zgradi nov objekt ter uredijo parkovne površine, ki služijo potrebam doma starejših občanov;
- na območje južno od Idrijske ceste se umesti nova OŠ in vrtec s pripadajočimi zelenimi površinami;
- območje se opremi s poslovno-družbenimi dejavnosti;
- na Idrijski cesti se krepí zelena poteza od centra Vrhnike do načrtovane šole in stanovanjskih območij;
- kot protipoplavni ukrep za mesto Vrhnika se načrtuje izgradnja razbremenilnika za odvod presežnih vod Bele in Hribskega potoka v Ljubljano;
- ob Hribskem potoku se uredi pešpot;
- kot protipoplavni ukrep za mesto Vrhnika se načrtuje izgradnja razbremenilnika za odvod presežnih vod Bele in Hribskega potoka v Ljubljano.

4. Območje Hrib-Gradišče:

- predvidijo se površine za širitev pokopališča Vrhnika in parkirišča severno od njega, skladno z Idejno rešitvijo Širitev pokopališča Vrhnika (izdelal Tomaž Stupar, oktober 2017). Od cerkve Sv. Pavla do parkirišča ob pokopališču se ob pokopališki zid umesti nova peš povezava, opremljena z drevoredom.

5. Območje IC Siliko:

- med IC in Tržaško cesto ter stanovanjskim območjem Lošca se z drevoredi ali posamičnimi drevesi krepí zelene poteze, kjer prostor to dopušča.

6. Območje Lošče:

- Sušnikova cesta se rekonstruira in nadaljuje kot nova cestna povezana z mostom čez Ljubljanico do Verda in južne obvozne ceste;
- ob obstoječo urejeno pešpot se umesti pasje sprehajališče. Povezave s soslednjimi območji se uredijo pešcu prijazno, ob poti se umestijo drevoredi;
- ob Ljubljanici in Mali Ljubljanici se uredijo pešpoti.

7. Območje Pod Hruševco jug:

- zaradi večanja števila stanovanjskih objektov je potrebno razširiti OŠ A. M. Slomška in zagotoviti nove rekreacijske površine;
- trasa bivše železniške proge Brezovica - Vrhnika se varuje pred posegi in gradnjo objektov. Do izgradnje železniške proge se trasa izkoristi za ureditev rekreacijske poti vse od središča Vrhnike do Lesnega Brda. Predlaga se dopolnitev obstoječega drevoreda na peš poti.
- Predvidi se širitev stanovanjskega območja ob sprehajalni poti, potrebno je zagotoviti ustrezno število parkirnih in zelenih površin.
- Zapolni se vrzeli med že obstoječimi stavbnimi zemljišči, pas kmetijskih zemljišč ob Ljubljanski cesti se v največji meri ohranja.

8. Območje bivše vojašnice:

- zaradi opustitve vojašnice 26. oktober se območje nameni centralnim, turističnim in delno stanovanjskim dejavnostim. Območje se revitalizira;
- Uredi se Doživljajski park Argonavti.

9. Območje Pod Hruševco sever:

- med načrtovano stanovanjsko sosesko in IC Sinja Gorica se zagotovi protihrupno in vizualno bariero;
- med načrtovano severno obvozno cesto in stanovanjskimi soseskami se zagotovi protihrupno in vizualno bariero;
- širi se POC Pod Hruševco, potrebno je zagotoviti nadomestne habitate
- predvidi se širitev za območje hranilnikov električne energije.

10. Območje IC Sinja Gorica:

- ureditev industrijske cone in dejavnosti v njej naj zasledujejo cilj zmanjšanja negativnih vplivov na okolje in prostor;
- zaradi poseganja v območje varovanja narave je potrebno zagotoviti nadomestne habitate,

11. Območje ob Ljubljanski cesti:

- prostor ob Ljubljanski cesti se uredi enotno, predlagajo se enotne ograje in krepitev zelene poteze;
- na severni strani Ljubljanske ceste so predvidena območja notranjega razvoja za namene stanovanjske gradnje.

12. Območje Sinje Gorice:

- širi se območje gospodarske cone Sinja Gorica ob kateri se v neposredni bližini nahaja naselje Sinja Gorica, zato je potrebno med cono in stanovanjskimi površinami zagotoviti protihrupno in vizualno bariero. Ureditev cone in dejavnosti v njej naj zasledujejo cilj zmanjšanja negativnih vplivov na okolje in prostor.;

- glavna cesta skozi barjanski del naselja se rekonstruira v dimenzijah, primernih za večje obremenitve in varnost vseh udeležencev v prometu;
- uredi se širitev pokopališča Sinja Gorica.

13. Območje Tojnice:

- cona Tojnice se razvija kot komunalna in industrijska cona. Območje se navezuje na AC priključek in južno obvozno cesto preko mostu čez Ljubljanico.

14. Območje Ljubljanice z bajerji:

- območje obrečnega prostora Ljubljanice se prenovi in izkoristi v rekreacijske namene (pešpot ob Ljubljanici, plovna pot, pristanišče ipd.). Umestijo se naslednja vstopno-izstopna mesta: Verd – Maroltov izvir, Športni park Vrhnika, Vrhnika – Breg, Vrhnika – bajerji na obeh bregovih in Sinja Gorica – ribiški dom);
- na osnovi veljavnega OPPN se območje bajerjev prenovi in razvija kot rekreacijska cona z umestitvijo potrebne turistične infrastrukture. Ob območju poteka nova cestna povezava Verd - Sinja Gorica.

15. Območje Janezove vasi:

- kmetijske površine na jugu območja se ohranjajo;
- del območja ob Ljubljanici, južno od mostu Sternenove ceste, se nameni širitvi parkirišča.

16. Območje Verda:

- na stiku gospodarske oz. industrijske cone s stanovanjskim območjem je treba zagotavljati protihrupno in vizualno bariero;
- skozi gospodarsko cono poteka nova cesta za tovorni promet (kamnolom Verd - gospodarska cona Verd – južna obvozna cesta);
- severno od naselja Verd se umesti nova cestna povezava Sušnikova-most čez Ljubljanico-Verd;
- na območju vaškega jedra naselja Verd se ohranjanja vrzeli kmetijskih površin;
- območje Stare žage Verd se rekonstruira. Predvidijo se dejavnosti za turizem in šport s površinami za parkiranje;
- uredi se širitev pokopališča na Verdu.

17. Območje Mirk z izviro Ljubljanice Močilnik:

- predlaga se celovita prenova območja Močilnika. Območje naravnega spomenika se ureja sonaravno, za doživljanje naravne in kulturne dediščine ter za spremljajoče turistične namene. V ureditev se vključi obstoječa krožna pot, ki se navezuje na sosednja območja;
- ob Ljubljanici se uredi naravno kopališče in parkirišče, pri čemer je zaradi bližine naselja Mirke nujna zagotovitev zelene vizualne bariere;
- skozi naselje Mirke se uredi peš povezava do sosednjih območij predvsem ob Ljubljanici (Športni park Verd, pasje sprehajališče).

18. Območje Gabrče in Raskovec-Turnovše:

- predvidijo se površine za širitve stanovanj in območja za dolgoročni razvoj;
- območje je ogroženo zaradi prisotnosti vrtač, zato je treba vse širitve načrtovati v skladu z njihovim varovanjem. Poselitev se načrtuje posebej previdno, z namenom ohranjanja obstoječih vrtač, pri čemer se posegi vanje izvajajo in regulirajo skladno z njihovo kategorizacijo.

- v večjih stanovanjskih območjih se predlaga umestitev otroških igrišč z namenom izboljšanja dostopnosti zelenih površin tudi za tiste prebivalce, ki bivajo dlje od centra Vrhnike.

19. Območje Betajnov in Koševih dolin:

- na območju obstoječih nepozidanih stavbnih zemljišč je predviden notranji razvoj za namene stanovanjske gradnje;
- območje je ogroženo zaradi prisotnosti vrtač, zato je treba vse posege načrtovati v skladu z njihovim varovanjem. Poselitev se načrtuje posebej previdno, z namenom ohranjanja obstoječih vrtač, pri čemer se posegi vanje izvajajo in regulirajo skladno z njihovo kategorizacijo.
- ob severni obvozni cesti se uredijo parkirišča kot izhodiščne točke za športno-rekreacijske destinacije v okolici;
- v večjih stanovanjskih območjih se predlaga umestitev otroških igrišč z namenom izboljšanja dostopnosti zelenih površin tudi za tiste prebivalce, ki bivajo dlje od centra Vrhnike;
- uredi se pešpot v smeri Sv. Trojica - Tičnica - severna obvozna cesta – Planina z navezavo na Betajново.

12.3 OBMOČJA CELOVITE PRENOVE, REURBANIZACIJE, NOTRANJEGA RAZVOJA, ŠIRITVE IN DOLGOROČNEGA RAZVOJA

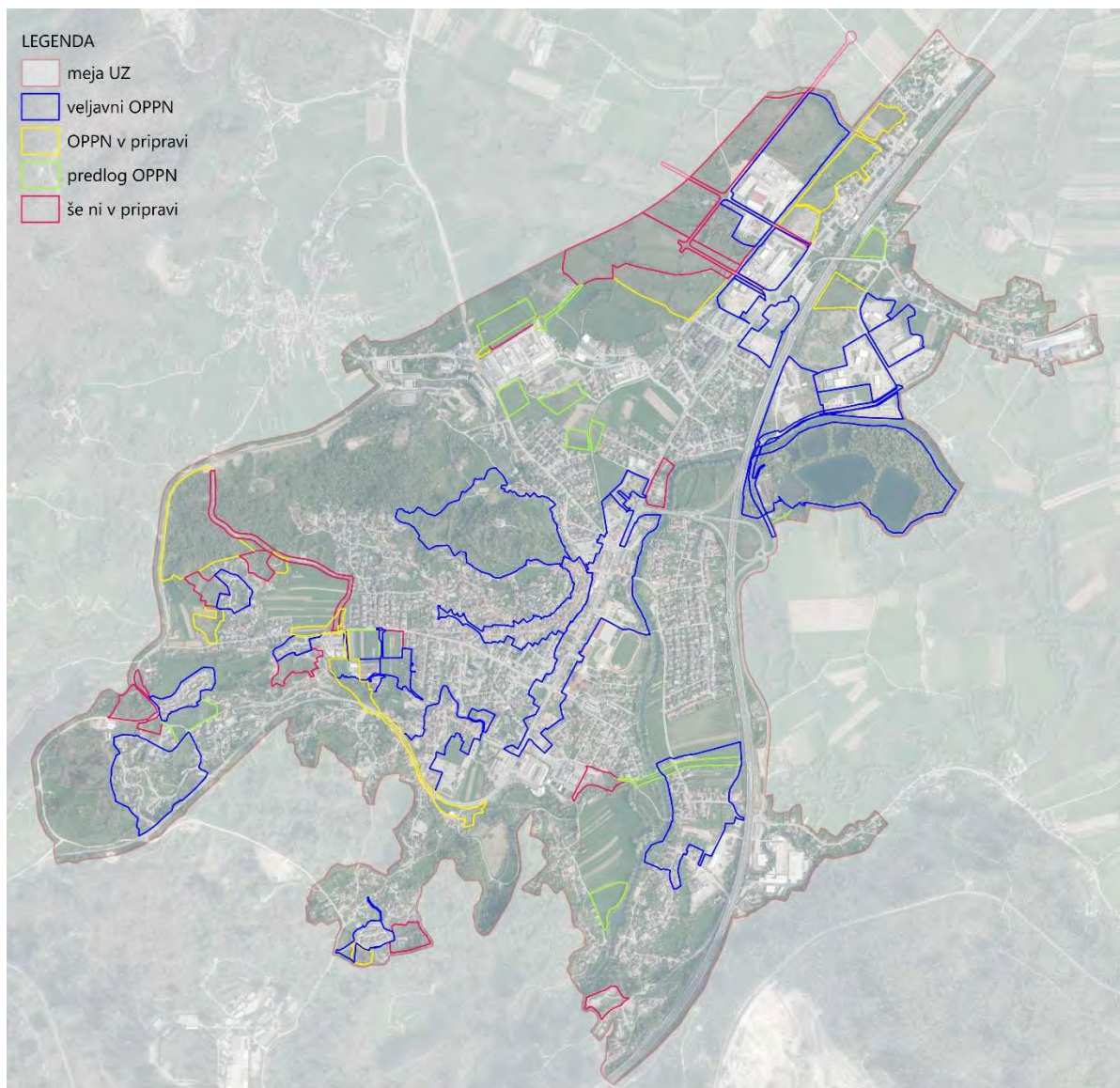
Na osnovi analize stanja, potreb in razvojnih možnosti **so v poglavju 8 obravnavana pomembnejša razvojna območja** (območja celovite prenovе, reurbanizacije, notranjega razvoja, širitve in dolgoročnega razvoja). Izvajala se bodo postopno; za večino je predvidena izdelava podrobnejših prostorskih izvedbenih aktov.

12.4 UREJANJE S PODROBNIMI PROSTORSKIMI IZVEDBENIMI AKTI

Eden ključnih ukrepov za izvajanje urbanistične zasnove so občinski podrobni prostorski načrti. Karta območij urejanja z OPPN prikazuje prostorska območja znotraj območja UZ, kjer je predvidena izdelava oziroma že sprejet občinski podrobni prostorski načrt (OPPN).

Na karti so območja razvrščena glede na status priprave OPPN:

- Veljavni OPPN – območja, kjer so podrobni načrti že sprejeti in predstavljajo pravno podlago za nadaljnji razvoj,
- OPPN v pripravi – območja, za katera so postopki priprave OPPN že stekli, niso pa še sprejeti,
- OPPN še ni v pripravi – območja, kjer je OPPN predviden, vendar še ni v pripravi,
- Predlog OPPN – območja, za katera se v tem dokumentu prvič predlaga priprava OPPN, zaradi zaznanih potreb po urejanju ali razvoju. Za večino območij so zahtevane variantne rešitve.

Slika 58 Območja urejanja z OPPN

13 VIRI

- Arhitekturne krajine in regije Slovenije. Fister, P. s sod., 1993. MOP, Zavod RS za prostorsko planiranje, Ljubljana.
- Priporočila za izdelavo urbanistične zasnove. Urbanistični inštitut Republike Slovenije, 2020.
- Resolucija o Strategiji prostorskega razvoja Slovenije 2050 (ReSPR50), Uradni list RS št. 72/23.
- Statistični urad Republike Slovenije. <https://www.stat.si/statweb>
- Elaborat nezazidanih stavbnih zemljišč. Strokovne podlage za SD OPN 06 Vrhnika. LUZ d.d., oktober 2023.
- Odlok o Občinskem prostorskem načrtu Občine Vrhnika (Uradni list RS, št. 27/14 in spremembe in dopolnitve).
- Bilanca nepozidana stavbna zemljišča z razvojnimi stopnjami, LUZ d. d., februar 2023
- Regionalni razvojni program Ljubljanske urbane regije 2021-2027, RRA LUR, 2022. https://rralur.si/wp-content/uploads/2023/01/RRP-LUR-2021-2027_SI.pdf
- Strategija trajnostnega razvoja občine Vrhnika - Vrhnika 2030. K&Z, Svetovanje za razvoj d. o. o., 2022.
- Zakon o urejanju prostora (Uradni list RS, št. [199/21](#), [18/23](#) – ZDU-10, [78/23](#) – ZUNPEOVE, [95/23](#) – ZIUOPZP, [23/24](#), [109/24](#) in [25/25](#) – odl. US).
- Spremljanje stanja v prostoru, Občina Vrhnika. LUZ d.d. oktober 2023, dopolnjeno 2025.
- SP za usmerjanje poselitve in določitev ureditvenih območij naselij v Občini Vrhnika. LUZ, d.d., 2022.

14 PRILOGE

Karta 1: Usmeritve za razporeditev dejavnosti v prostoru M 1:15000

Karta 2: Zeleni sistem M 1:15000

Karta 3: Zasnova prometnega omrežja M 1:15000

Karta 4: Zasnova omrežja trajnostne mobilnosti M 1:15000

Karta 5.1: Vodovodno omrežje M 1:15000

Karta 5.2: Kanalizacijsko omrežje M 1:15000

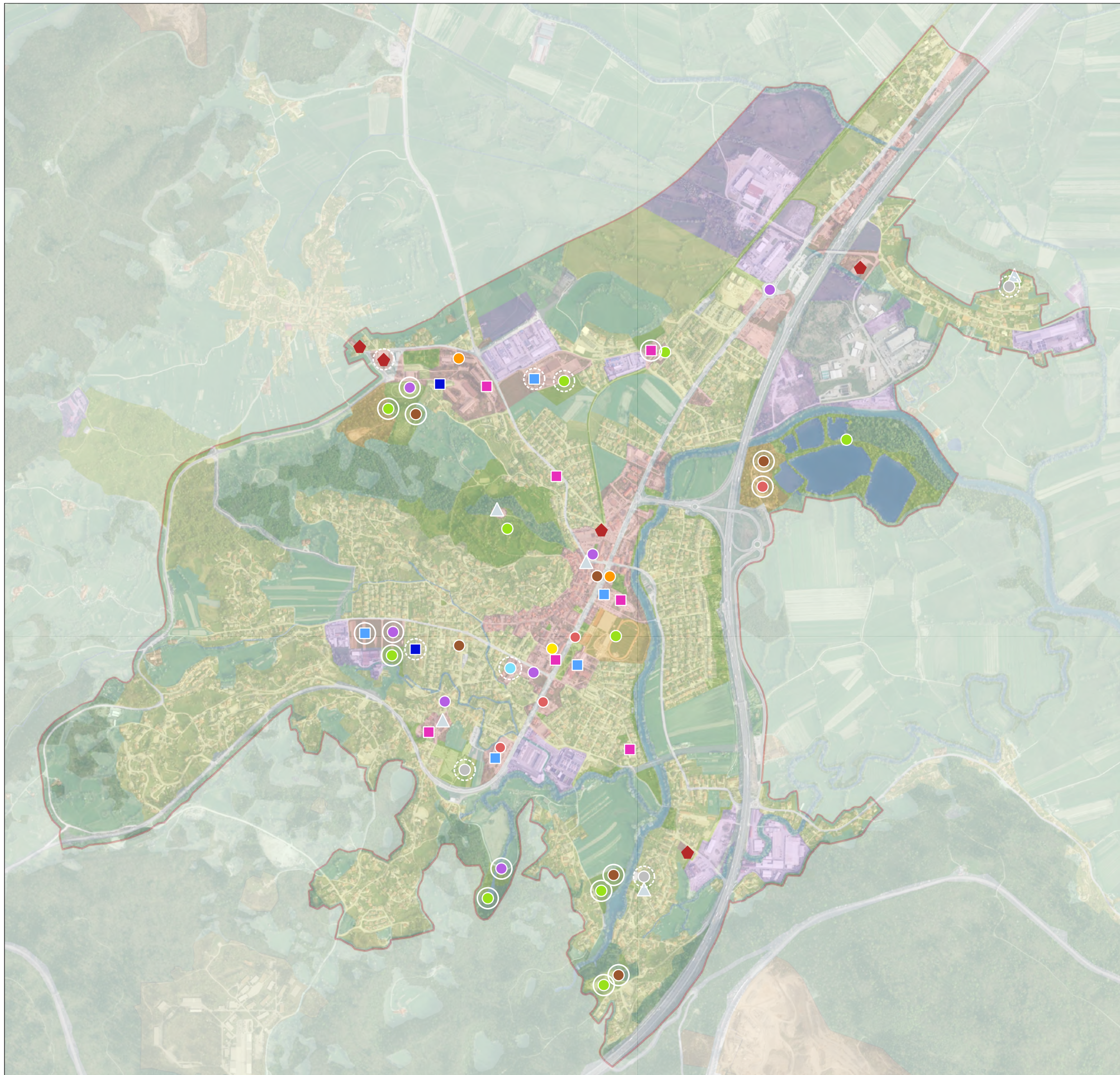
Karta 5.3: Energetska infrastruktura M 1:15000

Karta 6: Območja notranjega razvoja, širitev, prenov in reurbanizacije M 1:15000

Karta 7: Območja urejanja z OPPN M 1:15000

Karta 8: Usmeritve za urbanistično, arhitekturno in krajinsko oblikovanje prostora M 1:15000

Karta 9: Območja javnih površin M 1:15000

LEGENDA

meja UZ

Družbene dejavnosti in osnovna oskrba

- osnovna šola
- vrtec
- dom za ostarele
- šport in rekreacija
- zdravstvo
- kulturno-družbene dejavnosti
- turistično-nastanitvene dejavnosti
- cerkev
- pokopališče
- gasilski dom
- pošta
- javna uprava
- poslovno-družbene dejavnosti

Namenska raba prostora

- posebna območja
- območja centralnih dejavnosti
- območja okoljske, energetske, komunikacijske infrastrukture
- gozdna zemljišča
- območja proizvodnih dejavnosti
- območja kmetijskih zemljišč
- območja prometnih površin
- območja stanovanj
- površinske vode
- območja vodne infrastrukture
- območja zelenih površin

- obstoječe dejavnosti
- širitev obstoječih dejavnosti
- nove dejavnosti

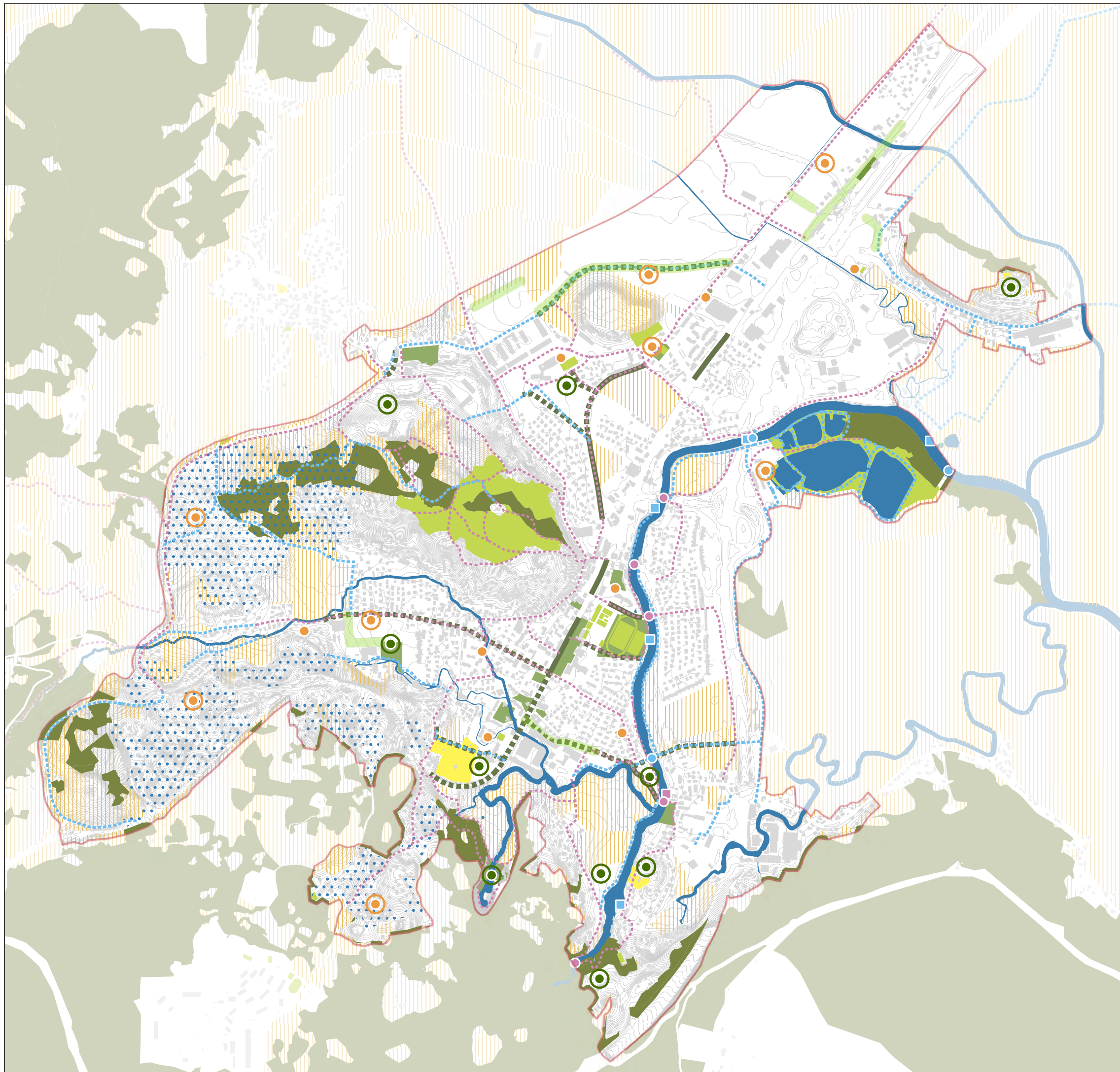
podloga: DOF (2021, 2023), GURS

USMERITVE ZA RAZPOREDITEV DEJAVNOSTI V PROSTORU

UZ Vrhnika

M 1:15000

Karta 1

LEGENDA

- meja UZ
- parki, vrtički
- zelene površine za šport in rekreacijo
- pokopališče
- zelene cezure
- načrtovane zelene površine
- obstoječa otroška igrišča
- načrtovana otroška igrišča
- obstoječi drevoredi
- krepitev zelenih potez (drevoredi, posamična drevesa, živice)
- obstoječe peš povezave
- krepitev mreže peš povezav
- obstoječi mostovi
- načrtovani mostovi
- obstoječe vstopno-izstopno mesto
- načrtovano vstopno-izstopno mesto
- območje vrtač
- gozdna zemljišča
- kmetijska zemljišča
- vode
- kataster stavb

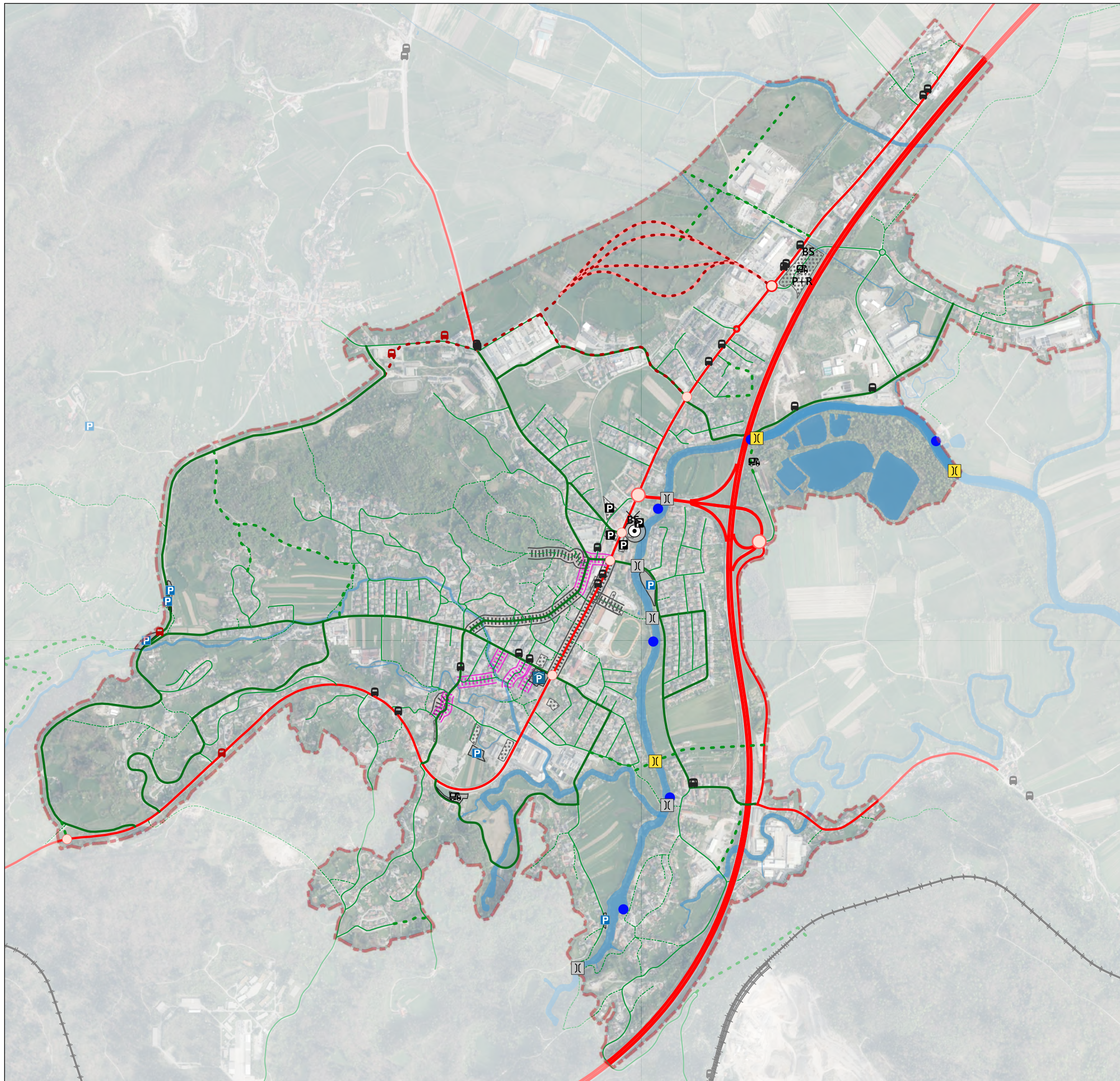
podloga: plastnice 1 m, LIDAR, ARSO 2023

ZASNOVA ZELENEGA SISTEMA

UZ Vrhnika

M 1:15000

Karta 2

LEGENDA

- meja UZ
- Mostovi
 - obstoječ most/brv
 - načrtovan most/brv
- pristani na Ljubljani
- Avtobusna postajališča
 - obstoječe
 - načrtovano
- Prometna vozlišča
 - primarno vozlišče- navezava na AC
 - sekundarno vozlišče
- Parkirišča
 - centralna potniška postaja (načrtovana)
 - parkirišče (obstoječe)
 - P+R parkirišče P+R (obstoječe)
 - podzemna garažna hiša (načrtovano)
 - parkirišče (načrtovano)
 - P za avtodome (načrtovano)
 - BS obstoječ (premik na novo lokacijo)
 - BS načrtovan
 - Območja obstoječih javnih parkirišč
 - Območja načrtovanih parkirišč
- Obstoječe ceste
 - avtocesta
 - regionalna cesta II. reda
 - zbirna mestna cesta
 - mestna ali krajevna cesta / lokalna cesta
 - javna pot
- Načrtovane ceste
 - predvidena lokalna cesta
 - predvidena državna cesta
 - variante poteka severne obvozne ceste
- Območja omejevanja prometa
 - omejevanje prometa
 - shared space
- železnica
- hidrografija

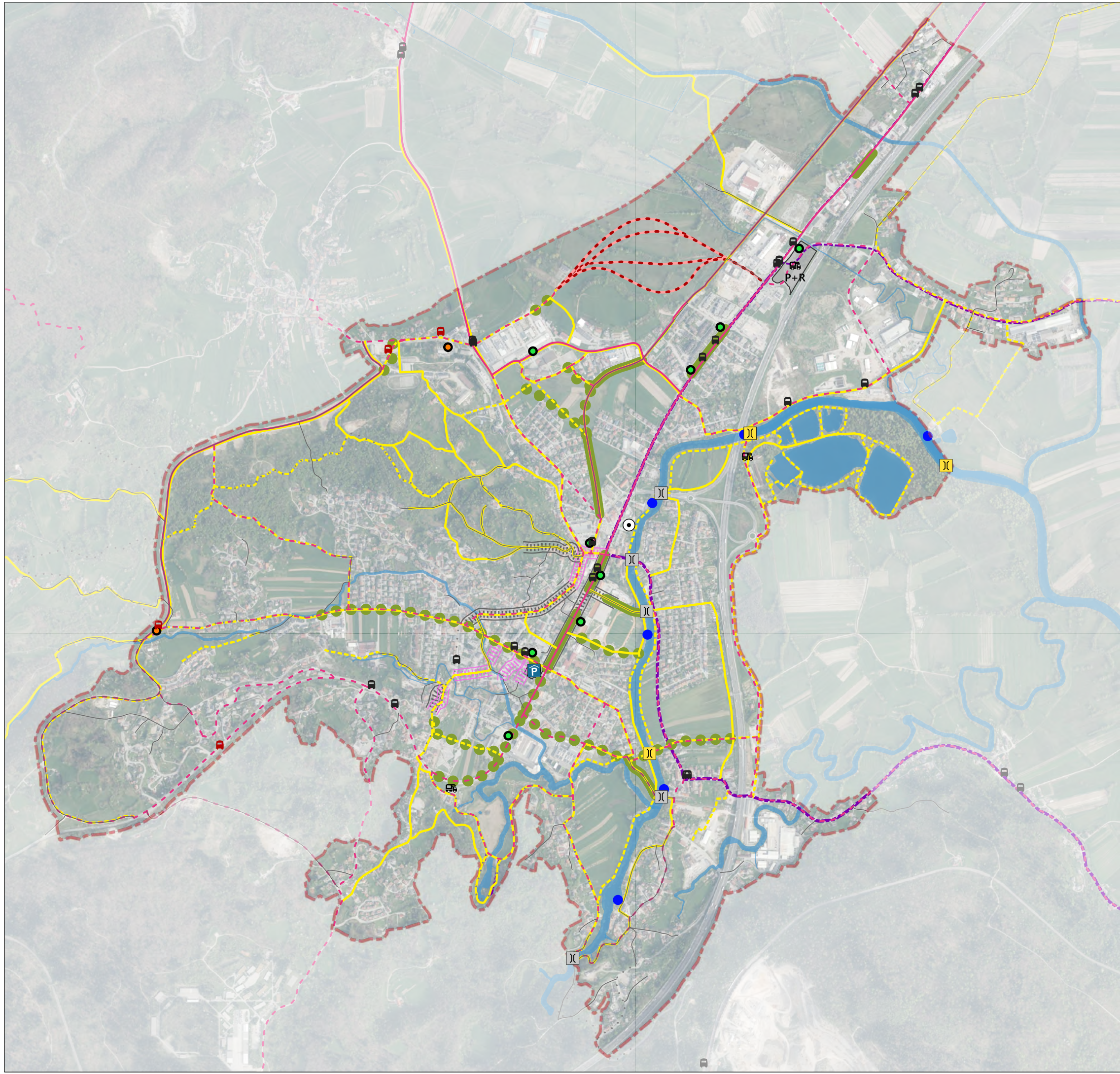
podloga: GURS, DOF (2021 - 2023)

PROMETNA INFRASTRUKTURA

UZ Vrhnika

Karta 3

M 1:15000

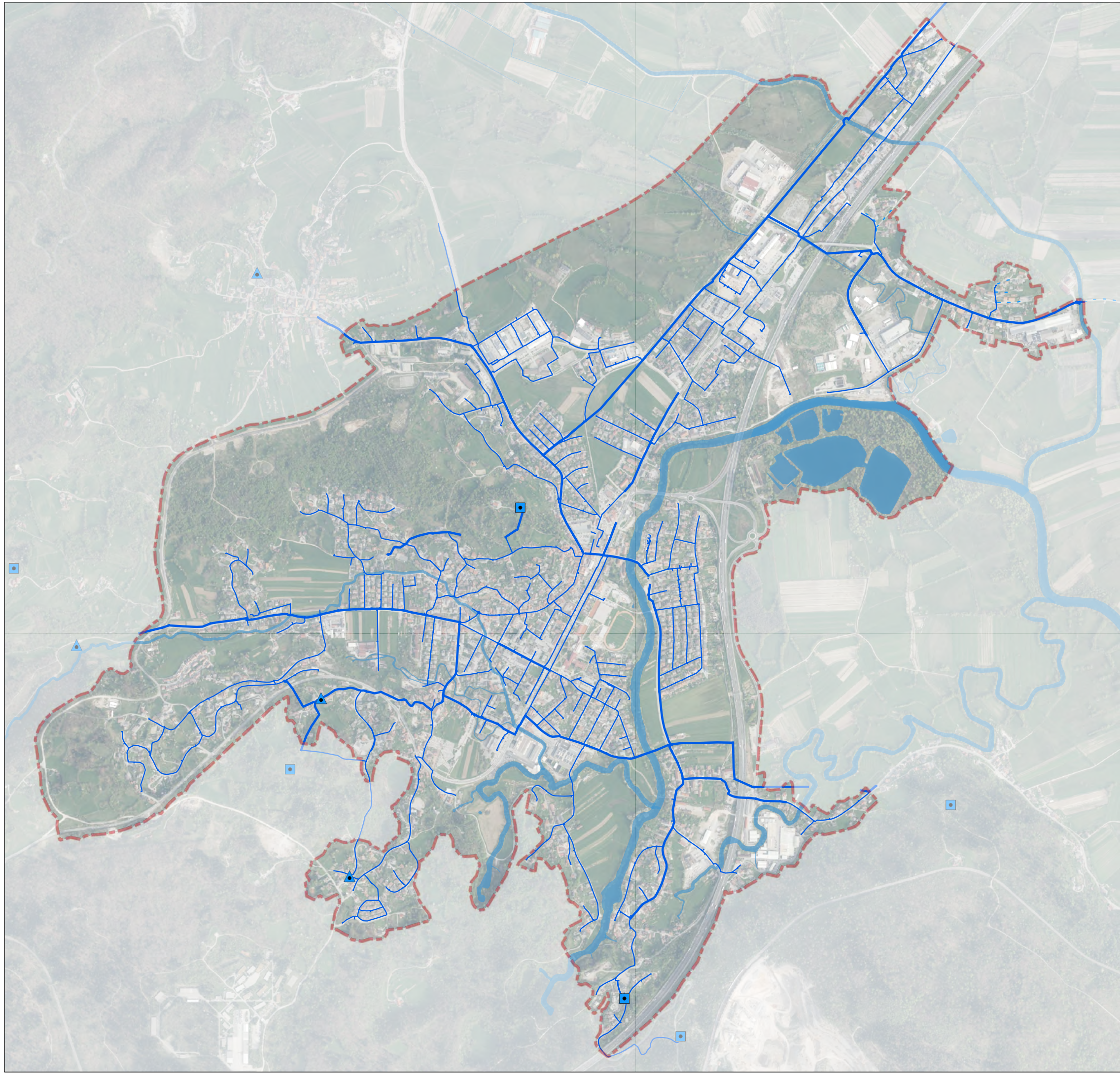

LEGENDA

- meja UZ
- Mostovi
 - obstoječ most/brv
 - načrtovan most/brv
- pristani na Ljubljani
- Avtobusna postajališča
 - Ⓜ obstoječa
 - Ⓜ načrtovana
- Postaje Biciklanc
 - obstoječe
 - načrtovane
- P podzemna garažna hiša (načrtovana)
- P+R parkirišče P+R (obstoječe)
- ⊙ centralna potniška postaja (načrtovana)
- Variante poteka severne obvozne ceste
 - severna obvozna cesta s peš in kolesarsko potjo, ter drevoredom
- Obstoječe poti
 - javna pot
 - planinska pot
- Kolesarske poti
 - obstoječe
 - načrtovane
- Pomembnejše peš povezave
 - obstoječe
 - načrtovane
- Drevoredi
 - obstoječi
 - načrtovani
- tematske poti
- Območja omejevanja prometa
 - omejevanje prometa
 - shared space
- Načrtovana parkirišča
- Podlage
 - hidrografija

podloga: GURS, DOF (2021 - 2023)

ZASNOVA OMREŽJA TRAJNOSTNE MOBILNOSTI
UZ Vrhnika

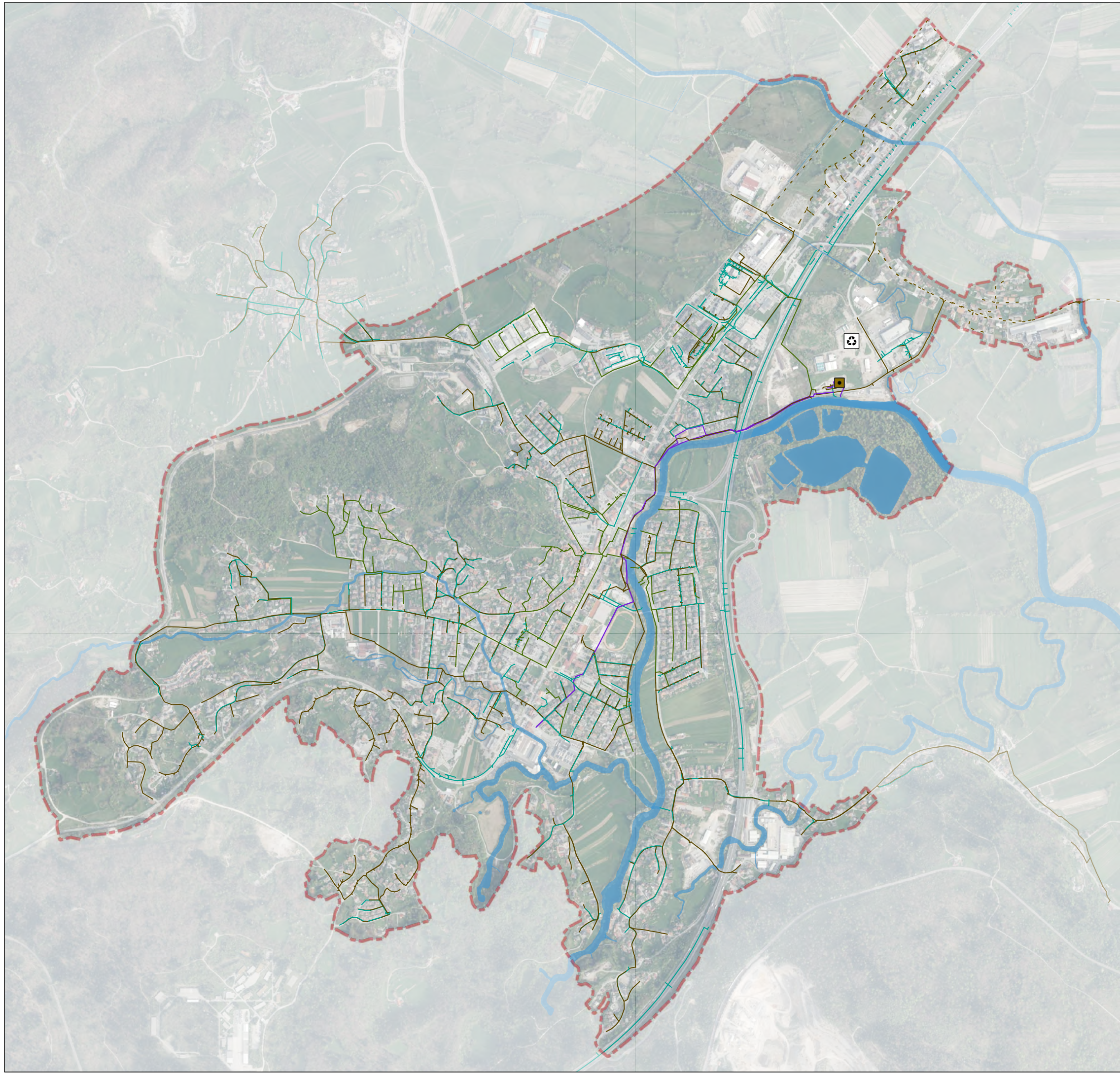

LEGENDA

- meja UZ
- VODOVODNO OMREŽJE
- Točkovni objekti na vodovodnem omrežju
 - vodohran
 - ▲ črpališče
 - zajetje
- Obstoječe vodovodno omrežje
 - primarno omrežje
 - sekundarno omrežje
 - načrtovani vodovod
- hidrografija

podloga: GURS, DOF (2021 - 2023)

VODOVODNO OMREŽJE
UZ Vrhnika

LEGENDA

- meja UZ
- zbirni center - obstoječ
- centralna čistilna naprava - obstoječa
- Kanalizacijsko omrežje
- fekalni vod
- mešani vod
- meteorni vod
- drugi vod
- Načrtovana kanalizacija
- načrtovani kanalizacijski vodi
- hidrografija

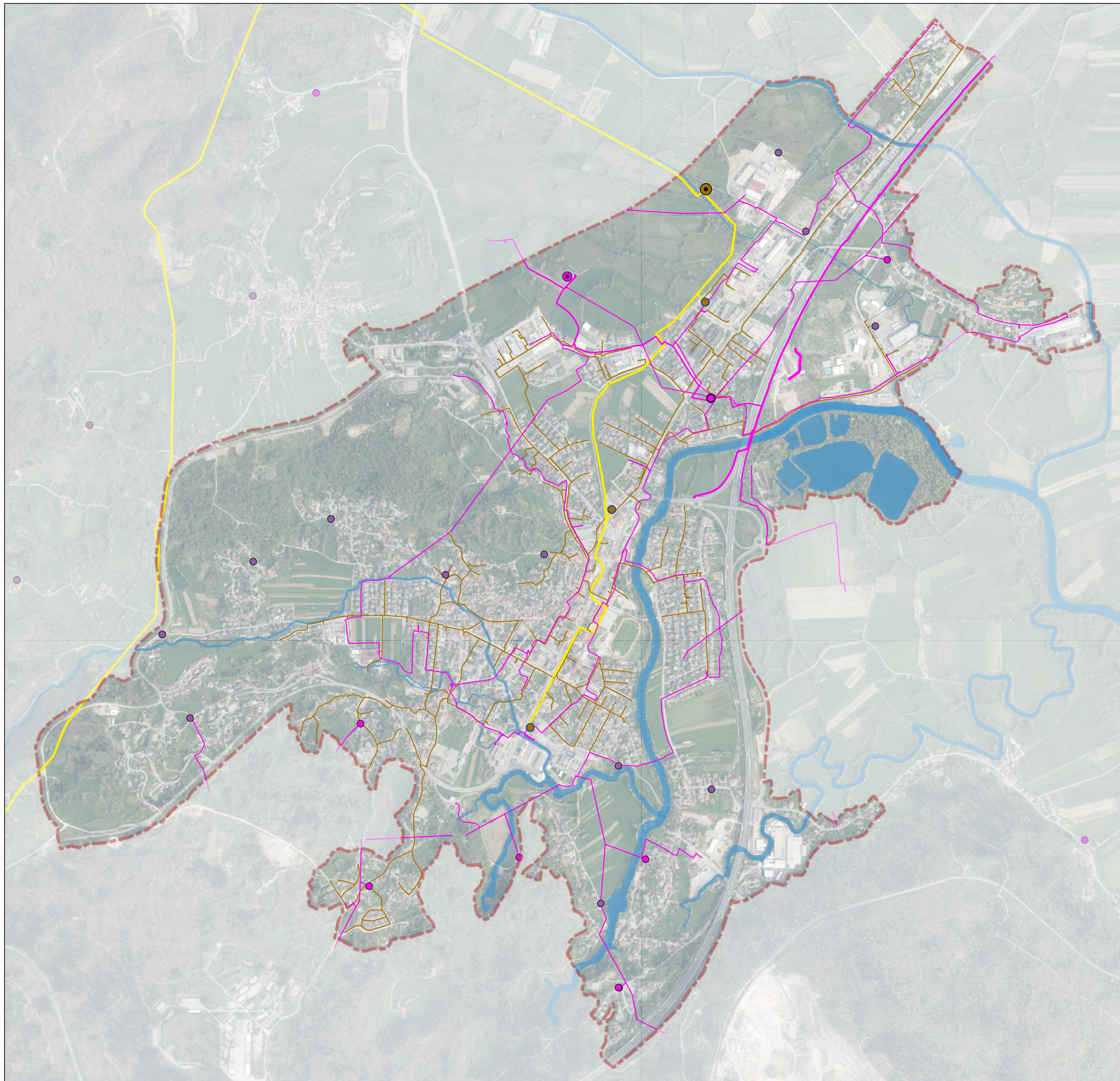
podloga: GURS, DOF (2021 - 2023)

KANALIZACIJSKO OMREŽJE

UZ Vrhnika

Karta 5.2

M 1:15000

LEGENDA

- meja UZ
- Objekti na plinovodnem omrežju
 - Merilna postaja
 - Merilno regulatorna postaja
- Objekti na omrežju električne energije
 - RTP
 - RP
 - TP
 - TP - načrtovano
- Obstoječi elektro energetske vodi
 - 110 kV
 - 35 kV
 - 20 kV
- Obstoječe plinovodno omrežje
 - prenosni plinovod
 - distribucijski plinovod
- hidrografija

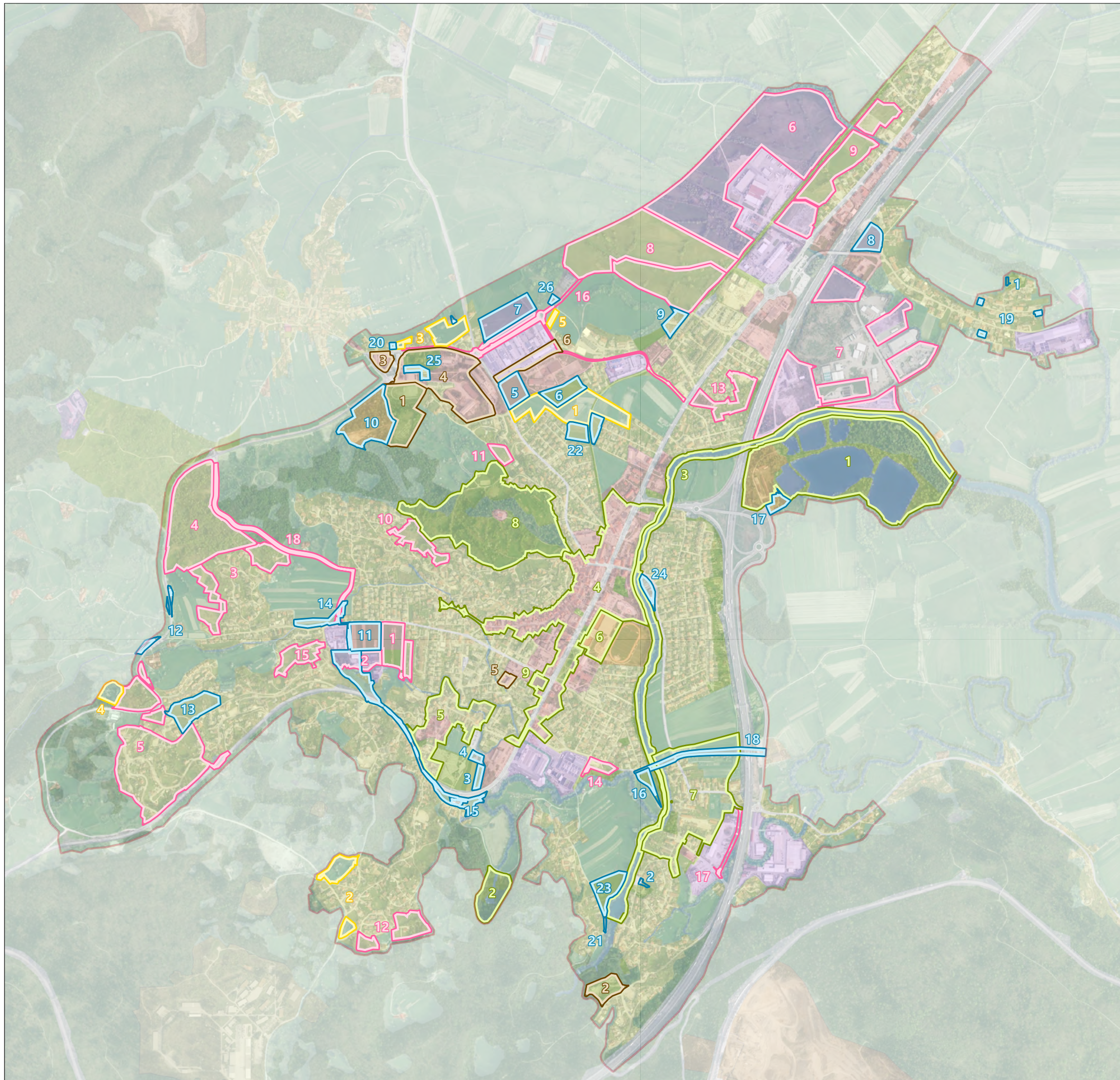
podloga: GURS, DOF (2021 - 2023)

**OMREŽJE ENERGETSKE
INFRASTRUKTURE**

UZ Vrhnika

Karta 5.3

M 1:15000

LEGENDA

- meja UZ
- preнове
- reurbanizacija
- notranji razvoj
- širitve
- ODRN

Območja so okvirna in se lahko v nadaljnjih postopkih OPN spremenijo.

podloga: DOF (2021, 2023), GURS

OBMOČJA ŠIRITEV, NOTRANJEGA RAZVOJA, CELOVITE PRENOVE IN REURBANIZACIJE

UZ Vrhnika
M 1:15000

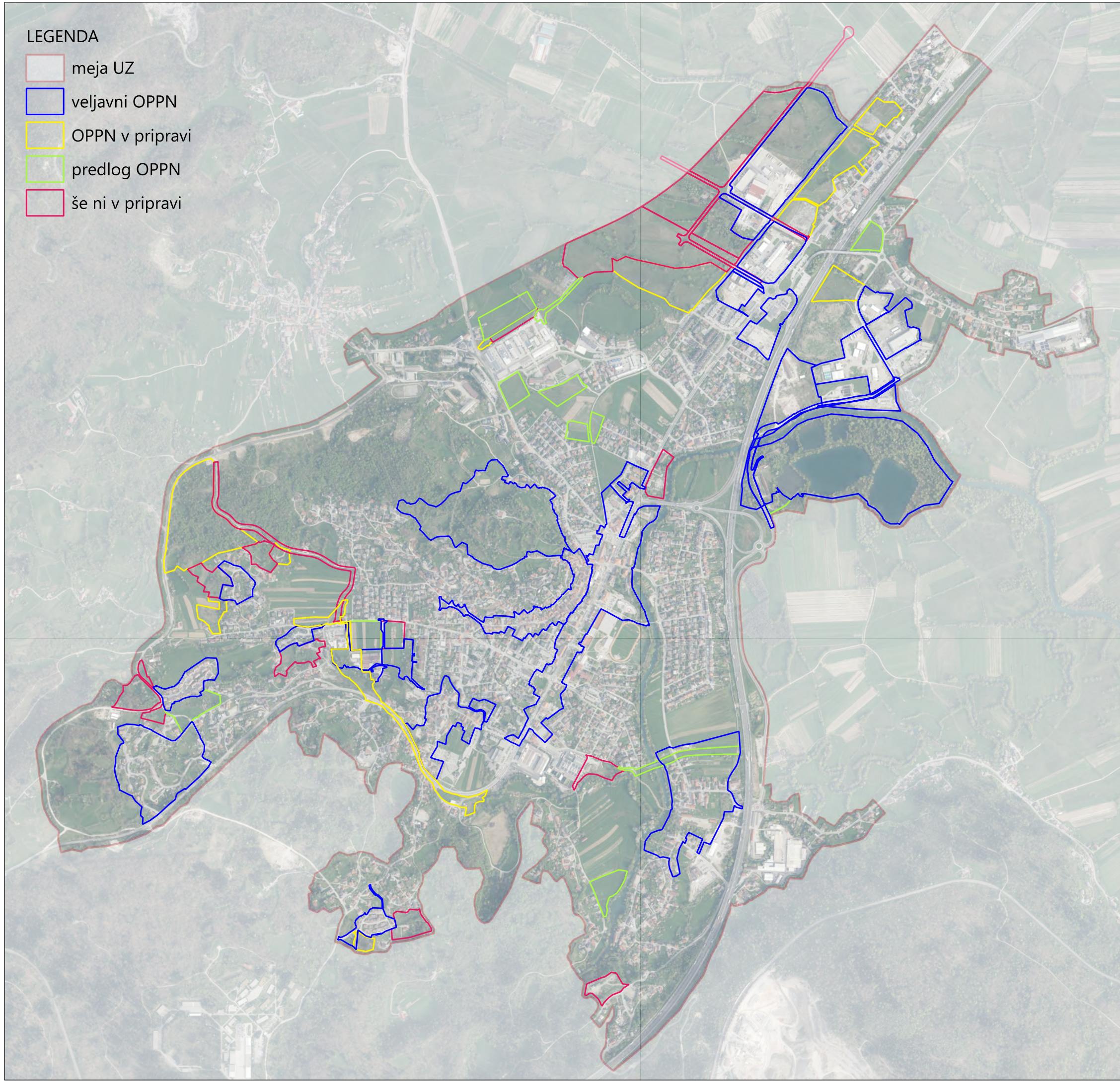
LEGENDA

- meja UZ
- veljavni OPPN
- OPPN v pripravi
- predlog OPPN
- še ni v pripravi

LEGENDA

- meja UZ
- veljavni OPPN
- OPPN v pripravi
- predlog OPPN
- OPPN še ni v pripravi

podloga: DOF (2021, 2023), GURS

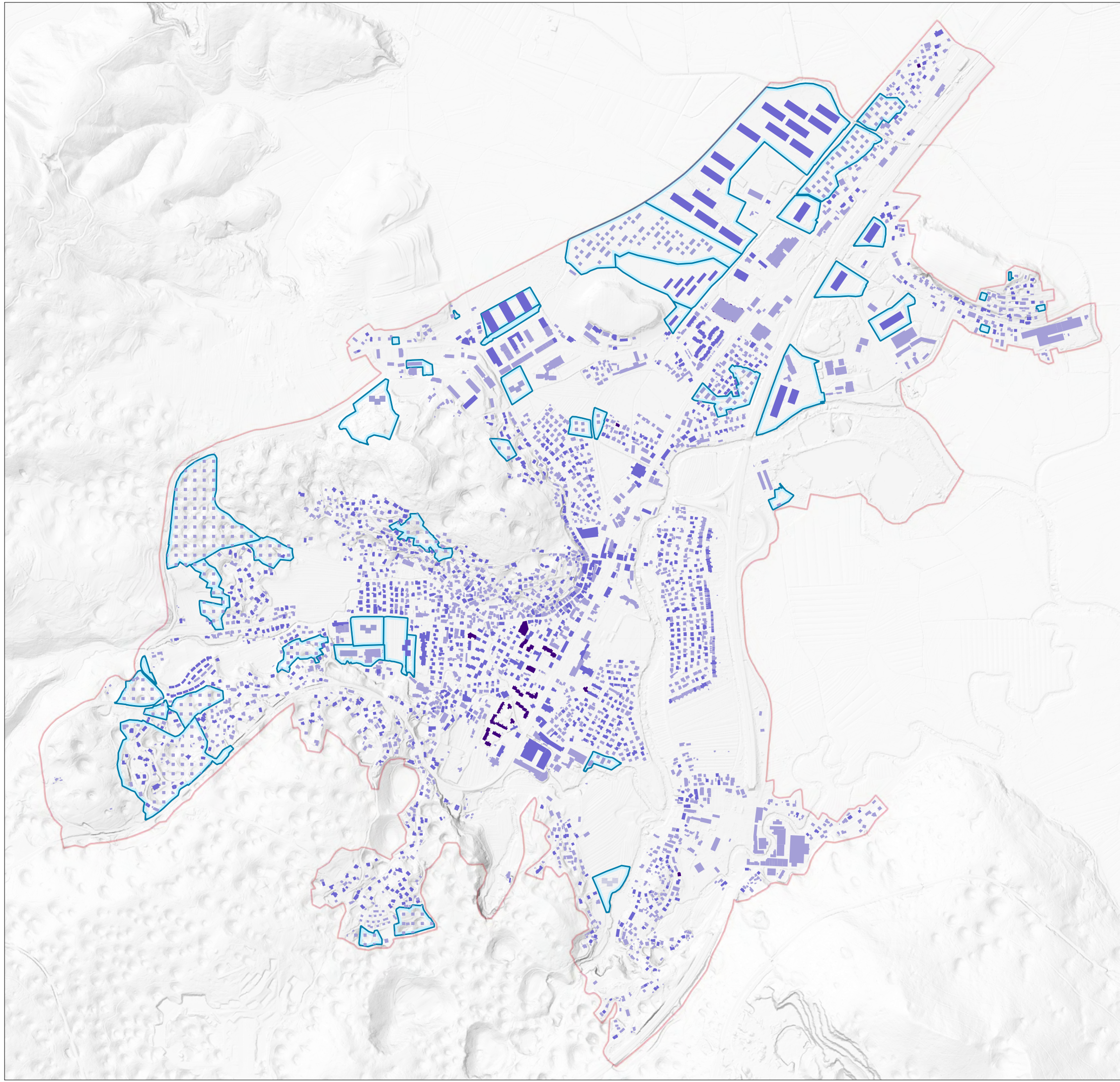

OBMOČJA UREJANJA Z OPPN

UZ Vrhnika

M 1:15000

Karta 7

LEGENDA

- meja UZ
- območja notranjega razvoja, širitev in prenov

Višinski gabariti

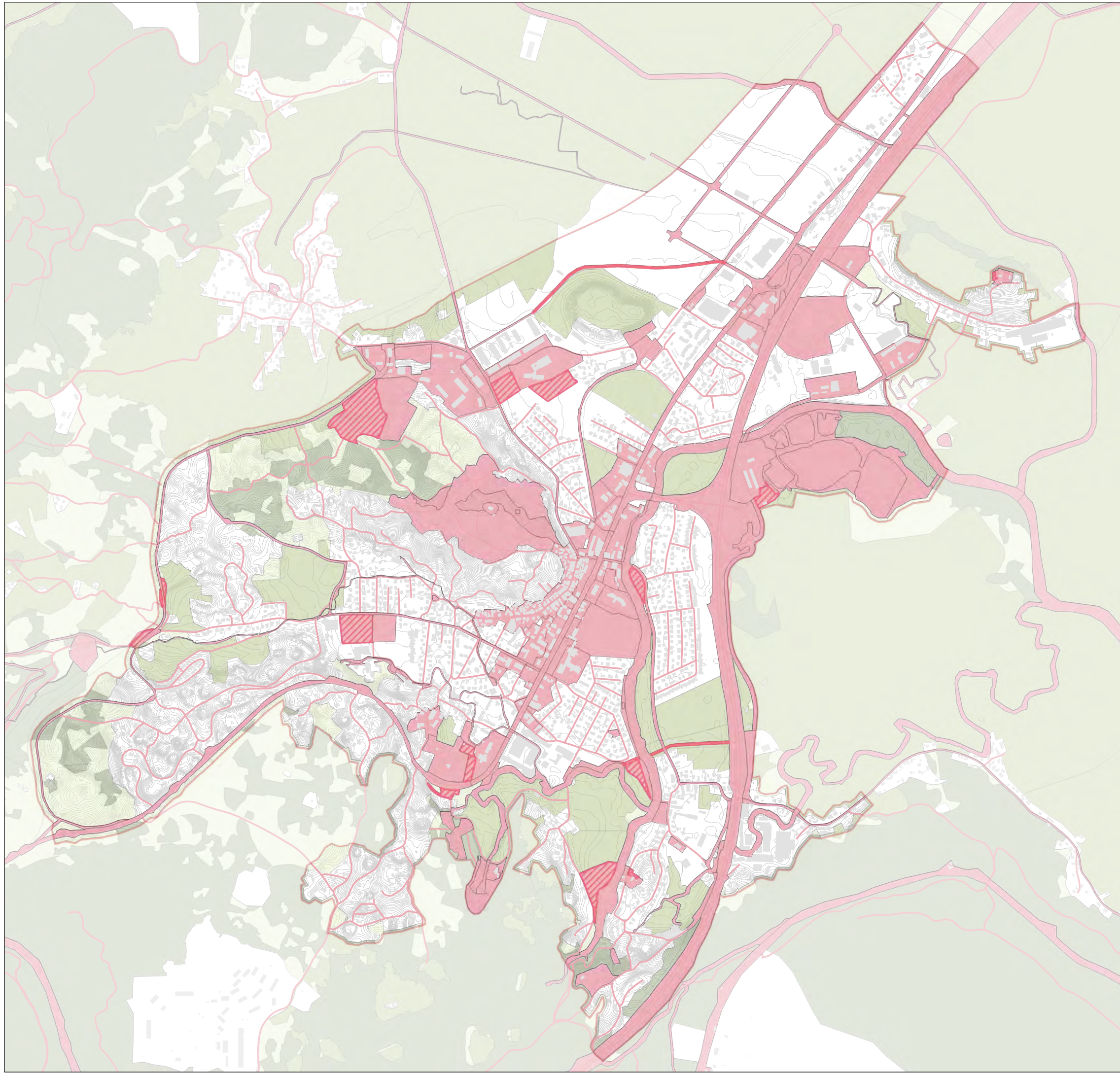
- nižji vertikalni gabariti (etažnost do P+2)
- srednji vertikalni gabariti (etažnost P+3 in P+4)
- višji vertikalni gabariti (etažnost P+5)

Predvidena tipologija

- točkovni tip (prostostoječ objekt) - AP
- točkovni tip (prostostoječ objekt ali dvojček) - AP ali APd
- linijski tip (stan. stavbe v nizu ali blok) - AS, SP, SPo
- objekti velikega merila - D, E
- svojstveni tip - C

podloga: plastnice 1 m, LIDAR, ARSO 2023

USMERITVE ZA ARHITEKTURNO, URBANISTIČNO IN KRAJINSKO OBLIKOVANJE - tipologija in etažnost

LEGENDA

- meja UZ
- nove javne površine
- pretežna območja javnih površin
- gozdna zemljišča
- najboljša kmetijska zemljišča
- druga kmetijska zemljišča
- kataster stavb

podloga: plastnice 1 m, LIDAR, ARSO 2023

OBMOČJA JAVNIH POVRŠIN

UZ Vrhnika

M 1:15000

Karta 9